Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Κυριακή 29 Ιουλίου 2018 • Ετος 10ο • Αρ. φύλλου 514* | Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy | €2,50

Η κλιματική απειλή είναι ήδη εδώ

Η Κύπρος στο μάτι... της απερήμωσης

Η απερήμωση της Κύπρου είναι υπαρκτό σενάριο με το 57% του εδάφους να κινδυνεύει να χάσει τη γονιμότητά του, σε συνάρτηση με την σταδιακή μείωση των βροχοπτώσεων, αύξηση κατανάλωσης νερού κι εγκατάλειψη της υπαίθρου. **Σελ. 4**

Εχουμε σχέδιο μεν είμαστε αμελείς δε

Στην Κύπρο έχουμε το Σχέδιο «Ζήνων» για την αντιμετώπιση φυσικών και άλλων καταστροφών, το οποίο εκπονήθηκε το 2013 και αποτελείται από 23 επιμέρους Ειδικά Σχέδια. Ωστόσο, παρατηρούνται κενά στη δοκιμή των σχεδίων. **Σελ. 10**

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ

Συναγερμός για πρόληψη και ετοιμότητα

Αξιολογήστε τι πήγε λάθος, τονίζει ο επίτροπος Ανθρωπιστικής Βοήθειας και Διαχείρισης Κρίσεων της Ε.Ε., Χρήστος Στυλιανίδης, σε συνέντευξή του στην «Κ» από τα πεδία της φωτιάς στην Αττική. Τόσο πολλά θύματα σε μια τόσο μικρή σε έκταση πυρκαγιά «ίσως υποδηλώνουν ελλείψεις σε θέματα πρόληψης και ετοιμότητας». **Σελ. 8**

«Η φωτιά είναι σπίτι μας», φωνάζουν οι σκληρές εικόνες που μεταφέρονται στις οθόνες όλου του πλανήτη από την περασμένη Δευτέρα, οπότε οι πυρκαγιές στην Αττική σκόρπισαν αποτρόπαια τον θάνατο και κατέστρεψαν ενριπή οφθαλμού περιουσίες και φυσικό περιβάλλον. Η πρώτη χώρα που ενεργοποίησε τον ευρωπαϊκό μηχανισμό για αντιμετώπιση πυρκαγιών φέτος ήταν πρωτοφανώς η κρύα Σουηδία, όπου για πολλές μέρες καίγονται δάση. Γεγονός αυτό και σημαντική απόδειξη της μεγάλης κλιματικής αλλαγής που δεν κάνει πια εξαιρέσεις, απλώς γιατί η φύση δεν εκδικείται αλλά αποκαθιστά τις ισορροπίες εκεί και όπου παραβιάζονται. Ο φονικός Ιούλης σήμανε συναγερμό, με την Κομισιόν να προωθεί τάχιστα το σχέδιο «rescEU», για δημιουργία δικού της μηχανισμού μέσων αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών και σχεδιασμό πρόληψης. Οι κλιματικές αλλαγές επηρεάζουν και την Κύπρο, καθώς επιστήμονες κάνουν λόγο για καύσωνες, ξηρασία, ακόμη και εμφάνιση νέων ασθενειών. Αν και έχουμε Σχέδιο αντιμετώπισης κρίσεων, η ραθυμία μπορεί και να λειτουργήσει εμπρηστικά. **Σελ. 4**

Ο Δημήτρης Ματρακίδης και η αδελφή του Μαρία αφήνουν λίγα λουλούδια στο σημείο που βρήκε τραγικό θάνατο από τις φλόγες το 6 μηνών βρέφος στο Μάτι.

Το χρονικό της άφατης τραγωδίας στην Αττική

Σε λιγότερο από μία ώρα η δαιμονισμένη πυρκαγιά που την κουβαλούσαν τα 11 μποφόρ του ανέμου αφάνισε από τον χάρτη το Μάτι Αττικής. Το ασύλληπτο χρονικό της τραγωδίας, όπως καταγράφηκε τη μαύρη Δευτέρα 23 Ιουνίου. **Σελ. 3**

Άνθρωποι στο έλεος της φωτιάς

«Ηρθε η ζωή τούμπα. Πώς μένεις εδώ;». «Η φωτιά είχε φτάσει πάνω μας, τα μάτια έτσουζαν, δεν ένιωθες πόδια και χέρια». Ιστορίες εκείνων που γλύτωσαν από τη φωτιά και όσων δεν τα κατάφεραν. **Σελ. 7**

Εκκένωση: από το Μάτι στην Ηλεία

Δόθηκε εντολή εκκένωσης; Πότε; Από ποιον; Και αν ναι, υπήρχε σχέδιο εκκένωσης συγκεκριμένο και δομημένο; Όπως αποκαλύπτει η «Κ», εντολή εκκένωσης δεν έλαβε κανείς. Όπως το 2007 στην Ηλεία. **Σελ. 9**

- **Η φονική πυρκαγιά έκαψε και τα σχέδια Μαξίμου.** **Σελ. 19**
- **Το δύσκολο έργο της ταυτοποίησης των θυμάτων.** **Σελ. 20**

Just like you.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

- **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ** Σελ. 18
  Κράτος «στα χαρτιά»
- **ΝΙΚΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ** Σελ. 18
  Στο Μάτι, τα αποκαΐδια

Πολλά θετικά από συμφωνία για ΣΚΤ

Συνέντευξη Παύλου Ιωάννου

Τα ΜΕΔ θα απασχολήσουν το τραπεζικό σύστημα για ακόμα πολλά χρόνια, εκτιμά ο Χρηματοοικονομικός Επίτροπος Παύλος Ιωάννου. Για τη ΣΚΤ τονίζει ότι αν η απορρόφηση από την Ελληνική γίνει αποτελεσματικά θα αντιμετωπιστούν πολλά από τα προβλήματα. **Οικονομική, σελ. 6**

Γερό το οικονομικό οικοδόμημα

Μ. Σκανδάλης: Η Κύπρος αποτίναξε τη ρετσινιά για μαύρο χρήμα

Μύθο χαρακτηρίζει τα περί ξεπλύματος χρήματος ο επικεφαλής της Διεύθυνσης Συμμόρφωσης του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, Μάριος Σκανδάλης. Τονίζει ότι με τα μέτρα που ελήφθησαν η Κύπρος κατάφερε να αποτινάξει τη ρετσινιά. Εξηγεί πώς κατάφερε η τράπεζα Κύπρου να υιοθετήσει αυστηρά διεθνή πρότυπα ορθής τραπεζικής πρακτικής και πώς συνέβαλε στην ευρύτερη ανάπτυξη και αποκατάσταση της αξιοπιστίας του οικονομικού οικοδομήματος του νησιού. Απαντά επίσης και στις ανησυχίες για κλείσιμο λογαριασμών αλλοδαπών, τονίζοντας ότι η Τράπεζα Κύπρου δεν τερματίζει σχέσεις στη βάση εθνικότητας. **Οικονομική, σελ. 4**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ο εταίρος μας

Το λερωμένο χαρτομάντιλο, το περιτύλιγμα της σοκολάτας αλλά κυρίως το αποτσίγαρο που βλέπουμε συχνά να φεύγει από το παράθυρο κάποιου αυτοκινήτου ως αποτέλεσμα της ανθρώπινης απερισκεψίας, αποτελούν στην πραγματικότητα θρυαλλίδες πυρκαγιάς. Μιας πυρκαγιάς που ίσως ή και πιθανώς να προκαλέσει μέχρι και μια μεγάλη τραγωδία, όπως αυτήν που έκαψε ζωές, περιουσίες αλλά και φυσικό πλούτο στην Αττική. Ο άνθρωπος πρέπει να κατανοήσει, να εμπεδώσει και να διδάξει και στα παιδιά του ότι το περιβάλλον, η φύση, που τόσο καταπονείται από τη δική του δραστηριότητα και συχνά απερισκεψία, είναι ο ζωντανός του εταίρος. Είναι το άλλο του μισό και πως καταστρέφοντας το περιβάλλον, ο άνθρωπος καταστρέφει την ίδια του τη φύση. Καταστρέφει τον πλανήτη που ζει και το μέλλον των παιδιών του. Γι' αυτό το περιβάλλον είναι προσωπική υπόθεση του καθενός.

Συνέντευξη Αντρέα Μαυρογιάννη

Η αποτυχία δεν είναι επιλογή

Τυχόν νέα αποτυχία της Διάσκεψης θα μας βάλει σε αχαρτογράφητα νερά, λέει στην «Κ» ο Αντρέας Μαυρογιάννης. Με επιμονή προωθεί η Κ.Δ. τη συνέχεια της διαδικασίας και όχι την ανάδυση νέας. Η μέθοδος και ο τρόπος επιδέχονται προσαρμογής όχι όμως η λογική και η ουσία. Ο διαπραγματευτής τονίζει επίσης πως για να υπάρξει λύση απαιτείται και η επίλυση της διάστασης Κύπρος-Τουρκία, ιδιαίτερα σε σχέση με τα ενεργειακά. **Σελ. 11**

Συνέντευξη Οζντίλ Ναμί

Συνέχεια αλλά με σχέδιο δράσης

Η διαδικασία στο Κυπριακό δεν είναι δυνατόν να συνεχιστεί με τρόπο που θα μιμείται τη διαδικασία της προηγούμενης περιόδου, λέει στην «Κ» ο Οζντίλ Ναμί. Το να δηλώνεις ετοιμότητα για την επανέναρξη δεν αρκεί. Όλοι ήταν έτοιμοι να το κλείσουν με βάση το πλαίσιο Γκουτιέρες. Δυστυχώς μόνο ο Ε/κ ηγέτης δεν ήταν έτοιμος. Και οι δύο πλευρές πρέπει να αποδεχθούν εξαρχής ένα χρονοδιάγραμμα τριών μηνών και ένα σχέδιο δράσης. **Σελ. 15**

Η Τουρκία, τα F-35 και οι ρωσικοί S-400

Τη δυσκολία της ισορροπίας σε δύο βάρκες ταυτόχρονα διαπίστωσε την εβδομάδα που πέρασε η Τουρκία, μετά τα εμπόδια που έθεσε το Κογκρέσο των ΗΠΑ στην παράδοση των αεροσκαφών πέμπτης γενιάς F-35 στην Αγκυρα. Η κυβέρνηση Ερντογάν εννοεί να προμηθευτεί τόσο τα F-35 όσο και τα «αντίπαλα» ρωσικής κατασκευής αντιαεροπορικά S-400. **Σελ. 21**

ΜΕΛΑΝΙΑ ΤΡΑΜΠ: Φέρνει κέρδη στη γενέτειρα πόλη της στη Σλοβενία. **Σελ. 22**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΦΕΣΤΙΒΑΛ

13ο Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού

Με πολλές και ενδιαφέρουσες προβολές ποικίλης θεματολογίας σηκώνει αυλαία το 13ο Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού. Για πρώτη φορά φέτος το φεστιβάλ επεκτείνεται και στην πόλης της Πάφου με προβολές και άλλες δραστηριότητες.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ο Νέγρος του Μοριά κάνει απόβαση στην Κύπρο

Ο νεαρός MC από την Κυψέλη έρχεται στο Φεστιβάλ του Φέγγαρου τον Αύγουστο και φέρνει μαζί του τις μουσικές του και την ενέργειά του. Λέει στην «Κ» ότι η μουσική μπορεί να εμψυχώσει τον άνθρωπο ώστε να καταφέρει να αλλάξει την ψυχολογία του.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Ο εσωτερικός κόσμος του ανθρώπου

Η Tate Britain του Λονδίνου φιλοξενεί έργα έντεκα σπουδαίων ζωγράφων στο πλαίσιο της έκθεσης «All Too Human». Στα έντεκα διαφορετικά θεματικά δωμάτια της έκθεσης παρουσιάζεται ουσιαστικά το αποτύπωμα αυτού που θα μπορούσε να ονομαστεί «Σχολή του Λονδίνου».

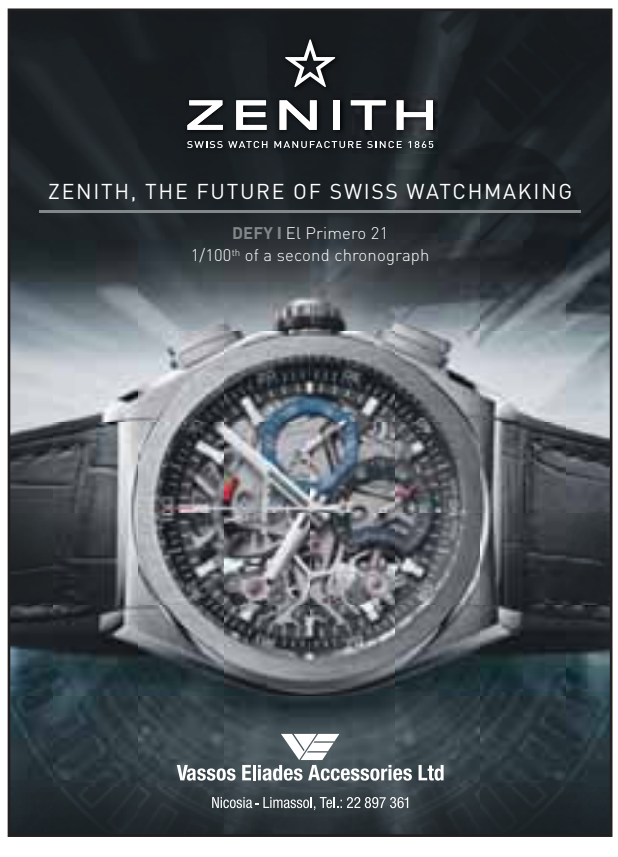

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Τελείωσαν τα ψέματα

Όσοι ασχολήθηκαν έστω και επιδερμικά με το Κυπριακό θυμούνται ότι μόνιμη επωδός της πολιτικής μας ηγεσίας είναι «η επίτευξη συμφωνημένης λύσης, χωρίς ασφυκτικά χρονοδιαγράμματα και επιδιαιτησίες». Αυτή η επωδός εξέπνευσε την Πέμπτη 26/07/18, όταν το Σ.Α. του ΟΗΕ υιοθέτησε ομόφωνα το ψήφισμα 2430, ανανεώνοντας για ακόμη 6 μήνες τη θητεία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Διαβάζοντας το ψήφισμα, όσοι θέλουν να διακρίνουν την αλήθεια των πραγμάτων αντιλαμβάνονται ότι τα ψέματα έχουν τελειώσει, όπως και τα χρονοδιαγράμματα, καθότι η παραμονή της ΟΥΝΦΙΚΥΠ διασυνδέεται πλέον με τη λύση. Με τους Αμερικανούς να έχουν σφίξει προ πολλού τα λουριά στον ΟΗΕ για τα κονδύλια των ειρηνευτικών αποστολών, η Ουάσιγκτον ως ο μεγαλύτερος αιμοδότης του Οργανισμού, έχει διά του Προέδρου Τραμπ καταστήσει σαφές ότι μειώνει σημαντικά την εισφορά της.

Μάλιστα, έθεσε και «5 αρχές (βλ. όρους) για τις ειρηνευτικές επιχειρήσεις», που ισχύουν για όλους. Στη δική μας περίπτωση η αμερικανική πλευρά «έκοψε κι έραψε» στο κείμενο του ψηφίσματος και εκτός των άλλων έβαλε και τροποποίηση στην παράγραφο όπου ζητούσε από τον γ.γ. να υποβάλει εκθέσεις για τις καλές υπηρεσίες και τις διαβουλεύσεις Λουτ – μέχρι τις 15 Οκτωβρίου και την ΟΥΝΦΙΚΥΠ στις 10 Ιανουαρίου. Την υστάτη δε αποφθέχθηκε περίληψη χρονοδιαγραμμάτων και στρατηγικής εξόδου της ΟΥΝΦΙΚΥΠ από την Κύπρο. Όλο αυτό αποτελεί μήνυμα προς τους ηγέτες στην Κύπρο και τις εγγυήτριες δυνάμεις, ότι στο διάστημα μέχρι την 31 Ιανουαρίου 2019 θα πρέπει να λυθεί το Κυπριακό διαφορετικά η ΟΥΝΦΙΚΥΠ θα πάρει τα μπογαλάκια της και θα φύγει. Σε μια τέτοια περίπτωση θα πρέπει ο καθένας να αντιληφθεί ότι χωρίς την Ειρηνευτική Δύναμη στη γραμμή αντιπαράταξης, η Εθνική Φρουρά θα βρεθεί πρόσωπο με πρόσωπο με τον κατοχικό στρατό, ο οποίος, το πιθανότερο είναι ότι θα προελάσει στη νεκρή ζώνη, με απρόβλεπτη τη συνέχεια. Δεν είναι τυχαίο, λοιπόν, που ο διαπραγματευτής Ανδρέας Μαυρογιάννης στη συνέντευξή του σήμερα στην «Κ» (σελ. 11) αποκαλύπτει ότι στο πρόσφατο ταξίδι του στις ΗΠΑ διαβίβασε εκ μέρους του Προέδρου Αναστασιάδη την ετοιμότητα για συνέχιση της Διάσκεψης από το σημείο που είχε διακοπεί στο Κραν Μοντάνα και τη δραματική μας παραδοχή (κατά την αντίληψή μου), ότι «η αποτυχία δεν είναι επιλογή». Η κ. Λουτ, ωστόσο, δεν ήρθε εδώ για να εξασφαλίσει από τους δύο ηγέτες δέσμευση ότι θα επιστρέψουν στη Διάσκεψη και θα συνεχίσουν από εκεί που έμειναν. Η Λουτ, διαβιβάζοντας μήνυμα από τον Γκουτιέρες, ο οποίος προφανώς δεν καταπίνει πλέον αμάσητα αυτά που του λέμε, ρώτησε: «Μπορείτε να με πείσετε πώς αυτό θα οδηγήσει στη λύση»; Δεν ξέρουμε αν και πώς ο Νίκος Αναστασιάδης έπεισε την κ. Λουτ.

Ξέρουμε όμως τι πρότεινε η τ/κ πλευρά, όπως το θέτει σήμερα στη συνέντευξη του ο Οζντίλ Ναμί στην «Κ» (σελ. 15): «Να δημιουργηθεί μια συμφωνία-πακέτο που να εγκρίνουν οι δύο ηγεσίες και οι τρεις εγγυήτριες δυνάμεις και τότε να πάμε σε δημοψηφίσματα. Εάν προκύψουν δύο «ναι», αυτό το κεφάλαιο κλείνει. Εάν, ωστόσο, προκύψει ένα νέο «όχι» από την ε/κ πλευρά τότε η τ/κ πλευρά θα συνεχίσει την πορεία της με το καθεστώς που έχει συμφωνηθεί από τις δύο ηγεσίες, πριν από την έναρξη των νέων συνομιλιών. Χωρίς ένα σχέδιο τέτοιου είδους δεν πρέπει να αναμένουμε πρόοδο στο Κυπριακό». Με τον Ανδρέα Μαυρογιάννη να πιστοποιεί ότι «επί της ουσίας τώρα, για πρώτη φορά γ.γ. του ΟΗΕ χωρίς περιστροφές μιλάει για άμεση κατάργηση εγγυήσεων και για εν τέλει απόσυρση όλων των στρατευμάτων», το ερώτημα που τίθεται πλέον είναι αν στη συνέχεια της Διάσκεψης δεν προκύψει συμφωνία, τι έπεται; «Μιλάμε για άγνωστο τοπίο και αχαρτογράφητα νερά», λέει ο Μαυρογιάννης, προσθέτοντας ότι είναι ουτοπία να βλέπουμε το στάτους κβο ως συνώνυμο σταθερότητας και να παραβλέπουμε τους κινδύνους. Δεν συμφέρει κανένα». Τουτέστιν, το Κυπριακό είναι πλέον για τον καθένα προσωπικό ζήτημα, με χρονοδιάγραμμα έξι μηνών…

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Ο Βγενόπουλος, τα δισεκατομμύρια και ένας τυμβωρύχος

«Η συνάντηση της Δευτέρας στο Προεδρικό με τους πολιτικούς αρχηγούς δεν θα είναι συνάντηση με εκπαιδευτικούς και συνδικαλιστές. Χρειάζεται προετοιμασία, αυτοσυγκράτηση και ολίγη… κουφαμάρα!», η δήλωση ανήκει σε άτομο που ανηφορίζει πολύ συχνά στον Λόφο της Εξουσίας. Όπως ακούω το ανέφερε και στον Healthy Nic ο οποίος αρκέστηκε να απαντήσει «έχουν γνώση οι φύλακες»… Η πηγή μου πάντως δεν είναι και πολύ αισιόδοξη ότι η συνάντηση θα γίνει σε ήρεμους τόνους και χωρίς να χρειαστεί «ποτό και τσιγάρο».

Η απόφαση του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου του Παρισιού υπέρ της Κύπρου στην υπόθεση Βγενόπουλου είναι μια νίκη που για κάποιους ήταν απρόσμενη, λόγω κυρίως της σύνθεσης της δικηγορικής ομάδας της MIG. Στην παρούσα συγκυρία εάν η Δημοκρατία έχανε την υπόθεση και μαζί τα 1,2 δισ. ευρώ που ζητούσε η πλευρά του Βγενόπουλου και των Ελλήνων επενδυτών της MIG, ίσως να ξαναμπαίναμε σε περιπέτειες ακόμα και για δεύτερο μνημόνιο, σύμφωνα με μια ανάλυση. Συγχαρητήρια αξίζουν στην ομάδα της Νομικής Υπηρεσίας που χειρίστηκε την υπόθεση και πέτυχε να τερματίσει μια για πάντα όσα άδικα για χρόνια διεκδικούσε ο Βγενόπουλος και η MIG.

Και ενώ πρόκειται για μια μεγάλη επιτυχία και δικαίως ο γενικός εισαγγελέας την χαρακτήρισε ως νίκη της Κύπρου, κάποιοι δεν φαίνεται να έμειναν ευχαριστημένοι. Τα σχόλια που κυριαρχούν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δεν είναι μόνο συγχαρητήρια. Έχουν και καυτά ερωτήματα που το πιο πιθανόν είναι να θεωρηθούν μηδενιστικά σε μια στιγμή που κάτι πήγε επιτέλους καλά. Ωστόσο, αποτελούν δείκτη του πώς βλέπει η κοινή γνώμη τις εξελίξεις και πώς βιώνει την κρίση που για κάποιους πέρασε και για κάποιους δεν ήρθε ποτέ. Κάποια από τα ερωτήματα που ακολούθησαν τα συγχαρητήρια για τη νίκη στην υπόθεση Βγενόπουλου είναι ενδεικτικά: «Τη ζημιά που προκάλεσε ο Βγενόπουλος και η παρέα του στην κυπριακή οικονομία ποιος θα την πληρώσει;», «Θα αποδοθεί ποτέ δικαιοσύνη για το μεγαλύτερο σκάνδαλο που έπληξε ποτέ αυτό τον τόπο, την καταστροφή της οικονομίας;», «Ο Βγενόπουλος απ' όπου και αν βρίσκεται θα τα βλέπει όλα και θα γελά…».

Ενώ όλοι ετοιμάζονται για διακοπές και ξεκούραση τον νεκρό Αύγουστο σε κάποιο κόμμα έχουν δοθεί σαφέστατες εντολές: «Όλοι

«Αν ήμουν εγώ στην Ελλάδα»…

θα πρέπει να είναι πίσω πριν από το τέλος του μήνα, τον Σεπτέμβριο αρχίζουμε νέα πολύπλευρη μάχη». Τώρα πόση ξεκούραση θα έχουν μετά από αυτή την προειδοποίηση…

Οι φονικές πυρκαγιές στην Ελλάδα είχαν τις παρενέργειες τους και στην Κύπρο. Μπορεί τα αντανακλαστικά του κόσμου να λειτούργησαν αυθόρμητα και να μαζεύτηκε και βοήθεια και χρήματα και πολλή αγάπη. Υπήρξαν και κάποιοι όμως που έκαναν για άλλη μια φορά επίδειξη και γι' αυτό σχολιάστηκαν και χλευάστηκαν. Ιδιαίτερα επώνυμα άτομα που αντί να σεβαστούν την ιερότητα των στιγμών έβγαλαν περίπατο την ανάγκη τους για λίγα ακόμη likes. Μεταξύ αυτών και ο γενικός ελεγκτής Οδυσσέας-Τσακ Νόρις, ο οποίος στις 25 Ιουλίου, μια μέρα μετά την κήρυξη τριήμερου εθνικού πένθους, ανάρτησε στο Twitter είδηση με καταγγελίες από πολεοδόμο στην Αθήνα που μιλούσε για το όργιο αυθαιρεσιών στο Μάτι που κατέληξαν στο ολοκαύτωμα.

Ο γενικός ελεγκτής δεν αρκέστηκε στην ανάρτηση της είδησης έγραψε και το σχόλιό του: «Και φυσικά, πλείστοι (ή το σύνολο) εκ των θυμάτων δεν είχαν σχέση με τις αυθαιρεσίες (πολλοί δεν είχαν καν γεννηθεί), είναι όμως θύματα της ανοχής του διεφθαρμένου και ασπόνδυλου ελληνικού κράτους στις αυθαιρεσίες αυτές». Μεταξύ των επικριτών του Οδυσσέα ήταν και πολύ γνωστός δημοσιογράφος που υποστήριξε ότι «όσο διεφθαρμένο και ασπόνδυλο κράτος και να είναι το ελληνικό κράτος, δεν το λες όταν είσαι ανεξάρτητος αξιωματούχος άλλης χώρας, ιδιαίτερα ενώ υπάρχει εθνικό πένθος. Δεν γίνεσαι δηλαδή τυμβωρύχος για λίγα like» και συνέχισε: «τα δημόσια πρόσωπα και ιδιαίτερα οι αξιωματούχοι θα πρέπει να είναι τριπλά προσεκτικοί τι γράφουν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Στην Ελλάδα ούτε η αξιωματική αντιπολίτευση δεν βγήκε να ασκήσει κριτική κατά τη διάρκεια του πένθους, σεβόμενη τον πάνδημο πόνο. Ούτε αυτός ο Κυριάκος Μητσοτάκης δεν είπε κουβέντα και βγήκε ο Οδυσσέας να βρίσει το ελληνικό κράτος. Ο τιμητής των πάντων φαίνεται πως τελείωσε προσωρινά με την Κύπρο και επεκτάθηκε στην Ελλάδα».

ΚΟΥΪΖ: Ποιος πολιτικός πρώτης γραμμής είναι χαμένος από προσώπου… κυπριακής γης; Συνάδελφοί του υποστηρίζουν ότι έχει καταφέρει να συνδυάσει παρατεταμένες διακοπές με το καθήκον και… μπράβο του. Μη σας πω ότι ζηλεύουν κιόλας.

"Hey Mercedes!"
Η νέα A-Class.

Οδήγησέ την, για να σε οδηγήσει σε μία νέα εμπειρία.
www.mercedes-benz.com.cy

A200 αυτόματο: 5.6-5.2 l/100km, εκπομπές CO_2 128-120 g/km.
Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.

Mercedes-Benz
The best or nothing.

Cyprus Import Corporation Ltd
Τηλ.: 22474747, 25879222, 24818400, 26943900

ΕΝΩΝΟΥΜΕ ΔΥΝΑΜΕΙΣ / *Γράφει ο* **ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

Εδώ ήρθαν τα φλαμίνγκο καλοκαίρι, δεν θα πάνε οι εκπαιδευτικοί στο προεδρικό; Αλήθεια;

1 Στο DNA. Αδέλφια μας οι Ελλαδίτες. Μας ενώνει το κοινό DNA του «εγιώ εν τζιαι». Τόσοι νεκροί και υπόλογος κανένας. Αν δεν πετύχαμε τώρα την Ένωση μέσα από το «εγιώ εν τζιαι» δεν ξέρω πότε θα την πετύχουμε.

2 Στις βουλές. Κι αφού ήταν να δοθεί το τεμάχιο του Κύκκου στην Ελληνική Πρεσβεία και από πάνω κονδύλια, γιατί κουβαλήσαμε κοτζάμ Κοτζιά; Αυτό θα είναι που λέμε, άγνωστοι αι βουλαί του Αρχιεπισκόπου. Ή του Κύκκου… Αμβρόσιο δεν έχουμε οπότε πάλι καλά να λέμε με ό,τι έχουμε.

3 Στο botox. Ανανεώθηκε για ακόμη έξι μήνες η ΟΥΝΦΙΚΥΠ αλλά με τις αλλαγές που της κάνανε οι Αμερικανοί, μοιάζει σαν αποτυχημένη ανανέωση μέσω φτηνού botox. Κάποιος να πιάσει την Καρντάσιαν ένα τηλέφωνο για να δούμε πώς σώζεται η μούρη μας παιδιά, τώρα που μας την έκαναν οι Αμερικανοί σαν τη μούρη του Τραμπ.

4 Στην τελευταία. Αυτή η ανανέωση πάντως θα είναι η τελευταία. Μετά το χάος. Ή ο Μαζωνάκης. Είσαι το λάθος μου το τελευταίο και τώρα τέρμα, τέρμα σου λέω. Θα έχουμε να κάνουμε με το «χαρούμενο στρατό» των Κατεχομένων; Μη ρωτάτε. Κανείς δεν ξέρει, αλήθεια όμως…

5 Στη Λουτ. Πρόλαβε να «θάψει» τη νέα προσπάθεια για το κυπριακό το PIK πριν ξεκινήσει. Έφυγε η Λουτ τα ξημερώματα, ήταν ο τίτλος ρεπορτάζ για την αναχώρησή της και κάναμε τον σταυρό μας με την γκαντεμιά που μας δέρνει. Δεν φτάνει που φάγαμε 7 γ.γ. και 45 απεσταλμένους που έκαναν δουλειά για να το λύσουμε, θα τους τρώμε και πριν καν ξεκινήσουν;

6 Στο Κατάρ. Ξέρει κανείς να μας πει τι γύρευε το βασιλικό Μπόινγκ Α340 του Κατάρ στη Λάρνακα; Αν υποψιαστώ (που έλεγε και ο χαμένος πια αριστερούλης Λαζό) ότι αναζωπυρώθηκε το ενδιαφέρον για την έκταση απέναντι από το Χίλτον, θα πεθάνω…

7 Στο Know how. Το plan B (που του λέτε ότι δεν έχει κατά τα άλλα) για την Παιδεία ο Healthy το έχει στο τσεπάκι του, και τα σχολεία θα ανοίξουν Σεπτέμβριο. Άλλοι έχουν το know χάος και εκείνος το Know how. Ο παλιός είναι αλλιώς…

8 Στους Pink. Πάντως, για το ότι δεν είναι όλα ρόδινα στην Παιδεία, φταίνε και οι δάσκαλοι. It takes two. Κάποιος να ενημερώσει τους Pink Floyd πως οι εκπαιδευτικοί στην Κύπρο έκαναν πραγματικότητα το στίχο «Hey! Teachers, leave them kids alone». Όχι μόνο τα αφήσαμε μόνα αλλά είναι και στον αυτόματο…

9 Στο τρέξιμο. Τους έχει τσακίσει ο Healthy. Αύριο 10 η ώρα συμβούλιο πολιτικών αρχηγών για ενημέρωση για Λουτ. Κατά την έξοδο θα μοιραστούν χάρτες με αίθουσες που διαθέτουν κλιματισμό στη Λευκωσία, εφόσον δεν τον βλέπω να τους αφήνει για διακοπές, παρά μόνο όταν φύγει εκείνος για τρέλες στις Σεϋχέλλες. Ή κάπου εξωτικά τέλος πάντων.

10 Στον καναπέ. Άρεσαν σας λέω και πιστέψτε με, τα μέτρα που παίρνουμε για την καταπολέμηση του μαύρου χρήματος, στο Κογκρέσο. Αποστολή της Κεντρικής Τράπεζας πήγε και το άκουσε με τα αφτιά της. Η Crystall; Όχι δεν πήγε. Τα logistics για τη μεταφορά του καναπέ overseas, it's a freaking nightmare.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Πρόεδρος Δ.Σ.: Κώστας Ιορδανίδης • Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Διευθυντής: Ανδρεας Παρασχος
Αρχισυντάκτης: Μιχαλης Τσικαλας • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας • Διεύθυνση συντάξεως: Κωστης Φαφουτης - Νοτης Παπαδοπουλος

www.hellenicbank.com

FRANK&FAME

Γράψε την ιστορία σου.

Μια ιστορία όπως καμία.
Η δική σου ιστορία.
Γραμμένη με το δικό σου χέρι,
τον δικό σου χαρακτήρα,
τα δικά σου θέλω.
Και με όλη σου τη δύναμη.

Στην Ελληνική Τράπεζα
πιστεύουμε στη δύναμή σου,
όσο κι εσύ, και σε στηρίζουμε.
Ξεκίνα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Το κλίμα απειλεί και η Ε.Ε. κινητοποιείται

Ο φονικός Ιούλιος σήμανε συναγερμό, με την Κομισιόν να προωθεί τάχιστα το σχέδιο «rescEU» και να αναλαμβάνει δράση

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Η περασμένη Δευτέρα, που έκανε στάχτη την ανατολική Αττική και σκόρπισε φλόγες θανάτου, πέραν του ότι συγκλόνισε την κοινή γνώμη για το μέγεθος της ζημιάς και της ανθρώπινης τραγωδίας, άνοιξε ξανά το κεφάλαιο της κλιματολογικής αλλαγής. «Η φωτιά είναι σπίτι μας» ήταν το κύριο μήνυμα που βγήκε προς τα έξω τόσο στην Κύπρο όσο και σε μία σειρά άλλων χωρών που έσπευσαν να βοηθήσουν στην εθνική τραγωδία που βίωνε η Ελλάδα. Τα μηνύματα των κλιματολογικών αλλαγών βεβαίως εξέπεμπαν προειδοποιητικά σήματα καιρό πριν, ωστόσο, αντιμετωπίζονταν λίγο ως μελλοντολογία και πολύ ως ένα μακρινό σενάριο που «εμάς δεν μας αγγίζει». Χτες ήταν οι πλημμύρες που σάρωναν τον πλανήτη, αφήνοντας πίσω τους θύματα και συχνά κλιματικούς μετανάστες, σήμερα είναι οι φωτιές στην Αυστραλία, τη Σουηδία και την Ελλάδα με απανθρακωμένα θύματα, κατεστραμμένες πολιτείες και καμένα δάση για να καταδειχθεί πως η κλιματολογική αλλαγή δεν κάνει εξαιρέσεις ούτε έχει προτιμήσεις. Απλώς γιατί η φύση δεν εκδικείται αλλά αποκαθιστά τις ισορροπίες εκεί και όπου παραβιάζονται.

Το χρονικό

Ο καύσωνας του 2017 με θερμοκρασίες άνω των 40 βαθμών Κελσίου, είχε ως αποτέλεσμα να ξεσπάσουν φωτιές στην Πορτογαλία που άφησαν πίσω τους 66 νεκρούς και καμένη γη 450.000 στρεμμάτων ενώ τον περασμένο Οκτώβριο, άλλοι 45 άνθρωποι έχασαν τη ζωή του στη βόρεια Πορτογαλία και τέσσερις στην Ισπανία. Τα «εγκαύματα» της ιβηρικής χερσονήσου ήταν αρκετά για να κινητοποιήσουν τις Βρυξέλλες ώστε να κατατεθούν σχετικές προτάσεις και να πεισθούν τα κράτη μέλη να συμβάλουν σε μία προσπάθεια υλοποίησης ενός μηχανισμού που θα αντιμετωπίζει τις φυσικές καταστροφές. Σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο ο Ευρωπαίος Επίτροπος ανθρωπιστικών θεμάτων και διαχείρισης κρίσεων Χρήστος Στυλιανίδης που ανέλαβε και την πρωτοβουλία δράσεων πρόληψης και καταστολής, ξεκίνησε περιοδεία ενημέρωσης των κρατών μελών για τον κίνδυνο της κλιματολογικής αλλαγής για τους κινδύνους των φυσικών καταστροφών και την ανάγκη λήψης μίας κοινής δράσης στην Ε.Ε. Επισκέφθηκε ακόμα και τη χιονισμένη Φινλανδία τον Φεβρουάριο που πέρασε για να την ενημερώσει για τους κινδύνους. Το να ενημερώνεται όμως η χειμερινή χώρα των θαυμάτων για το ενδεχόμενο πυρκαγιών αποτελεί από μόνο του ένα ζήτημα που σε άλλες εποχές θα αντιμετωπιζόταν μάλλον σκωπτικά, αν όχι ως σενάριο επιστημονικής φαντασίας. Όχι όμως σήμερα και όχι με τα νέα κλιματολογικά δεδομένα. Καθόλου τυχαίο ότι σε εκείνη τη συνάντηση η επιστημονική ομάδα του αρμόδιου υπουργείου στην Φινλανδία είχε εκφράσει ανησυχίες στον Ευρωπαίο Επίτροπο και προειδοποιούσε για το «δύσκολο» καλοκαίρι που θα έβρισκε τη Σκανδιναβία. Και αυτό γιατί σύμφωνα με τις εκτιμήσεις τους ο νέος τύπος του χιονιού, κάνει τα κωνοφόρα δέντρα πιο ευάλωτα στις πυρκαγιές, ακόμα και στις σκανδιναβικές χώρες. Χρειάστηκε να μπει το καλοκαίρι και να επιβεβαιωθούν οι ανησυχίες και οι εκτιμήσεις ότι αυτό θα είναι ένα δύσκολο καλοκαίρι για την Ευρώπη. Πρώτη άλλωστε που ενεργοποίησε τον ευρωπαϊκό μηχανισμό για αντιμετώπιση πυρκαγιών, ήταν η κρύα Σουηδία, και αυτό αποτελεί την πρώτη απόδειξη της μεγάλης κλιματολογικής αλλαγής που καταδεικνύει πως οι πυρκαγιές δεν αποτελούν απειλή μόνο για τη νότια Ευρώπη, αλλά έναν υπαρκτό παγκόσμιο κίνδυνο. Η πύρινη κόλαση της Αττικής, με σκηνές αποκάλυψης όπου οι ισχυροί άνεμοι έκαψαν σε χρόνο αστραπή τεράστιες εκτάσεις και σκόρπισαν τον θάνατο ήταν η κύρια αιτία για να τεθεί επισταμένα το ζήτημα αντιμετώπισης των φυσικών καταστροφών. Λίγο προτού λήξει μάλιστα το τριήμερο πένθος των φονικών πυρκαγιών μία μεγάλη καταιγίδα βύθισε τα βόρεια προάστια της Αθήνας. Ένα δύσκολο καλοκαίρι, ένας φονικός Ιούλης που μας προϊδεάζει πως η κλιματική αλλαγή ξεφεύγει από το πλαίσιο της ακαδημαϊκής προσέγγισης και συζήτησης και πλέον αποτελεί καθημερινή απειλή.

Μεταξύ βορρά - νότου

Τι μπορεί όμως να γίνει για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και πόσο σοβαρά αυτή αντιμετωπίζεται από τα κράτη; Ο Πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ έχει ήδη αποσύρει τις ΗΠΑ από τη συμφωνία του Παρισιού για το κλίμα τηρώντας τις προεκλογικές του δεσμεύσεις και προμηνύοντας ένα μέλλον αβέβαιο για το κλίμα. Αυτή του η κίνηση ενέτεινε τις ανησυχίες στις Βρυξέλλες ότι χώρες της βόρειας Ευρώπης θα δείξουν απροθυμία στην υιοθέτηση νομοθεσίας που προϋποθέτει ένα σημαντικό κονδύλι, θέτοντας το ζήτημα ότι η Ευρώπη του βορρά πάντα πληρώνει και η Ευρώπη του Νότου συνεχώς απολαμβάνει, χωρίς να λαμβάνει τα απαραίτητα εθνικά μέτρα πρόληψης. Και σύμφωνα με τον ανώτερο ειδικό του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Δασών Αλεξάντερ Χελντ, η συχνότητα όσο και η σφοδρότητα των δασικών πυρκαγιών στη νότια Ευρώπη τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί. Η πυρκαγιά στη Σουηδία ωστόσο έδειξε πως η κλιματική απειλή δεν διαχωρίζει βορρά ή νότο και έβαλε πολλούς σε προβληματισμό, για το πώς θα πρέπει πλέον να κινηθεί η Ευρώπη.

Το σχέδιο «rescEU»

Στο ευρωπαϊκό πλαίσιο η Κομισιόν και συγκεκριμένα ο Ευρωπαίος Επίτροπος Χρήστος Στυλιανίδης προωθεί από το 2017 την υιοθέτηση της νομοθεσίας του ευρωπαϊκού μηχανισμού για αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών και αναμένεται να περάσει στο τέλος του χρόνου από το Συμβούλιο της Ευρώπης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η εν λόγω νομοθεσία βασίζεται σε δύο πυλώνες: στην ενίσχυση των ευρωπαϊκών ικανοτήτων αντίδρασης «rescEU» όπου η Ε.Ε. θα παρέχει πυροσβεστικά αεροσκάφη και εξοπλισμό άντλησης υδάτων στα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση καταστροφών σε περιπτώσεις που η εθνική ικανότητα δεν είναι αρκετή. Αυτές οι δαπάνες θα καλύπτονται από την ενωσιακή χρηματοδότηση στο πλαίσιο της οποίας η Κομισιόν θα διατηρεί τον επιχειρησιακό έλεγχο των μέσων και θα αποφασίζει για την ανάπτυξή τους. Θα πρέπει να σημειωθεί πως η Κομισιόν θα βοηθά παράλληλα τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τις εθνικές ικανότητές τους με τη χρηματοδότηση του κόστους προσαρμογής, αποκατάστασης, μεταφοράς και λειτουργίας των υφιστάμενων πόρων. Τα μέσα αυτά θα αποτελέσουν μέρος μιας κοινής δεξαμενής πόρων για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης. Ο δεύτερος πυλώνας εμπίπτει στην ενίσχυση της πρόληψης των καταστροφών και της ετοιμότητας όπως αναφέρεται στη νομοθεσία έχει ως στόχο την κοινοποίηση των εθνικών στρατηγικών από τα κράτη μέλη για την πρόληψη και ετοιμότητα προκειμένου να εντοπίζουν συλλογικά και να αντιμετωπίζουν κενά ή ενδεχόμενες ανεπάρκειες. Το γεγονός πάντως ότι κατά τη διάρκεια των πυρκαγιών στην Αθήνα, υπήρξε σημαντική ανταπόκριση από διάφορα κράτη, ενισχύει τις ελπίδες ότι η εν λόγω νομοθεσία θα περάσει με λίγες τροποποιήσεις.

Ενας πολύ καυτός Ιούλιος

Στο «κόκκινο» βρίσκεται το μεγαλύτερο μέρος του βορείου ημισφαιρίου τον Ιούλιο, με κύματα καύσωνα και ακραία καιρικά φαινόμενα που επαναφέρουν στο προσκήνιο τη συζήτηση για την κλιματική αλλαγή. Στη φωτογραφία, η μέση θερμοκρασία στα διάφορα σημεία του πλανήτη στις 17 Ιουλίου, όπως απεικονίζεται σε χάρτη του Ινστιτούτου Κλιματικής Αλλαγής του Πανεπιστημίου του Μέιν (ΗΠΑ).

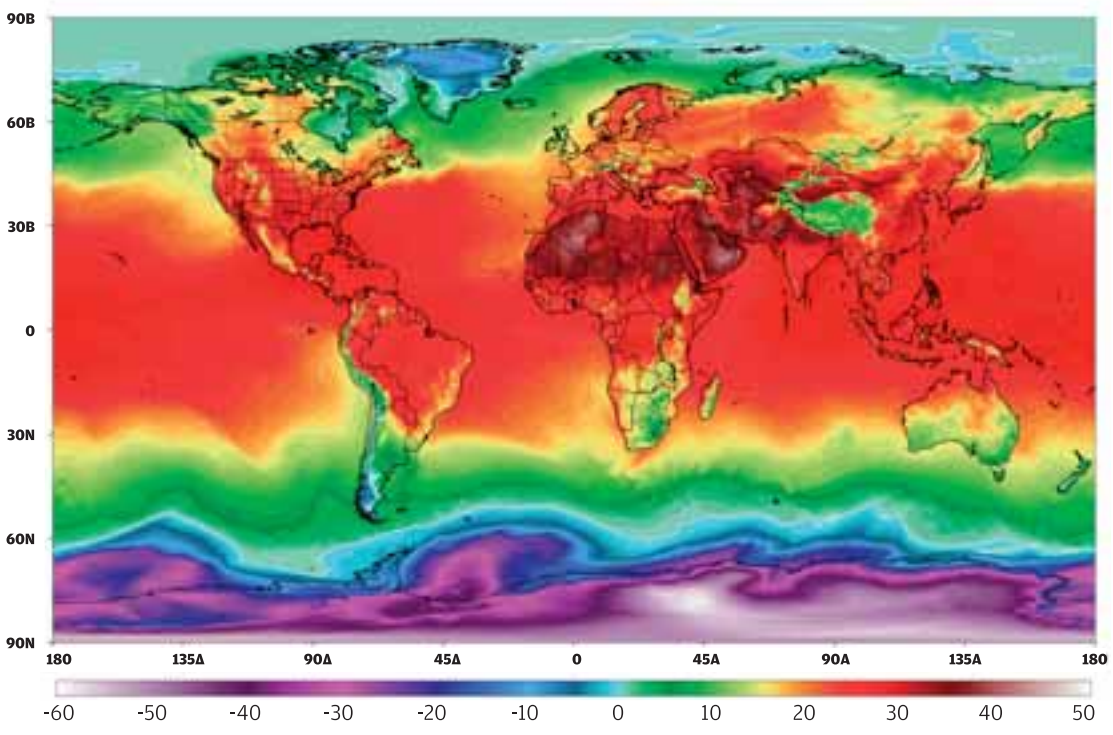

Χρωματική απόχρωση που αντιστοιχεί σε κάθε θερμοκρασία.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πρωτοβουλία για κοινή δράση των κρατών μελών της Ε.Ε. στην αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών, η οποία αναμένεται να υιοθετηθεί στο τέλος του μήνα, ανέλαβε ο Ευρωπαίος Επίτροπος Χρήστος Στυλιανίδης.

Η πρώτη μεγάλη πυρκαγιά το 2018 στην Ευρώπη ξεκίνησε στη Σουηδία, δείχνοντας πως οι φυσικές καταστροφές δεν έχουν να κάνουν με Ευρώπη του βορρά και του νότου αλλά από την κλιματική απειλή που πλήττει όλες τις χώρες.

Η «φωτιά» στην Κύπρο και ο κίνδυνος της απερήμωσης

Η φωτιά στην Αττική, ωστόσο, ενέτεινε την ανησυχία πολλών και ήγειρε ερωτήματα για το πόσο κινδυνεύει η Κύπρος από τις κλιματολογικές αλλαγές. Σε πρόσφατο διεθνές συνέδριο για την κλιματολογική αλλαγή που διεξήχθη στην Κύπρο, ο πρόεδρος του Ινστιτούτου Κύπρου Κώστας Παπανικόλας σημείωσε πως η ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής και της ανατολικής Μεσογείου, είναι η πιο ευάλωτη σε κλιματικές αλλαγές περιοχή του πλανήτη και προειδοποίησε ότι τα φαινόμενα της κλιματικής αλλαγής στην Κύπρο θα οξυνθούν σε ένταση και συχνότητα. Όπως υπογράμμισε, μάλιστα, σε συνέντευξή του στο Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων ο κ. Παπανικόλας, η Κύπρος θα είναι αντιμέτωπη με καύσωνες, ξηρασία, ακόμη και με εμφάνιση νέων ασθενειών, καθώς πλήττεται έντονα από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Σε αυτό το πλαίσιο και οι εκτιμήσεις του πρώην Επιτρόπου Περιβάλλοντος και βουλευτή των Οικολόγων Χαράλαμπου Θεοπέμπτου μιλώντας στην «Κ».

Οι μεμονωμένες κατοικίες

Κληθείς να σχολιάσει στην «Κ» τους κλιματολογικούς κινδύνους που ελλοχεύουν για την Κύπρο ο κ. Θεοπέμπτου σημείωσε πως αποτελεί πρόβλημα το γεγονός ότι οι νέες κλιματολογικές αλλαγές προ-

Οι κλιματολογικές αλλαγές επηρεάζουν και την Κύπρο, καθώς επιστημονικές εκτιμήσεις κάνουν λόγο για καύσωνες, ξηρασία, ακόμη και εμφάνιση νέων ασθενειών.

από το πόσες κατοικίες υπάρχουν στα δάση. Οι μεμονωμένες κατοικίες στο δάσος αποτελούν την πέμπτη αιτία δασικών πυρκαγιών με ποσοστό 9% σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του Τμήματος Δασών. Όπως εξηγεί ο κ. Θεοπέμπτου πέραν από τους κανονισμούς για ασφάλεια στα σπίτια, θα πρέπει να τεθούν περιορισμοί και κανονισμοί γύρω από τα υλικά των σπιτιών εντός της δασικής περιοχής. Κάτι που δεν ισχυσε στην περίπτωση της Ελλάδας.

Είναι όμως το ζήτημα των πυρκαγιών ο μόνος κίνδυνος που αντιμετωπίζει η Κύπρος; Ο μεγαλύτερος κίνδυνος ο οποίος ξεπερνά πλέον την μελλοντολογία δεν είναι άλλος από την απερήμωση, καθώς το 57% των εδαφών της Κύπρου αντιμετωπίζει τον κίνδυνο να χάσει οριστικά την γονιμότητά του. Αυτό συνδέεται τόσο με τη σταδιακή μείωση των βροχοπτώσεων, την εγκατάλειψη της υπαίθρου αλλά και την αύξηση κατανάλωσης νερού. Σύμφωνα με πρόσφατες μελέτες που έγιναν για αντιμετώπιση της ερημοποίησης, μόλις το 1,5% της έκτασης της Κύπρου που εντοπίζεται στα υψηλότερα μέρη της οροσειράς του Τροόδους δεν αντιμετωπίζει οποιοδήποτε πρόβλημα απερήμωσης. Το μεγαλύτερο, ωστόσο, μέρος όμως των υπόλοιπων περιοχών, που καλύπτουν έκταση 91% χαρακτηρίζονται ως ημίξηρες με αυξημένη ευαισθησία στην απερήμωση.

Σε αυτό το πλαίσιο σε συνέντευξη που έδωσε τον Ιούνιο του 2017 στην «Κ» ο τότε υπουργός Γεωργίας Νίκος Κουγιάλης εκτίμησε ότι το 57% της Κύπρου αντιμετωπίζει άμεσο κίνδυνο απερήμωσης, ενώ το 42,3% των εδαφών θεωρείται ευαίσθητο. Αυτό συνδέεται και με προειδοποιήσεις επιστημόνων ότι οι καλοκαιρινές μέρες με θερμοκρασίες καύσωνα θα αυξάνονται και θα ξεπεράσουν τις 30 ετησίως μέσα στα επόμενα χρόνια, ενώ τα επίπεδα βροχόπτωσης θα μειωθούν κατά 100 - 130 mm.

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος έχει θέσει σχέδιο δράσης καταπολέμησης της απερήμωσης. Αυτό αφορά μεταξύ άλλων παροχή κινήτρων για τη συντήρηση αναβαθμίδων και ξερολιθιών για τη συγκράτηση του εδάφους, τη λήψη μέτρων για την ενίσχυση των παραδοσιακών γεωργικών δραστηριοτήτων και τον έλεγχο των χρήσεων γης στις κρίσιμες περιοχές και, τέλος, τη θέσπιση κινήτρων για τον έλεγχο και τον περιορισμό της κατανάλωσης νερού. Αν το εν λόγω σχέδιο δράσης είναι αποτελεσματικό για την καταπολέμηση της απερήμωσης είναι ένα ζήτημα που συζητείται με εμπλεκόμενους φορείς να προειδοποιούν πως η κυβέρνηση δεν έχει ξεφύγει από το θεωρητικό επίπεδο της απερήμωσης αναλαμβάνοντας δραστικά μέτρα σε έναν πλέον υπαρκτό κίνδυνο.

Σύμφωνα με πρόσφατες μελέτες, μόλις το 1,5% της έκτασης της Κύπρου που εντοπίζεται στα υψηλότερα μέρη της οροσειράς του Τροόδους δεν αντιμετωπίζει οποιοδήποτε πρόβλημα απερήμωσης.

Πού θα είναι το επόμενο σου

ταξίδι;

Ψάχνεις φθηνά αεροπορικά εισιτήρια;

Η budgetfly.com αναζητά χιλιάδες αεροπορικές εταιρείες, συγκρίνει τιμές και βρίσκει φθηνά αεροπορικά εισιτήρια σε δευτερόλεπτα.

budgetfly.com

Get it on Google play

Available on the App Store

Το χρονικό της εθνικής τραγωδίας

Λεπτό προς λεπτό, τα γεγονότα που καταχώρισαν τη Δευτέρα 23 Ιουλίου 2018 στις μαύρες σελίδες της σύγχρονης ιστορίας

ΠΥΡΙΝΟΣ ΟΛΕΘΡΟΣ

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΣΟΥΛΙΩΤΗ**

Χρειάστηκαν λιγότερες από 12 ώρες για να συντελεστεί μια από τις μεγαλύτερες τραγωδίες στα ελληνικά χρονικά: ο θάνατος δεκάδων πολιτών, παιδιών, ηλικιωμένων, οικογενειών, από την πυρκαγιά που ξέσπασε το απόγευμα της Δευτέρας στο Νταού Πεντέλης. Σε διάστημα μιας ώρας και σαράντα λεπτών, οι φλόγες κατέστρεψαν ανθρώπινες ζωές, περιουσίες, δάσος, πριν σβήσουν στη θάλασσα, στο Κόκκινο Λιμανάκι και στην Αργυρά Ακτή. Οι πυροσβέστες δεν κατάφεραν να ανακόψουν την ορμή της φωτιάς, ενώ η κυβέρνηση, αφού χρειάστηκε πάνω από τέσσερις ώρες για να καταλάβει το μέγεθος της καταστροφής, την απέδωσε στις ακραίες καιρικές συνθήκες και στα σκοτεινά σχέδια εμπρηστών. Ωστόσο, τα ευρήματα της έρευνας για τα αίτια της τραγωδίας αποδομούν την επιχειρηματολογία της, καθώς προκύπτει ότι, όπως και στην Ηλεία το 2007, η πυρκαγιά ξεκίνησε από αμέλεια.

Το χρονικό των καταστροφικών πυρκαγιών της Δευτέρας 23/7 έχει ως εξής:

12.03. Ξεσπάει πυρκαγιά στη θέση «Αέρας» στα Γεράνεια Ορη, πάνω από την Κινέτα. Από το κέντρο επιχειρήσεων της Πυροσβεστικής δίνεται εντολή να μεταβούν στο μέτωπο 15 υδροφόρες και, πέντε λεπτά αργότερα, στις 12.08, λαμβάνουν εντολή να απογειωθούν δύο Canadair και ένα ελικόπτερο Erickson από το αεροδρόμιο της Ελευσίνας. Ο αναπληρωτής υπουργός Προστασίας του Πολίτη Νίκος Τόσκας πηγαίνει στο αρχηγείο της Πυροσβεστικής, απ' όπου ο αρχηγός και οι δύο υπαρχηγοί συντονίζουν την επιχείρηση. Κανείς τους εκείνη τη στιγμή δεν γνωρίζει ότι μερικές ώρες αργότερα, 85 χιλιόμετρα ανατολικότερα, θα ξεσπάσει η φονικότερη πυρκαγιά στα ελληνικά χρονικά.

13.05. Η φωτιά στην Κινέτα λαμβάνει διαστάσεις και η Πυροσβεστική ενισχύει τις δυνάμεις στο μέτωπο. Οι υδροφόρες από 15 αυξάνονται σε 26 και από το Κέντρο Επιχειρήσεων δίνεται εντολή σε ακόμα ένα ελικόπτερο και σε ένα αεροσκάφος να απογειωθούν από την Ελευσίνα προκειμένου να κάνουν ρίψεις νερού στα μέτωπα.

15.05. Εκκενώνονται οι οικισμοί Γαλήνη, Πανόραμα 1 και Πανόραμα 2. Ταυτόχρονα, δίνεται εντολή σε αεροπλάνα και ελικόπτερα που στάθμευαν στην Ανδραβίδα να συνδράμουν στην κατάσβεση.

16.49. Ενώ μαίνεται η πυρκαγιά στα Γεράνεια, το «199» της Πυροσβεστικής ενημερώνεται για καπνό στην περιοχή του Νταού Πεντέλης. Οσο το Κέντρο Επιχειρήσεων προσπαθεί να διαπιστώσει εάν πρόκειται για νέα πυρκαγιά, αξιωματικός που περιπολεί στο Μαρκόπουλο επιβεβαιώνει μέσω ασυρμάτου τους φόβους της ηγεσίας. «Στείλτε γρήγορα δυνάμεις», τους προτρέπει, ενώ φεύγει και ο ίδιος για το μέτωπο. Ενα λεπτό αργότερα, δίνεται εντολή σε ελικόπτερο που έκανε ρίψεις νερού στην Κινέτα να αλλάξει πορεία και να κατευθυνθεί στην Πεντέλη, ενώ ένα δεύτερο που βρισκόταν στο αεροδρόμιο της Ελευσίνας παίρνει εντολή να σπεύσει στη φωτιά. Ωστόσο, δηλώνει αδυναμία απογείωσης λόγω των ανέμων. Αντίθετα, μέσα στο επόμενο εικοσάλεπτο 22 υδροφόρες από την Παλλήνη, τη Ραφήνα, το Κορωπί, το Μαρκόπουλο κατευθύνονται στο σημείο. Γίνεται εκκένωση των κατασκηνώσεων στον Αγιο Ανδρέα. Με πούλμαν απομακρύνονται μέσω της λεωφόρου Διονύσου 1.400 παιδιά.

17.20. Στην περιοχή πνέουν άνεμοι που ξεπερνούν τα 100 χιλιόμετρα την ώρα. Η φωτιά κινείται με μεγάλη ταχύτητα προς τον Νέο Βουτζά και οι πρώτοι πυροσβέστες που φτάνουν στο σημείο προσπαθούν να προστατέψουν τη Μονή Παντοκράτορος και το Λύρειο Ιδρυμα. «Τρεις υδροφόρες από το Λαύριο, το Μαρκόπουλο και τη Ραφήνα εγκλωβίστηκαν στις φλόγες. Ακουγα τους συναδέλφους μου στον ασύρματο να ουρλιάζουν πανικόβλητοι. Τους βοηθήσαμε να παραμείνουν ψύχραιμοι και τρέξαμε να τους απεγκλωβίσουμε», θα πει μερικές ώρες αργότερα στέλεχος της Πυροσβεστικής, που μετείχε στην επιχείρηση.

17.30. Η φωτιά μπαίνει στις ρεματιές όπου υπάρχει καύσιμη ύλη και γρήγορα φτάνει στον οικισμό του Νέου Βουτζά. Οι πρώτοι κάτοικοι που εγκαταλείπουν τα σπίτια τους απομακρύνονται μέσω της λεωφόρου Μαραθώνος. Οι υπόλοιποι εγκλωβίζονται και χρειάζονται τη συνδρομή των πυροσβεστών για να γλιτώσουν. Πυροσβέστης που ήταν στο σημείο αφηγείται: «Το "199" δεχόταν 200 κλήσεις για απεγκλωβισμούς το λεπτό. Δεν προλαβαίναμε να κάνουμε κατάσβεση, δεν υπήρχε χρόνος γι' αυτό. Μπαίναμε στα σπίτια και απομακρύναμε τους κατοίκους. Θυμάμαι να βγάζω έναν ηλικιωμένο με το εγγόνι του από το ασανσέρ μιας πολυκατοικίας που καιγόταν».

17.50. Ο επικεφαλής των πυροσβεστικών δυνάμεων συναντά στον Νέο Βουτζά τον δήμαρχο Ραφήνας Βαγγέλη Μπουρνούς, που με υδροφόρα προσπαθεί να σβήσει τη φωτιά. «Δήμαρχε, εδώ που βρισκόμαστε είναι Δήμος Ραφήνας ή Μαραθώνα;», τον ρωτάει, σύμφωνα με τις περιγραφές αυτοπτών. «Ραφήνα», του απαντά εκείνος. «Τότε, διώξ' τους όλους τώρα», του λέει με ένταση ο πυροσβέστης.

18.12. Το Κέντρο Επιχειρήσεων δίνει εντολή σε ακόμα ένα Erickson να απογειωθεί από την Ελευσίνα με προορισμό την Πεντέλη, ενώ και το πλήρωμα ενός Canadair που πετούσε πάνω από την Κινέτα διατάσσεται να κατευθυνθεί στη Ραφήνα. Λόγω των ισχυρών ανέμων και του καπνού ωστόσο, οι «βολές» δεν βρίσκουν στόχο.

18.13. Οι φλόγες κατεβαίνουν προς τη θάλασσα, η «μάχη» για να κρατηθεί η φωτιά πάνω από τη λεωφόρο Μαραθώνος δείχνει να χάνεται και ο τοπικός διοικητής της Τροχαίας παίρνει εντολή να διακόψει την κυκλοφορία στη λεωφόρο Μαραθώνος μόνο για όσα αυτοκίνητα κατευθύνονται προς το μέτωπο της πυρκαγιάς και όχι για όσα απομακρύνονται απ αυτό.

18.22. Οι φλόγες διασχίζουν τη λεωφόρο Μαραθώνος στο ύψος της συμβολής με την οδό Κυανής Ακτής και κατευθύνονται προς το μικρό λιμάνι, στο Μάτι. Πυροσβέστες μεταφέρουν κατοίκους και επισκέπτες μακριά από τη φωτιά. Στον ασύρματο ακούγονται οι πρώτες αναφορές για τραυματίες. Πυροσβέστης που ήταν παρών θυμάται: «Οι υδροφόρες ήταν γεμάτες ανθρώπους με εγκαύματα. Τα ασθενοφόρα του ΕΚΑΒ δεν μπορούσαν να πλησιάσουν και μεταφέραμε τους τραυματίες σε ασφαλή σημεία απ' όπου τους παραλάμβαναν οι τραυματιοφορείς. Ενας απ' αυτούς, όταν κατάλαβε ότι είχε γλιτώσει από τις φλόγες, έβαλε το χέρι στην τσέπη και πέταξε προς το μέρος μας ό,τι χρήματα είχε στο πορτοφόλι του φωνάζοντας προς το μέρος μας "Ευχαριστώ, ευχαριστώ"».

18.40. Η φωτιά φτάνει στη θάλασσα καίγοντας ακόμα και τα βρύα στα βράχια. Οι αναφορές των πυροσβεστών για τραυματίες πυκνώνουν και ο υπαρχηγός της Πυροσβεστικής εγκαταλείπει το Κέντρο Επιχειρήσεων και πάει στο σημείο. «Δεν προλάβαμε να κάνουμε κατάσβεση στο Μάτι, στο Κόκκινο Λιμανάκι, στην Αργυρά Ακτή. Η φωτιά έφτασε πριν από εμάς», θα πει αρκετές ώρες αργότερα αξιωματικός του σώματος.

18.52. Εκδηλώνεται πυρκαγιά στη θέση Πανόραμα στον Κάλαμο. Στο σημείο πηγαίνει κλιμάκιο από τον Πειραιά. «Ρίξε όσο νερό χρειάζεται, καν' το λίμνη και γύρνα πίσω στο Μάτι», ήταν η εντολή ανώτατου αξιωματικού στον επικεφαλής της δύναμης που ανέλαβε την ευθύνη της κατάσβεσης.

19.00 - 20.00. Δεν υπάρχει εικόνα για τραυματίες ή νεκρούς. Το Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων Υγείας καταγράφει τους πρώτους έξι εγκαυματίες. Οι τέσσερις απ' αυτούς μεταφέρονται στο Κέντρο Υγείας Νέας Μάκρης και οι άλλοι δύο πηγαίνουν με Ι.Χ. σε ιδιωτική κλινική και στη συνεχεία στον «Ευαγγελισμό».

20.00 - 21.00. Το Κέντρο Επιχειρήσεων ενημερώνεται ότι εκατοντάδες κάτοικοι και επισκέπτες της περιοχής έπεσαν στη θάλασσα για να σωθούν. Η κινητοποίηση του μηχανισμού ωστόσο καθυστερεί. Μάρτυρες καταγγέλλουν ότι χρειάστηκε να κολυμπήσουν ακόμα και για τέσσερις ώρες μέχρις ότου εντοπιστούν και διασωθούν από τα πληρώματα περιπολικών του Λιμενικού, που πήραν εντολή να μεταβούν στο σημείο.

23.00. Για αρκετές ώρες επικρατεί μπλακ άουτ. Κανείς στην κυβέρνηση και στην ηγεσία της Πυροσβεστικής δεν γνωρίζει τον αριθμό τραυματιών, των διασωθέντων και των αγνοουμένων. Ο πρωθυπουργός επιστρέφει εσπευσμένα από το Μαυροβούνιο όπου πραγματοποιούσε επίσημη επίσκεψη και κατευθύνεται στο Κέντρο Επιχειρήσεων, στο Χαλάνδρι. «Εκείνη την ώρα δεν γνωρίζαμε ότι υπήρχαν νεκροί. Κάποιες πρώτες ανεπιβεβαίωτες πληροφορίες έκαναν λόγο για δύο άτομα που κατέληξαν από εγκαύματα, αλλά δεν μπορούσαμε να φανταστούμε το μέγεθος της καταστροφής», θα παραδεχθεί αρκετές ώρες αργότερα κυβερνητικός αξιωματούχος, που μετείχε στη σύσκεψη.

01.00. Ομάδα περίπου 90 πυροσβεστών φτάνει στο Κόκκινο Λιμανάκι. Ερευνά τις οδούς Ποσειδώνος, Δημοκρατίας, Πανός και εντοπίζει τα πρώτα πτώματα. Τα περισσότερα είναι πλήρως απανθρακωμένα, σε τέτοιο βαθμό, που οι πυροσβέστες δυσκολεύονται να διακρίνουν ότι επρόκειτο για ανθρώπινους σκελετούς.

02.00. Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Δημήτρης Τζανακόπουλος ανακοινώνει από το αρχηγείο της Πυροσβεστικής ότι έχουν ήδη εντοπιστεί 20 νεκροί. Το πραγματικό μέγεθος της τραγωδίας θα αποκαλυφθεί με το πρώτο φως της ημέρας.

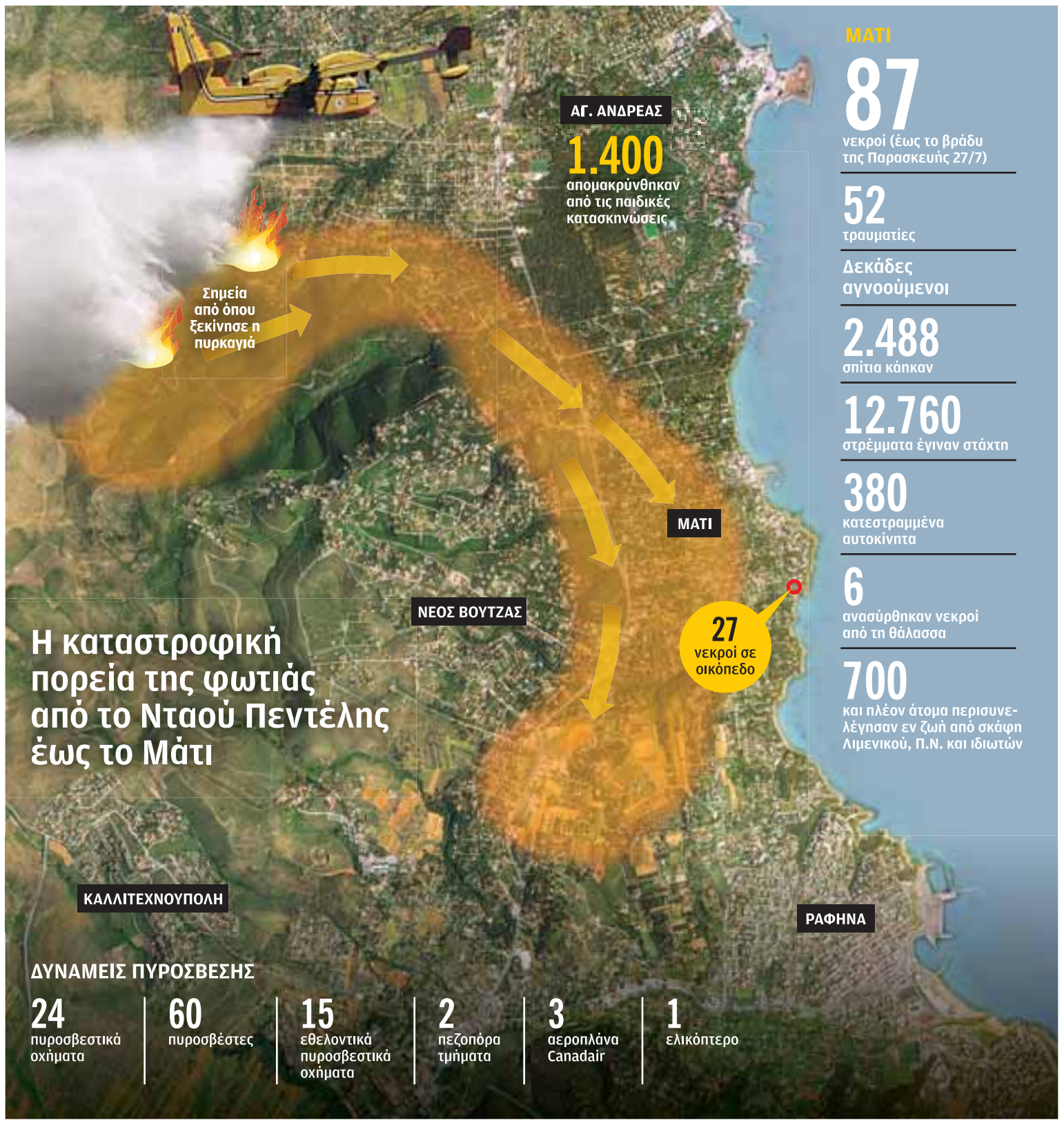

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

REUTERS / ALKIS KONSTANTINIDIS

Περίοικοι παρακολουθούν από τη Ραφήνα τις φλόγες να σαρώνουν το Μάτι. Στις 18.22 η «μάχη» για να κρατηθεί η φωτιά πάνω από τη Μαραθώνος είχε χαθεί.

ΑΛΕΞΙΑ ΤΖΑΓΚΑΡΗ

Η Βαλεντίνα Ντέλτσεβα γλίτωσε κατά τύχη επειδή εγκλωβίστηκε σε ασανσέρ και δεν βγήκε στη φωτιά.

Ο Γρηγόρης Φύτρος, βετεράνος ποδηλάτης, χάθηκε στο Μάτι με τον γιο του, ενώ η κόρη του πήδηξε στο κενό.

Οι 9χρονες δίδυμες Σοφία και Βασιλική Φιλιπποπούλου. Η αναζήτησή τους από τον πατέρα τους έκανε τον γύρο του κόσμου. Την Παρασκευή, οι σοροί των δύο κοριτσιών ταυτοποιήθηκαν με εξέταση DNA.

ΑΛΕΞΙΑ ΤΖΑΓΚΑΡΗ

Ο Σταμάτης Παγώνης κατάφερε να γλιτώσει. Στο διπλανό οικόπεδο, όμως, ένας άνθρωπος έχασε τη ζωή του.

ΑΛΕΞΙΑ ΤΖΑΓΚΑΡΗ

Η Τζούλια Ιωαννίδου μετράει τις ζημιές στο διαμέρισμά της από το πέρασμα της φωτιάς.

«Ηρθε η ζωή τούμπα. Πώς μένεις εδώ;»

Οι ιστορίες εκείνων που γλίτωσαν από τη φωτιά στο Μάτι και όσων δεν τα κατάφεραν, λίγα βήματα πριν από τη θάλασσα

ΠΥΡΙΝΟΣ ΟΛΕΘΡΟΣ

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

ΑΛΕΞΙΑ ΤΖΑΓΚΑΡΗ

Η Χριστίνα Παπασταύρου έφυγε από τη λεωφόρο Μαραθώνος και κατευθύνθηκε στη θάλασσα για να γλιτώσει. Η φωτιά την κυνηγούσε.

Η Δευτέρα της 23ης Ιουλίου ήταν μια ημέρα σαν όλες τις άλλες για τον Γιώργο Παπαδόπουλο. Στις 4.30 το απόγευμα είχε ήδη πάρει τον δρόμο του γυρισμού από τη δουλειά. Οσο οδηγούσε στη Λεωφόρο Μαραθώνος άκουσε στο ραδιόφωνο ότι υπήρχε εστία φωτιάς στο Νταού Πεντέλης. Δεν ανησύχησε. Για τους μόνιμους κατοίκους στο Μάτι Αττικής ειδήσεις σαν κι αυτή είχαν γίνει ρουτίνα. «Κάθε χρόνο τα ίδια ακούμε», σκέφτηκε. Ποτέ ξανά οι φλόγες δεν είχαν φτάσει στο πλατύσκαλό του. Πάρκαρε στο σπίτι του, χάιδεψε το λυκόσκυλό του, άλλαξε ρούχα. Δεν περίμενε ότι τις επόμενες ημέρες, στα γύρω στενά, θα μετρούσαν πτώματα.

Αντιλήφθηκε τον κίνδυνο όταν βγήκε στην οδό Τρίτωνος και είδε

«Η φωτιά είχε φτάσει πάνω μας, τα μάτια έτσουζαν, δεν ένιωθες πόδια και χέρια».

τον μαύρο καπνό να έχει αγκαλιάσει ένα ψηλό πεύκο στο τέρμα του δρόμου. Ετρεξε ενστικτωδώς προς τη θάλασσα μαζί με τον σκύλο του. Οπως έκανε και η Μαίρη Χανδρινού μαζί με τον σύζυγό της στην οδό Περικλέους. «Δεν πρόλαβαν να ρίξουν ούτε ένα δάκρυ νερό εδώ. Δεν πρόλαβαν να μας σώσουν», λέει. Οταν άλλοι γείτονες είδαν τις φλόγες να ζώνουν την ταβέρνα του «Βασίλη», στη ράχη του οικισμού, κατάλαβαν από μόνοι τους –χωρίς άλλη ειδοποίηση όπως λένε– ότι η λεωφόρος Μαραθώνος δεν μπορούσε να τους θωρακίσει. Επρεπε να τρέξουν για τη ζωή τους.

Μέσα από δεκάδες μαρτυρίες διασωθέντων και διασωστών, η «Κ» ανασυνθέτει τις κρίσιμες στιγμές που η φωτιά κατέκαψε το Μάτι και παρουσιάζει τα πρόσωπα εκείνων που γλίτωσαν –από τύχη– και όσων δεν τα κατάφεραν, λίγα βήματα πριν από τη θάλασσα.

Η Ριβιέρα - παγίδα

Το Μάτι θεωρείτο η πευκόφυτη «Ριβιέρα της Ανατολικής Αττικής». Παρά την άναρχη δόμησή του – που ξεκίνησε κατά βάση στα χρόνια της δικτατορίας– οι λιγοστές έξοδοι προς τη λεωφόρο Μαραθώνος προσέφεραν στους παραθεριστές και στους μόνιμους κατοίκους του μια αίσθηση απομόνωσης, ηρεμίας. Η ρυμοτομία του οικισμού, όμως, συνέβαλε στην παγίδευσή τους.

Η Χριστίνα Παπασταύρου έχει σπίτι πάνω στη λεωφόρο Μαραθώνος. Γνώριζε την περιοχή καλά από τα καλοκαιρινά της μπάνια και γι' αυτό κατάφερε να βρει δίοδο προς τη θάλασσα όταν την κυνηγούσε η φωτιά στην οδό Κύπρου. «Ηρθαμε με την εγγονή μου στα γνωστά νερά για να γλιτώσουμε», λέει όσο ψάχνει στα απανθρακωμένα αυτοκίνητα το δικό της. Πάρκαρε βιαστικά την ημέρα της πυρκαγιάς στη λεωφόρο Ποσειδώνος, τον δρόμο στο Μάτι που αν και παραλιακός βλέπει από χαραμάδες

EPA / YANNIS KOLESIDIS

Κινητό τηλέφωνο που έλιωσε στη φωτιά. Δεκάδες προσωπικά αντικείμενα έμειναν πίσω.

τη θάλασσα. Σε απόσταση 990 μέτρων σε αυτό τον δρόμο, κατά μήκος του οποίου εγκλωβίστηκαν και κάηκαν δεκάδες αυτοκίνητα, η «Κ» μέτρησε μόλις τέσσερις προσβάσεις στον αιγιαλό: Στη λ. Ποσειδώνος 32 το άνοιγμα που οδηγεί στον Ναυτικό Ομιλο έχει πλάτος 7 μέτρα, στο νούμερο 53 της οδού υπάρχει αδόμητο οικόπεδο πλάτους 13,5 μέτρων το οποίο ήταν φραγμένο από μπάζα, στο νούμερο 85 ένα στενάκι πλάτους 1,4 μ. καταλήγει στη θάλασσα και στην Αργυρή Ακτή βρίσκεται η είσοδος της ομώνυμης ταβέρνας, πλάτους 5 μέτρων.

Το μοιραίο οικόπεδο

Κάποιοι δεν πρόφτασαν να προσεγγίσουν ούτε αυτά τα σημεία. Στο Κόκκινο Λιμανάκι, το οποίο ξεκινάει μετά την ταβέρνα στην Αργυρή Ακτή, η Χριστιάνα Φράγκου, πρώην νομαρχιακή σύμβουλος Ανατολικής Αττικής, ετοιμαζόταν να εγκαταλείψει το σπίτι της μαζί με την οικογένειά της. Μόλις άνοιξε την πόρτα του οικοπέδου λέει ότι είδε δεκάδες ανθρώπους να τρέχουν και να φωνάζουν «Φωτιά!». Εκαναν μεταβολή και μαζί με περίπου 25 άτομα που τους ακολούθησαν κατέβηκαν κάποια υποτυπώδη σκαλάκια που είχε σκάψει ο παππούς της στο χείλος του οικοπέδου για να βρεθούν στη θάλασσα και να σωθούν, αγκιστρωμένοι στα βράχια.

Στο οικόπεδο μπήκε έπειτα και άλλη ομάδα ανθρώπων. Δεν φαίνεται ότι γνώριζαν για τα σκαλάκια, ή ακόμα κι αν ήξεραν γι' αυτά μέσα στη δίνη του καπνού δεν κατάφεραν να τα εντοπίσουν. «Οταν κατεβαίναμε ήμουν από τους τελευταίους. Η φωτιά είχε φτάσει πάνω μας, τα μάτια τσούζανε, δεν ένιωθες πόδια και χέρια. Οταν βρεθήκαμε κάτω στα βράχια ο ήλιος χάθηκε από τον καπνό και ακούγαμε τα αυτοκίνητά μας να σκάνε και το βουητό που έκανε ο κυκλώνας της φωτιάς», λέει στην «Κ» η κ. Φράγκου. «Δεν τους άκουγα τους επόμενους», προσθέτει.

Με το ξημέρωμα εθελοντές του Ερυθρού Σταυρού εντόπισαν σε αυτό το οικόπεδο δεκάδες ανθρώπινες σορούς. Αρχικά είχε γνωστοποιηθεί ότι ήταν 26. Αργότερα ο αριθμός τους ανέβηκε και οι έρευνες συνεχίζονταν. Η ιδιοκτήτρια του οικοπέδου είχε δει ζευγάρια κλειδιών στα αποκαΐδια, ενημέρωσε τις αρμόδιες αρχές και σε επανέλεγχο εντοπίστηκαν επιπλέον ευρήματα. Την περασμένη Πέμπτη, ελεγκτές της Ειδικής Γραμματείας του Σώματος Επιθεωρητών του υπουργείου Περιβάλλοντος με επικεφαλής τον Δημήτρη Δερματά επισκέφθηκαν το συγκεκριμένο οικόπεδο. Η κ. Φράγκου λέει ότι η έκταση αγοράστηκε το 1938 και το σπίτι χτίστηκε το 1947.

Η οικογένεια ποδηλατών

Τα εξοχικά με τις μεγάλες αυλές που βρίσκονται στο Κόκκινο Λιμανάκι έχουν χτιστεί σε ύψωμα που απέχει περίπου 20 μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας. Δεν είναι ξεκάθαρο από ποιο ακριβώς σημείο σε αυτόν το λόφο πήδηξε στο κενό και σκοτώθηκε η 13χρονη Εβίτα Φύτρου, προσπαθώντας να ξεφύγει από τις φλόγες. Ηταν μαθήτρια της Β΄ Γυμνασίου και αθλήτρια ποδηλασίας της ΑΕΚ. Μεγάλο ταλέντο, για όσους τη γνώριζαν.

Ακολουθούσε τα βήματα του πατέρα της, του βετεράνου ποδηλάτη Γρηγόρη Φύτρου, ο οποίος βρισκόταν μαζί της την περασμένη Δευτέρα και χάθηκε στην πυρκαγιά με τον 11χρονο γιο του, Ανδρέα. Η μητέρα της οικογένειας ανέφερε σε επιστολή της ότι προσπαθούσε επί τέσσερις ώρες να προσεγγίσει το Μάτι μετά το ξέσπασμα της φωτιάς. «Οταν θα καταφέρω να αναγνωρίσω και τα αγόρια μου –γιατί ο κρατικός μηχανισμός και σε αυτό έχει χάσει τον μπούσουλα– θα σας πω με βεβαιότητα ότι έχασα τα πάντα», έγραψε.

Κολυμπούσε για ώρες

Οταν μπόρεσε να φτάσει στα βράχια κάτω από το οικόπεδό της, η κ. Φράγκου λέει ότι έχασε την επαφή με τον γιο της. «Είχε βρεθεί στη θάλασσα και έχασε τον προσανατολισμό του. Κολυμπούσε για ώρες ώσπου είδε από μια τρύπα που σχηματίστηκε στον καπνό ολόγυρά του ένα αεροπλάνο να κατευθύνεται προς το "Ελευθέριος Βενιζέλος". Ετσι κατάλαβε πού βρισκόταν η στεριά και σώθηκε», αναφέρει.

Διέξοδο στη θάλασσα αναζήτησε και ο 62χρονος Γιώργος Ασημάκος. Πέρασε τέσσερις ώρες στο νερό κρατώντας όσο άντεχε το κεφάλι του κάτω από την επιφάνεια για να αποφύγει τον καπνό. «Η θάλασσα έβραζε», λέει. «Στην αρχή καιγόμασταν. Μετά, όταν είχε κοπάσει η φωτιά όσοι είχαμε παπούτσια –γιατί οι περισσότεροι ήταν ξυπόλυτοι– ανεβήκαμε στα βράχια. Οσο περνούσε η ώρα, μέχρι να έρθουν βάρκες να μας παραλάβουν, κρυώναμε».

Ακόμη απορεί πώς τα κατάφερε, αν και δεν είναι η πρώτη φορά που βιώνει μια καταστροφή. Λέει ότι έχει ζήσει τον μεγάλο σεισμό του 1986 στην Καλαμάτα και ότι το σπίτι όπου έμενε ως μετανάστης στη Βοστώνη κάηκε σε πυρκαγιά από βραχυκύκλωμα στο υπόγειο. «Τι απέμεινε; Μόνο κεραυνός δεν με έχει χτυπήσει», λέει.

Τυχερή στάθηκε και η Βουλγάρα Βαλεντίνα Ντέλτσεβα. Διηγείται πως όταν πλησίαζε η φωτιά στην οδό Δημοκρατίας έσπρωξε το αναπηρικό αμαξίδιο με τον ηλικιωμένο που φροντίζει, μπήκαν στο ασανσέρ της πολυκατοικίας, αλλά εγκλωβίστηκαν στο ισόγειο. «Πρέπει να ήμασταν μία ώρα μέσα. Λέω θα πεθάνουμε εδώ. Είχαμε όμως μεγάλη τύχη. Για κάποιο λόγο γλιτώσαμε. Γιατί αν βγαίναμε έξω εκείνη τη στιγμή, θα καιγόμασταν», λέει.

Οσο μεγεθυνόταν μέσα στην εβδομάδα ο αριθμός των νεκρών από τη φωτιά, τόσο παρέμενε θολό το τοπίο γύρω από τον ακριβή αριθμό των αγνοουμένων. Ο Γιάννης Φιλιππόπουλος ξεκίνησε από τη Δευτέρα την αναζήτηση των δίδυμων κοριτσιών του. Αρχικά θεώρησε ότι είδε τις 9χρονες Σοφία και Βασιλική σε βάρκα που αποβίβασε διασωθέντες στο λιμάνι της Ραφήνας. Αποδείχθηκε, όμως, ότι αυτά δεν ήταν τα δικά του παιδιά. Ο πατέρας τους κατέθεσε στην αστυνομία για να βοηθήσει τις Αρχές, φέρεται να ζήτησε να δει σορούς θυμάτων στο νεκροτομείο, έδωσε δείγμα DNA, ενώ εκδόθηκε και σήμα εξαφάνισης Amber Alert. Το βράδυ της Παρασκευής έγινε γνωστό από τον ιδιωτικό ερευνητή που προσέλαβε η οικογένεια, Γιώργο Τσούκαλη, ότι μέσω εξέτασης DNA ταυτοποιήθηκαν οι σοροί των δύο κοριτσιών.

Οι συγγενείς των περισσότερων θανόντων, πάντως, δεν είχαν μέχρι χθες τη δυνατότητα να παραλάβουν τις σορούς για να τους κηδεύσουν. Ακόμη και στις περιπτώσεις που ήταν εφικτή η οπτική αναγνώριση, η Αστυνομία ακολουθεί τη διαδικασία ταυτοποίησης μέσω DNA που θεωρείται πιο ασφαλής μέθοδος.

«Η θάλασσα έβραζε. Οταν κόπασε η φωτιά, όσοι είχαμε παπούτσια ανεβήκαμε στα βράχια».

Τα ερωτήματα

Στο πυρόπληκτο Μάτι οι κάτοικοι ακόμη προσπαθούν να ερμηνεύσουν πώς η φωτιά ισοπέδωσε αρκετά σπίτια και ορισμένα, αν και γειτονικά, έμειναν ανέπαφα. Πώς ελλείψει γνώσεων και επαρκούς ενημέρωσης κάποιοι διέφυγαν και άλλοι παγιδεύτηκαν. Με τη βοήθεια εργατών λιγοστοί κάτοικοι μαζεύουν ήδη τα συντρίμμια. Οι περισσότεροι, όμως, αποφεύγουν ακόμη να επιστρέψουν στον οικισμό. Η γη στο Μάτι δεν καπνίζει πια, αλλά κάθε ημέρα μοιάζει και πιο σιωπηλή. «Μια ζωή ήρθε τούμπα. Πώς να μείνεις εδώ;», λέει ο κ. Παπαδόπουλος που έχει βγάλει βόλτα το λυκόσκυλό του στην καμένη του γειτονιά. Πόσο θόρυβο κάνει η απόγνωση; Σίγουρα λιγότερο από την καταστροφή.

Ο άνεμος όριζε πού θα χτυπήσει η φωτιά

Μία ημέρα μετά τη φωτιά στο Μάτι Αττικής, οι τοίχοι στο διαμέρισμά της είναι ακόμη πυρωμένοι. Νιώθεις τη ζέστη στο πρόσωπο. «Αγγιξε τον τοίχο, καίει», λέει η Τζούλια Ιωαννίδου. «Οι διπλανοί μας καταστράφηκαν ολοσχερώς, σα να τους χτύπησε κομπρεσέρ», προσθέτει και εξηγεί την παράξενη πορεία της φωτιάς.

Μιλάει για το πώς οι φλόγες κύκλωσαν την πολυκατοικία και πώς ο αέρας όριζε το πού θα χτυπήσουν. Τα σημάδια φαίνονται μπροστά μας. Το πλαϊνό μπαλκόνι της καταστράφηκε. Το υπνοδωμάτιο έμεινε ανέπαφο, αλλά οι φλόγες έπειτα έστριψαν και έλιωσαν τα παντζούρια και το ψυγείο στην κουζίνα.

Οσο περπατάμε στα αποκαΐδια του διαμερίσματός της μία από τις ομάδες της Πυροσβεστικής, επιφορτισμένη με την αναζήτηση νεκρών και αγνοουμένων, χτυπάει πόρτες, κοιτάζει από φινιστρίνια μπάνιων. Ανεβοκατεβαίνουν και τους τρεις ορόφους προτού ο επικεφαλής δώσει το σήμα της αναχώρησης. Τουλάχιστον εδώ δεν μετρήθηκε άλλη απώλεια.

EUROKINISSI / ΔΗΜΟΤΟΥΛΟΣ ΘΑΝΑΣΗΣ

Καμένη γη. Το Μάτι δεν είναι πια η πευκόφυτη «Ριβιέρα της Ανατολικής Αττικής».

Συναγερμός για πρόληψη, ετοιμότητα

Αξιολογήστε τι πήγε λάθος, τονίζει ο επίτροπος Ανθρωπιστικής Βοήθειας και Διαχείρισης Κρίσεων της Ε.Ε., Χρήστος Στυλιανίδης

ΠΥΡΙΝΟΣ ΟΛΕΘΡΟΣ

Συνέντευξη στην
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑ ΠΕΛΩΝΗ

Τόσο πολλά θύματα σε μια τόσο μικρή σε έκταση πυρκαγιά «ίσως υποδηλώνουν ελλείψεις σε θέματα πρόληψης και ετοιμότητας», λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Ευρωπαίος επίτροπος Ανθρωπιστικής Βοήθειας και Διαχείρισης Κρίσεων που επισκέφθηκε τις προηγούμενες μέρες την Αθήνα για να συντονίσει την ευρωπαϊκή βοήθεια και για να δείξει έμπρακτα «την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη».

Οι φυσικές καταστροφές «δεν έχουν σύνορα» και η κλιματική αλλαγή «έχει αλλάξει τους όρους του παιχνιδιού», επισημαίνει ο Χρήστος Στυλιανίδης. Προσθέτει, ωστόσο, οποιαδήποτε ενίσχυση για περισσότερα μέσα είναι «κενό γράμμα» χωρίς πρόληψη και ετοιμότητα και ότι οι αρμόδιοι φορείς τόσο στην Ελλάδα όσο και άλλες χώρες θα πρέπει να κάνουν αξιολόγηση για να δουν «τι πήγε σωστά και τι λάθος».

– Κατά την επίσκεψή σας στην Αθήνα προαναγγείλατε ευρωπαϊκή οικονομική ενίσχυση για την αγορά αεροσκαφών και για την επούλωση των πληγών. Δεν είναι κενό γράμμα όλα αυτά χωρίς ετοιμότητα και πρόληψη και δίχως συντονισμό των αρμοδίων φορέων;

– Συμφωνώ απόλυτα. Οποιαδήποτε ενίσχυση για περισσότερα μέσα η οποία δεν βασίζεται στην καλύτερη πρόληψη και ετοιμότητα είναι κενό γράμμα. Αλλωστε, είναι γνωστό το ρητό «η πρόληψη πάντα καλύτερη της θεραπείας». Η κλιματική αλλαγή δεν μας επιτρέπει να συνεχίσουμε «business as usual» σε θέματα πρόληψης και ετοιμότητας. Χρειαζόμαστε επειγόντως να καλλιεργήσουμε μια κουλτούρα που να ανταποκρίνεται στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Γι' αυτό η πρόταση της Επιτροπής για αναβάθμιση του ευρωπαϊκού μηχανισμού –το rescEU – έχει την πρόληψη και την ετοιμότητα ως τον βασικότερο πυλώνα. Παράλληλα, το rescEU –που βρίσκεται εν μέσω διαπραγματευτικής διαδικασίας για να γίνει ευρωπαϊκός νόμος– προβλέπει την ενίσχυση των μέσων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Μάλιστα, προτείνουμε και οικονομικά κίνητρα για αναβάθμιση των εθνικών μέσων. Αεροπλάνα και ό,τι κριθεί αναγκαίο από τις εθνικές κυβερνήσεις. Το rescEU θα είναι το δίχτυ ασφαλείας σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών, συμπληρώνοντας τα εθνικά μέσα, σε περιπτώσεις όπου αυτά δεν θα επαρκούν. Η κλιματική αλλαγή έχει αλλάξει τους όρους του παιχνιδιού. Μόνο με συλλογική προσπάθεια μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τα νέα δεδομένα των φυσικών καταστροφών.

> *Μόνο με συλλογική προσπάθεια μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τις φυσικές καταστροφές που οφείλονται στην κλιματική αλλαγή.*

> *Οποιαδήποτε ενίσχυση για περισσότερα μέσα πυρόσβεσης, η οποία δεν βασίζεται στην καλύτερη πρόληψη, είναι κενό γράμμα.*

– Τι είδατε κατά την επίσκεψή σας εδώ; Τι πρέπει να γίνει για να μην επαναληφθεί τέτοια τραγωδία;

– Στην Ελλάδα, χωρίς αμφιβολία, ζήσαμε και ζούμε μια τραγωδία. Τόσα πολλά θύματα σε μια τόσο μικρή σε έκταση πυρκαγιά ίσως υποδηλώνουν ελλείψεις σε θέματα πρόληψης και ετοιμότητας. Υπάρχουν συντεταγμένα όργανα της ελληνικής πολιτείας που θα αποφανθούν με επιστημονικό τρόπο για τις πιθανές ελλείψεις. Ηρθα στην Αθήνα εσπευσμένα, πρώτον, για να συντονίσω την ευρωπαϊκή βοήθεια σε εκείνη την τόσο κρίσιμη στιγμή. Δεύτερον, για να επιβεβαιώσω με τη φυσική μου παρουσία την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη. Παρόλο που είχαμε την ανοικτή πληγή των πυρκαγιών στη Σουηδία και στη Λετονία, και τα διαθέσιμα μέσα είχαν ήδη προσανατολιστεί προς τη Σουηδία, από την πρώτη στιγμή της έκκλησής μου για βοήθεια προς την Ελλάδα υπήρξε άμεση και θετική ανταπόκριση από τα κράτη-μέλη. Από Κύπρο, Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία, Κροατία, Ρουμανία, Βουλγαρία. Ακόμη και χώρες που είναι απλά μέλη του ευρωπαϊκού μηχανισμού, όπως το Μαυροβούνιο, η Τουρκία και η FYROM επέδειξαν ανάλογη ετοιμότητα. Επισκέφθηκα τις δύο περιοχές, Μάτι και Κινέτα, με τα πόδια και το ελικόπτερο και συνάντησα όλους τους αρμόδιους. Πρωτίστως, όμως, ήθελα να συναντήσω τους πραγματικούς ήρωες της μάχης για αντιμετώπιση των πυρκαγιών. Εκφράζω και τώρα τον μεγάλο θαυμασμό μου προς όλους τους πυροσβέστες, τους αρμόδιους αλλά και τους απλούς πολίτες, που έτρεξαν να σώσουν τους συνανθρώπους τους. Τι πρέπει να γίνει είναι ξεκάθαρο. Τόσο στην Ελλάδα όσο και στις άλλες χώρες, οι αρμόδιες αρχές και φορείς πρέπει να κάνουν λεπτομερή αξιολόγηση για να δουν τι πήγε σωστά και, κυρίως, τι πήγε λάθος. Για να βελτιωθούμε πρέπει να διαπιστώσουμε και να διορθώσουμε τα κενά και τις ελλείψεις μας. Εμείς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κι εγώ ως αρμόδιος επίτροπος, διαπιστώσαμε τις ελλείψεις που υπάρχουν και γι' αυτό προχωρήσαμε στην πρότασή μας για το rescEU.

«Εκφράζω τον μεγάλο θαυμασμό μου προς όλους τους πυροσβέστες αλλά και τους απλούς πολίτες, που έτρεξαν να σώσουν τους συνανθρώπους τους», λέει στην «Κ» ο κ. Χρήστος Στυλιανίδης, ο οποίος ανέβασε στο Twitter φωτογραφίες με τους πυροσβέστες στις καμένες περιοχές.

– Η πρότασή σας, rescEU, προβλέπει την ενίσχυση του ευρωπαϊκού συστήματος πολιτικής προστασίας. Τι περιλαμβάνει στον τομέα της πρόληψης και της ετοιμότητας; Μπορεί να υποχρεώσει τα κράτη-μέλη να λάβουν μέτρα, ή να επιβλέπει με κάποιον τρόπο ότι αυτά λαμβάνονται;

– Οπως προανέφερα, η πρόληψη και η ετοιμότητα είναι οι βασικότεροι πυλώνες του rescEU. Φυσικά, όπως πολύ καλά γνωρίζετε, αυτές είναι αρμοδιότητες που ανήκουν κυρίως στα κράτη-μέλη. Μέσω της πρότασής μας στοχεύουμε στην ενδυνάμωση αυτής της εθνικής ευθύνης. Η εθνική υπευθυνότητα είναι αυτή που θα καταστήσει την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη πιο αποτελεσματική. Το rescEU θα ενισχύσει με κάθε τρόπο την ανάπτυξη της κουλτούρας της πρόληψης, ενθαρρύνοντας την ανταλλαγή καλών πρακτικών και την παροχή τεχνικής στήριξης. Το rescEU θα ζητεί από τα κράτη-μέλη τα εθνικά σχέδια ετοιμότητας και πρόληψης – που θα διαμορφώσουν στην πράξη μέρος ενός ευρωπαϊκού σχεδίου πρόληψης και ετοιμότητας. Επίσης, σε συνεργασία με άλλους συναδέλφους μου, όπως τους επιτρόπους Κρέτσου και Χόγκαν, θα συστηματοποιήσουμε την καλύτερη αξιοποίηση των διαρθρωτικών ταμείων. Τα διαρθρωτικά ταμεία, σε θέματα πρόληψης και ετοιμότητας, όπως και στην ενίσχυση των εθνικών ικανοτήτων, θα γίνουν η βασική ναυαρχίδα της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης.

– Από την Αθήνα μιλήσατε για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, αναφερόμενος και στο παράδειγμα της Σουηδίας. Πώς το φαινόμενο αυτό έχει αλλάξει τα δεδομένα και πώς αλλάζει τον τρόπο που αντιμετωπίζουμε τις φυσικές καταστροφές;

– Η κλιματική αλλαγή είναι μια πραγματικότητα. Δεν είναι fake news. Τη βιώνουμε καθημερινά. Από το 1970 μέχρι σήμερα, ο αριθμός των φυσικών καταστροφών τετραπλασιάστηκε! Τρανταχτό παράδειγμα οι φωτιές στη Σουηδία τώρα. Δεν είναι τυχαίο ότι οι πρώτες μεγάλες δασικές πυρκαγιές ξέσπασαν φέτος σε χώρες του ευρωπαϊκού Βορρά. Αυτό δεν συνέβαινε πριν από είκοσι χρόνια. Τα ακραία καιρικά φαινόμενα έχουν αυξηθεί δραματικά: καύσωνες, καταιγίδες, ξηρασίες, πλημμύρες. Επηρεάζουν κάθε γωνιά της Ευρώπης. Πρέπει, λοιπόν, να είμαστε καθ' όλα έτοιμοι να προλάβουμε και να αντιμετωπίσουμε οποιαδήποτε έκτακτη κατάσταση. Να βρούμε τρόπους να οχυρώσουμε τις χώρες μας ώστε να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά τα νέα δεδομένα. Απαιτείται συλλογική ευρωπαϊκή αντιμετώπιση της νέας πραγματικότητας. Δεν αρκούν οι ξεχωριστές πολιτικές. Αυτό τον σκοπό εξυπηρετεί το rescEU. Είναι καθήκον μας να προστατεύσουμε τους Ευρωπαίους πολίτες. Ως αρμόδιος επίτροπος είμαι αποφασισμένος και πεπεισμένος ότι θα τα καταφέρουμε.

Δίχτυ ασφαλείας

– Τι είναι το rescEU τελικά; Πώς θα γίνεται ο συντονισμός παροχής βοήθειας; Αληθεύει ότι επί της ουσίας στηρίζει τις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου;

- Οι φυσικές καταστροφές δεν έχουν σύνορα. Το rescEU αναβαθμίζει τον παρόντα ευρωπαϊκό μηχανισμό. Είδαμε από την εμπειρία μας, ιδίως πέρυσι, περίπτωση Πορτογαλίας, ότι ο υπάρχων μηχανισμός που βασίζεται σε εθελοντικές συνεισφορές έφτασε στα όριά του. Πετύχαμε πολλά, πρέπει τώρα να αναβαθμίσουμε τα ευρωπαϊκά μέσα. Το rescEU θα είναι το δίχτυ ασφαλείας. Θα ενεργοποιείται σε εξαιρετικά έκτακτες περιπτώσεις, όπου τα εθνικά μέσα δεν θα επαρκούν και η εθελοντική συνεισφορά θα είναι αδύνατη λόγω ιδίων προβλημάτων. Τα νέα μέσα θα τοποθετηθούν αναλόγως κοντά σε περιοχές υψηλού κινδύνου. Η πρόταση της Επιτροπής έτυχε μεγάλης υποστήριξης από το Κοινοβούλιο. Το συμβούλιο είναι πολύ κοντά στην πρόταση της Επιτροπής. Ελπίζω ότι πριν από το τέλος του χρόνου το rescEU θα καταστεί ευρωπαϊκός νόμος.

ΑΠΟΨΗ

Τιμώντας όσους χάθηκαν άδικα

Του **ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΙΑΚΩΒΙΔΗ***

Η καταστροφή από τις πρόσφατες πυρκαγιές έδωσε μια δραματική και απόλυτα αναμενόμενη ακτινογραφία των προβλημάτων της χώρας μας. Η έλλειψη πολεοδομικού σχεδιασμού και οι αυθαιρεσίες που έκαναν αδύνατη τη διαφυγή στη θάλασσα, η πλημμελέστατη προετοιμασία αντιπυρικής προστασίας πριν από το καλοκαίρι, τα περιορισμένα μέσα πυρόσβεσης, η σχεδόν καθολική απουσία σχεδίων εκκένωσης οικισμών με μέγιστο δείκτη επικινδυνότητας, αλλά και η εντυπωσιακή απουσία σαφούς καθοδήγησης και σχεδίου κατά τη διάρκεια της πυρκαγιάς στοίχισαν τη ζωή σε περισσότερους συνανθρώπους μας απ' όσους χάθηκαν στο Λονδίνο σε όλες τις τρομοκρατικές επιθέσεις μαζί.

Οι αντιδράσεις ήταν, δυστυχώς, οι αναμενόμενες: Η αναφορά από την κυβέρνηση σε ακραίες καιρικές συνθήκες, σε ασύμμετρες απειλές, σε κακόβουλα στοιχεία, σε χθόνια σχέδια ή ακόμη και η επίκληση θείας Δίκης από τον Καλαβρύτων Αμβρόσιο έδωσαν το τριτοκοσμικό τους στίγμα. Ο πρωθυπουργός έσπευσε να δείξει ότι «κάτι κάνει» σε νυχτερινή σύσκεψη, ως εάν θα μπορούσε ποτέ το μαγικό άγγιγμα ενός πολιτικού άρχοντα να βοηθήσει, και ακούστηκαν οι αναμενόμενες κενές υποσχέσεις ότι «τίποτε δεν θα ξεχαστεί» και ότι θα «αποδοθεί δικαιοσύνη». Η Ιστορία, δυστυχώς, μας διδάσκει ότι αυτό είναι απίθανο να γίνει, αν δεν μπορέσουμε να πάρουμε την αναίτια θυσία των συνανθρώπων μας ως αφορμή για να ξαναδούμε το πώς λειτουργεί το κράτος.

Προφανώς, επικίνδυνες φωτιές γίνονται όταν συντρέχουν έκτακτες καιρικές συνθήκες. Αυτές, όμως, από μόνες τους δεν ευθύνονται ούτε για την έκταση που λαμβάνουν οι φωτιές, ούτε για το αλόγιστο και βαρύ κόστος σε ανθρώπινες ζωές. Τι φταίει, και, κυρίως, τι μπορούμε να αλλάξουμε για να μην επαναληφθούν τέτοιες δραματικές συνθήκες; Μέσα στις επόμενες ημέρες και εβδομάδες, θα αρχίσουμε να έχουμε πληρέστερα στοιχεία, και θα πρέπει να απαιτηθεί μια ενδελεχής και ανεξάρτητη ανάλυση του τις πταίει, όχι μόνο για να υπάρξει κάθαρση για τη μεγαλύτερη ευρωπαϊκή καταστροφή από πυρκαγιά της τελευταίας εξηκονταετίας, αλλά και για να υπάρξει λύση. Στην αναμονή μιας σοβαρής, και όχι κομματικοποιημένης ανάλυσης, υπάρχουν ήδη αρκετά ψήγματα για να προχωρήσουμε σε μια αρχική εκτίμηση.

> *Ακρογωνιαίος λίθος της κατάλυσης της κρατικής μηχανής είναι η έλλειψη απόδοσης ευθυνών.*

Πρώτον, το γεγονός και ότι μετά την κατακραυγή, μόνο μια παραίτηση (του κ. Τόσκα) υποβλήθηκε με καθυστέρηση τριών ημερών για το θεαθήναι, χωρίς την αναμενόμενη σειρά παραιτήσεων τόσο αξιωματικών όσο και κρατικών και πολιτικών λειτουργών, καταδεικνύει την απεμπόληση κάθε έννοιας ευθύνης και αρμοδιότητας από όσους έχουν αξιώματα. Δήμαρχοι όπως ο κ. Ψινάκης, που ανερυθρίαστα δηλώνει ότι «δεν υπάρχει σχέδιο εκκένωσης με 8 μποφόρ», θα έπρεπε να έχουν εξοβελιστεί ως εγκληματικά υπεύθυνοι, ενώ εύσημα θα πρέπει να δοθούν σε όσους οργάνωσαν έγκαιρες εκκενώσεις (π.χ. κατασκηνώσεων). Η δικαιολογία Δούρου-Σπίρτζη ότι η αυθαίρετη δόμηση ευθύνεται για τους θανάτους είναι παιδιάστικη, μιας και τα σχέδια εκκένωσης και η παροχή πιστώσεων γίνονται με δεδομένες τις παραμέτρους (ή αντιμετωπίζεται η αυθαιρεσία πριν από το καλοκαίρι). Ευθύνες υπάρχουν εκ των πραγμάτων και στην Πυροσβεστική, η οποία έχει τόσο συντονιστικό όσο και επιτελικό ρόλο. Το πρόβλημα εδώ δεν βρίσκεται στην αυτοθυσία των μόνιμων και εποχικών πυροσβεστών που με κίνδυνο της ζωής τους προσπαθούν να βοηθήσουν. Υπάρχει, όμως, στην ηγεσία της Πυροσβεστικής, η οποία (σε συνεννόηση με τις δημοτικές αρχές) έχει την ευθύνη για την απόφαση εκκένωσης και τη χρήση του 112, των SMS, της ομάδας «Ηφαιστος». Η δυσκολία της πυρκαγιάς δεν δικαιολογεί το χάος και την ήδη διαφαινόμενη ασυνεννοησία και αδράνεια που κόστισε δεκάδες ζωές. Το βαθύτερο πρόβλημα είναι ότι τόσο οι ανώτατοι αξιωματικοί όσο και η δημοτικοί άρχοντες, οι πολιτικοί και κρατικοί λειτουργοί, όχι μόνο φαίνεται να μην αντιλαμβάνονται το βάρος της θέσεώς τους, αλλά και να μην έχουν την αναγκαία ευθιξία. Αυτό μας υπενθυμίζει ότι ακρογωνιαίος λίθος της κατάλυσης της κρατικής μηχανής είναι η έλλειψη απόδοσης ευθυνών, είτε αυτή λέγεται αξιολόγηση, είτε διαφάνεια, είτε λογοδοσία.

> *Ολοι, κόμματα και η ίδια η κρατική μηχανή, βολεύονται σε έναν κυκεώνα τυπολατρίας και αδράνειας.*

Δεύτερον, πέρα από τις ευθύνες συγκεκριμένων προσώπων, υπάρχει μία ακόμη σημαντικότερη αλλά πιο διαχυμένη σειρά ευθυνών ως προς τις ίδιες τις κρατικές δομές. Στο 83σέλιδο σχετικό σχέδιο της Γενικής Γραμματείας Προστασίας του Πολίτη της 25/5/2018 αναφέρονται 42 κρατικοί και άλλοι οργανισμοί που εμπλέκονται στην Πυροπροστασία, και γίνεται αναφορά σε 127 διατάγματα που αποτυπώνουν το ρυθμιστικό πλαίσιο. Διαβάζοντας κανείς το κείμενο, βλέπει τα προβλήματα επικάλυψης αρμοδιοτήτων, ασάφειες ως προς το ποιος, τελικά, έχει την ευθύνη σε κρίσιμες στιγμές στις οποίες δεν είναι και τόσο εύκολη η σύγκληση «συντονιστικών οργάνων», και κυρίως βλέπει ότι παρότι προβλέπονται ασκήσεις και διαρκής παρακολούθηση, αυτές επαφίενται στη διακριτική ευχέρεια των καθ' ύλην αρμοδίων. Η έμφαση είναι σε διαδικαστικά, και όχι πρακτικά ζητήματα, χωρίς την υποχρέωση για πραγματικές προσομοιώσεις αντιμετώπισης πυρκαγιών. Ετσι μπορούν οι εκάστοτε (μερικώς) υπεύθυνοι να κατηγορούν αλλήλους, και όλοι να κατηγορούν το ρυθμιστικό πλαίσιο.

Εδώ, λοιπόν, βρίσκεται ο άλλος μεγάλος υπαίτιος της καταστροφής: Το βόλεμα όλων των κομμάτων και της ίδιας της κρατικής μηχανής σε έναν κυκεώνα τυπολατρίας και αδράνειας. Η ειρωνεία είναι ότι η αντιμετώπιση αυτών ακριβώς των παθογενειών της δημόσιας διοίκησης αποτελεί μία από τις σημαντικότερες μνημονιακές μας καθυστερήσεις, από την εποχή Σαμαρά μέχρι και σήμερα. Οσες μεταρρυθμίσεις στόχευσαν στην εξορθολογίκευση του κράτους (από το ψηφιακό οργανόγραμμα μέχρι την αξιολόγηση) ευνουχίστηκαν από τις πολιτικές ηγεσίες, καθώς κανείς δεν έχει τολμήσει να αντιμετωπίσει την πραγματική αιτία των ελληνικών κακοδαιμονιών: τη δομή και τη διάρθρωση του κράτους, που κακοδιαχειρίζεται τους λιγοστούς πόρους και, δυστυχώς, ευθύνεται και για αδικοχαμένες ζωές.

Στον απόηχο της σπαρακτικής τραγωδίας, οφείλουμε στην τιμή των συνανθρώπων μας που άδικα έχασαν την ζωή τους να υπερβούμε την αναζήτηση «πολιτικών ευθυνών». Θα πρέπει να κρίνουμε αδέκαστα όσους εμπλέκονται, να φροντίσουμε να έχουμε κατάλληλους ανθρώπους στις κατάλληλες θέσεις (απολύοντας και προσλαμβάνοντας αναλόγως), και, κυρίως, να πιέσουμε να δημιουργηθούν δομές στις οποίες ο χώρος ευθύνης θα είναι σαφής, και στις οποίες οι υπεύθυνοι θα μπορούν να είναι γνωστοί και συγκεκριμένοι, για να μπορούν να λογοδοτήσουν ή να επαινεθούν. Οφείλουμε στους νεκρούς μας να αρχίσουμε να ξαναχτίζουμε το Δημόσιο, αυτό το δυσλειτουργικό τέρας, απ' την αρχή, με τη μεγαλύτερη δυνατή πολιτική συναίνεση.

* Ο κ. Μιχαήλ Γ. Ιακωβίδης κατέχει την έδρα Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας Sir Donald Gordon στο London Business School και είναι Visiting Scholar στη New York Fed.

Η εκκένωση που κανείς δεν ήξερε πώς γίνεται

«Ποιανού είναι η περιοχή;» ρωτούσαν οι σύμφωνα με τη νομοθεσία αρμόδιοι

ΠΥΡΙΝΟΣ ΟΛΕΘΡΟΣ

Της **ΤΑΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ**

Δόθηκε εντολή εκκένωσης; Πότε; Σε ποιον; Από ποιον; Και αν ναι, υπήρχε σχέδιο εκκένωσης συγκεκριμένο και δομημένο για να εφαρμοστεί; Οπως αποκαλύπτει η «Κ», εντολή εκκένωσης δεν έλαβαν ούτε καν εκείνοι όπου πραγματοποιήθηκε εκκένωση, δηλαδή οι κατασκηνώσεις του Δήμου Αθηναίων. Αλλωστε το αλαλούμ των δηλώσεων που ακολούθησαν, δείχνει ότι σύμφωνα με τη νομοθεσία αρμόδιοι θεωρούσαν εαυτούς αναρμόδιους. Υπό αυτές τις συνθήκες στο ελάχιστο χρονικό διάστημα που υπήρχε και χωρίς καμία άσκηση προσομοίωσης έκτακτου κινδύνου σε μια περιοχή κτισμένη μέσα στα πεύκα, η εφαρμογή σχεδίου εκκένωσης προφανώς δεν μπορούσε να γίνει.

Πώς ο Δήμος Αθηναίων πρόλαβε να εκκενώσει εγκαίρως τις κατασκηνώσεις στον Αγιο Ανδρέα; Η απάντηση είναι ανατριχιαστική. Σχεδόν από τύχη ή για να είμαστε πιο ακριβείς χάρη στην προνοητικότητα κάποιων ανθρώπων.

Η υπεύθυνη των παιδικών κατασκηνώσεων του Δήμου Αθηναίων κ. Χριστίνα Βασιλείου, όταν κατάλαβε ότι το μέτωπο της φωτιάς θα μπορούσε να απειλήσει την κατασκήνωση, τηλεφώνησε στον υπεύθυνο της Πυροσβεστικής της περιοχής. Από τύχη μάλιστα διέθετε το κινητό του λόγω συχνής επικοινωνίας το προηγούμενο χρονικό διάστημα. Τον ρώτησε αν κινδύνευε η κατασκήνωση και εκείνος της απάντησε: «Κατά τη γνώμη μου, θα ήταν καλύτερα να φύγουν τα παιδιά». Στις 6.15 μ.μ. τα παιδιά είχαν συγκεντρωθεί σε συγκεκριμένο χώρο, ενώ στις 7 μ.μ. αποχώρησαν τα πρώτα 150 παιδιά. Οπως διαβεβαιώνουν στελέχη του δήμου, επισήμως ούτε κάποιος από την κατασκήνωση ούτε κάποιος από τη διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας ενημερώθηκε ή έλαβε εισήγηση εκκένωσης από... πουθενά.

Η περιφερειακή σύμβουλος, εντεταλμένη για την Πολιτική Προστασία της Περιφέρειας Αττικής, κ. Ιωάννα Τσούπρα τονίζει ότι την ώρα της φωτιάς βρέθηκαν στο ίδιο σημείο με τον δήμαρχο Ραφήνας - Πικερμίου Βαγγέλη Μπουρνούς και τον υπεύθυνο αξιωματικό της Πυροσβεστικής για την περιοχή. Ο αξιωματικός ρώτησε «ποιανού είναι η περιοχή», ο κ. Μπουρνούς απάντησε «δικιά μου» και ο αξιωματικός συνέχισε «απομάκρυνε τον κόσμο». Η ίδια η κ. Τσούπρα τη συγκεκριμένη στιγμή, σύμφωνα με τα δικά της λεγόμενα συναίνεσε «ναι, πρέπει να φύγει ο κόσμος».

Πώς ο Δήμος Αθηναίων πρόλαβε να εκκενώσει τις κατασκηνώσεις στον Αγιο Ανδρέα; Η απάντηση είναι ανατριχιαστική.

Ο κ. Μπουρνούς πάντως αρνείται κατηγορηματικά ότι έγινε ο συγκεκριμένος διάλογος. Ακόμα όμως και αν έγινε, η «εντολή» δόθηκε σε λάθος πρόσωπο. Γιατί η περιοχή που καιγόταν «ανήκε» τελικά κατά κύριο λόγο στον Δήμο Μαραθώνα. Ο δήμαρχος Μαραθώνα Ηλίας Ψινάκης δήλωσε ότι οι καιρικές συνθήκες που επικρατούσαν ήταν σαν να βάζεις «σεσουάρ στο τζάκι» και με τέτοιες συνθήκες δεν προλαβαίνεις να κάνεις εκκένωση. Και για να μη δημιουργηθούν λάθος εντυπώσεις, συμπλήρωσε «την εντολή εκκένωσης τη δίνει μόνο το ΥΠΕΣ και η Πυροσβεστική. Πρέπει να ξέρουμε ποιος είναι ο επικεφαλής, διότι σκεφθείτε τι θα γινόταν αν έδινε ο καθένας τις δικές του εντολές, θα είχαμε μεγαλύτερη τραγωδία», σημείωσε.

«Τυπικά όταν μιλάμε για σχέδιο εκκένωσης σημαίνει ότι βγαίνει η αστυνομία με τις ντουντούκες και ειδοποιεί τον κόσμο», λέει στην «Κ» ο κ. Μιχάλης Χάλαρης αντιπρόεδρος της Ενωσης Πτυχιούχων Αξιωματικών του Πυροσβεστικού Σώματος, εφόσον δεν εφαρμόζεται περισσότερο προηγμένο τεχνολογικά σύστημα.

Ο κ. Χάλαρης, ο οποίος είναι παράλληλα καθηγητής στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα «Ανάλυση και Διαχείριση Ανθρωπογενών και Φυσικών Καταστροφών», αναρωτιέται για ποιο λόγο δεν χρησιμοποιήθηκε καμία από τις υπάρχουσες δυνατότητες της τεχνολογίας. Για παράδειγμα, γιατί άνοιξαν τους δορυφόρους – ενέργεια που σημαίνει κόστος– μετά τις πυρκαγιές για να βρουν πιθανή εγκληματική ενέργεια, όπως δήλωσε ο αναπληρωτής υπουργός Προστασίας του Πολίτη Νίκος Τόσκας και δεν χρησιμοποίησαν τους δορυφόρους την ώρα της πυρκαγιάς. «Αν άνοιγαν οι δορυφόροι σε πραγματικό χρόνο θα είχαν εικόνα και θα μπορούσαν να κάνουν πρόβλεψη για την επέκταση της πυρκαγιάς και τον τρόπο και τον χρόνο που θα κινηθεί το μέτωπο», τονίζει.

EUROKINISSI / ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Η λεωφόρος Μαραθώνος την ώρα που η φωτιά έχει περάσει από τον Νέο Βουτζά και έχει μπει στο Μάτι. Το κυκλοφοριακό αλαλούμ που επικράτησε στο ύψος της διασταύρωσης για Ραφήνα ήταν πρωτοφανές.

Νόμος επί χάρτου

Η νομοθεσία είναι σαφής όπως αποτυπώνεται στο «Σχέδιο δράσεων της Πολιτικής Προστασίας για την αντιμετώπιση κινδύνων λόγω δασικών πυρκαγιών» και όπως αυτό καταγράφηκε τον περασμένο Μάιο (αριθμός πρωτοκόλλου 3752). Ωστόσο ενώ καθορίζει ποιος είναι αρμόδιος, ελάχιστα έχει λάβει υπόψη τις έκτακτες συνθήκες και τους συμπιεσμένους χρόνους δράσης όταν συμβαίνει μια πυρκαγιά και απειλούνται ανθρώπινες ζωές.
«Ο μόνος αρμόδιος να εισηγηθεί την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση στις περιπτώσεις των δασικών πυρκαγιών είναι ο εκάστοτε επικεφαλής αξιωματικός του Πυροσβεστικού Σώματος ο οποίος ενεργεί σε τοπικό επίπεδο ως συντονιστής του πυροσβεστικού έργου, έχοντας την ευθύνη περιορισμού των επιπτώσεων από την εξέλιξη της καταστροφής σε τοπικό επίπεδο».
Σε ποιον εισηγείται; Στον δήμαρχο, ο οποίος «έχοντας υπ' όψιν την ανωτέρω εισήγηση καθορίζει άμεσα σημείο συγκέντρωσης (σε ασφαλή χώρο) στον οποίον οφείλουν να προσέλθουν οι επικεφαλής των κύρια εμπλεκόμενων για να συνεννοηθούν», αναφέρεται στο εν λόγω σχέδιο, το οποίο σαφώς προϋποθέτει ότι υπάρχει άπλετος χρόνος, εφόσον ορίζει ότι η ενημέρωση των πολιτών –σε περίπτωση πυρκαγιάς– μπορεί να γίνει από τις αστυνομικές αρχές ή τους δημοτικούς υπαλλήλους πόρτα πόρτα ώστε να καταγραφούν και όσοι θα φύγουν! Πάντως στο ίδιο σχέδιο επισημαίνεται ότι η αρμοδιότητα αυτού που θα δώσει την εντολή της απομάκρυνσης μπορεί να αφορά τον αρμόδιο αντιπεριφερειάρχη εφόσον η έκταση που πρέπει να εκκενωθεί ξεπερνά τα όρια ενός δήμου. Ακόμα περισσότερο οι πολίτες πρέπει να γνωρίζουν ποιος ακριβώς και γιατί πήρε τη συγκεκριμένη απόφαση ενώ «η δράση της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης ως μέτρο για την προληπτική προστασία των πολιτών έχει χαρακτήρα μη υποχρεωτικό».

Ο λαβύρινθος των αρμοδιοτήτων στη φωτιά της Ηλείας

Του **ΤΑΣΟΥ ΤΕΛΛΟΓΛΟΥ**

Αμέσως μετά τις, επίσης φονικές, πυρκαγιές της Ηλείας τον Αύγουστο του 2007, η Ε.Ε. αποφάσισε με τη συνδρομή της ελληνικής πολιτείας ότι εκτός από την παροχή βοήθειας για την αντιμετώπιση των συνεπειών, θα βοηθούσε την ελληνική κυβέρνηση να «ευθυγραμμίσει» τη διοίκηση με τις απαιτήσεις για την αντιμετώπιση μιας μεγάλης φυσικής καταστροφής. Ο κ. Παναγιώτης Καρκατσούλης, εμπειρογνώμων δημόσιας διοίκησης, είχε λάβει μέρος σε εκείνη τη διαπραγμάτευση.

«Στην Ηλεία για παράδειγμα ήταν χαρακτηριστικό» λέει τώρα στην «Κ» ότι «από όσο θυμάμαι υπήρχαν κάποιοι οι οποίοι έλεγαν εγώ έχω αρμοδιότητα να στείλω ένα φαξ σε έναν άλλον και να του πω: Πρόσεχε. Αύριο, θα φυσάει θα 'ναι κακός ο καιρός και θα πάρεις φωτιά. Η αλήθεια είναι ότι μέχρι εκεί ήταν αρμόδιος. Τι σημαίνει αυτό δηλαδή; Οτι ο πυροσβέστης πρέπει να σκεφθεί τι θα κάνει ο Χ ή ο Ψ. Αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχουν διάφοροι συναρμόδιοι, αλλά αυτοί οι διάφοροι πρέπει να είναι απολύτως οριοθετημένο τι αρμοδιότητες έχουν και την τελική ευθύνη ποιος την έχει», τονίζει ο κ. Καρκατσούλης.

Αυτό το θέμα των αρμοδιοτήτων, δηλαδή τι κάνει (και τι όχι...) ο καθείς την ώρα που εξελίσσεται μια καταστροφή, απασχόλησε και τους ποινικούς και διοικητικούς δικαστές που ανέλαβαν να αποδώσουν δικαιοσύνη για τους 64 νεκρούς απο τις δασικές πυρκαγιές της Ηλείας. Πάνω από 24 άνθρωποι βρήκαν φρικτό θάνατο στην άτακτη «επιχείρηση» εκκένωσης δύο δημοτικών διαμερισμάτων του Δήμου Ζαχάρως. Ο τρόπος με τον οποίο έγινε η εκκένωση των δύο αυτών διαμερισμάτων και οι ευθύνες της Πυροσβεστικής και της Αστυνομίας ελάχιστα απασχόλησαν τα δικαστήρια που καταδίκασαν σε πρώτο βαθμό έναν αξιωματούχο της Πυροσβεστικής για επιχειρησιακή ενεργοποίηση εποχικών πυροσβεστών που βρήκαν τον θάνατο στις προσπάθειες της κατάσβεσης. Ωστόσο, αστυνομικοί και άνδρες της Τροχαίας δεν παραπέμφθηκαν για τον τρόπο που (δεν) ρύθμιζαν την κυκλοφορία. Υπενθυμίζεται ότι πολλά αυτοκίνητα είχαν παγιδευθεί στον δρόμο Αρτέμιδας - Ζαχάρως εξαιτίας ενός ακινητοποιημένου από βλάβη πυροσβεστικού οχήματος.

Ο τρόπος της εκκένωσης Μακίστου και Αρτέμιδας το 2007 και οι ευθύνες Πυροσβεστικής και Αστυνομίας ελάχιστα απασχόλησαν τα δικαστήρια.

Ο δήμαρχος Κρεστένων Σάκης Μπαλιούκος σημείωσε χαρακτηριστικά για τις πυρκαγιές του 2007 και την εκκένωση με τον τρόπο που έγινε: «Κάπου το είχε χαλαρώσει η αλυσίδα των παρεμβάσεων στην Αρτέμιδα. Τι έγινε; Οδηγήθηκαν οι πολίτες σε έναν δρόμο, μπροστά ήταν δάσος με πεύκα που έκαιγε, ενώ δίπλα υπήρχε άλλη δίοδος που μπορούσαν να φύγουν και ο αδελφός κάποιων θυμάτων στο σημείο της Αρτέμιδος πήρε τον άλλο δρόμο και σώθηκε. Αν λοιπόν υπήρχε ένας αστυνομικός πάνω, τελείωσε δεν θα υπήρχαν νεκροί»...

Είναι χαρακτηριστικό ότι από την Πυροσβεστική Υπηρεσία καταδικάστηκε ο πυροφύλακας Μίνθης, ενώ καταδικάστηκαν επίσης ο νομάρχης Ηλείας κ. Χαράλαμπος Καφίρας και ο δήμαρχος Ζαχάρως κ. Πανταζής Χρονόπουλος. Αυτό αποδίδεται και στους νόμους που ορίζουν τις ίδιες ακριβώς αρμοδιότητες για δήμαρχο, περιφερειάρχη και τότε αιρετό νομάρχη (σ.σ.: η διοίκηση μάλιστα έστειλε πρόσφατα πρόστιμο στον κ. Καφίρα κατηγορώντας τον ως εμπρηστή...).

EUROKINISSI / ΑΝΤΩΝΗΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

Αρτέμιδα, Ηλεία, 24 Αυγούστου 2007: Στην προσπάθειά τους να εκκενώσουν το χωριό χάνουν τη ζωή τους 24 άνθρωποι, ανάμεσά τους 4 παιδιά.

EUROKINISSI / ILIALIVE.GR / ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΠΥΡΟΥΝΗΣ

Επιμνημόσυνη δέηση για τους τρεις εποχικούς δασοπυροσβέστες που ήταν ανάμεσα στους 24 νεκρούς του μοιραίου δρόμου στην Αρτέμιδα.

Και ο δήμαρχος Κρεστένων συμπληρώνει: «Υπάρχει σήμερα μεγαλύτερη διασπορά αρμοδιοτήτων, με αποτέλεσμα να μην αποφασίζει κανείς; Επικαλύπτονται, επικαλύπτονται. Αν διαβάσετε τον 3013 που εξειδικεύει τον "Ξενοκράτη", θα δείτε στις αρμοδιότητες του περιφερειάρχη ή του νομάρχη γιατί έγινε διαδοχή των αρμοδιοτήτων από τον νομάρχη στον αντιπεριφερειάρχη, στην Περιφερειακή Ενότητα. Είναι ακριβώς ίδιες με του δημάρχου».

Ποιος λογοδοτεί;

Ερωτηθείς επ' αυτού, «μισό λεπτό. Αφού έχετε τις ίδιες αρμοδιότητες ποιος λογοδοτεί;», ο κ. Μπαλιούκος απαντά:

«Δεν το έχει προβλέψει ο 3013. Είμαι υπεύθυνος για την πρόσληψη, να προετοιμάσω την περιοχή μου, αλλά δεν έχω ελεγκτή. Εγώ θα το κάνω και γίνεται στον βαθμό που έχει την ανησυχία ο κάθε αιρετός αλλά φαντάζομαι ότι όλοι οι δήμοι τουλάχιστον από την περιοχή και τους όμορους δήμους που βλέπω, κάνουν δουλειά. Βεβαίως δεν έχουν κάποιον ελεγκτή, είναι η συνήθης διαδικασία όταν πληρώνουμε ένα ένταλμα. Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί που ακολουθούν την εκτέλεση του έργου –για το οικονομικό μέγεθος– βλέπουν και την παραγωγή του έργου, δεν έχουμε κάτι άλλο, δεν προβλέπεται, αυτό είναι έλλειψη του 3013. Θα πρέπει να υπάρχει η ευθύνη σε έναν αλλά να υπάρχει και δεύτερο επίπεδο που ελέγχει...».

Στην Κύπρο έχουμε Σχέδιο για κρίσεις

Το Βασικό Εθνικό Σχέδιο «Ζήνων», για την αντιμετώπιση φυσικών και άλλων καταστροφών και το οποίο έχει εκπονηθεί το 2013

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η καταστροφική πυρκαγιά της Αττικής, με τραγικές απώλειες ανθρώπινες ζωές ανέδειξε τον παράγοντα σχεδιασμού αντιμετώπισης κρίσεων αλλά και το κατά πόσο η κρατική μηχανή είναι επαρκώς προετοιμασμένη και εκπαιδευμένη, να αντεπεξέλθει σε περιστατικά καταστροφών σε περίοδο ειρήνης. Από το 2013 η Κυπριακή Δημοκρατία έχει εκπονήσει και εφαρμόσει το γενικό πλαίσιο αντιμετώπισης διαφόρων κινδύνων και καταστάσεων, οι οποίες φέρουν τον χαρακτηρισμό «κρίση», υπό την ονομασία Βασικό Εθνικό Σχέδιο (ΒΕΣ) «Ζήνων» το οποίο ουσιαστικά αποτελεί το ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για Υπουργεία και κρατικές υπηρεσίες, σε περιστατικά παντός είδους καταστροφών εκτός πολιτικο-στρατιωτικής κρίσης και πολεμικής σύγκρουσης. Το ΒΕΣ το οποίο λειτουργεί ουσιαστικά ως ο βασικός πυλώνας, περιλαμβάνει άλλα είκοσι δύο Ειδικά Εθνικά Σχέδια (ΕΕΣ) τα οποία έχουν ετοιμασθεί από διάφορα Υπουργεία, ανάλογα με τις αρμοδιότητες και την εμπλοκή του καθενός. Με βάση απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (αρ. 65.202 21/03/ 2007), τον πρώτο ρόλο εφαρμογής του Σχεδίου έχει Υπουργική Ομάδα Κρίσεων που αποτελείται από πέντε Υπουργεία: Άμυνας, Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, Εσωτερικών, Μεταφορών και Επικοινωνιών και Εξωτερικών. Το ΒΕΣ περιλαμβάνει παντός είδους καταστροφές σε επίπεδο κρίσεων εκτός από πολεμική σύγκρουση για τις οποίες οι προβλεπόμενες διαδικασίες καθορίζονται στο σύστημα χειρισμού κρίσεων του ΓΕΕΦ.

Το Βασικό Εθνικό Σχέδιο αποτελείται από 23 επιμέρους Ειδικά Εθνικά Σχέδια τα οποία εκπονούνται από τα αρμόδια Υπουργεία ανάλογα με τη φύση και χαρακτήρα του κάθε περιστατικού προς αντιμετώπιση.

Ειδικά Εθνικά Σχέδια

Τον βασικό πυλώνα του Εθνικού Σχεδίου «Ζήνων» συνθέτουν 22 Ειδικά Εθνικά Σχέδια τα οποία συντάσσονται από τα συναρμόδια Υπουργεία και τα οποία εφαρμόζονται, είτε για περιστατικά που δεν απαιτούν την εφαρμογή του σχεδίου «Ζήνων», είτε για περιπτώσεις κρίσεων που ουσιαστικά προκαλούν γενική κινητοποίηση. Με βάση τον σχετικό πίνακα που έχει συνταχθεί, ένα ΕΕΣ με την ονομασία «Τεύκρος» αφορά το Υπουργείο Άμυνας, δύο το Υπουργείο Γεωργίας, τρία το Μεταφορών και Επικοινωνιών, τρία το Εξωτερικών, έξι το Εσωτερικών (Υπουργείο με τη μεγαλύτερη εμπλοκή), τρία το Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξης, ένα το Υπουργείο Εμπορίου και την ΡΑΕΚ, ένα το Οικονομικών, ένα το Εργασίας και τρία Σχέδια το Υπουργείο Εργασίας. Με βάση τον καταμερισμό ο Εθνικό Σχέδιο Ζήνων επιλαμβάνεται περιστατικά κρίσεων που αφορούν:

- **«Τεύκρος»:** Μεγάλο ναυτικό και αεροπορικό ατύχημα.
- **«Ορφέας»:** Μεγάλη θαλάσσια ρύπανση σε ακτές και ανοικτή θάλασσα.
- **«Αριστέας»:** Καταστροφή ή μεγάλη διακοπή δικτύων επικοινωνίας/ενημέρωσης.
- **«Νικίας»:** Τρομοκρατικό περιστατικό σε πολιτικό αεροσκάφος.
- **«Πίνδαρος»:** Διακοπή λειτουργίας αεροδρομίων, λιμένων.
- **«Εστία»:** Εκκένωση πολιτών από γειτονικές χώρες.
- **«Καποδίστριας»:** Υποστήριξη σε τρίτες φίλιες χώρες σε κρίση, ατύχημα μεγάλου αριθμού Κυπρίων στο εξωτερικό.
- **«Εγκέλαδος»:** Σεισμός σε ξηρά και θάλασσα.
- **«Πολύβιος»:** Εκκένωση κατοικημένων περιοχών από φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές.
- **«Ναυκράτης»:** Μαζική άφιξη λαθρομεταναστών
- **«Προμηθεύς»:** Ακραία καιρικά φαινόμενα.
- **«Δημόνικος»:** Μεγάλης κλίμακας ατύχημα από υγρά καύσιμα.
- **«Ασπίδα»: Τ**ρομοκρατική ενέργεια εντός επικράτειας.
- **«Δείμος»:** Πρόληψη τρομοκρατικής ενέργειας σε εγκαταστάσεις.
- **«Φαίδρος»:** Διακοπή ηλεκτρικής ενέργειας.
- **«Κάδμος»:** Διακοπή κυβερνητικών μηχανογραφικών συστημάτων
- **«Ήφαιστος»:** Αντιμετώπιση πυρκαγιών σε δάση.
- **«Πυρσός»:** Αντιμετώπιση πυρκαγιών σε αστικές περιοχές και ύπαιθρο.
- **«Πάτροκλος»:** Καταστροφή/μόλυνση φράγματος, υδροδότησης, αφαλάτωσης, αντλιοστασίων, κεντρικών αγωγών.
- **Ηλέκτρα»:** Ραδιολογικό/πυρηνικό συμβάν εντός επικράτειας.
- **«Λητώ»:**Έκθεση πληθυσμού σε βιολογικούς παράγοντες.
- **«Αμφιτρίτη»:** Επιδημίες.

Η εκπόνηση των ΕΕΣ χαρακτηρίζεται ως το βασικό εργαλείο λειτουργίας του ΒΕΣ «Ζήνων». Τα Υπουργεία που εμπλέκονται έχουν προχωρήσει στην εκπόνηση των ΕΕΣ τα οποία έχουν αποσταλεί στα συναρμόδια Υπουργεία.

Στους σχεδιασμούς που υπάρχουν, τόσο σε κεντρικό επίπεδο όσο υπουργείων και κρατικών τμημάτων περιλαμβάνονται εκκενώσεις αστικών και αγροτικών περιοχών όταν αντιμετωπίζουν παντός είδους απειλές εκτός από πολεμική σύγκρουση. Αρμόδιο Υπουργείο είναι το Εσωτερικών.

Στην περίπτωση «Κόκκινου» κωδικού που ενεργοποιείται το σχέδιο «Ζήνων», η Διυπουργική Ομάδα Διαχείρισης Κρίσεων και οι Γενικοί Συντονιστές των συναρμόδιων Υπουργείων στρατοπεδεύουν στο Συντονιστικό Κέντρο του ΚΣΕΔ δίπλα από το αεροδρόμιο Λάρνακας, απ' όπου γίνεται η διαχείριση της κάθε κρίσης.

Υπάρχουν κενά λόγω ραθυμίας

Καθοριστικός παράγοντας επιτυχούς εφαρμογής του ΒΕΣ «Ζήνων» αλλά και ΕΕΣ αποτελεί η συνεχείς εξάσκηση των εμπλεκομένων πρώτα στην Διυπουργική Ομάδα Διαχείρισης Κρίσεων αλλά και των υπηρεσιακών παραγόντων. Οι συντάκτες του Σχεδίου «Ζήνων» θεωρούν ως επιβεβλημένη ανάγκη την πραγματοποίηση ασκήσεων, επί των σχεδίων, προκειμένου όπως υποστηρίζεται, αυτά να παραμένουν σε ετοιμότητα και να καλύπτονται τα όποια κενά παρατηρούνται. Στο κομμάτι αυτό, όπως επισημαίνεται, παρατηρούνται κενά. Ήδη έχουν δοκιμασθεί και στην πράξη κάποια σχέδια ενώ στο επόμενο τρίμηνο προγραμματίζεται η δοκιμή και άλλων σχεδίων. Επίσης, σημαντικός παράγοντας επιτυχίας θεωρείται η άσκηση κατά τακτά χρονικά διαστήματα της Διυπουργικής Ομάδας προκειμένου να είναι σε θέση να διαχειριστεί επιτυχώς περιστατικά κρίσεων. Τρίτος καθοριστικός παράγοντας αποτελούν οι Γενικοί Συντονιστές των Υπουργείων που έχουν ρόλο στο ΒΕΣ. Για περιστατικά όπως εκκενώσεων περιοχών, προβλέπονται τόσο σε επίπεδο «Κίτρινου» Κώδικα αλλά και «Κόκκινου» με αρμόδιο Υπουργείο το Εσωτερικών.

Τα κενά που παρατηρούνται, ώστε τα σχέδια να είναι ανά πάσα στιγμή υλοποιήσιμα, εντοπίζονται στην πραγματοποίηση ασκήσεων...

Κέντρο «Ζήνων»

Βασικό εργαλείο εφαρμογής και λειτουργίας του ΒΕΣ, αποτελούν οι τεχνολογικές υποδομές και διευκολύνσεις που παρέχονται από το Συντονιστικό Κέντρο «Ζήνων» του ΚΣΕΔ, δίπλα από το αεροδρόμιο Λάρνακας. Ως κρίση για ενεργοποίηση του ΒΕΣ έχει ορισθεί «η κάθε ταχεία ή βραδεία εξέλιξη δυσμενής κατάσταση, η οποία εκτρέπει την κοινωνία ή μέρος αυτής από τη φυσιολογική καθημερινή ζωή με σοβαρές κοινωνικές, οικονομικές επιπτώσεις σε μεγάλο αριθμό πολιτών». Σε μια τέτοια περίπτωση η Διυπουργική Ομάδα Διαχείρισης Κρίσεων (ΔΟΔΚ) εγκαθίσταται στο Κέντρο Συντονισμού «Ζήνων» το οποίο έχει την δυνατότητα να παρέχει εικόνα, από τον χώρο του συμβάντος σε πραγματικό χρόνο. Η ΔΟΔΚ είναι αυτή που κατευθύνει το έργο αντιμετώπισης κάθε περιστατικού δίνοντας οδηγίες στα Κέντρα Επιχειρήσεων που έχουν στηθεί στους χώρους των συμβάντων. Νοουμένου ότι τα συναρμόδια Υπουργεία και Υπηρεσίες είναι πέραν του ενός, κομβικό σημείο επιτυχίας του ΒΕΣ αποτελούν οι συντονιστές από κάθε Υπουργείο που προβλέπονται και που υποστηρίζουν το έργο της Διυπουργικής Ομάδας.

Στο Συντονιστικό Κέντρο Διαχείρισης Κρίσεων στη Λάρνακα η Διυπουργική Ομάδα έχει τη δυνατότητα εικόνας σε πραγματικό χρόνο από τον τόπο του συμβάντος προκειμένου να είναι σε θέση να λάβει άμεσα αποφάσεις.

Κωδικοί ετοιμότητας

Το ΒΕΣ «Ζήνων» καθορίζει και τα επίπεδα ετοιμότητας ανάλογα με το κάθε περιστατικό και συνακόλουθα την δράση και τον τρόπο αντιμετώπισής του.

Κωδικός «Πράσινος»: Το πρώτο επίπεδο αφορά τη Συνήθη Ετοιμότητα, μέτρα και ενέργειες του κρατικού μηχανισμού στην έγκαιρη προετοιμασία του, για αντιμετώπιση. Το στάδιο αυτό είναι σε διαρκεί ισχύ με ευθύνη του Γενικού Συντονιστή του κάθε αρμόδιου Υπουργείου.

Κωδικός «Κίτρινος»: Εάν από την αξιολόγηση των πληροφοριών προκύπτει η βεβαιότητα δυσμενούς κατάστασης που ενδεχομένως να εξελιχθεί σε κρίση, η Συνήθης Ετοιμότητα μετατρέπεται σε Αυξημένη Ετοιμότητα με ευρύτερη κινητοποίηση του μηχανισμού με εισήγηση του Γενικού Συντονιστή του αρμόδιου Υπουργείου και έγκριση του γενικού του διευθυντή.

Κωδικός «Κόκκινος»: Στο τρίτο επίπεδο τίθεται σε εφαρμογή το ΒΕΣ με ενεργό ρόλο της Διυπουργικής Ομάδας Διαχείρισης Κρίσεων και εμπλοκή όλων των δυνάμεων από τα συναρμόδια και εμπλεκόμενα Υπουργεία και Υπηρεσίες.

Κωδικός «Λευκός»: Στο τέταρτο επίπεδο, ουσιαστικά, περιλαμβάνεται αποκλιμάκωση των όποιων μέτρων λήφθηκαν με επιστροφή σε Κωδικό «Πράσινο». Σε αυτό το επίπεδο ανάλογα με την κρίση, ξεκινά το έργο εκτίμησης ζημιών, περιβάλλοντος και πληγέντων, με την αρωγή σε πληγέντες, λήψη μέτρων για αποκατάσταση ζημιών και λήψη προληπτικών μέτρων για παρόμοια φαινόμενα.

Πρέπει τάχιστα να βελτιώσουμε τους σχεδιασμούς μας

Ο διευθυντής της Πολιτικής Άμυνας Λάρνακας Χρ. Χρυσηλίου, μιλάει στην «Κ» για τις εμπειρίες της αποστολής στην Ελλάδα

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Συγκλονισμένοι από το μέγεθος της καταστροφής στο Μάτι Αττικής επέστρεψαν από την Ελλάδα οι 64 Κύπριοι πυροσβέστες, μέλη της Πολιτικής Άμυνας, του Τμήματος Δασών και οι νοσηλευτές. Τα όσα έζησαν κατά την τριήμερη παρουσία τους στην Αττική περιγράφει στην «Κ» ο Χρυσήλιος Χρυσηλίου διευθυντής της Πολιτικής Άμυνας Λάρνακας και επικεφαλής της ομάδας στην Ελλάδα.

–Επιστρέψατε από τις πυρκαγιές στην Αττική. Έχετε λάβει μέρος και σε άλλες αποστολές στην Ελλάδα. Εντοπίζετε διαφορές με την τελευταία;

–Η κύρια διαφορά είναι ότι είχαμε για πρώτη φορά σε τέτοια έκταση ανάμιξη δάσους με οικιστική περιοχή. Και όταν λέμε δάσος, εννοούμε με πυκνή βλάστηση και μεγάλα δένδρα όπως επίσης και ψηλή άγρια βλάστηση. Όλα αυτά συνέθεταν ένα εκρηκτικό μίγμα το οποίο με την έναρξη πυρκαγιάς, και στην παρουσία ισχυρών ανέμων οτιδήποτε υπήρχε εντός της δασικής περιοχής έπρεπε να ήταν αναμενόμενο ότι θα καιγόταν, όπως και έγινε.

Στην Κύπρο δεν έχουμε οικιστικές περιοχές μέσα στο δάσος, παρόμοιες με αυτές στην Ελλάδα.

–Με βάση τα όσα είδατε θα μπορούσε να μην υπήρχαν τόσο πολλά θύματα;

–Είναι δύσκολο για κάποιον, στην κατάσταση τη δική μας να προσδιορίσει τι έπρεπε να γίνει και τι όχι. Υπάρχουν ακόμα ανοικτές πληγές. Θα σας απαντήσω γενικά. Επιβάλλεται, οπουδήποτε υπάρχει οικιστική περιοχή και είναι εντός δασικής περιοχής -αυτό το λέω και για την Κύπρο, οι κοινοτικές αρχές να καθαρίζουν όσο περισσότερο γίνεται τη φυσική άγρια βλάστηση. Τα χόρτα είναι πυρίτιδα. Εάν δεν καθαρίζονται έγκαιρα είναι μια εν δυνάμει εστία πρόκλησης πυρκαγιάς. Τα πεύκα θα πρέπει να κλαδεύονται ως ένα συγκεκριμένο ύψος, στην Κύπρο το Τμήμα Δασών εισηγείται έως τρία μέτρα.

–Η Κύπρος είναι προετοιμασμένη για περιστατικά όπως αυτά της Αττικής;

–Η απάντηση δεν μπορεί να δοθεί με ένα ναι ή ένα όχι. Στην Κύπρο δεν έχουμε οικιστικές περιοχές μέσα στο δάσος, παρόμοιας φύσης με αυτές στην Ελλάδα. Υπάρχουν κάποιοι μικροί οικισμοί στις ορεινές περιοχές για τους οποίους έχουμε εκπονήσει, εδώ και χρόνια σχέδια εκκένωσης για ενδεχόμενη απειλή από φωτιά. Σχέδια τα οποία ελέγχουμε και αναθεωρούμε κάθε χρόνο πριν από τη θερινή περίοδο. Να πω ότι απειλούνται η Λάρνακα, η Λεμεσός, η Πάφος, η Λευκωσία; Δεν απειλούνται. Τώρα το σχέδιο από μόνο του δουλεύει; Φυσικά και όχι, χρειάζεται την εμπλοκή των ανθρώπων που θα το εφαρμόσουν.

Στη φωτογραφία διακρίνεται στο κέντρο ο Χρυσήλιος Χρυσηλίου και τα υπόλοιπα μέλη της Πολιτικής Άμυνας τα οποία επιχείρησαν σε δασώδεις περιοχές πάνω από τη Νέα Μάκρη.

–Ο κόσμος είναι έτοιμος να τα εφαρμόσει;

–Η απάντηση είναι ότι δουλεύουμε σε αυτό τον τομέα. Ο πολίτης πρέπει να είναι έτοιμος από μόνος του. Όταν μιλάμε για μαζική καταστροφή, για ακραίες περιπτώσεις τότε ο πολίτης θα πρέπει να είναι γνώστης κάποιων βασικών ενεργειών.

–Πώς χαρακτηρίζετε τις εμπειρίες από την αποστολή στην Ελλάδα;

–Πολυτιμότατες. Μετά το σοκ που νιώσαμε οι προσπάθειές μας θα ενταθούν. Θα αναγκαστούμε να βελτιώσουμε πράγματα με μεγαλύτερη ταχύτητα.

–Ο απλός ο κόσμος πώς σας υποδέχθηκε;

Εμείς δεν είχαμε μεγάλη επαφή με απλό κόσμο γιατί επιχειρούσαμε ψηλά στο βουνό, αποκομμένοι από τα τεκταινόμενα στις οικιστικές περιοχές. Όμως, αρκετοί κάτοικοι των περιοχών όπου είχαμε επαφή ήταν αρκετά εκδηλωτικοί, σε σημείο που νιώθαμε «άβολα». Διότι εμείς δεν κάναμε κάτι περισσότερο και ουσιαστικό για αντιμετώπιση της πυρκαγιάς, σε σχέση με τους άλλους πυροσβέστες που ήταν εκεί από την πρώτη στιγμή. Αλλά ήταν τόσο έντονη η αγάπη του κόσμου που την εκδήλωναν με κάθε τρόπο και μέσο. Καλή τους ώρα και τους ευχαριστούμε. Θέλαμε να κάνουμε περισσότερα, αλλά είχε ήδη τελειώσει το κακό και περιοριστήκαμε στα απλά.

Ο ΑΝΤΡΕΑΣ ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Σε αχαρτογράφητα νερά θα μας βάλει τυχόν νέα αποτυχία της Διάσκεψης

Η Τουρκία πάντα ήθελε να παίρνει, δίδοντας αόριστες υποσχέσεις, φρούδες κατά κανόνα

Συνέντευξη στον **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

Η εγκατάλειψη της παρούσας προσπάθειας δεν οδηγεί στην άνευ απωλειών και ανώδυνη διαδοχή της από άλλη(ες), λέει ο Αντρέας Μαυρογιάννης.

Με επιμονή προωθεί η Κυπριακή Δημοκρατία τη συνέχεια της διαδικασίας στο Κυπριακό και όχι την ανάδυση νέας, λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Αντρέας Μαυρογιάννης. Τονίζει πως είναι δευτερευούσης σημασίας το ότι αναδείχθηκε σε μείζον εσωτερικά ως μη έδει, το θέμα της 30ής Ιουνίου – 4ης Ιουλίου και πως για να υπάρξει λύση απαιτείται και η επίλυση της διάστασης Κύπρος-Τουρκία, ιδιαίτερα σε σχέση με τα ενεργειακά.

–Στη συνέντευξη του στην «Κ»,, ο Ύπατος Αρμοστή της Βρετανίας τόνισε ότι πρέπει να γίνει προετοιμασία για να μεγιστοποιηθούν οι όποιες πιθανότητες επιτυχίας υπάρξουν. Ένα χρόνο μετά το Κραν Μοντάνα, θεωρείτε πως υπάρχει χώρος για νέα διαδικασία;

–Δεν πιστεύω σε μια νέα διαδικασία, και ούτε τη θεωρώ πιθανή. Ερμηνεύω όσα είπε ο κ. Λίλι, ως υπογράμμιση της ανάγκης επιμονής και εξάντλησης κάθε δυνατότητας για λύση. Φοβάμαι πως η εγκατάλειψη της παρούσας προσπάθειας δεν οδηγεί στην άνευ απωλειών και ανώδυνη διαδοχή της από άλλη(ες). Το κεκτημένο της διαδικασίας των πέντε τελευταίων χρόνων είναι μεγάλο και σημαντικότερο παρά ποτέ, με πρωτόγνωρα χαρακτηριστικά όπως η ενδογένεια.

–Δηλαδή;

–Οι δείκτες Κουεγιάρ, η δέσμη ιδεών Γκάλι, τα σχέδια Ανάν είχαν ως κοινό παρονομαστή τον ετεροκαθορισμό, τον δεσπόζοντα χαρακτήρα της κρίσης του ΟΗΕ. Στην παρούσα προσπάθεια, εν μέρει λόγω του ότι διδαχθήκαμε από το παρελθόν, εν μέρει λόγω της ένταξης στην Ε.Ε., λειτούργησαν άλλες δυναμικές, χωρούσε η ελεύθερη διαπραγμάτευση δίχως επιβολές. Το κεκτημένο αυτής της ελκυστικότερης προσέγγισης δεν πρέπει να ακυρωθεί.

–Μέσα από μια νέα διαδικασία…

–Μεταξύ άλλων. Επιπλέον με όλες τις δυσκολίες και τις παλινδρομήσεις είχαμε φτάσει πέρυσι με τις συναντήσεις στο Μον Πελερέν, στη Γενεύη και στο Κραν Μοντάνα, σε ένα σύστημα που επανόρθωνε το αρχέγονο πλαίσιο και τη λογική αναζήτησης λύσης που πρυτάνευσε στον προβληματισμό μας, στην τραγικότητα των συνεπειών της εισβολής και της κατοχής. Οι συνθήκες και η λογική της διαμόρφωσης της έννοιας της Διζωνικής, Δικοινοτικής Ομοσπονδίας, ως εργαλείου για την επανένωση, την απαλλαγή από τα στρατεύματα, τις εγγυήσεις τη δημιουργία αισθήματος ασφάλειας, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την επανάκτηση της εδαφικής ακεραιότητας. Ακόμα και αν εμπεριέχει στοιχεία άδικου και λεόντειου συμβιβασμού η θεμελιώδης αυτή «πράξη» επανήλθε στο επίκεντρο των συζητήσεων. Μετά από ένα μεγάλο κύκλο καταλήξαμε επιτέλους στο Κραν Μοντάνα με αυτό το πακέτο ενώπιόν μας. Όλα στο τραπέζι, τίποτα δεν ισχύει από μόνο του, περιεκτικό σύνολο, όλα σε αλληλεξάρτηση. Για πρώτη φορά συζητάμε στις εσωτερικές διαστάσεις με την τ/κ κοινότητα και ταυτόχρονα και παράλληλα τις εξωτερικές με την Τουρκία. Αυτό τώρα το πετάμε;

> *Επιμένουμε στη συνέχιση της διαπραγμάτευσης από εκεί που έμεινε. Η μέθοδος και ο τρόπος επιδέχονται προσαρμογής όχι όμως η λογική και η ουσία.*

–Εμείς όχι. Η Τουρκία όμως;

–Η Τουρκία βεβαίως και θα ήθελε να το πετάξει. Πάντα ήθελε να παίρνει, δίδοντας αόριστες υποσχέσεις, φρούδες κατά κανόνα. Δεν παίζουμε αυτό το παιχνίδι. Επιμένουμε στη συνέχιση της διαπραγμάτευσης από εκεί που έμεινε. Η μέθοδος και ο τρόπος επιδέχονται προσαρμογής όχι όμως η λογική και η ουσία. Πόσο μάλλον που ήρθε αρωγός ο γ.γ. με τη λογική του ενιαίου συνόλου που μόνο ως πακέτο υπάρχει, μια πολιτική πρόταση που δεν είναι η λύση αλλά που μπορεί να παραγάγει στρατηγική συμφωνία που θα δώσει αποφασιστική ώθηση. Λογική εξάντλησης των ορίων μέσα από πάρε δώσε, όπου δεν χωρεί δώσε άνευ ισοβαρούς πάρε.

–Εννοείτε μέσα στο πλαίσιο.

–Τη λογική και τον κομβικό χαρακτήρα του ενιαίου συνόλου των έξι σημείων που με μεγάλη διαύγεια διέγνωσε και πρότεινε ο γ.γ.

–Σε εκείνο της 30ής Ιουνίου ή σε εκείνο της 4ης Ιουλίου;

–Δευτερευούσης σημασίας που αναδείχθηκε σε μείζον εσωτερικά ως μη έδει. Φταίει εν μέρει και κ. Ακιντζί που αδέξια πρόβαλε πως σε αυτήν την εξίσωση παίρνουν και δεν δίνουν. Ανακριβές, άτσαλο, εκτός της λογικής του γ.γ., θέλω να πιστεύω όχι ως μέρος μακιαβελικού σχεδιασμού, μα για να συγκρατήσει φυγόκεντρες δυνάμεις. Επί της ουσίας τώρα, για πρώτη φορά γ.γ. του ΟΗΕ χωρίς περιστροφές μιλάει για άμεση κατάργηση εγγυήσεων και για εν τέλει απόσυρση όλων των στρατευμάτων. Αφήνει κάποια ελαστικότητα σε διαδικαστικά ζητήματα και τους τρόπους, όμως η κατάληξη είναι σαφής και η λογική σαφέστατη «Δεν νοούνται τέτοια πράγματα στον καιρό μας».

Ουτοπία το στάτους κβο ως συνώνυμο σταθερότητας

–Πιστεύετε ότι θα ωφελήσει σε κάτι να συναντηθούν τώρα Αναστασιάδης-Ακιντζί;

–Μόνο αν θα ωφελήσει πρέπει να συναντηθούν. Κάθε επαφή είναι καλή, δεν την απορρίπτω, μα εστιάζομαι στο ουσιαστικό περιεχόμενο και την πρόσθετη αξία.

–Έγινε ένα δείπνο, γράφτηκε και για επόμενα, ωστόσο, δεν είχε συνέχεια…

–Έγινε ένα δείπνο, καθ' όλα καλό, όπου όμως δεν διαπιστώθηκε μετακίνηση ούτε του ενός ούτε του άλλου από τις θέσεις τους.

–Το καλό που είναι τότε;

–Συζήτησαν ξανά όλα τα θέματα, ξεκαθάρισαν και αποσαφήνισαν κάποια σημεία, διαπίστωσαν όντως πως δεν υπήρχε αλλαγή, δέχτηκαν όμως την ιδέα της προσπάθειας του γ.γ. μέσω της αποστολής της κ. Λουτ, και δέχτηκαν να κάνουν κάποια περαιτέρω πρακτικά βήματα επί του εδάφους για να συμβάλλουν στη δημιουργία καλού κλίματος. Μπορεί να είναι λίγο, αλλά είναι σημαντικό, όπως και η διαπίστωση πως πρέπει να γίνει κάτι άλλο πέρα από τα δείπνα.

–Και τι έγινε στην πορεία; Εφόσον ο κ. Ακιντζί έχει διαμηνύσει πως δεν θέλει διαπραγμάτευση στην Κύπρο.

–Θεωρώ ότι οι δύο ηγέτες έχουν συναίσθηση πως οφείλουμε όλοι στην κρίσιμη αυτή καμπή να κάνουμε κάτι και να είναι τελεσφόρο. Είναι ουτοπία να βλέπουμε το στάτους κβο ως συνώνυμο σταθερότητας και να παραβλέπουμε τους κινδύνους. Δεν συμφέρει κανέναν.

–Και γιατί δεν έγινε κάτι άλλο πέραν του δείπνου άμεσα;

–Μπήκε στο τραπέζι αμέσως και επιτακτικά η ιδέα του γ.γ. για αποστολή ειδικού απεσταλμένου. Όμως μας καθυστέρησε η Τουρκία για ακόμα δύο μήνες.

–Δηλαδή είχε πει το «ναι» ο Ακιντζί πριν από την Τουρκία;

–Βεβαίως. Το είπε. Όπως δεσμεύτηκε εκείνο το βράδυ.

Για μας η ειρηνευτική δύναμη κρίνεται απόλυτα απαραίτητη

–Υπάρχουν δυνάμεις που θέλουν την πλήρη διακοπή της παρουσίας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ;

–Που δεν την αποκλείουν.

–Αυτή η ρητορική για το έργο των Η.Ε. δεν προέρχεται από τα Η.Ε., που υποστηρίζουν το έργο τους σε όλο τον κόσμο.

–Τα Η.Ε. διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, ως ο κατεξοχήν φορέας και έκφραση της πολυμερούς διπλωματίας, και μέσα από τις ειρηνευτικές επιχειρήσεις. Εκπροσωπούν την τάξη πραγμάτων, ατελή μα απαράκμπτη, που διαμορφώθηκε μετά το τέλος του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου και την ιδέα της συλλογικής ασφάλειας. Συμφωνούμε και εμείς στην ανάγκη για προσαρμογή, μεταρρύθμιση και αλλαγή, για συνεχή αναθεώρηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων. Ιδανικά αν όλη αυτή η συζήτηση ενταχθεί στο μεταρρυθμιστικό πλαίσιο του γ.γ. τότε νομίζω πως θα μπορέσουμε να έχουμε μια ορθολογική αντιμετώπιση.

> *Θα ήθελα να πιστεύω πως αυτοί που εισηγούνται ακραίες λύσεις θα κάνουν σοφότερες σκέψεις.*

–Στην ουσία λένε πως έξι μήνες μετά δεν θα υπάρχει ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Άρα τι θα γίνει με την πράσινη γραμμή;

–Υπάρχουν πολλά και σοβαρά ερωτήματα. Για εμάς η ειρηνευτική δύναμη κρίνεται απόλυτα απαραίτητη και άκρως επιθυμητή.

–Και έξι μήνες δεν είναι μεγάλο διάστημα.

–Όχι δεν είναι. Θα ήθελα να πιστεύω πως αυτοί που εισηγούνται ακραίες λύσεις θα κάνουν σοφότερες και υπευθυνότερες σκέψεις. Μας απασχολεί πολύ, αλλά δεν θα μας οδηγήσει σε εκπτώσεις.

Ζητούμενο για τον γενικό γραμματέα η αξιολόγηση του εφικτού της λύσης

–Τι τίτλο θα βάζατε στη συνάντηση του Προέδρου της Δημοκρατίας, με την κ. Λουτ;

–Σε βάθος διερεύνηση προθέσεων και αξιολόγηση πιθανοτήτων λύσης του Κυπριακού.

–Με ποια έννοια;

–Δεν μπορώ να υπεισέλθω στο συγκεκριμένο περιεχόμενο μιας μακράς και καρποφόρας συνάντησης, εμπιστευτικού χαρακτήρα, μέρους μιας υπό ανάπτυξη προσπάθειας. Μόνο για την προοπτική στην οποία εντάσσεται μπορώ να μιλήσω. Η κ. Λουτ δεν επικεντρώθηκε ούτε σε διαδικαστικά ούτε και σε συγκεκριμένα θέματα ουσίας. Ήθελε να διαπιστώσει αν μπορούμε να φτάσουμε επιτέλους στη λύση του Κυπριακού και πώς.

–Ρωτούσε περισσότερο;

–Ζητούσε να πεισθεί.

–Είχε συντάξει ερωτηματολόγιο;

–Όχι.

–Γράφτηκε στον Τύπο…

–Η κ. Λουτ ήλθε στην Κύπρο με συγκεκριμένη αποστολή.

–Δεν είναι ελάχιστο το αν μπορεί κάτι να γίνει και τι τώρα στο Κυπριακό, μπροστά στη δουλειά που εσείς περιγράψατε πως έχει γίνει;

–Ο γ.γ. και η κ. Λουτ σέβονται τα όσα έγιναν, εστιάζουν την προσοχή τους στον τελεσφόρο χαρακτήρα περαιτέρω βημάτων, έχουν τελεολογική προσέγγιση.

> *Δεν αποφασίζει ευτυχώς μόνη της η Τουρκία την διαδικασία. Έχουμε θέσεις και απόψεις.*

–Κι αν η Τουρκία κάνει λόγο για αλλαγή διαδικασίας;

–Νομίζω ότι η κ. Λουτ θα ρωτήσει αν μπορεί να είναι δρόμος που οδηγεί σε λύση.

–Της παραδώσαμε έγγραφα;

–Τίποτα που να μην είναι γνωστό. Για παράδειγμα τις προτάσεις της 5ης και 6ης Ιουλίου. Ήταν μια παρά πολύ καλή συνάντηση. Δεν ήρθε για να μας πιέσει ή να μας υποβάλει προτάσεις αλλά για να συνεκτιμήσουμε τις πιθανότητες επιτυχίας και να συνεισφέρει στην τελεολογική αξιολόγηση του γ.γ.

–Η Τουρκία επιμείνει σε μια άλλη διαδικασία πάντως.

–Δεν αποφασίζει ευτυχώς μόνη της η Τουρκία την διαδικασία. Έχουμε θέσεις και απόψεις.

–Οπότε θα πάει η κ. Λουτ στο τέλος και θα πει στον γ.γ. μια πρόταση για μια διαδικασία που πρέπει να συνεχιστεί και μια πρόταση για μια άλλη διαδικασία. Και θα αποφασίσει τελικά ο γ.γ.

–Δεν ξέρουμε πότε και τι θα αποφασίσει ο γ.γ. Είμαστε στην αφετηρία μιας προσπάθειας. Δεν ξέρουμε ούτε πώς ακριβώς θα εξελιχθεί. Είμαστε έτοιμοι να συμβάλουμε, έχουμε ιδέες και εισηγήσεις. Αυτό που μπορώ να πω είναι ότι η ουσία της εντολής της, το ζητούμενο για τον γ.γ. είναι η αξιολόγηση του εφικτού της λύσης, μέσα από ποια διαδικασία και πώς ασκεί προς την κατεύθυνση αυτή την αποστολή καλών υπηρεσιών του.

–Αν ο γ.γ. προτείνει νέα διαδικασία, η θέση μας ποια είναι;

–Αξιολογούμε πάντα με σεβασμό και σοβαρότητα τις εισηγήσεις και τις ιδέες του γ.γ., που σέβεται τις απόψεις όλων των μερών.

–Θεωρείτε πιθανή τελικά τη συνέχιση της Διάσκεψης ή όχι;

–Θα ήθελα να πιστεύω πως ναι, νοουμένου βεβαίως ότι θα πεισθεί ο γ.γ. ότι όλοι την επιθυμούν και ότι μπορεί να οδηγήσει σε λύση.

–Αν έχουμε μια Διάσκεψη και δεν οδηγήσει σε λύση;

–Χρειάζεται προσοχή, διότι κάτι τέτοιο μπορεί να μετατραπεί σε εργαλείο επισημοποίησης του αδιεξόδου και σε πρόσχημα εξαπόλυσης φυγόκεντρων δυνάμεων.

–Μιλάμε τότε για τελείως άλλα πράγματα έτσι;

–Μιλάμε για άγνωστο τοπίο και αχαρτογράφητα νερά. Γι' αυτό εγώ πιστεύω, και ήταν το σαφές μήνυμα που έδωσα σε όλους κατά την πρόσφατη μετάβασή μου στον ΟΗΕ και στις ΗΠΑ, εκ μέρους του Προέδρου της Δημοκρατίας, πως το μότο της NASA «η αποτυχία δεν είναι επιλογή», στέκει.

Δεν χωράει για το κράτος απεμπόληση της κυριαρχίας

–Το ότι συμπίπτουν χρονικά οι γεωτρήσεις με τις προδιαγραφόμενες εξελίξεις στο Κυπριακό με αποτέλεσμα να αναπτύσσονται σενάρια, πώς το βλέπετε;

–Αυτά είναι θέματα, αν θέλετε, που αποτελούν το περιβάλλον της συζήτησης.

–Με τη δική τους δυναμική.

–Οι πραγματικότητες γύρω μας επηρεάζουν και τις προσπάθειες για λύση και την ειδική αποστολή της κ. Λουτ. Τίποτα όμως δεν λαμβάνει χώρα στα ζητήματα αυτά σε δοκιμαστικό σωλήνα, σε αποστειρωμένο περιβάλλον. Οι τουρκικές απειλές είναι γνωστές και επαναλαμβανόμενες, έχουμε και νέες προκλήσεις, όπως η εγκατάσταση στις θαλάσσιες ζώνες μας δικού της γεωτρύπανου κ.λπ., όλα αυτά εστίες έντασης. Κάνουμε ό,τι μπορούμε για να τις αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά και ταυτόχρονα να διαφυλάξουμε τις προσπάθειες για λύση.

–Το ενεργειακό, πάντως, κερδίζει έδαφος, και ως προς τον διαμοιρασμό των φυσικών πόρων ίσως δώσει ώθηση στην τελική λύση.

–Ο χαρακτήρας και η κατανομή πόρων μετά τη λύση έχουν συμφωνηθεί. Το πρόβλημα είναι η τουρκική απαίτηση για λόγο, ρόλο και μερίδιο πριν από τη λύση. Όμως η Κυπριακή Δημοκρατία δεν είναι μέρος της διαπραγμάτευσης, οι κοινότητες διαπραγματεύονται και δεν χωρεί για το κράτος απεμπόληση της κυριαρχίας του, της άσκησης των ευθυνών και των αρμοδιοτήτων του, ούτε των κυριαρχικών του δικαιωμάτων στις θαλάσσιες ζώνες. Η Τουρκία χρησιμοποιεί ως πρόσχημα την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των Τ/κ, μα όλοι ξέρουμε τις δικές της ανεδαφικές διεκδικήσεις. Γι' αυτό και για να υπάρξει λύση στο Κυπριακό απαιτείται και η επίλυση της διάστασης Κύπρος-Τουρκία, ιδιαίτερα σε σχέση με τα ενεργειακά και τις οριοθετήσεις θαλασσίων ζωνών.

–Καταλήγουμε στο πρώτο πάλι. Ότι δεν θέλουμε να το συζητήσουμε μέσα στο Κυπριακό, όμως επανέρχεται.

–Αναφέρομαι στην Τουρκία. Είναι μια διάσταση που δεν μπορεί να μην επιλυθεί. Αφού δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί νομικά τώρα, τουλάχιστον ας το λύσουμε για μετά.

Το Μάτι τις μέρες του ματωμένου φεγγαριού

Με ηρωισμό και φιλότιμο

Η τραγωδία στο Μάτι Αττικής όπως ήταν φυσικό συγκέντρωσε την προσοχή, την αγάπη αλλά και την αλληλεγγύη της Κύπρου. Πέραν της γενναίας οικονομικής βοήθειας των 10 εκατ. ευρώ που ανακοίνωσε η κυβέρνηση, συγκινητικές ήσαν οι αυθόρμητες κινητοποιήσεις από την πρώτη στιγμή με αποτέλεσμα να μαζευτούν εκτός από χρειώδη πρώτης ανάγκης και πολλά χρήματα που θα φτάσουν, ελπίζουμε, εκεί που πρέπει και όχι να μείνουν στα δημόσια ταμεία, όπως κατάγγειλε από τηλεοράσεως ο δήμαρχος Ραφήνας Βαγγέλης Μπουρνούς, ότι συνέβη στην περίπτωση της Ηλείας το 2007. Η πραγματικότητα είναι ότι και το 2007 η βοήθεια από την Κύπρο υπήρξε πολύ ουσιαστική, καθώς χτίστηκαν στην Ηλεία οικισμοί, ενώ οι πυροσβέστες μας, οι δασοπυροσβέστες και οι άνθρωποι της Πολιτικής Άμυνας, έδωσαν τον αγώνα τον καλό με ηρωισμό και φιλότιμο. Το ίδιο συνέβη κι αυτή τη φορά με την κυπριακή αποστολή που ήδη επέστρεψε στο νησί. Οι Κύπριοι έγιναν δεκτοί με θέρμη και αγάπη καθώς απέδειξαν για άλλη μια φορά ότι είναι αξιόπιστοι στην αποστολή που αναλαμβάνουν και την φέρνουν εις πέρας στο ακέραιο. Εύγε και ευχαριστούμε που μας βγάλατε ξανά ασπροπρόσωπους.

Την Παρασκευή το φεγγάρι εμφανίστηκε ματωμένο για τη μεγαλύτερη σε διάρκεια ολική έκλειψη Σελήνης του 21ου αιώνα κι έμοιαζε να αποτίνει φόρο τιμής στους ανθρώπους που χάθηκαν τόσο άδικα στη λαίλαπα της φωτιάς στο Μάτι Αττικής.

Άντρος-Τσίπρας

Στην Αθήνα βρέθηκε την επομένη της πυρκαγιάς ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού. Ο ίδιος είχε εδώ και καιρό προγραμματισμένη συνάντηση με τον Έλληνα Πρωθυπουργό Αλέξη Τσίπρα για να συζητήσουν μεταξύ άλλων και για το Κυπριακό. Όπως ενημερώνεται η στήλη το ΑΚΕΛ είχε τηλεφωνήσει στο Μέγαρο Μαξίμου για το αν θα αναβληθεί η συνάντηση λόγω της έκτακτης κατάστασης, ωστόσο η συνάντηση έγινε κανονικά. Ο Άντρος Κυπριανού έδωσε ένα συμβολικό ποσό, ωστόσο, θα αναμέναμε πως θα επισκεπτόταν το Μάτι.

Περί Μπιλντ

Στο στόχαστρο των πολιτικών προσώπων της Κύπρου βρέθηκε ο πρώην Σουηδός πρωθυπουργός Καρλ Μπιλντ για τα γεγονότα στην Ελλάδα. «Φρικτοί θάνατοι κτυπούν πάλι με πολύ επικίνδυνες και άγριες πυρκαγιές στην Ελλάδα. Τα κράτη μέλη της Ε.Ε. πάνε για να βοηθήσουν. Πάλι» έγραψε στον προσωπικό του λογαριασμό στο twitter ο Καρλ Μπιλντ. Πρώτος αντέδρασε ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ Νικόλας Παπαδόπουλος χαρακτηρίζοντάς τον κρετίνο, ενώ ο πρώην υπουργός υγείας Γιώργος Παμπορίδης του καταλόγισε ανθελληνική εμμονή. «Την επόμενη φορά που θα διερωτηθείτε γιατί η Ε.Ε. καταρρέει να θυμάστε πως είναι εξαιτίας ατόμων όπως ο Καρλ Μπιλντ και των δηλώσεών του», έγραψε στον προσωπικό του λογαριασμό ο Γιώργος Παμπορίδης απευθυνόμενος στον Χρήστο Στυλιανίδη και τη Φεντερίκα Μογκερίνι.

Κάηκε κι ο Μάνος

Ο σπουδαίος λογοτέχνης Μάνος Ελευθερίου που πέθανε την περασμένη Κυριακή, όταν ήταν εν ζωή είχε εκφράσει την επιθυμία όταν πεθάνει να αποτεφρωθεί. Η οικογένειά του έστειλε τη σορό του στη Βουλγαρία για αποτέφρωση, διατυπώνοντας με σχετική ανάρτηση στο διαδίκτυο, την πικρία της για το γεγονός ότι στην Ελλάδα δεν επιτρέπονται οι αποτεφρώσεις: «Η σορός του Μάνου Ελευθερίου μεταφέρθηκε σήμερα στη Βουλγαρία για αποτέφρωση. Σε μια χώρα που εν ριπή οφθαλμού μπορεί να καείς ζωντανός, απαγορεύεται να καείς νεκρός». Το ίδιο συμβαίνει και στην Κύπρο, όπου η Εκκλησία μπαίνει εμπόδιο στη δημιουργία κρεματορίου.

Ανοίγει ο διάλογος

Η στήλη σάς ενημέρωσε από την προηγούμενη Κυριακή πως ο Νίκαρος θα βάλει χέρι στην κρίση που σοβεί στην παιδεία πράγμα που έγινε την Παρασκευή, όταν όλοι η εμπλεκόμενοι ανηφόρησαν τον Λόφο. Ο διάλογος αρχίζει από τη Δευτέρα μεταξύ υπουργού Παιδείας και εκπαιδευτικών για τον εξορθολογισμό της παιδείας και έχει και χρονοδιάγραμμα μιας βδομάδας. Η παρέμβαση του Προέδρου στην εκτόνωση του κλίματος ήταν κάτι που αναμενόταν από πολλούς πέριξ του Προεδρικού αλλά και στην Πινδάρου που ένοιωθαν την καυτή ανάσα των εκπαιδευτικών οργανώσεων στον σβέρκο τους. Κύκλοι στο Προεδρικό σημειώνουν πως δεν συμφέρει ούτε στην κυβέρνηση ούτε στους εκπαιδευτικούς να μείνουν κλειστά τα σχολεία πράγμα που όλοι γνωρίζουν και που δεν θέλουν να αντιμετωπίσουν την οργή των γονέων. Το αν θα βρεθεί η χρυσή τομή που θα ικανοποιεί και τις δύο πλευρές θα φανεί τις επόμενες πέντε μέρες. Πάντως, στον Λόφο επισημαίνουν πως ο Πρόεδρος δεν είναι διατεθειμένος για εκπτώσεις, ενώ ο ίδιος την Παρασκευή, που λήγει ουσιαστικά το χρονοδιάγραμμα του διαλόγου κυβέρνησης-εκπαιδευτικών, αναχωρεί για μέρη ξωτικά.

Για μέρη ξωτικά

Ο Νίκαρος στις 3 Αυγούστου θα αναχωρήσει με ιδιωτική πτήση για μέρη ξωτικά! Θα πάει στις Σεϋχέλλες και πληροφορίες της στήλης λένε ότι εκ μέρους της Κυπριακής Δημοκρατίας θα προσπαθήσει να αγοράσει την κατοικία στην οποία διέμενε εξόριστος από τη Βρετανική Αυτοκρατορία τότε, ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος. Η στήλη εισηγείται όπως ο Πρόεδρος υπογράψει εκεί και μια διακρατική συμφωνία για να πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές εκδρομές στην κατοικία Μακαρίου, με πρώτη αποστολή τον Κώστα Χαμπιαούρη και τους ηγέτες των εκπαιδευτικών οργανώσεων για να κάνουν bonding!

Καθαρίζει το όνομά του

Την απόφαση να επιληφθεί των δημοσιευμάτων που τον θέλουν να βρισκόταν στο προεδρικό μέγαρο την 15η Ιουλίου του 1974, μαζί με τους πραξικοπηματίες και στα περί απόπειρας δολοφονίας κάποιου εργαζομένου εκεί, έλαβε ο πρόεδρος της Βουλής Δημήτρης Συλλούρης. Η ψιθυρολογία περί παρουσίας του στο Προεδρικό κατά το πραξικόπημα ήταν κάτι που συζητείτο εδώ και καιρό στο παρασκήνιο, όπως και για άλλα πολιτικά πρόσωπα. Την Παρασκευή, ωστόσο, ο πρόεδρος της βουλής κάλεσε την Αστυνομία να προχωρήσει σε διερεύνηση των εν λόγω δημοσιευμάτων και να προβεί σε όλες τις απαιτούμενες νόμιμες ενέργειες, στοχεύοντας να καθαρίσει το όνομά του.

Συγχαρητήρια εισαγγελέα

Η Κύπρος κέρδισε την υπόθεση της MIG A. Βγενόπουλου και άλλων 18 προσώπων εναντίον της Δημοκρατίας με την οποία διεκδικούσαν ποσό €1,05 δισεκατομμυρίων ως αποζημιώσεις σε σχέση με την επένδυσή τους στην πρώην Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα. Η δικαστική διαμάχη στο Διεθνές Διαιτητικό στο Παρίσι βρισκόταν σε εξέλιξη πέραν των τεσσάρων ετών και η απόφαση του Διαιτητικού Δικαστηρίου, που είναι 364 σελίδες, είναι τελεσίδικη και δεν εφεσιβάλλεται, οπότε δεσμεύει τα μέρη. Η άλλη πλευρά θα πληρώσει και 5 εκατ. για έξοδα. Οφειλόμενα συγχαρητήρια στη Νομική Υπηρεσία που πέτυχε σε μια τόσο σημαντική υπόθεση αν και ο Κώστας Κληρίδης δήλωσε την Παρασκευή ότι δεν υπάρχει λόγος για πανηγυρισμούς. Ένας μικρός υπάρχει κ. Κληρίδη και είναι το 1 δισ. που θα πληρώναμε οι φορολογούμενοι.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Ανώνυμος πυροσβέστης

Ο ανώνυμος πυροσβέστης που αναλωσε κάθε ικμάδα της δύναμής του στην άνιση πάλη με τη φωτιά και που μαζί με τα απανθρακωμένα σώματα μάζεψε και τα κομμάτια της μεγάλης καρδιάς του στο Μάτι.

ΑΜΕΡΩΤΑ / *Γράφει ο* **ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Τα καλοκαίρια με τις μεγάλες μέρες

Το καλοκαίρι είναι η περίοδος της ξεκούρασης. Της ανασυγκρότησης, την ανασύνταξης των δυνάμεων. Σχεδόν για όλους. Είναι η περίοδος που τακτοποιούμε τις σκέψεις μας, αναθεωρούμε τις προτεραιότητές μας, επανεκτιμούμε όλα όσα πιθανόν να στερούμαστε στην καθημερινότητά μας τρέχοντας πίσω από την ρουτίνα μας. Είναι όμως για τον Ελληνισμό πικρά τα καλοκαίρια. Οι μεγαλύτερες εθνικές τραγωδίες γίνονται τότε. Ιούλιο και Αύγουστο. Έχουν γραφτεί αμέτρητα άρθρα και αρκετά ποιήματα που υπογραμμίζουν ακριβώς το στοιχείο της περιόδου των κακών μας.

Το ζήτημα βεβαίως δεν είναι το πότε γίνονται. Το ζήτημα είναι αν θα μπορούσαμε να αποφύγουμε αυτές τις εθνικές τραγωδίες ή να τις μειώσουμε και να τις περιορίσουμε. Πέραν της εμπειρογνωμοσύνης που είναι απαραίτητη για να εκτιμήσουμε τις καταστροφές και το πως και αν αυτές θα μπορούσαν να αποφευχθούν υπάρχουν συνισταμένες που είναι κοινές σχεδόν σε όλες τις καταστροφές. Η έλλειψη σεβασμού και αγάπης για τη χώρα μας. Η αντίληψη πως ό,τι και να κάνουμε, ό,τι και να παραλείψουμε το κακό θα μας προσπεράσει. Η έλλειψη ελέγχου που να αναγκάζει να κάνουμε αυτό που πρέπει να κάνουμε. Αυτό βέβαια είναι στη φύση του ανθρώπου.

Στη φύση του ανθρώπου είναι και η αλληλεγγύη. Και αυτό λειτουργεί αντανακλαστικά στις μεγάλες δοκιμασίες. Αυτές τις μέρες το ζούμε με την Αττική. Τα ανθρώπινα ένστικτα λειτουργούν αυτόματα. Και μας αποδεικνύουν πως στις δύσκολες στιγμές ο καθένας μπορεί να στηριχτεί στον διπλανό του. Και είναι συγκινητικό το πώς ξαφνικά λειτουργούν δομές και υποδομές που κανείς μας δεν υπολόγιζε. Είναι ακόμη πιο συγκινητικό όταν βλέπεις αυτή την αλληλεγγύη να ξεπερνά εθνικά σύνορα και να κατακλύζει ανθρώπους άλλων εθνικοτήτων, άλλων θρησκειών. Είναι συγκινητική η αγάπη και η στήριξη που δείχνουν οι Τουρκοκύπριοι και οι Τούρκοι, την ίδια στιγμή που το μυαλό και η γλώσσα ενός Έλληνα ιερωμένου στάζει μίσος και φαρμάκι.

Το γεγονός πως η μεγάλη καταστροφή στην Αττική ήταν αποτέλεσμα κακόβουλης ενέργειας κανείς πιστεύω δεν μπορεί να το αμφισβητήσει. Τα ντοκουμέντα και οι φωτογραφίες από τους δορυφόρους καταμαρτυρούν την φρικτή αλήθεια. Ποτέ μου δεν ήμουν λάτρης των θεωριών συνωμοσίας. Προσπαθώ όμως να βρω τους λόγους που τα χέρια Ελλήνων, αν είναι Έλληνες, έριξαν τις σπίθες για να καούν συνάνθρωποι μας ζωντανοί. Προσπαθώ και δυσκολεύομαι πάρα πολύ. Το μόνο σίγουρο είναι πως αυτά τα χέρια δεν αγαπούν και δεν σέβονται την πατρίδα τους. Μισούν τη χώρα τους, και θέλουν να τη δουν να υποφέρει, να καταστρέφεται. Και αυτός είναι ένας μεγάλος κίνδυνος για όλους μας. Για την Ελλάδα, για την κάθε χώρα, για τον κόσμο.

> *Αυτό το καλοκαίρι με τις μεγάλες μέρες ας προβληματιστούμε για το αν φταίνε τα καλοκαίρια για τα κακά μας. Ή αν φταίμε όλοι εμείς που τα ρίχνουμε στα καλοκαίρια.*

Αυτές τις μέρες, τις μεγάλες μέρες του καλοκαιριού ας κάνουμε όλοι μας μια ενδοσκόπηση. Ας προβληματιστούμε για τις μεγάλες καταστροφές. Για τους πραγματικούς, τους βαθύτερους λόγους που γεννούν αυτές τις τραγωδίες. Αυτές τις ζεστές μέρες, που σχεδόν όλοι μας θα έχουμε περισσότερο χρόνο για να σκεφτούμε ας πάρουμε όλοι μας μια άσπρη κόλλα χαρτί και ας τη γεμίσουμε με τις σκέψεις μας. Για το πώς θα βελτιώσουμε τις ζωές μας, πώς θα είμαστε ωφέλιμοι στον μικρό και στον μεγαλύτερο κύκλο μας, πώς θα βοηθήσουμε για να φτιάξουμε τη χώρα μας.

Ας ξεκινήσουμε από τον εαυτό μας, την οικογένειά μας, το σπίτι μας, τη γειτονιά μας, την πόλη μας. Ας προβληματιστούμε για το πώς μπορούμε να λειτουργούμε καθημερινά με την ίδια αγάπη και αλληλεγγύη όπως με αυτήν που λειτουργήσαμε αυτή τη βδομάδα. Αυτό το καλοκαίρι με τις μεγάλες μέρες ας προβληματιστούμε για το αν φταίνε τα καλοκαίρια για τα κακά μας. Ή αν φταίμε όλοι εμείς που τα ρίχνουμε στα καλοκαίρια.

Εκπρόσωπος Τύπου ΔΗΣΥ,
Βουλευτής Λευκωσίας
twitter: @dmdemetriou

ΒΟΛΕΣ / *Γράφει ο* **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ**

Ιλαροτραγικά fake news

Είμαστε για γέλια και για κλάματα. Είμαστε ένας ιλαροτραγικός λαός, όσο και αν θέλουμε να φαντασιωνόμαστε ότι είμαστε ο «περιούσιος λαός του Θεού». Το 2005 ένας εξυπνόβλακας Θεσσαλονικιός, έλεγε ότι πήρε μήνυμα από κινητό τηλέφωνο, ενός από τα θύματα της αεροπορικής τραγωδίας της «Ήλιος» και σύγχυσε όχι μόνο την Κύπρο, αλλά και την Ελλάδα. Σήμερα βομβαρδίστηκε το διαδίκτυο, από ψεύτικες φωτογραφίες, από τη φονική πυρκαγιά στην Αττική, προκαλώντας την οργή όλων των λογικών Ελλήνων. Τα λεγόμενα fake news, στο μεγαλείο τους.

Ιλαροτραγική είναι και η διακριτική αντιπαράθεση του μητροπολίτη Καλαβρύτων και Αιγιαλείας Αμβροσίου με τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών Ιερώνυμο. Ο Μητροπολίτης ανέφερε ότι: «ο Αλέξης Τσίπρας και όλοι οι άλλοι άθεοι συνεργάτες του, είναι οι υπαίτιοι της γενικής καταστροφής.

Η μεγάλη πυρκαγιά ξεκίνησε από ένα κεραυνό στα Γεράνια Όρη. Είναι ένα καθαρό μήνυμα του Ουρανού». Ο Αρχιεπίσκοπος απαντώντας ανέφερε ότι: «Ο Θεός είναι αγάπη. Ο Θεός δεν εκδικείται και προτρέπει όλους μας, να αγαπάμε ο ένας τον άλλο. Ο Θεός είναι αγάπη δεν είναι τιμωρός, δεν είναι εκδικητής, αλλά αγαπάει όλους μας». Τώρα ο καθένας διαλέγει και παίρνει τον Θεό που επιθυμεί.

Πλάκα έχει και η κόντρα της κυβέρνησης στην Ελλάδα, με τον τηλεοπτικό σταθμό ΣΚΑΪ, ο οποίος πρόσκειται στη Νέα Δημοκρατία. Μετέδιδε την ώρα της κατάσβεσης των πυρκαγιών, ότι η κυβέρνηση σχεδιάζει την αποπομπή του αρχηγού της ΕΛΑΣ και του διοικητή της Πυροσβεστικής. Η κυβέρνηση διέψευσε αμέσως την είδηση, κήρυξε εμπάργκο συμμετοχής εκπροσώπων της κυβέρνησης στον σταθμό και κατήγγειλε απόπειρα υπονόμευσης της προσπάθειας που καταβάλλεται και για επιχείρηση «κάμψης του ηθικού» του προσωπικού των σωμάτων ασφαλείας. Οι πολιτικές κερδοζημίες και επί των πτωμάτων.

Προβληματισμό ή και απδία, προκαλούν οι εκτιμήσεις ειδικών, που κανείς δεν ξέρει πόσο σοβαροί είναι, οι οποίοι έκαναν λόγο για πυρπόληση δάσους, ώστε να μπορέσουν στη συνέχεια κάποιοι άγνωστοι να λατομεύσουν βωξίτη, ένα πανάκριβο μέταλλο, το οποίο θωρακίζει τις γεωτρήσεις πετρελαίου. Συγκλονισμό προκαλούν και οι εκτιμήσεις ότι οι «εγκληματίες» έβαλαν φωτιά, όταν ο άνεμος φυσούσε προς την αντίθεση πορεία και ξαφνικά γύρισε και έκαψε το Μάτι και έβγαλε κυριολεκτικά τα μάτια και τις ψυχές των πυρπολητών. Σενάρια και θεωρίες συνωμοσίας, στα τηλεοπτικά παράθυρα, με τους λεγόμενους ειδικούς, να απολαμβάνουν τον κλιματισμό του στούντιο και προκαλούν ανέξοδες εντυπώσεις.

Τραγικό και καθόλου ιλαρό -εύθυμο- είναι και το γεγονός ότι όλες οι συγκρούσεις, σε όλα τα επίπεδα, έγιναν πριν ακόμη ταφούν τα θύματα της πυρκαγιάς, την ώρα κατά την οποία υπάρχουν δεκάδες άνθρωποι στα νοσοκομεία, τη στιγμή που εκατοντάδες άνθρωποι βρέθηκαν χωρίς σπίτια και υπάρχοντα και την ώρα που όλο το έθνος θρηνεί για τη νέα τραγωδία. Τραγικό είναι και το γεγονός ότι στην πανέμορφη, κατά τα άλλα περιοχή της Αττικής, τα περισσότερα, αν όχι όλα τα σπίτια και υποστατικά, ήταν παράνομα και χωρίς άδειες.

Μακάβριο, είναι και το γεγονός, ότι η Ελλάδα σχεδόν κάθε χρόνο, πλήττεται από ανάλογα φονικά φαινόμενα, χωρίς ποτέ να λαμβάνονται μέτρα και χωρίς ποτέ να τερματίζεται η πρακτική της ανέγερσης επαύλεως και κέντρων διασκέδασης, στην καμένη γη.

Δεν ξέρω αν αποτελεί παρηγοριά, αλλά υπάρχουν εκτιμήσεις και επιστημονικές αναλύσεις, από την GOOGLE και άλλους ερευνητικούς οργανισμούς, ότι σχεδόν οι μισές, ειδήσεις, πληροφορίες ή συμβουλές στο διαδίκτυο, αποτελούν fake news. Στοχεύουν όχι απλά στο να κάνουν πλάκα οι συντάκτες τους, αλλά για να αποκομίσουν τεράστια κέρδη, κάποιοι αδίστακτοι αετονύχηδες. Από πειραγμένες φωτογραφίες, μέχρι και ιατρικές συνταγές, οι οποίες στοχεύουν στην αύξηση των ασθενειών.

Δεν είναι τυχαίο, το γεγονός ότι οι σοβαροί πολίτες, επιστρέφουν και διαβάζουν σοβαρές εφημερίδες και παρακολουθούν σοβαρά ραδιοτηλεοπτικά Μέσα Ενημέρωσης. Οι σοβαροί δημοσιογράφοι επιστρέφουν και ανατρέπουν τους «ιλαροτραγικούς» χαζοχαρούμενους παρουσιαστές. Τελικά το ψέμα, έχει για μια ακόμη φορά κοντά πόδια και ο ψεύτης και ο κλέφτης μόνο τον πρώτο χρόνο χαίρονται.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / *Της* **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Όταν η φωτιά καίει και κυβερνήσεις

Η τραγωδία στο Μαρί τον Ιούλιο του 2011, υπήρξε αναμφίβολα το πολιτικό Βατερλό του Δημήτρη Χριστόφια, ενός πολιτικού προσώπου που απολάμβανε για χρόνια υψηλά ποσοστά δημοτικότητας λόγω της απλότητάς του αλλά και της αμεσότητας που είχε με τον πολίτη. Υπήρξαν και στο παρελθόν σκάνδαλα της εν λόγω κυβέρνησης που έκαναν τον πολίτη να οργιστεί, ωστόσο, ήταν η πρώτη φορά που η συντριπτική πλειοψηφία ανεξαρτήτως κομματικής προέλευσης ένιωσε πως ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν μπόρεσε να ανταποκριθεί στο ύψος των περιστάσεων. Και αυτό, όχι γιατί η κοινωνία ανέμενε από τον Πρόεδρό της να έχει γνώσεις πυροτεχνουργού και να ξέρει πού φυλάγεται κάθε εμπορευματοκιβώτιο, αλλά για τον τρόπο που αντιμετώπισε την τραγωδία την επόμενη μέρα. Αποφεύγοντας να αναλάβει την πολιτική ευθύνη αλλά και να ζητήσει συγγνώμη. Ένα συγγνώμη που αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της αυτοκριτικής και ανάληψης της ευθύνης για το γεγονός ότι το κράτος δεν επιτέλεσε τον βασικότερο ρόλο του: να προσφέρει ασφάλεια στους πολίτες του.

Πώς θυμηθήκαμε τον Δημήτρη Χριστόφια και το Μαρί επτά χρόνια μετά; Σίγουρα ούτε για να τον επικρίνουμε ούτε για να επικροτήσουμε τις ακρότητες που είχαν γίνει τότε από μερίδα της κοινωνίας στο όνομα της οργής και της ανάληψης ευθυνών. Αλλά γιατί αποτελεί ενδεικτικό παράδειγμα ότι οι μεγάλες τραγωδίες καταστρέφουν και πολιτικές καριέρες.

«Μετά τις πυρκαγιές των τελευταίων ημερών και τα δεκάδες θύματα που θρηνήσαμε, θεωρώ ότι δεν διαθέτω τις προϋποθέσεις ούτε πολιτικά αλλά ούτε και σε προσωπικό επίπεδο να παραμείνω στη θέση μου στο Υπουργείο Εσωτερικών» έλεγε το καλοκαίρι του 2017 η υπουργός Εσωτερικών της Πορτογαλίας μετά τις φονικές πυρκαγιές που έπληξαν τη χώρα της.

Η παραίτηση της Ντε Σόουζα στην Πορτογαλία αποτελεί τα τελευταία εικοσιτετράωρα το υπόδειγμα πολιτικής ευθιξίας από εκείνους που θεωρούν τις παραιτήσεις στην Ελλάδα την μόνη διέξοδο. Πώς όμως ευθύνεται η ελληνική κυβέρνηση και πόσο ο ίδιος ο Αλέξης Τσίπρας για τέτοια τραγωδία όπως αυτή που βρήκε την Ελλάδα; Θα μπορούσε να αποφύγει τη φυσική αυτή καταστροφή; Σίγουρα όχι. Όπως και στην περίπτωση του Μαρί, κανείς δεν αναμένει από μία κυβέρνηση να είναι πυροσβέστης, να είναι δασοκόμος, να είναι γιατρός, την ώρα της καταστροφής.

Όταν χάνονται ανθρώπινες ζωές και μάλιστα με τόσο τραγικό και άδικο τρόπο οι πολιτικές ευθύνες έχουν το όνομα εκείνου που κυβερνά ανεξαρτήτως του βαθμού εμπλοκής του στον όλο χειρισμό της υπόθεσης. Γιατί υπήρξε αναμφίβολα και ανεπάρκεια του κράτους και ολιγωρία. Μία κυβέρνηση ελέγχεται όταν δεν μπορεί να προσφέρει την απαιτούμενη ασφάλεια και όταν δεν βρίσκεται στο πλευρό των πολιτών της σε μία κρίσιμη στιγμή, εμπνέοντάς τους και δίνοντάς τους δύναμη.

«Έχω μπροστά μου μία εβδομηντάχρονη νεκρή γυναίκα. Έχω καλέσει εδώ και μιάμιση ώρα το ΕΚΑΒ αλλά δεν έχει έρθει. Ξέρω ότι προέχουν άλλα πράγματα, ότι ο άνθρωπος αυτός δεν γυρίζει πίσω, αλλά πρέπει να σεβόμαστε και τους νεκρούς» έλεγε τα μεσάνυχτα της Δευτέρας ένας άνδρας που πήρε τηλέφωνο στον ΣΚΑΙ.

Ακολούθησε ο καπετάνιος ενός σκάφους από το λιμάνι της Ραφήνας όπου μαζί με τους Αιγύπτιους ψαράδες ο οποίος με δική του πρωτοβουλία περισυνέλεγε από τη θάλασσα ανθρώπους που είχαν πέσει μέσα για να σωθούν από τη φωτιά που τους είχε εγκλωβίσει στην ακτή. «Έχω μαζί μου περίπου είκοσι άτομα, τα έχω εδώ, στη γέφυρα» έλεγε συγκεκριμένα. Δύο διαφορετικές περιπτώσεις που δείχνουν το μεγαλείο της ανθρωπότητας και τα αντανακλαστικά αλληλεγγύης που όπως φαίνεται δεν μας εγκατέλειψαν. Δείχνει παράλληλα όμως και την πλήρη απουσία του κράτους. Όταν ένας άνθρωπος πεθαίνει μόνος και αβοήθητος, όχι επειδή βρίσκεται σε εμπόλεμη ζώνη αλλά επειδή το κράτος του που ρόλος του είναι να του παρέχει ασφάλεια είναι το ίδιο φοβισμένο με αυτόν και δρα υπό πανικό προσπαθώντας να αποποιηθεί την όποια ευθύνη, τότε κάτι σίγουρα δεν πάει καλά.

Οι όποιες υπόνοιες περί υπονομευτών και ασύμμετρων απειλών μόνο θυμηδία προκαλεί. Δεν είναι η ώρα για επικοινωνιακά κόλπα ούτε για επίρριψη ευθυνών στην αντιπολίτευση. Είναι ώρα ταπεινότητας και ώρα ευθύνης. Και σε αυτή την ευθύνη απαιτούνται αναπόφευκτα και κάποιες παραιτήσεις.

economidoum@kathimerini.com.cy

Ξεκίνησε η καταδυτική περίοδος για μαργαριτάρια, στο Κουβέιτ.

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / *Του* **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Τα αποκαΐδια μιας φιλοσοφίας

Είναι μάταιο μέσα στο πλαίσιο μιας καταστροφής όπως αυτή της Αττικής να κοιτάς προς τα πάνω. Δίπλα πρέπει να κοιτάς. Δεν φταίει ο Θεός, αλλά εγώ και ο διπλανός και ως Έλληνες, εφόσον πρέπει να πούμε ότι κάποιος φταίει. Όλα όσα έχουν γίνει μέχρι στιγμής στην Ελλάδα θα ξανασυμβούν, παίρνοντας άλλες μορφές εφόσον έτσι κι αλλιώς η δυστυχία ενσαρκώνεται πολυπρόσωπα και κατέρχεται πολύτροπα.

Το τυχαίο ή το από τύχη δεν βιώσαμε τα χειρότερα που ήταν και είναι «σύμμαχος», γύρισε την πλάτη του. Η «κακιά στιγμή» ως προαιώνιος εχθρός και διαβολέας των κρατικών σχεδιασμών(!) επέστρεψε διεκδικώντας και τελικά παίρνοντας ζωές. Μην κοιτάς τον Θεό, δεν είναι υπεύθυνος ρυμοτομίας. Εμένα να κοιτάς και τον διπλανό Έλληνα. Σε μια χώρα που δεν θέλει να μάθει να προλαμβάνει όσα φαινόμενα και ν' ανακύψουν, ούτε και να αντιδρά επαρκώς όταν το φαινόμενο εξελίσσεται, το δάσος, τα σπίτια και οι ψυχές έγιναν στάχτη. Σε αυτές τις στάχτες στέκω. Στα αποκαΐδια μιας φιλοσοφίας που χτίστηκε αμφίδρομα στην πελατειακή σχέση πολίτη-κράτους, μια σχέση τραγική γεννώσα τραγωδίες. Αυτή η σχέση μετεξελίχθηκε σε «δομή» και ενσωματώθηκε, έγινε, πυρήνας του κράτους ως παγιωμένη και εξουσιαστική φιλοσοφία. Δεν ξέρω αν έχει γυρισμό, αν μπορεί να στραφεί πίσω το βλέμμα πίσω και να απαιτηθεί να μπει μια σειρά και μια τάξη. Για την ώρα εμένα και τον διπλανό να κοιτάς, όχι τον Θεό.

> *Ας μην κοιτάμε στον Θεό, εμένα να κοιτάς και τον διπλανό μου, τον Έλληνα. Την οικουμενική ελληνικότητα. Η ευθύνη είναι στα χέρια των πολιτών, με την αξιακή έννοια της αρχαιότητας.*

Ένα τέτοιο σοκ δεν επιβάλλει εποψίωση αλλά ριζική αναδιάταξη. Δεν θα γίνει ούτε και τώρα κατά την άποψή μου. Θα μείνει ο πολίτης ενεός μπροστά στο μέγεθος της τραγωδίας, το κράτος θα σταθεί μια-δυο στιγμές και με δύο αποφάσεις θα πει κάτι, και η συνέχεια θα πάρει τον δρόμο της. Εκείνον που θέλει συνοικίες μέσα στα δάση, φυσικά, αλλά δεν χωράει να περάσουν δίπλα-δίπλα δύο αυτοκίνητα σε περιοχές που κατακλύζονται από κόσμο που δεν τις ξέρει, κάθε καλοκαίρι. Πώς χτίστηκαν όλα αυτά; Ποιος έδωσε τις άδειες; Όπως χτίστηκε η νεότερη Ελλάδα. Μια χώρα άνευ αναλόγου φυσικού κάλους, που στην ουσία εκείνοι που την εχθρεύονται στο πλείστον, ζούνε μέσα της και «έχουν» ελέω στρεβλής σχέσης κράτους-πολίτη άδεια να κάνουν ό,τι θέλουν.

Ακολουθούν με πείσμα τις νόρμες των προηγουμένων που βύζαξαν ένα κράτος-Λεβιάθαν και πλέον νιώθει ο καθένας πως έχει φυσικό δικαίωμα επιβολής του αδίκου πάνω στο γειτονά του, χωρίς να βλέπει το άδικο που ουσιαστικά κάνει στον εαυτό του. Ας μην κοιτάμε στον Θεό, εμένα να κοιτάς και τον διπλανό μου, τον Έλληνα. Την οικουμενική ελληνικότητα. Η ευθύνη είναι στα χέρια των πολιτών, με την αξιακή έννοια της αρχαιότητας. Με τη βούληση και τη δύναμη να προβεί σε αλλαγές, να καταδείξει το κακό και να εξορίζει. Στους πολίτες είναι η δύναμη. Το πώς θα φτάσει ο καθείς μέχρι τον τελευταία νευρώνα του εγκεφάλου για να γίνει μια αλλαγή. Ή να μην έχει χώρο το άδικο. Αυτές είναι οι προκλήσεις. Αν δεν σταθεί βουβά ο λαός έξω από τη Βουλή των Ελλήνων ζητώντας σιωπηλά συγγνώμη για τα παιδιά κυρίως που χάθηκαν και απαιτώντας αλλαγή φιλοσοφίας τώρα, πότε; Τώρα έχουμε πένθος. Αυτομαστίγωμα. Δείχνουμε τα λάθη που μέχρι χθες ήταν σωστά αλλά εκείνα που κλαίμε όλοι, είναι τα τέκνα της δικής μας απερισκεψίας και του ωχαδερφισμού που βυζάξανε, μεγαλώσανε και χάθηκε τελείως ο έλεγχό τους. Η Ελλάδα υποφέρει από τους Έλληνές της. Ας κάνουν το βήμα οι Έλληνες. Να απαιτηθεί αλλαγή από τον εαυτό. Χωρίς στα-ματημό. Να στραφεί η πλάτη σε ό,τι μας κακό θρέψαμε και μετά βρίσαμε επειδή δεν κάνει αυτό που θέλουμε.

Η χώρα να γίνει χώρος πολιτών και όχι κομματικών παιδιών του σωλήνα. Να γίνει η πράξη αυτή, συγνώμη στα μικρά παιδιά που χάθηκαν. Ως εδώ(;) ή έχει και πιο κάτω;

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ / *Του* **ΤΑΣΟΥ ΤΡΥΦΩΝΟΣ**

Στοιχεία που «καίνε»

Η εθνική τραγωδία που συγκλονίζει ακόμη την παγκόσμια κοινή γνώμη, έφερε για ακόμη μια φορά στο προσκήνιο την θλιβερή πρωτιά που έχει η Ελλάδα στο θέμα των πυρκαγιών. Η ωραιότερη χώρα του κόσμου, όπως πολλοί χαρακτηρίζουμε, δικαίως πιστεύω, την Ελλάδα, υποφέρει και «αιμορραγεί» εδώ και δεκαετίες από το θέμα των πυρκαγιών. Ένας «φονικός» συνδυασμός νοοτροπίας, άναρχου συστήματος, οικονομικών συμφερόντων αλλά ακόμη και κακόβουλες ενέργειες Τούρκων πρακτόρων, όπως απεδείχθη, που αφορούσε στο κάψιμο ολόκληρων νησιών του Αιγαίου μας κάνει όλους «στο ίδιο έργο θεατές» ενός δράματος που απλώς κάθε φορά ξεχνιέται και μετά μοιραία επαναλαμβάνεται. Το ΑΠΕ έχει πολύ ενδιαφέροντα στοιχεία για τις πυρκαγιές στην Ελλάδα. Ο συνολικός αριθμός των δασικών πυρκαγιών στην Ελλάδα από το 1980 έως το 2016 έφθασε τις 53.983, αποτελώντας το 2% των πυρκαγιών στον Ευρωπαϊκό Νότο (συνολικά 1.783.000). Την ίδια περίοδο, οι συνολικές καμένες δασικές εκτάσεις στην Ελλάδα ήσαν 16.618.160 στρέμματα και αποτελούσαν περίπου το 10% των καμένων εκτάσεων (συνολικά 164.389.330 στρέμματα) στις πέντε χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου (Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία, Πορτογαλία). Τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από την τελευταία ετήσια έκθεση για τις δασικές πυρκαγιές στην Ευρώπη του Κοινού Κέντρου Ερευνών (Joint Research Centre - JRC) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της βάσης δεδομένων του European Forest Fire Information System (EFFIS).

Το JRC αναφέρει ότι πολλές δασικές πυρκαγιές σχετίζονται με παραδοσιακές γεωργικές πρακτικές, αλλά και ότι οι αιτίες των πυρκαγιών στις περισσότερες περιπτώσεις παραμένουν άγνωστες. Τονίζει, επίσης, ότι από τη συνολική καμένη δασική έκταση του 2016, τα 52.710 στρέμματα (περίπου το 16% του συνόλου) αφορούσαν προστατευόμενες περιοχές «Natura 2000». Πέρα, όμως, από τα στοιχεία των δασικών υπηρεσιών, το JRC λαμβάνει δεδομένα και από τους περιβαλλοντικούς δορυφόρους TERRA και AQUA, αλλά μόνο για πυρκαγιές με πύρινο «αποτύπωμα» άνω των 300 στρεμμάτων. Στην Ελλάδα, σύμφωνα με το JRC, η χρονιά με τις λιγότερες πυρκαγιές ήταν το 2015 (550) και με τις δεύτερες λιγότερες το 2014 (552). Οι περισσότερες πυρκαγιές είχαν συμβεί το 1992 (2.582) και το 2000 (2.581). Οι χρονιές με τις λιγότερες καμένες εκτάσεις ήσαν το 2003 (35.170 στρέμματα), το 2002 (60.130 στρέμματα), το 2005 (64.370 στρέμματα) και το 2015 (70.960 στρέμματα). Οι χρονιές με τις μεγαλύτερες καμένες εκτάσεις ήσαν το 2007 (2.257.340 στρέμματα), το 2000 (1.450.330 στρέμματα), το 1988 (1.105.010 στρέμματα) και το 1985 (1.054.500 στρέμματα). Σύμφωνα με τα διαχρονικά στοιχεία που παρουσιάζει το JRC, κατά μέσο όρο στη χώρα στη διάρκεια της περιόδου 1980-2016 στην Ελλάδα κάθε χρόνο συνέβησαν 1.459 δασικές πυρκαγιές. Στις άλλες χώρες ο μέσος ετήσιος αριθμός πυρκαγιών αντίστοιχα ήταν: Γαλλία 4.714, Ιταλία 9.128, Ισπανία 14.787 και Πορτογαλία 18.100 πυρκαγιές. Όσον αφορά τις καμένες δασικές εκτάσεις στην Ελλάδα, την περίοδο 1980-2016 κατά μέσο όρο κάηκαν 449.140 στρέμματα ετησίως. Τα περισσότερα καίγονταν στη δεκαετία 1980-1989 (524.170 ετησίως) και τα λιγότερα στην τρέχουσα δεκαετία (291.700 στρέμματα ετησίως μεταξύ 2000-2016). Με εξαίρεση τη Γαλλία, όπου κατά την περίοδο 1980-2016 καιγόταν κάθε χρόνο μικρότερη δασική έκταση (246.570 στρέμματα) από ό,τι στην Ελλάδα (449.140 στρέμματα), στις άλλες χώρες του Νότου η κατάσταση υπήρξε χειρότερη, καθώς κατά μέσο όρο κάθε χρόνο στην Ιταλία καίγονταν 1.054.050 στρέμματα, στην Πορτογαλία 1.073.960 στρέμματα και στην Ισπανία 1.619.230 στρέμματα. Όπως επισημαίνει η έκθεση, σχεδόν όλες οι πυρκαγιές είναι ανθρωπογενείς και μόνο ελάχιστες προκαλούνται από φυσικά φαινόμενα όπως οι κεραυνοί. Η έκθεση του JRC -η κύρια επίσημη πηγή για τις πυρκαγιές στην Ευρώπη και γενικότερα στη Μεσόγειο- επιβεβαιώνει την τάση για πυρκαγιές μεγαλύτερης διάρκειας και μεγαλύτερης έντασης στην Ευρώπη και στις γειτονικές περιοχές (Βόρεια Αφρική και Μέση Ανατολή). Μία ακόμη έρευνα του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών έδειξε ότι μέχρι το τέλος του 21ου αιώνα λόγω της κλιματικής αλλαγής, οι ημέρες καύσωνα στην Ελλάδα εκτιμάται ότι θα πενταπλασιασθούν και τα ελληνικά δάση θα αντιμετωπίζουν απειλή πυρκαγιάς για 30 επιπλέον μέρες του έτους σε σχέση με σήμερα.

trifonost@sppmedia.com

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / *Της* **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Τι έχει μείνει από τη φωτιά;

Εδώ και κάποιες μέρες ο συγκλονισμός δεν λέει να υποχωρήσει. Όπως κάθε φορά που έρχεται κανείς αντιμέτωπος με το ασύλληπτο. Εκείνο που μας υπερβαίνει, εκείνο που είναι αδύνατον να χωρέσει σε μια λογική εξήγηση. Ρουφάμε καθημερινά από τις τηλεοράσεις ή από τα σόσιαλ μήντια πληροφορίες και λεπτομέρειες, μαρτυρίες και περιγραφές. Και προσπαθούμε να κάνουμε εικόνα του πώς είναι να σε περικυκλώνει η φωτιά και να κοιτάς κατάματα το πιο φριχτό πρόσωπο του θανάτου.

Διαβάσαμε για οικογένειες που κάηκαν αγκαλιασμένες, για παιδιά που πήδηξαν από τον γκρεμό προκειμένου να σωθούν αλλά δεν σώθηκαν, για ανθρώπους που απελπισμένοι ψάχνουνε ακόμα τους δικούς τους μέσα στα αποκαΐδια. Είδαμε ξανά και ξανά να παίζουνε τα βίντεο με τις ανατριχιαστικές περιγραφές του τι έχει συμβεί. Και ύστερα ακούσαμε για ένα σωρό ερωτήματα που ψάχνουν απαντήσεις και ένα σωρό αρμόδιους, πολιτικούς και μη, να πέφτουνε ξανά και πάλι στις ίδιες μικροπολιτικές αντιπαραθέσεις αδύναμοι να διαχειριστούν όχι μόνο το κακό που βρήκε την Ελλάδα αλλά την ίδια την αξία της ανθρώπινης ζωής. Τα σόσιαλ μήντια έχουν κατακλυστεί από αναρτήσεις που εμπεριέχουν αισθήματα αλληλεγγύης και συμπαράστασης, τίποτα άλλο δεν διαβάζει κανείς εκτός από αυτά. Και μετά από λίγες μέρες τι θα συμβεί άραγε; Θα ενεργοποιήσουμε ξανά και πάλι τη μνήμη χρυσόψαρου και θα επιστρέψουμε στην καθημερινότητά μας; Ή μήπως θα προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε αυτό που μας υπερβαίνει και που το ίδιο απειλητικά με τη φωτιά μας φέρνει αντιμέτωπους με το πώς έχουμε καταντήσει να ζούμε; Και το πώς έχουμε καταντήσει να ανεχόμαστε την αυθαιρεσία προκειμένου να συντηρήσουμε την ψευδαίσθηση ενός συστήματος που εκτρέφει κούφιες αξίες και συντηρεί κούφια μυαλά σε θέσεις που ορίζουν και καθορίζουν την όποια… «μοίρα» μας;

Διάβαζα μεταξύ άλλων ένα άρθρο που έγραψε η Σώτη Τριανταφύλλου. Και υπογράμμισα με κόκκινο εκείνα τα σημεία που πρέπει να μας προβληματίσουν, αν πραγματικά αυτό το οποίο θέλουμε είναι να νοηματοδοτήσουμε την καταστροφή και να φέρουμε τους εαυτούς μας αντιμέτωπους πικρές αλήθειες τις οποίες όλοι μας και κατ' εξακολούθηση κρύβουμε κάτω από το χαλί. Γράφει λοιπόν η Σώτη: «Ξέρουμε τι φταίει που η φωτιά πήρε τέτοιες διαστάσεις κι προξένησε τόσες ανθρώπινες απώλειες. Δεν φταίει "κάποιος" ή "κάποιοι". Φταίει το πώς έχει χτιστεί και οργανωθεί η κοινωνία μας: η ρυμοτομία των παραθαλάσσιων κοινοτήτων, η οργάνωση και προστασία των δασικών εκτάσεων, η στρατηγική της πολιτικής προστασίας, οι μέθοδοι διαχείρισης του πλήθους. Με λίγα λόγια για την τερατώδη έκταση και καταστροφικότητα της φωτιάς φταίνε οι ελλείψεις των μηχανισμών του κράτους και η αναποτελεσματική διαχείριση κρίσεων. Κάθε φορά που συμβαίνει μια καταστροφή αποκαλύπτονται και συζητιούνται η αναρχία στην δόμηση, το μπάζωμα των ποταμών, κάποιες συνιστώσες του ψευτοκαπιταλισμού που αποτελεί το οικονομικό μας σύστημα, η κλιματολογική αλλαγή.

Λίγες εβδομάδες αργότερα, κι ενώ τα αντικυβερνητικά τηλεοπτικά κανάλια ωρύονται και τα φιλοκυβερνητικά καυχώνται για το αυτονόητο, ενεργοποιείται η μνήμη του χρυσόψαρου: τίποτα δεν αλλάζει, κανείς από τους κυβερνώντες δεν δείχνει ευθιξία – είμαστε παχύδερμα. Και ευχόμαστε ότι δεν θα μας ξανατύχει συμφορά. Και όμως μας τυχαίνει».

Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο δεν λειτουργούμε αλήθεια και εμείς; Αναζητούμε τις ευθύνες εκ των υστέρων ενώ όλοι έχουμε συμβάλει με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο, στη δημιουργία των συνθηκών που ευνοούν την όποια καταστροφή, είτε αυτή λέγεται οικονομική, είτε πολιτική, είτε όπως αυτή που έχει τώρα συμβεί στην Ελλάδα. Κάντε ένα γρήγορο φλας μπακ και θα αντιληφθείτε του λόγου του αληθές. Τίποτα δεν έχει αλλάξει από όλα τα κακά που μας έχουν συμβεί. Μήπως λοιπόν αντί να σπαταλάμε ενέργεια σε αναρτήσεις αλληλεγγύης είναι πιο χρήσιμο να κάνουμε μια ενδοσκόπηση και να αντιληφθούμε πως επείγεται να αλλάξουμε τρόπο σκέψης και να δομήσουμε τη ζωή μας σε αξίες οι οποίες δεν επιτρέπουν την αυθαιρεσία; Και κυρίως δεν επιτρέπουν την εκ των υστέρων αναζήτηση ευθυνών;

elenixenou11@gmail.com

Επανασχεδιασμός είναι το ζητούμενο, όχι εξορθολογισμός

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Α. ΛΑΜΠΙΤΣΗ**

Αιφνης, μπήκε στη ζωή μας ο εξορθολογισμός. Ο όρος χρησιμοποιήθηκε πρόσφατα, με την έννοια της τάξης που πρέπει να υπάρχει σε ορισμένα εκπαιδευτικά θέσμια, συμπεριλαμβανομένων και των συνδικαλιστικών, έτσι ώστε να μη γίνεται διασπάθιση δημοσίου χρήματος. Στην ουσία, πρόκειται για την υποχρέωση του ΥΠΠ να ανταποκριθεί στις επισημάνσεις και υποδείξεις του γενικού ελεγκτή, για να μπει τάξη στα έξοδα του κράτους σε συγκεκριμένα ζητήματα. Μιλάμε, επομένως, για νοικοκύρεμα των οικονομικών του ΥΠΠ. Εξάλλου, όλες οι προτάσεις που ενέκρινε το Υπουργικό Συμβούλιο και υπέβαλε ο υπουργός έχουν ως στόχο τον οικονομικό εξορθολογισμό. Η αντίδραση των συνδικαλιστών υπήρξε άμεση, με αποτέλεσμα ο υπουργός Παιδείας να έχει συνταγμένες απέναντί του όλες τις συνδικαλιστικές οργανώσεις. Στη συνέχεια, οι γονείς, που προσκλήθηκαν σε συνάντηση με τον ΥΠΠ, μίλησαν με ικανοποίηση για δύο εξορθολογισμούς, έναν οικονομικό και έναν εκπαιδευτικό. Του ενός το περιεχόμενο είναι γνωστό, του άλλου σχεδόν εντελώς άγνωστο. Όταν στον κόσμο των επιχειρήσεων και της οικονομίας κάτι δεν πάει καλά, τότε μιλούν για επανασχεδιασμό. Το γνωστό reengineering. Έχει να κάνει με τις απαραίτητες αποφάσεις και πράξεις που θα θέσουν έναν οργανισμό σε τροχιά επιβίωσης, όταν διαπιστώνεται πως η υφιστάμενη κατάσταση δεν μπορεί να συνεχιστεί άλλο. Συνήθως λαμβάνονται δραστικές αποφάσεις, οι οποίες σηματοδοτούν πολύ πιο δραστικές αλλαγές. Αυτό χρειάζεται και το δικό μας εκπαιδευτικό σύστημα στο σύνολό του. Επειδή, για να το πούμε απλά, δεν πάει άλλο. Γι' αυτό, ας δούμε μερικές δραστικές αλλαγές, που πιθανόν να δώσουν στον ασθενή τη δυνατότητα να επιβιώσει.

Πόρισμα της Διεθνούς Έρευνας Δεξιοτήτων Ενηλίκων (PIAAC), πρόγραμμα και αυτό του ΟΟΣΑ όπως η PISA, κατέγραφε πριν από μερικά χρόνια: «η σύγκριση των μέσων όρων για τις μαθηματικές και γλωσσικές δεξιότητες του ενήλικου πληθυσμού κατά ηλικιακή ομάδα έδειξε ότι οι Κύπριοι ενήλικες ηλικίας 45-65 ετών παρουσιάζουν καλύτερες επιδόσεις από τους αντίστοιχους ενήλικες σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο». Υπήρχε, λοιπόν, μια εποχή που το εκπαιδευτικό μας σύστημα απέδιδε στην κοινωνία πολύ καλούς απόφοιτους. Είναι οι απόφοιτοι της δεκαετίας του τέλους του '60 και των αρχών του '70, δηλαδή οι φοιτήσαντες στο Κλασικό, το Πρακτικό και το Εμπορικό, όταν το κάθε τμήμα αριθμούσε καμιά 40αριά μαθητές και όταν οι εκπαιδευτικοί δεν είχαν την παραμικρή επιμόρφωση, από αυτήν που έχουν οι σημερινοί. Ήταν η εποχή της πειθαρχίας στα σχολεία και της ύπαρξης εξετάσεων για εισδοχή στο Γυμνάσιο και στις Τεχνικές Σχολές. Οι απόφοιτοι εκείνης της εποχής μπορούσαν να εισέλθουν σχεδόν σε όλες τις πανεπιστημιακές σχολές.

Δραστική αλλαγή απαιτείται στην πολιτική λαϊκισμού που έχει επικρατήσει ακόμα και στην αξιολόγηση των μαθητών. Σημαντική υποχρέωση του εκπαιδευτικού συστήματος είναι, μέσα από τις διαδικασίες αξιολόγησης που εφαρμόζει, να δημιουργεί στον κάθε μαθητή και μαθήτριά του αυτογνωσία. Δυστυχώς, φτάσαμε στο σημείο διευθυντές να δίνουν οδηγίες στους διδάσκοντες να προάγουν τους μαθητές χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις επίδοσης.

Όταν το ποσοστό των αρίστων είναι γύρω στο 35%, αντιλαμβάνεται κανείς ότι έχουμε υπερκεράσει κάθε επιστημονική κλίμακα νοητικής αξιολόγησης. Δραστικές αποφάσεις απαιτούνται και σε ένα σωρό άλλα ζητήματα όπως είναι η δημιουργία πειραματικών σχολείων, η ριζική αλλαγή του συστήματος αξιολόγησης των εκπαιδευτικών, η εδραίωση της φιλοσοφίας ότι ο εκπαιδευτικός ανήκει στο σχολείο και όχι στο σύστημα και πολλά άλλα. Στέκομαι στις διευθυντικές θέσεις, οι οποίες πρέπει να προκηρύσσονται για κάθε σχολείο ξεχωριστά και να απαιτείται ένα ελάχιστο χρονικό διάστημα παραμονής του εκάστοτε διευθυντή στο συγκεκριμένο σχολείο. Μ' αυτόν τον τρόπο θα δίνεται ο χρονικός ορίζοντας στον διευθυντή να δημιουργεί το κατάλληλο κλίμα εργασίας, επειδή είναι από τους σημαντικότερους παράγοντες στη λειτουργία του σχολείου. Μια ανάλογη πολιτική θα ωφελήσει ιδιαιτέρως τα σχολεία της υπαίθρου, τα οποία θα παύσουν να είναι σχολεία διερχομένων.

Εν κατακλείδι, πείτε το όπως θέλετε. Το ζητούμενο είναι να βγει από το τέλμα η εκπαίδευσή μας.

Ο κ. Παναγιώτης Α. Λαμπίτσης είναι διευθυντής Μέσης Εκπαίδευσης. lampitsis.p@gmail.com

Προσοχή στην επιλογή προγραμμάτων σπουδών σε κλάδους της Μηχανικής

Του **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΧΑΤΖΗΟΔΥΣΣΕΩΣ**

Κατά την περίοδο αυτή, και ενόψει της επικείμενης νέας ακαδημαϊκής χρονιάς, μεγάλος αριθμός νέων λαμβάνει τις τελικές του αποφάσεις σε σχέση με τις σπουδές που θα ακολουθήσει. Για τον λόγο αυτό, και ειδικά όσον αφορά προγράμματα σπουδών σε κλάδους της μηχανικής επιστήμης που προσφέρονται από πανεπιστήμια στην Κύπρο ή το εξωτερικό, υπενθυμίζεται πως οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να επιβεβαιώνουν ότι τα διπλώματα που θα αποκτήσουν είναι εγκεκριμένα από το Επιστημονικό Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου (ΕΤΕΚ). Με βάση τη νομοθεσία, οι κάτοχοι τίτλων σπουδών σε κλάδους της Μηχανικής, προκειμένου να εργαστούν στην Κύπρο θα πρέπει να εγγραφούν ως μέλη του Επιμελητηρίου. Απαραίτητη προϋπόθεση για εγγραφή συνιστά η αναγνώριση του διπλώματός τους από το ΕΤΕΚ.

Προγράμματα σπουδών δύνανται να αναγνωριστούν, βάσει του Νόμου του ΕΤΕΚ, εφόσον είναι αναγνωρισμένα στη χώρα που αποκτήθηκαν για σκοπούς άσκησης του επαγγέλματος. Το ΕΤΕΚ αξιολογεί, επίσης, τα προγράμματα σπουδών σε σχέση με την επάρκεια του περιεχομένου τους. Σημειώνεται πως στην περίπτωση προγραμμάτων σπουδών που αποκτώνται εκτός Κύπρου, το Επιμελητήριο έχει αναπτύξει συνεργασία με αντίστοιχα επαγγελματικά σώματα και φορείς του εξωτερικού προκειμένου να διασφαλίζει πως τηρούνται οι πρόνοιες της νομοθεσίας. Για προγράμματα σπουδών κυπριακών πανεπιστημίων, αρμοδιότητα έγκρισης των προσφερόμενων προγραμμάτων σπουδών, για άσκηση επαγγέλματος, έχει το ίδιο το ΕΤΕΚ.

Οι κλάδοι μηχανικής επιστήμης που προβλέπονται στην περί ΕΤΕΚ Νομοθεσία είναι αυτοί της Αρχιτεκτονικής, Πολιτικής Μηχανικής, Μηχανολογικής Μηχανικής, Ηλεκτρολογικής Μηχανικής, Ηλεκτρονικής Μηχανικής περιλαμβανομένης της Μηχανικής της Πληροφορικής, Χημικής Μηχανικής, Μηχανικής Μεταλλείων και Γεωλογίας, Αγρονομικής-Τοπογραφικής Μηχανικής, Επιμέτρησης και Εκτίμησης Γης και Πολεοδομίας-Χωροταξίας. Υπογραμμίζεται πως η εγγραφή στο ΕΤΕΚ είναι απαραίτητη για σκοπούς άσκησης επαγγέλματος σε οποιοδήποτε κλάδο Μηχανικής Επιστήμης, ακόμα και αν αυτός δεν προβλέπεται ρητά από τη νομοθεσία, όπως είναι για παράδειγμα οι κλάδοι της Μηχανικής Περιβάλλοντος και της Ναυτομηχανικής.

Για περισσότερες πληροφορίες και ενημέρωση σε σχέση με τα αναγνωρισμένα προγράμματα σπουδών στην Κύπρο, τα αρμόδια σώματα αναγνώρισης τίτλων σπουδών σε χώρες που συνήθως οι Κύπριοι επιλέγουν για σκοπούς σπουδών (Ελλάδα, Η.Β. και άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε.) και τα προγράμματα σπουδών που έχουν ήδη εγκριθεί από τις χώρες αυτές καθώς και σε σχέση με τις ειδικές απαιτήσεις που υπάρχουν για συγκεκριμένους κλάδους, όσοι προτίθενται να επιλέξουν προγράμματα σπουδών Μηχανικής, μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα του ΕΤΕΚ, στη διεύθυνση www.etek.org.cy, στην οποία είναι δημοσιευμένες όλες οι σχετικές πληροφορίες. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν, επίσης, να επικοινωνούν με το ΕΤΕΚ στο τηλέφωνο 22877644 ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στο cyprus@etek.org.cy.

Το ΕΤΕΚ είναι ο θεσμοθετημένος Τεχνικός Σύμβουλος της Πολιτείας και οργανισμός όλων των Κυπρίων Μηχανικών. Ιδρύθηκε με το Νόμο 224/1990 και είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με αιρετή Διοίκηση. Το ΕΤΕΚ έχει σκοπό την προαγωγή της επιστήμης στους διάφορους τομείς που σχετίζονται με την ειδικότητα των μελών του, της μηχανικής και της τεχνολογίας γενικά και την ανάπτυξή τους για αυτοδύναμη οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ο κ. Χριστόδουλος Χατζηοδυσσέως είναι διευθυντής ΕΤΕΚ.

Αυτός ο άγνωστος γείτονας...

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Γιατί η ε/κ κοινωνία αισθάνεται άβολα με το γύρω περιβάλλον της, ενώ αισθάνεται τόσο καλά όταν είναι «μόνη» της; Η ε/κ μοναδικότητα εγκαθίσταται στο κέντρο κάθε ανάλυσης, καθώς αποτελεί ένα μείζονα χαρακτηριστικό του τρόπου που εξηγούμε τον εαυτό μας και τον κόσμο. Μέσα σε αυτή τη αντίληψη περνά και η κυρίαρχη ε/κ οπτική σχετικά με τους Τ/κ είτε ως οργανωμένη κοινότητα, είτε ως άτομα. Δύο κοινότητες που έχουν συγκρουστεί κατά καιρούς, και οι οποίες λόγω της στρατιωτικής κατοχής από την Τουρκία τμήματος της εδάφους του νησιού, ζουν χωριστά, είναι φυσικό επακόλουθο να έχουν ζητήματα προς επίλυση. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον, εκτιμώ ως εξής την κυρίαρχη ε/κ αφήγηση για τον «μέσο» Τουρκοκύπριο:

Οστά Αμερικανών στρατιωτών επιστρέφουν στις ΗΠΑ 65 χρόνια μετά τον πόλεμο της Κορέας.

Πρώτο, εφόσον η Κύπρος ανήκει στην ε/κ κοινότητα, στην κυρίαρχη ε/κ αφήγηση όλοι οι άλλοι που κατοικούν στο νησί εδώ και αιώνες εμφανίζονται ως «παρείσακτοι». Η ε/κ κοινότητα διεκδικεί την απόλυτη αίσθηση υπεροχής απέναντι στην ιστορική εξέλιξη της νήσου, γι' αυτό οτιδήποτε άλλο εξελίσσεται δίπλα μας το αγνοούμε ή αδιαφορούμε γι' αυτό. Το εκπαιδευτικό μας σύστημα δίνει μεγάλη βαρύτητα στα ζητήματα γύρω από την εθνική καταγωγή, ωστόσο, δεν ήταν, ούτε είναι σε θέση να καλλιεργήσει άλλες έννοιες εξίσου σημαντικές με την εθνική ταυτότητα όπως διαφορετικότητα, πολιτιστικές ταυτότητες, ατομικός και συλλογικός αυτοπροσδιορισμός, ή κοινοτισμός.

Δεύτερο, από το 1950 η ε/κ κοινότητα εμφάνιζε τον εαυτό της ως το αιώνιο θύμα ξένων συνωμοσιών που επιβουλεύονταν την ύπαρξή της σε αυτό το ανατολικό άκρο της Μεσογείου. Η ε/κ πολιτική ελίτ είχε το δίκαιο με το μέρος της, συνεπώς κάθε ένας που είχε διαφορετικά συμφέροντα ή προσεγγίσεις στο κυπριακό αυτόματα έμπαινε στην κατηγορία του «εχθρού», οι άλλοι απαγορευόταν να έχουν δικά τους συμφέροντα ή να έχουν διαφορετικές προτεραιότητες, όπως συνέβαινε με την τ/κ κοινότητα.

Τρίτο, από το '50 είμαστε στο ίδιο έργο θεατές: η ε/κ ελίτ η οποία ασκούσε τον έλεγχο στην κυρίαρχη ε/κ αφήγηση, επέβαλε μία μονοδιάστατη ερμηνεία των εξελίξεων. Έχοντας χαρακτηριστικές αδυναμίες στο να αντιμετωπίσει τις, κατά καιρούς, προκλήσεις κατασκεύασε τη θεωρία του αιώνιου θύματος, ότι οι ξένοι κάθε στιγμή επιβουλεύονται τα συμφέροντά μας. Αυτή η νοοτροπία οδήγησε στην πολιτική της περιχαράκωσης, δυσκόλεψε αφάνταστα τη συνεννόηση ανάμεσα στις δύο κοινότητες και ασφαλώς αξιοποιήθηκε τα μέγιστα από την ντενκτασική διοίκηση για να επιβάλει μηνύματα αποξένωσης και αντιπαλότητας.

Τέταρτο, όλο το δίκαιο είναι δικό μας. Ακόμα και όταν οι αριθμοί μιλούν με σαφήνεια. Για παράδειγμα ο συνολικός αριθμός των Κυπρίων που έχουν δηλωθεί αγνοούμενοι από το 1963 έως το 1974 είναι 2142. Από την τουρκική εισβολή 1600 ελληνοκύπριοι και 42 από το 1964. Από τις διακοινοτικές συγκρούσεις 1963-64 μέχρι τον Αύγουστο του 1974, 500 Τουρκοκύπριοι. Ακόμα και όταν η ΔΕΑ παρέχει ακριβή στοιχεία για το σύνολο των αγνοουμένων, η ε/κ κοινότητα –κατά κανόνα – αρνείται να ελέγξει τους αριθμούς και βεβαίως αρνείται να εξηγήσει τα γεγονότα που κρύβονται πίσω από αυτούς. Αν όλο το δίκαιο είναι δικό μας, τότε όλο το άδικο είναι δικό τους ακόμα και όταν η ε/κ ηγεσία τρία μόνο χρόνια από την επικύρωση του συντάγματος της Ζυρίχης ζήτησε την πλήρη αναθεώρησή του!

Πέμπτο, η υποτίμηση ή και αγνόηση της τ/κ ταυτότητας αποτελεί μια κορυφαία αντίληψη στην ε/κ κοινωνία. Η τ/κ πολιτιστική δραστηριότητα δεν μας λέει απολύτως τίποτα. Η υποτίμηση δεν προκύπτει από καλλιτεχνικά κριτήρια – συνδέεται με πολιτικές στάσεις, οφθαλμοφανή παράγωγα μιας λανθάνουσας υπεροψίας απέναντι στην τ/κ «υστέρηση». Είναι γι' αυτό που αρκετοί Ε/κ νιώθουν καλά μόνο αν συναντήσουν κάτι στην τ/κ κοινότητα που να είναι, ή μοιάζει να είναι, ε/κ προέλευσης...

Έκτο, η δικαιολογημένη οργή από την εισβολή του 1974, έφερε το αίσθημα της ματαίωσης για πολλούς ε/κ. Η επί δεκαετίες ρητορεία Ντενκτάς περί «δύο κρατών» δίπλα-δίπλα, στη συνέχεια η αδυναμία της ε/κ ηγεσίας να μετατρέψει την ένταξη στην Ε.Ε. σε καταλύτη της λύσης, έχουν οδηγήσει στη συνάντηση με το αδιανόητο- τη σταδιακή διολίσθηση μέρους της ε/κ κοινής γνώμης στην ιδέα των «δύο κρατών», ουσιαστικά εκχώρηση του 37% της Κύπρου στην Τουρκία.

Έβδομο, σε μια άλλη προσέγγιση των πραγμάτων η αναζήτηση της τεκμηριωμένης αλήθειας είναι το κλειδί για να δούμε τα πράγματα πέρα από το άσπρο-μαύρο, να βγούμε πέρα από την κοινοτική αυτοδικαίωση. Είναι χρήσιμο να συζητήσουμε αλήθειες και ψέματα, βγαίνοντας έξω από το κέλυφος της περιχαράκωσης που επεξεργάστηκε για δεκαετίες η ε/κ ελίτ για να κρύψει τις ανεπάρκειές της – από την αδράνεια στην πολιτική της καταγγελίας και στη συνέχεια στην πολιτική της «καθαρής», πλην «μισής» Κύπρου.

Όγδοο, παρά τις δυσκολίες, παρατηρούμε ότι όπου υπάρχουν μνήμες συνεργασίας Ε/κ και Τ/κ (λ.χ. μετάβαση στις γενέθλιες κατοικίες) ή όπου αναπτύσσονται συνέργειες με σημερινό περιεχόμενο (λ.χ. δράσεις στο «Σπίτι της Συνεργασίας» ή εκδηλώσεις με τις εκπαιδευτικές οργανώσεις) οι προοπτικές της αλλαγής μεγαλώνουν. Θέλω να υπογραμμίσω τόσο τις δυσκολίες του εγχειρήματος όσο και τις πολλές της προοπτικές. Η ε/κ κοινωνία έχει την ευθύνη να κάνει κάτι παραπάνω: να δείξει συστηματικότητα σε μια πολιτική ανοικτών οριζόντων, να δείξει ότι καταλαβαίνει τι σημαίνει 1η Μαΐου 2004. Η ένταξη στην Ε.Ε. παρέχει τις βάσεις για μια νέα στρατηγική, αυτήν που θα μετέτρεπε τις ευρωπαϊκές αξίες σε μάχιμες κυπριακές πολιτικές. Πώς τα κατέφεραν άλλοι λαοί αξιοποιώντας το ευρωπαϊκό χαρτί; Έτσι μπορούμε και εμείς. Είναι ζήτημα σχεδίου, ηγετικότητας και επιμονής.

www.larkoslarkou.org.cy

Οι δημοτικοί σύμβουλοι

Του **ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΧΑΤΖΗΧΑΜΠΗ**

Το άρθρο αυτό επιδιώκει να επισημάνει κατά πρώτον το υπέρμετρο του αριθμού των δημοτικών συμβούλων και της αμοιβής των και την ανάγκη μείωσής των σε λογικά πλαίσια. Ο αριθμός των δημοτικών συμβούλων ποικίλει αναλόγως των μεγεθών, όπως ποικίλει και η αμοιβή των. Δύο Δήμοι (Στροβόλου και Αμμοχώστου) έχουν από 26 δημοτικούς συμβούλους, τρεις (Λευκωσίας, Λεμεσού και Λάρνακας) από 25, ένας (Λακατάμιας) 22, ένας (Πάφου) 17, ένας (Αγλαντζιάς) 16, δύο (Αγίου Δομετίου και Κάτω Πολεμιδιών) από 14, δύο (Αραδίππου και Έγκωμης) από 12, δύο (Μέσα Γειτονιάς και Λατσιών) από 11, τέσσερις (Παραλιμνίου, Γερμασόγειας, Ιδαλίου και Μόρφου) από 10, ένας (Αγίου Αθανασίου) 9, και από τους υπόλοιπους 20 οι 17 έχουν από 8 και οι 3 από 7.

Ο μέσος όρος των ετησίων αμοιβών, οι οποίες απολήγουν να είναι ημιεπαγγελματικές σε ύψος, είναι (με μεγάλη διακύμανση αναλόγως του Δήμου) 7.500 ευρώ (πέραν των 600 μηνιαίως) στους μη κατεχόμενους Δήμους και (με αισθητή διακύμανση αναλόγως του Δήμου) 5.000 (πέραν των 400 μηνιαίως) στους κατεχόμενους δήμους. Οι ετήσιες αμοιβές των δημάρχων, οι οποίες απολήγουν να είναι επαγγελματικές σε ύψος, είναι κατά μέσο όρο πέραν των 50.000 ευρώ στους μη κατεχόμενους δήμους και σχεδόν 30.000 ευρώ στους κατεχόμενους δήμους.

Είναι δύσκολο να αντιληφθεί κανείς ότι ένα πολυμελές Δημοτικό Συμβούλιο είναι αναγκαίο όσον αφορά την καλύτερη διοίκηση του Δήμου. Όπως δείχνει η πείρα γενικώς, τα πολυμελή συμβούλια είναι δυσκίνητα και χρονοβόρα, ενώ τα ολιγομελή είναι σαφώς αποτελεσματικότερα. Η μείωση του αριθμού των δημοτικών συμβούλων σε λογικά πλαίσια και χωρίς επηρεασμό της λειτουργίας των δήμων μόνο ευεργετική μπορεί να είναι και όσον αφορά τη λειτουργία των και όσον αφορά την εξοικονόμηση αμοιβών. Στη στάθμιση του αναγκαίου αριθμού θα πρέπει βεβαίως να γίνει ορθολογιστική μελέτη ιδιαίτερα όσον αφορά τη συχνότητα και τον χρόνο που οι δημοτικοί σύμβουλοι αφιερώνουν στις συνεδρίες του Δήμου και των επιτροπών όσο και στις εξωτερικές υποχρεώσεις του Δήμου, διακριτές από εκείνες των ιδίων ως κομματικώς εκλεγέντων (και ως προς τούτο τα πρακτικά των δήμων θα είναι σημαντικά, όπως και για σκοπούς διαφάνειας και πληροφόρησης των δημοτών). Τούτο θα έχει ιδιαίτερη διάσταση ως προς τους κατεχόμενους δήμους, οι δραστηριότητες των οποίων είναι πολύ πιο περιορισμένες από εκείνες των μη κατεχομένων δήμων ως εκ του εκτοπισμού των, εφ' όσον οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα των Δήμων, όπως προκύπτει από τον περί Δήμων Νόμο, αφορούν πρωτίστως στην περιοχή του Δήμου ως υπαρκτού χώρου. Παραλλήλως, οι εξοικονομήσεις αμοιβών που θα προκύψουν θα μπορούν να διοχετευθούν στην ίδια τη δραστηριότητα των Δήμων παρά στην ακρείαστη διατήρηση υπέρμετρου αριθμού δημοτικών συμβούλων – και δεν είναι μόνο θέμα οικονομίας αλλά και θέμα αρχής και νοοτροπίας, με αναφορά στα δεδομένα της λογικής του πράγματος και στο σκοπό του Δημοτικού Συμβουλίου ως ο δήμος σε αντιπροσωπευτική και συλλογική διαβούλευση.

Αυτό οδηγεί στην ουσία του πράγματος. Οι δημοτικοί σύμβουλοι υφίστανται ως εθελοντικοί εκπρόσωποι των δημοτών. Υποτίθεται, λοιπόν, ότι στην επιδίωξή των αυτή επιδεικνύουν το ενδιαφέρον των για τα κοινά και την επιθυμία των να υπηρετήσουν ως προσωπική επιλογή και όχι ως επαγγελματική ή ακόμα και ημιεπαγγελματική. Αν έτσι είναι, τότε οι δημοτικοί σύμβουλοι δεν θα πρέπει να αναμένουν να αμείβονται – και το πράγμα δεν αλλάζει αν η αμοιβή των λέγεται αποζημίωση – για τον κόπο ή τον χρόνο των, και μάλιστα με αμοιβές που απολήγουν να είναι ημιεπαγγελματικές σε ύψος και δεν μπορούν να έχουν αντιστοιχία ούτε προς τα στοιχειώδη έξοδα παραστάσεών στις συνεδρίες και άλλες υποχρεώσεις του δήμου, όπως δεν αμείβονται τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων σωματείων και οργανώσεων. Εξ άλλου, οι δημοτικοί σύμβουλοι διατηρούν πλήρως την όποια επαγγελματική των δραστηριότητα ώστε να μη ζημιώνουν από τη συμμετοχή του στα κοινά για να χρειάζονται αποζημίωση για το δημόσιο καθήκον το οποίο οι ίδιοι επιλέγουν.

Το θέμα έχει όμως, σε τελευταία ανάλυση, και μία άλλη διάσταση, εκείνη της κομματικοποίησης των δήμων, η οποία ουδεμία θέση μπορεί να έχει στην τοπική αυτοδιοίκηση με αναφορά στις αρμοδιότητες των δήμων οι οποίες αφορούν άλλα πράγματα – την πολεοδομία, τους δρόμους, την ύδρευση και την αποχέτευση, τη δημόσια υγεία και την υγιεινή, τις οχλήρίες, τα κοιμητήρια, τους κήπους, τις δημοτικές αγορές, τη διοργάνωση εκδηλώσεων και τόσα άλλα που όχι μόνο δεν είναι θέματα κομματικής πολιτικής αλλά και κατά το πλείστον ανάγονται στη διοίκηση και στην εφαρμογή νόμων παρά σε κομματική επιλογή. Η μείωση του αριθμού των δημοτικών συμβούλων και η ουσιαστική κατάργηση της αμοιβής των θα συμβάλει τα μέγιστα στην αποκομματικοποίηση των Δήμων, σε συνδυασμό με δύο άλλες σχετικές προς την αποκομματικοποίηση εισηγήσεις –

1. Τη νομοθέτηση του ασυμβίβαστου της υποψηφιότητας για το αξίωμα του δημοτικού συμβούλου (όπως και του δημάρχου) με την ιδιότητα του μέλους ή του πρώην μέλους πολιτικού κόμματος.

2. Τη νομοθέτηση της οριζόντιας ψηφοφορίας για την εκλογή δημοτικών συμβούλων.

Ο κ. Δημήτριος Χατζηχαμπής είναι πρώην Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Διαπραγματεύσεις με χρονοδιάγραμμα και αποτελεσματικό σχέδιο δράσης

Η διαδικασία δεν μπορεί να συνεχιστεί με τρόπο που θα μιμείται τη διαδικασία της προηγούμενης περιόδου, λέει ο Οζντίλ Ναμί

Και οι δύο πλευρές να αποδεχθούν εξαρχής ένα χρονοδιάγραμμα τριών μηνών, λέει στην «Κ» ο Οζντίλ Ναμί.

Συνέντευξη στον **ΝΙΚΟ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Σε μια περίοδο κατά την οποία η προσοχή είναι στραμμένη στα επόμενα βήματα του Κυπριακού, ο μέχρι πρότινος διαπραγματευτής της τ/κ πλευράς και πλέον «υπουργός Ενέργειας και Οικονομίας» Οζντίλ Ναμί αποκλείει το ενδεχόμενο της συνέχισης των συνομιλιών χωρίς χρονοδιάγραμμα και συμφωνία για το τελικό καθεστώς των Τ/κ. Για το ζήτημα της ΑΟΖ εκφράζει έντονο προβληματισμό και αναλύει το τουρκικό σχέδιο για τη μεταφορά ηλεκτρικού ρεύματος από την Τουρκία.

–Έναν χρόνο μετά το ναυάγιο του Κραν Μοντάνα όπου ήσασταν διαπραγματευτής της τ/κ πλευράς, θα ήθελα την άποψή σας για την πορεία των εξελίξεων στο Κυπριακό.

–Αυτό το θέμα θα μπορούσε να είχε κλείσει την τελευταία νύχτα του Κραν Μοντάνα. Όλοι ήταν έτοιμοι να το κλείσουν με βάση το πλαίσιο Γκουτιέρες. Δυστυχώς, μόνο ο Ε/κ ηγέτης δεν ήταν έτοιμος. Και αυτό παρά την επιμονή και τις εκκλήσεις του κ. Γκουτιέρες. Ο κ. Αναστασιάδης επέμενε ότι πρώτα πρέπει να ξεκαθαρίσουν τα θέματα στα οποία απέδιδε σημασία ο ίδιος. Δεν σεβάστηκε τη «νοοτροπία του πακέτου» της Διάσκεψης και έτσι χάθηκε μια ιστορική ευκαιρία. Αυτό το υπογραμμίζει στην έκθεσή του και ο κ. Γκουτιέρες. Σήμερα, ο κ. Αναστασιάδης προτείνει να συνεχιστούν οι συνομιλίες από το σημείο που διακόπηκαν. Ωστόσο, δεν μας ξεκαθαρίζει τον τρόπο με τον οποίο θέλει να ολοκληρώσει τις συνομιλίες. Το να δηλώνεις ετοιμότητα για επανέναρξη δεν αρκεί. Αν είχαμε τη δυνατότητα να ολοκληρώσουμε τις συνομιλίες στο σημείο που διακόπηκαν, αυτό θα μπορούσαμε να το είχαμε πράξει και στο Κραν Μοντάνα. Ωστόσο, αυτό δεν συνέβη και άρα κάτι πρέπει να αλλάξει.

–Τι είναι αυτό που πρέπει να αλλάξει;

–Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε τον τρόπο με τον οποίο θα ολοκληρώσουμε αυτήν τη διαδικασία. Προσωπικά πιστεύω ότι και οι δύο πλευρές πρέπει να ζητήσουν διαπραγματεύσεις με νόημα. Δηλαδή και οι δύο πλευρές να αποδεχθούν εξαρχής ένα χρονοδιάγραμμα τριών μηνών. Εφόσον χρειαστεί να επιστρατευθεί η επιδιαιτησία του ΟΗΕ. Να δημιουργηθεί μια συμφωνιαπακέτο που να εγκρίνουν οι δύο ηγεσίες και οι τρεις εγγυήτριες δυνάμεις και τότε να πάμε σε δημοψηφίσματα.

Εάν προκύψουν (από τα δημοψηφίσματα) δύο «ναι», αυτό το κεφάλαιο κλείνει. Εάν, ωστόσο, προκύψει ένα νέο «όχι» από την Ε/κ πλευρά τότε η Τ/κ πλευρά θα συνεχίσει την πορεία της με το καθεστώς που έχει συμφωνηθεί από τις δύο ηγεσίες, πριν από την έναρξη των νέων συνομιλιών. Χωρίς ένα σχέδιο τέτοιου είδους δεν πρέπει να αναμένουμε πρόοδο στο Κυπριακό. Οι πιέσεις από το εξωτερικό δεν θα φέρουν αποτέλεσμα. Σε μια τέτοια περίπτωση, ακόμη και εάν ξεκινήσουν τελικά οι συνομιλίες, δεν θα υπάρξει θετική κατάληξη.

–Αυτή τη στιγμή οι δύο πλευρές εστιάζουν σε δύο κεφάλαια, πολιτική ισότητα και εγγυήσεις. Πιστεύετε ότι το χάσμα είναι μεγάλο;

–Όχι. Εάν δεν είχαμε σημειώσει πρόοδο σε αυτά τα ζητήματα δεν θα είχαμε προχωρήσει στη Διάσκεψη. Είχαμε φτάσει πολύ κοντά στη λύση. Το θετικό αποτέλεσμα δεν ήρθε γιατί υπήρχε η συγκεκριμένη αμφιβολία ότι οι συνομιλητές μας δεν ήταν ειλικρινείς σε όλες τις συγκλίσεις που εξασφαλίσαμε. Το πλαίσιο Γκουτιέρες είναι ξεκάθαρο. Δεν υπήρχε πρόβλημα στο πλαίσιο. Το πρόβλημα προέκυψε όταν ο Ε/κ ηγέτης άρχισε να εκφράζει προβληματισμό για το σημείο στο οποίο έφτασαν οι διαπραγματεύσεις και να αναρωτιέται «άραγε θα μπορούσα να εξηγήσω στην κοινότητά μου μια τέτοιου είδους συμφωνία;».

> *Εφόσον η ε/κ πλευρά από τη μία μπλοκάρει την έναρξη συνομιλιών με νόημα και από την άλλη επιχειρεί να επωφεληθεί από όλα τα ενεργειακά αποθέματα του νησιού, η τουρκική πλευρά θα υποχρεωθεί να αναλάβει πρωτοβουλία.*

> *Για τις έρευνες κανείς δεν πρέπει να αναμένει ότι η τουρκική πλευρά θα περιοριστεί στο βόρειο τμήμα και δεν θα εισέλθει στις υπόλοιπες περιοχές.*

–Η Τ/κ πλευρά θεωρεί ότι οι συνομιλίες έχουν φτάσει σε ένα ιστορικό σταυροδρόμι. Ωστόσο, υπάρχει και η άποψη ότι επί συναπτά έτη οι συνομιλίες συνεχίστηκαν παρά τα πολλά αδιέξοδα. Σε τι διαφέρει η σημερινή συγκυρία;

–Για πρώτη φορά είχαμε μια διεθνή διάσκεψη, έτσι δεν είναι; Ακόμη και την περίοδο του σχεδίου Ανάν δεν είχαμε κάτι παρόμοιο. Για το σχέδιο Ανάν επιστρατεύτηκαν δικαιολογίες του τύπου «μας πίεσαν από το εξωτερικό» κ.ο.κ. Στη συνέχεια ειπώθηκε ότι πρέπει να υπάρξει μια διαδικασία του τύπου «Cypriot own, Cypriot led» την οποία ολοκληρώσαμε σήμερα. Δεν έχει απομείνει πλέον μια φόρμουλα που να μην έχει δοκιμαστεί για να φτάσουμε στην ομοσπονδιακή λύση. Επιπλέον, το Κοινό Ανακοινωθέν του 2014 ξεκαθαρίζει ότι το στάτους κβο δεν είναι δυνατόν να διαιωνιστεί. Πώς θα το ανατρέψουμε; Με τον προαναφερόμενο τρόπο (σ.σ. χρονοδιάγραμμα, συμφωνία για καθεστώς Τ/κ κ.ο.κ.);

–Με αφορμή τα όσα έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια της επίσκεψης Τσαβούσογλου, θα ήθελα να ρωτήσω αν η τ/κ πλευρά έχει ξεκινήσει πλέον να συζητάει εναλλακτικά σχέδια.

–Τέτοιου είδους σενάρια συζητούνται σε επίπεδο κοινωνίας. Και τα τ/κ πολιτικά κόμματα, παρά τις διαφορές τους καταλήγουν στο εξής συμπέρασμα: «Η διαδικασία της διαπραγμάτευσης δεν είναι δυνατόν να συνεχιστεί με έναν τρόπο που θα μιμείται τη διαδικασία της προηγούμενης περιόδου. Χρειαζόμαστε ένα νέο σχέδιο δράσης. Ένα σχέδιο δράσης με το οποίο θα αλλάξει το στάτους κβο και θα είναι result-oriented». Ακριβώς σε αυτό το σημείο (στην τ/κ πλευρά) ακούγονται διάφορες ιδέες. Προσωπικά θεωρώ ότι η τ/κ πλευρά αποδίδει σημασία στα εξής σημεία: Συνεργασία με τον ΟΗΕ που κατανοεί ότι η τ/κ πλευρά καταβάλλει κάθε είδους προσπάθεια για λύση και ένα νέο σχέδιο δράσης το οποίο δεν θα καταναλώνει άσκοπα πολύτιμο χρόνο και θα είναι result-oriented. Αν όντως έρθει ένα τέτοιου είδους σχέδιο μπροστά μας, τότε δεν πρόκειται να αποφύγουμε το τραπέζι των συνομιλιών. Ωστόσο, αν κάτι τέτοιο δεν είναι εφικτό θα πρέπει να ζητήσουμε ανοίγματα, πρώτα από την ε/κ πλευρά και μετά από την Ε.Ε. και τον ΟΗΕ, για την ενσωμάτωση της τ/κ πλευράς στη διεθνή κοινότητα.

Σε 2-3 χρόνια θα δούμε να φτάνει το καλώδιο στο νησί

–Το σχέδιό σας για μεταφορά ηλεκτρικού ρεύματος με υποθαλάσσιο αγωγό, σε ποιο στάδιο βρίσκεται;

–Πρόκειται για ένα σχέδιο που θα ωφελήσει ολόκληρη την Κύπρο. Αυτή τη στιγμή και στις δύο πλευρές παράγουμε ηλεκτρική ενέργεια με πρωτόγονους τρόπους οι οποίοι βλάπτουν το περιβάλλον. Για να αλλάξει αυτή η εικόνα και να επωφεληθούμε από την ηλιακή ενέργεια, για να πέσει το κόστος παραγωγής του ηλεκτρικού ρεύματος και να διαφυλαχθεί το περιβάλλον θα πρέπει να συνδέσουμε το νησί σε μεγαλύτερα δίκτυα. Η διασύνδεσή μας με την Τουρκία θα έχει ένα κόστος περίπου 500 εκατ. δολαρίων ΗΠΑ. Την ίδια στιγμή, Ε.Ε., νότια Κύπρος και Ισραήλ επιχειρούν να πράξουν κάτι παρόμοιο με έναν προϋπολογισμό ύψους 3,5 εκατ. δολαρίων ΗΠΑ. Τι κρίμα! Πρόκειται για χρήματα που εξασφαλίζονται από τους φόρους και τους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος που πληρώνει κάθε πολίτης. Και σε αυτό το ζήτημα προτείναμε συνεργασία στην ε/κ πλευρά. Άλλωστε, στο πεδίο του ηλεκτρικού ρεύματος έχουμε συνεργαστεί στο παρελθόν διά μέσω των εμπορικών επιμελητηρίων.

> *Το να δηλώνεις ετοιμότητα για την επανέναρξη δεν αρκεί. Όλοι ήταν έτοιμοι να το κλείσουν με βάση το πλαίσιο Γκουτιέρες. Δυστυχώς μόνο ο Ε/κ ηγέτης δεν ήταν έτοιμος.*

–Το σχέδιο είναι έτοιμο για δρομολόγηση;

–Συνεχίζονται οι μελέτες. Το θέμα συζητήθηκε στην πρόσφατη επίσκεψη του κ. Ερντογάν στο νησί. Εκφράστηκε βούληση για την ολοκλήρωση του σχεδίου το οποίο θα το συζητήσω με την τουρκική πλευρά στην επικείμενη επίσκεψή μου στην Άγκυρα. Αν κυλήσουν όλα ομαλά, σε 2-3 χρόνια θα δούμε να φτάνει το καλώδιο στο νησί.

Στο ζήτημα των γεωτρήσεων θα πραγματοποιήσουμε προχωρημένα βήματα

–Σε ό,τι αφορά τις εξελίξεις με αφορμή τις επικείμενες γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, το ερώτημα είναι το εξής. Βρισκόμαστε ενώπιον μιας νέας κρίσης;

–Κάθε είδους μονομερές βήμα αποτελεί πρόσκληση για ένταση. Οι δύο πλευρές πρέπει επιτέλους να συζητήσουν αυτά τα θέματα υπό τη σκέπη του ΟΗΕ. Διαφορετικά, όπως και στο παρελθόν, θα προκύψουν κάποιες σπίθες οι οποίες θα μπορούσαν να μας οδηγήσουν σε νέες περιπέτειες ή νέες «πυρκαγιές». Μέχρι σήμερα εμείς δεν πραγματοποιήσαμε ποτέ το πρώτο βήμα στο ζήτημα των υδρογονανθράκων και του φυσικού αερίου. Ανέκαθεν η ε/κ πλευρά ήταν αυτή που πραγματοποιούσε το πρώτο βήμα. Εμείς εξισορροπούσαμε αυτά τα βήματα με δικές μας πρωτοβουλίες. Στο εξής δεν υπάρχουν εγγυήσεις ότι αυτό θα συνεχιστεί αναλλοίωτο. Μέχρι σήμερα δεν επιθυμούσαμε να επισκιαστούν οι διαπραγματεύσεις. Ωστόσο, εφόσον η ε/κ πλευρά από τη μια μπλοκάρει την έναρξη συνομιλιών με νόημα και από την άλλη επιχειρεί να επωφεληθεί από όλα τα ενεργειακά αποθέματα του νησιού, η τουρκική πλευρά θα υποχρεωθεί να αναλάβει πρωτοβουλία. Γι' αυτό θεωρώ ότι υπάρχει κίνδυνος. Αυτός θα μπορούσε να αποφευχθεί εάν απευθυνθεί η μια πλευρά στην άλλη και εάν αναπτυχθεί πλαίσιο συνεργασίας.

> *Κάθε είδος μονομερές βήμα αποτελεί πρόσκληση για ένταση.*

–Το χρονοδιάγραμμα της ε/κ πλευράς για τις γεωτρήσεις είναι γνωστό. Ισχύει το ίδιο και για την τ/κ πλευρά;

–Όχι δεν έχουμε καθορίσει ένα χρονοδιάγραμμα. Όπως γνωρίζετε, στην Τουρκία ολοκληρώθηκε μια σημαντική εκλογική αναμέτρηση με την αλλαγή της κυβέρνησης. Σύντομα θα μεταβώ στην Άγκυρα όπου θα εξετάσουμε το εν λόγω θέμα και άλλα ζητήματα που αφορούν το «υπουργείο» μου. Παρά το γεγονός ότι δεν έχει ξεκαθαρίσει το χρονοδιάγραμμα (σ.σ. της τουρκικής γεώτρησης) συνεχίζονται οι προετοιμασίες. Είναι ξεκάθαρο ότι στο ζήτημα των γεωτρήσεων θα πραγματοποιήσουμε πιο προχωρημένα βήματα. Επίσης, θα κάνουμε άλλου είδους επενδύσεις για την ενέργεια. Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι κατά τη διάρκεια των συνομιλιών περί του κεφαλαίου της Ε.Ε., με την υποστήριξη του ομολόγου μου κ. Μαυρογιάννη, καταφέραμε να σημειώσουμε πρόοδο σε ζητήματα που χαρακτηρίζονταν «πολύ δύσκολα» ακόμη και από την ίδια την Ε.Ε. Και αυτό συνέβη χωρίς να επισκιαστούν οι πολιτικές θέσεις της κάθε πλευράς. Για πρώτη φορά συνεργάστηκαν Ε/κ και Τ/κ αρμόδιοι στην από κοινού επιτήρηση σχεδίων στην κάθε πλευρά της πράσινης γραμμής. Αυτό δείχνει ότι μπορούμε να βρούμε τρόπους συνεργασίας όταν υπάρχει η υποστήριξη των ηγεσιών. Λ.χ. στην Πύλα οι αστυνομικοί μας συνεργάστηκαν και πραγματοποίησαν κοινές επιχειρήσεις, γιατί να μη συμβεί κάτι τέτοιο και στο πεδίο της ενέργειας;

«Μέχρι σήμερα εμείς δεν πραγματοποιήσαμε ποτέ το πρώτο βήμα στο ζήτημα των υδρογονανθράκων και του φυσικού αερίου. Ανέκαθεν η ε/κ πλευρά ήταν αυτή που πραγματοποιούσε το πρώτο βήμα», λέει ο Οζντίλ Ναμί.

–Εάν ξεκινήσουν οι γεωτρήσεις της τουρκικής πλευράς, αυτές θα μπορούσαν να επεκταθούν και σε περιοχές όπου σήμερα διεξάγονται ήδη εργασίες;

–Αν υποθέσουμε ότι υπάρχει μια περιοχή όπου η νότια Κύπρος διεξάγει έρευνες, τότε αυτό σημαίνει ότι η ε/κ πλευρά αναγνωρίζει την ύπαρξη μιας ξεχωριστής περιοχής που ανήκει στη δικαιοδοσία της τ/κ πλευράς στο βόρειο κομμάτι; Όχι. Αν και εφόσον υπήρχε σχετική συμφωνία, τότε κάθε πλευρά θα διεξήγαγε έρευνες στη δική της ζώνη. Ωστόσο, όσο μια από τις πλευρές λέει ότι «όχι όλες οι περιοχές είναι δικές μου», η άλλη πλευρά δεν έχει άλλη επιλογή παρά να αντιδράσει με τον ίδιο τρόπο. Γι' αυτό τον λόγο, κανείς δεν πρέπει να αναμένει ότι η τουρκική πλευρά θα περιοριστεί στο βόρειο τμήμα και δεν θα εισέλθει στις υπόλοιπες περιοχές.

Παρά πόδα μέχρι τέλος επόμενης εβδομάδας

Ανοιχτό παράθυρο για να μην προχωρήσουν στα μέτρα οι εκπαιδευτικοί, θέτοντας όμως προϋποθέσεις για τον διάλογο

Της **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ ΧΑΤΖΗΑΝΔΡΕΑ**

Πορεία προς θετική κατάληξη άνοιξε η συνάντηση εκπαιδευτικών με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, που αναμενόταν εδώ και καιρό στο παρασκήνιο, ως κίνηση εκτόνωσης της έντασης.

Ως πρώτο βήμα για την εκτόνωση της έντασης των τελευταίων μηνών στην παιδεία, διαβλέπουν τόσο από κυβερνητικής πλευράς όσο και από εκείνη των εκπαιδευτικών οργανώσεων, την επόμενη της συνάντησης με τον Πρόεδρο Νίκο Αναστασιάδη. Οι εκπαιδευτικοί προσέρχονται στον διάλογο μέσα στην επόμενη εβδομάδα και το αποτέλεσμα αυτού θα τεθεί ενώπιον των συλλογικών οργάνων των τριών εκπαιδευτικών οργανώσεων και εκεί θα ληφθούν οι αποφάσεις. Οι οποίες θα αφορούν την πραγμάτωση ή όχι τελικά των μέτρων που εδώ και καιρό έχουν εξαγγείλει, και επί της ουσίας ακουμπούν μέχρι και το άνοιγμα των σχολείων τον Σεπτέμβριο. Ωστόσο, το γεγονός και μόνο πως τα ενδιαφερόμενα μέρη θα βρεθούν στο ίδιο τραπέζι μετά την πρωτοβουλία για συνάντηση από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, κίνηση που αναμενόταν και έπαιζε στο παρασκήνιο καιρό, αποτελεί θετική εξέλιξη.

Στον διάλογο αναμένεται να συμμετάσχουν εκπαιδευτικές οργανώσεις και οργανωμένοι γονείς, με ένα εκ των θεμάτων να είναι η στελέχωση.

Οι αμφιβολίες

Το μεγάλο ερώτημα αφορά αν θα ανοίξουν τελικά τα σχολεία ή όχι, που σημαίνει ότι θα πρέπει να διαφανεί αν και από την πλευρά της η κυβέρνηση είναι έτοιμη να κάνει βήματα πίσω από το σχεδιασμό της πέριξ του εξορθολογισμού. Προς το παρόν τόσο η κυβέρνηση όσο και οι εκπαιδευτικές οργανώσεις έχουν ως σημείο αφετηρίας την ομαλή λειτουργία των σχολείων, αλλά την ίδια ώρα διατηρούνται ακόμη αμφιβολίες ως προς το αν μπορεί να βρεθεί τελικά η χρυσή τομή. Έτσι προκύπτουν δύο σενάρια. Το μεν πρώτο αφορά το να παραμείνουν στις θέσεις τους οι εκπαιδευτικοί αλλά και το υπουργείο, οπότε δεν αναμένεται την ερχόμενη εβδομάδα παρά η εξαγγελία για συνέχιση των μέτρων ή μια από τις δυο πλευρές να υποχωρήσει. Γι' αυτή τη ρευστή ακόμη κατάσταση, και αρμόδιες πηγές τόνισαν στην «Κ» πως φαινομενικά τουλάχιστον και πριν βιαστούμε να βγάλουμε συμπεράσματα, η πρόοδος υπάρχει αυτή την ώρα, κρατώντας όμως μικρό καλάθι.

Άξονας δε αυτού η κατακόρυφη ένταση του προηγούμενου διαστήματος σε συνδυασμό με το ότι έχουν ήδη υλοποιηθεί σειρά μέτρων.

Το πρόταγμα

Η ουσία της μεταρρύθμισης στην εκπαίδευση δεν έχει φύγει από το τραπέζι πάντως, όπως λένε οι πληροφορίες της «Κ». Κι αυτή έγκειται στα όσα έχουν ειπωθεί και δεν έχουν αναιρεθεί από κυβερνητικής πλευράς. Δηλαδή, να ενισχυθούν προγράμματα για την υγεία και την ασφάλεια στα σχολεία, για τις επιμορφώσεις των εκπαιδευτικών, για την υλικοτεχνική υποδομή και για την ενίσχυση του προγράμματος πρόληψης χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών και για την αντιμετώπιση προβλημάτων παραβατικότητας με την ενίσχυση της ομάδας άμεσης παρέμβασης. Στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκε άλλωστε και ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Πρόδρομος Προδρόμου αναφέροντας πως «αυτά και άλλα πολλά θα μπορούν να χρηματοδοτηθούν και να ενισχυθούν ώστε να βελτιωθούν τα σχολεία. Προηγουμένως όμως πρέπει να προχωρήσουμε σε εξορθολογισμό και αυτό θα είναι το αντικείμενο του διαλόγου που θα ξεκινήσει».

Τι λένε οι εκπαιδευτικοί

Ενώ στον διάλογο αναμένεται να συμμετάσχουν όλες οι εκπαιδευτικές οργανώσεις και οι οργανωμένοι γονείς, ένα εκ των θεμάτων που θα δεσπόζει είναι εκείνο της στελέχωσης. Το Υπουργείο Παιδείας, έχοντας κάνει ήδη κινήσεις, έχει προχωρήσει στον προγραμματισμό βάσει των αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου. Αυτό άλλωστε ήταν και εκ των βασικών ζητημάτων που προκάλεσε τη μήνη των εκπαιδευτικών. Μέγα ερώτημα, λοιπόν, παραμένει το αν αυτός ο προγραμματισμός μπορεί να ανακληθεί. Οι εκπαιδευτικοί από την πλευρά τους το έχουν θέσει επανειλημμένα ως εκ των ουκ άνευ θέμα για να προχωρήσει ο διάλογος. Το Υπουργείο Παιδείας, ωστόσο, δεν φαίνεται διατεθειμένο για υποχωρήσεις, από τη στιγμή μάλιστα που έχουν γίνει και τοποθετήσεις που με τη σειρά τους επέφεραν συζητήσεις.

Το ψήφισμα του 1998 που ενόχλησε την Τουρκία το 2018

Σφίγγουν τα λουριά οι Αμερικανοί και ζητούν αποτελέσματα, δαμόκλειος σπάθη η συμπόρευση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ με εξελίξεις στο Κυπριακό

Των **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ** και **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Συνομιλώντας με διπλωμάτες διαπιστώνεται πως τα δεδομένα στα Η.Ε. είναι εντελώς διαφορετικά πλέον, όπως και με την παγκόσμια διπλωματική ανάγνωση των ΗΠΑ.

Πέραν από έντονες όπως είπαν διπλωματικές πηγές στην «Κ» ήταν οι διεργασίες και τα όσα βίωσε η κυπριακή διπλωματία με φόντο το ψήφισμα για την ανανέωση της παρουσίας της ΟΝΥΦΥΚΙΠ για ακόμη έξι μήνες, στις ΗΠΑ. Τα δεδομένα εν μέσω αλλαγής πολιτικής εκ μέρους της αμερικανικής διακυβέρνησης που μεταφράζονται ουσιαστικά σε περικοπή κονδυλίων και αναδιοργάνωση των αποστολών του Σώματος ανά το παγκόσμιο, φαίνεται πως έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στις ενστάσεις και στις απαιτήσεις για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Όπως καταγράφεται, δεν είναι τυχαίο ότι αν και μόλις τον περασμένο Νοέμβριο ολοκληρώθηκε η στρατηγική αξιολόγηση της δύναμης, η αμερικανική αντιπροσωπεία επέμεινε να συμπεριληφθεί παράγραφος που να ζητά από τον γ.γ. να προχωρήσει σε συνολική αξιολόγηση της παρουσίας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ. «Η διαπίστωση δεν αφορά μόνο την Κύπρο αλλά όλη την προσέγγιση των Η.Ε. Του ρόλου της πολυμερούς διπλωματίας, του αποτελέσματος των προσπαθειών για επίλυση διαφορών κ.λπ.» τόνισε στην εφημερίδα διπλωματική πηγή.

Η πίεση

Το σημείο που αυξάνει την πίεση άπτεται του χρονικού συντονισμού της ανανέωσης τον Ιανουάριο, με την πολιτική διαδικασία του Κυπριακού και τις εξελίξεις που θα έχουν καταγραφεί. Διπλωματικές πηγές τόνιζαν πως η ε/κ πλευρά επιθυμεί την παρουσία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, σε αντίθεση με την τ/κ πλευρά και πως δεν πρέπει να γίνουν ριζικές αλλαγές στην αποστολή. Ωστόσο, αυτό το ενδεχόμενο, να περάσουν δηλαδή οι Αμερικανοί κυρίως, τις αλλαγές βάσει κονδυλίων, διαφαίνεται πιο ορατό από ποτέ. Από την άλλη θεωρείται θετικό ότι το ψήφισμα επαναβεβαιώνει τους όρους εντολής της Δύναμης, όπως καθορίζονται στο ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας 186 του 1964 και επαναβεβαιώνει όλα τα περί Κύπρου ψηφίσματα, ειδικότερα το 1179 του 1998. Το εν λόγω ψήφισμα είναι σημαντικό γιατί γίνεται σαφής αναφορά σε μια σειρά από θέματα όπως το ότι θα πρέπει ν' αποκλείει η διευθέτηση του Κυπριακού, ένωση όλου ή μέρους με οποιαδήποτε άλλη χώρα, κάτι που φυσικά ενοχλεί ως ρητορική την Τουρκία που απειλεί με «συνέχεια» της ΤΔΒΚ υπό άλλο καθεστώς. Τονίζεται επίσης πως η λύση θα πρέπει βασίζεται σε ένα διζωνικό, δικοινοτικό ομόσπονδο κράτος, με μία κυριαρχία, μία ιθαγένεια, μία διεθνή προσωπικότητα, κάτι που επίσης δημιουργεί πρόβλημα στην Τουρκία, εξού και υπήρξε σχετική ανακοίνωση από το Υπουργείο Εξωτερικών. Όπου εκεί αυτό που τονίζεται είναι η ενόχληση σχετικά με το ότι στο τελευταίο ψήφισμα, παραμένει το λεκτικό προηγούμενων ψηφισμάτων «διότι προδικάζεται το αποτέλεσμα των επαφών από το Σύμβουλο του γ.γ. των Η.Ε.», αναφέρει σε ανακοίνωση το τουρκικό ΥΠΕΞ. Η τ/κ πλευρά, από την άλλη,

Δεν γίνεται αντιληπτό το κενό που αφήνει η αμερικανική διπλωματία στη Μέση Ανατολή από τους ίδιους τους διπλωμάτες της χώρας.

αντιμετωπίζει τουλάχιστον σκωπτικά το ζήτημα. «Στην Κύπρο είναι αναπόφευκτη η επανεξέταση της Ειρηνευτικής Δύναμης του ΟΗΕ, η οποία έχει γίνει κομμάτι του στάτους κβο, μαζί με την ουσία του ζητήματος και του δρόμου που ακολουθείται για να επιλυθεί το πρόβλημα», τονιζόταν στην τελευταία ανακοίνωση του «ΥΠΕΞ», δίνοντας το στίγμα.

Παράγων Χέιλι εν πρώτοις

Μέσα στα πολλά που είχε να αντιμετωπίσει η κυπριακή διπλωματία στις ΗΠΑ, την επεξήγηση δηλαδή σε Αμερικανούς διπλωμάτες του αναγκαίου της παρουσίας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, τις διαβουλεύσεις με τα μόνιμα μέλη του Σ.Α. και τη βοήθεια που ζήτησε από τη Γαλλία η Κύπρος, τη δική της βαρύτητα είχε και η Νίκι Χέιλι, η αμερικανίδα πρεσβευτής στα Ηνωμένα Έθνη, η οποία παρουσιάζεται ως σκληρή διπλωμάτης. «Η κ. Χέιλι είναι εκπρόσωπος μια συγκεκριμένης σχολής σκέψης, που έχει τις δικές της φιλοδοξίες στην Αμερική», τόνισε επί του θέματος αρμόδια πηγή. Καταγράφεται ως κοινή παραδοχή πάντως το γεγονός πως ήταν η κ. Χέιλι που έπρεπε να πειστεί για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ και όχι τόσο άλλοι διπλωμάτες, τόσο στη Νέα Υόρκη όσο και στην Ουάσιγκτον.

Αγνοούν πραγματικότητες

Συνομιλώντας με διπλωμάτες στην Ουάσιγκτον, διαπιστώνεται πως τα δεδομένα στα Η.Ε. είναι εντελώς διαφορετικά πλέον, εκεί, ωστόσο, καταγράφεται μεγάλος αντίκτυπος, αλλά και στην παγκόσμια διπλωματική ανάγνωση των ΗΠΑ. Διαφαίνεται πως δεν γίνεται αντιληπτό το κενό που αφήνει η αμερικανική διπλωματία στη Μέση Ανατολή από τους ίδιους τους διπλωμάτες της χώρας, για μια περιοχή που βλέπει να «γεμίζει» το κενό αυτό με την ανάδυση απολυταρχικών καθεστώτων. Εξ αποστάσεως δε αντιμετωπίζονται και οι όποιες τελικές αποφάσεις παίρνονται από τους διπλωμάτες στην Ουάσιγκτον. «Δίδεται η εντύπωση πως άλλοι παίρνουν αποφάσεις, κάπου μακριά, και πως δεν τους απασχολούν τα μεγάλα διεθνή ζητήματα» είπε στην εφημερίδα πηγή, καταδεικνύοντας τη διαφορά που υπάρχει στη σημερινή διακυβέρνηση των ΗΠΑ στο ζήτημα αναφορικά με την προηγούμενη.

Ο τουρκικός οδικός χάρτης

Και ενώ καταγράφονται αυτές οι εξελίξεις στο διεθνές, διπλωματικό παρασκήνιο και προσκήνιο, στα Κατεχόμενα ο Μουσταφά Ακιντζί και στο σημείο που έχουν φτάσει σήμερα οι όποιες εξελίξεις στο Κυπριακό, διαφαίνεται να προωθεί την ατζέντα που έχει υιοθετήσει από το Κραν Μοντάνα και εντεύθεν. Ήτοι να καθοριστεί ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την πορεία των συνομιλιών, που θα πρέπει να συμφωνηθεί πριν από το πλαίσιο των διαπραγματεύσεων και θα πρέπει να έχει στενά χρονικά περιθώρια κατά προτίμηση 3-6 μηνών. Επιπρόσθετα η τουρκική και η τ/κ πλευρά, ζητούν και συμφωνία για το τελικό καθεστώς των Τ/κ. Εάν δηλαδή οι Ε/κ πουν για δεύτερη φορά «όχι» στο δημοψήφισμα, η τ/κ πλευρά επιθυμεί να έχει τη δυνατότητα να συνεχίσει την πορεία της με βάση ένα σχέδιο δύο κρατών. Τέλος, Άγκυρα και Μουσταφά Ακιντζί θεωρούν ότι ενδέχεται στην πορεία να χρειαστεί μια πιο ενεργή εμπλοκή του ΟΗΕ στις διαπραγματεύσεις και γι' αυτό πιστεύουν ότι ήρθε η ώρα για να εξεταστεί η επιδιαιτησία.

Βουβός πόνος και πολλά «γιατί» στα αποκαΐδια μιας συνοικίας

Της **ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑ**

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Θα μπορούσε να πει κανείς ότι η τραγωδία στην Αττική ήταν μαζί και μια, πιο σκληρή δεν γινόταν, αφύπνιση. Στις 24 Ιουλίου, ημέρα που η Ελλάδα έπρεπε να εορτάσει τα 44 έτη από την αποκατάσταση της Δημοκρατίας στη χώρα, έβλεπα μπροστά μου τα συνεργεία των διασωστών στο Μάτι να βγάζουν τις σορούς των ανθρώπων που έχασαν αβοήθητοι τη ζωή τους στο μοιραίο οικόπεδο. Ειρωνεία: οι άνθρωποι αυτοί πέθαναν στη συμβολή των οδών Δημοκρατίας και Ειρήνης. Θυσιάστηκαν στον βωμό της απρονοησίας. Αναρωτιόμουν πώς μια δημοκρατική πολιτεία σε καιρό ειρηνικό μπορεί να χάνει δεκάδες ζωές, όχι από μια απρόβλεπτη φυσική καταστροφή, αλλά από την απουσία των μηχανισμών, του συντονισμού. Κατά τη Μεταπολίτευση υπήρξε ευμάρεια, πρόοδος. Ομως, η χώρα μας δεν απέκτησε ποτέ τους κανόνες, τις υποδομές, τη νοοτροπία που χαρακτηρίζει ένα συγκροτημένο κράτος, το οποίο προστατεύει αυτονόητα το ανθρώπινο, φυσικό, υλικό κεφάλαιό του.

Βρέθηκα στον τόπο της καταστροφής, το επόμενο ακριβώς πρωινό. Στη διαδρομή προς τη Ραφήνα από την Αττική Οδό, ο αέρας μύριζε στάχτη, ήδη από την περιφερειακή Υμηττού. Η λεωφόρος Μαραθώνος είχε λίγα οχήματα. Οι οδηγοί ήταν μουδιασμένοι, δεν υπήρχαν νεύρα ή κόρνες, βιασύνες.

Ακολούθησα την πομπή από τα σταθμευμένα πυροσβεστικά οχήματα, τα ασθενοφόρα και έφτασα στην περιοχή που είχε τα περισσότερα θύματα στο Μάτι. Το καμένο έδαφος άχνιζε και πολλά από τα δένδρα και τα σπίτια είχαν μικρές εστίες φωτιάς που δεν είχαν ακόμα σβήσει. Παρατηρούσα τους κήπους με καύκαλα από καμένες χελώνες (πώς να τρέξουν να σωθούν;), φυτά που είχαν λιώσει σαν σε πίνακες του Νταλί, γκαράζ που έβγαζαν καπνούς, κατάμαυρους σκελετούς πεύκων, σαν μαύρα κοντάρια μπηγμένα στη γη.

Σε λίγο βρήκα τα γκρίζα απανθρακωμένα οχήματα, στοιβαγμένα σε μια μεριά του δρόμου για να περάσουν οι γερανοί που θα τα απομάκρυναν. Αλλα σπίτια είχαν καταστραφεί ολοσχερώς, άλλα είχαν μισοκαεί, άλλα ήταν όπως ακριβώς τα άφησαν οι κάτοικοι προτού φύγουν, με τις πετσέτες μπάνιου να στεγνώνουν (...) στην αυλή και τα παιδικά παιχνίδια στο γκαζόν, ένα παζλ μέσα στο βιβλικό τοπίο. Δεν χρειάστηκε να ψάξω για να βρω το μοιραίο οικόπεδο. Δημοσιογράφοι, εικονολήπτες, φωτορεπόρτερ ήταν στην είσοδο. Λίγο πιο κάτω είχε ένα μικρό στενό δρομάκι που σε έβγαζε στη θάλασσα. Από μακριά αντίκριζε κανείς τη σιλουέτα του σπιτιού, δίπλα στο οποίο εντοπίστηκαν «ομαδόν» οι σοροί.

Μου ήρθε στο μυαλό η διήγηση του αρχαιολόγου Χρίστου Ντούμα, που περιέγραφε με συνταρακτικές εικόνες τι συνέβη στον προϊστορικό οικισμό του Ακρωτηρίου στη Σαντορίνη πριν από 3.600 χρόνια όταν εξερράγη το ηφαίστειο που άλλαξε για πάντα το σχήμα του νησιού. Στις ανασκαφές δεν βρέθηκε ούτε ένα ανθρώπινο οστό δίπλα στα σπίτια. Κατά τον ανασκαφέα, οι κάτοικοι προσπάθησαν να φτάσουν στη θάλασσα για να αποφύγουν την απονικτική τέφρα και πέθαναν εκεί, δίπλα στο νερό. Μέχρι σήμερα δεν έχουν εντοπιστεί, αλλά σύμφωνα με τις δικές του εκτιμήσεις πρέπει να βρίσκονται θαμμένοι κάπου στην ακτή. Χιλιάδες χρόνια μετά, άνθρωποι πεθαίνουν ξανά αβοήθητοι. Λες και δεν υπάρχουν η τεχνολογία, οι εφευρέσεις, τα συστήματα για την προστασία του πληθυσμού.

Από την άλλη, ο ανθρώπινος πόνος, ο θρήνος, ο ηρωισμός παραμένουν ίδιοι από τις καταβολές του κόσμου. Περπατώντας μέσα στα καμένα έβλεπα γείτονες να αγκαλιάζονται και να κλαίνε βουβά, απελπισμένους να αναζητούν συγγενείς και φίλους. Αστυνομικοί με μάτια κατακόκκινα από την αϋπνία και τον καπνό, να προσπαθούν να τους ηρεμήσουν. Μία ομάδα πυροσβεστών έπαιρνε ανάσα σε μια πιλοτή πολυκατοικίας. Μετά τη μάχη με τις φλόγες έμπαιναν σε σπίτια και διαμερίσματα για να εντοπίσουν εκείνους που δεν πρόφτασαν να βγουν έξω.

Πάνω από τα κεφάλια μας κρέμονταν σαν άλλες λυγαριές τα καλώδια της ΔΕΗ. Και μερικά μικροσκοπικά πτηνά που παρέμεναν στο ίδιο σημείο όσες ώρες ήμουν εκεί, σαν να μην μπορούσαν να πετάξουν πια.

• Ο Στέφανος Κασιμάτης απουσιάζει.

Stand by Greece

Παγκύπριος
Έρανος & Συναυλία

Τρίτη 31 Ιουλίου 2018 / 17:00 - 23:00
Δημοτικός Κήπος Λευκωσίας

#StandByGreece

Υπό την αιγίδα του επιτρόπου εθελοντισμού

Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

QS STARS RATING SYSTEM

ΒΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

(4 ΧΡΟΝΙΑ, ΠΤΥΧΙΟ)

- Δυνατότητα απόκτησης εξειδίκευσης στην **κατεύθυνση "Γενική Βιολογία" ή "Γενική Μικροβιολογία"**
- **Το πρώτο πρόγραμμα στην Κύπρο που παρέχει τη δυνατότητα εξειδίκευσης στη Μικροβιολογία,** βασιζόμενο στις κατευθυντήριες οδηγίες του Αμερικανικού Συνδέσμου Μικροβιολογίας (ASM)
- **Κατάρτιση σε όλους τους επιμέρους κλάδους της Βιολογίας και Μικροβιολογίας** όπως Μοριακή, Γενετική και Θαλάσσια Βιολογία, Περιβαλλοντική και Ιατρική Βιολογία
- Σχεδιασμένο με βάση τα πλέον σύγχρονα επιστημονικά πρότυπα
- **Υπερσύγχρονες εργαστηριακές εγκαταστάσεις όπως εργαστήριο Βιοχημείας, Κυτταρικής Βιολογίας, Μικροβιολογίας**
- **Πρακτική άσκηση** για διασύνδεση των σπουδών με την αγορά εργασίας
- Δυνατότητα συμμετοχής σε **υψηλού επιπέδου ερευνητικά προγράμματα**
- Γλώσσα διδασκαλίας είναι η Ελληνική

Έχει αξιολογηθεί από τον **QS TOP UNIVERSITIES (QS Stars™)** με τον υψηλότερο δείκτη **«πέντε Αστέρια»** στους τομείς της Διδασκαλίας, των Εγκαταστάσεων, της Κοινωνικής Ευθύνης, της Διεθνοποίησης, της Απασχολησιμότητας και της Στήριξης των φοιτητών

Βρείτε μας στο

/EuropeanUniversityCyprus
/EuropeanUniCy
/EUCyprus

Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου
Διογένους 6, 2404 Έγκωμη, Λευκωσία
Τ.Θ. 22006, 1516 Λευκωσία, Κύπρος
Τηλ: +357 22713000 / 22713001
Φαξ: +357 22713172
Email: info@euc.ac.cy
www.euc.ac.cy

82% των αποφοίτων μας εργάζονται στον τομέα των σπουδών τους

Κράτος «στα χαρτιά»

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Ενας πολύ σημαντικός Ευρωπαίος ηγέτης, που αγαπάει ειλικρινά την Ελλάδα, έχει πει την αλήθεια με έναν μοναδικό τρόπο: «Αυτοί οι Ελληνες! Ενα τόσο μεγάλο έθνος με ένα τόσο άχρηστο κράτος». Εχει δυστυχώς πολύ δίκιο. Ζήσαμε μόλις μια εθνική τραγωδία. Γυρνάμε γύρω γύρω σαν τα κοτόπουλα αναζητώντας ευθύνες και συνωμοσίες. Το κάνουμε κάθε φορά που ζούμε κάτι ανάλογο, αλλά δεν μαθαίνουμε και δεν κάνουμε τίποτα στην πράξη για να μην επαναληφθεί.

Το ελληνικό κράτος λιώνει πραγματικά μόλις έρχεται αντιμέτωπο με κρίσεις. Το ζήσαμε στα Ιμια, στις φωτιές του 2007, στις πρόσφατες φωτιές και σε πολλές ακόμη περιπτώσεις. Δεν ήταν, για παράδειγμα, αυτή εικόνα πρωθυπουργού στο συντονιστικό κέντρο της Πυροσβεστικής. Καθισμένος σε ένα τραπέζι σε μια «χύμα» κατάσταση, με άσχετους γύρω γύρω παρατρεχάμενους να ρωτάνε παλαβά πράγματα τους υπηρεσιακούς. Ηταν βέβαια εικόνα οικεία, γιατί δυστυχώς έχει επαναληφθεί. Σε μια σοβαρή χώρα θα υπήρχε ένας «τυφλοσούρτης» που θα είχε κάποιος ανώτατος κρατικός υπάλληλος στο συρτάρι του. Θα ήξερε ακριβώς πού θα γίνει η ανάλογη σύσκεψη σε ώρα κρίσης, ποιοι θα καθίσουν στο τραπέζι, ποιοι θα κάνουν ενημερώσεις και εισηγήσεις. Το επιτελείο του Μαξίμου θα είχε κάνει, εν τω μεταξύ, δέκα ασκήσεις και προσομοιώσεις ώστε να γνωρίζει από πριν πώς δουλεύει το σύστημα και ποιος πρέπει να κάνει τι. Ολα αυτά ακούγονται εξωφρενικά στον τόπο μας. Γιατί οι πολιτικοί μας προτιμούν διαχρονικά τον χαβαλέ, το ρουσφέτι και να διορίζουν σε νευραλγικές θέσεις άχρηστους δικούς τους.

Ολο αυτό το μπάχαλο της κορυφής διαχέεται παντού, έως τον μικρότερο δήμο. Σχέδια και ασκήσεις εκκένωσης σε περίπτωση ανάγκης; Συντονιστικό κέντρο, που δίνει την εντολή να μπουν περιπολικά και άνθρωποι με τηλεβόες για να δώσουν το σήμα της εκκένωσης; Προκαθορισμένες διαδρομές εκκένωσης που επιτηρούνται από αστυνομικούς και δημοτικούς υπαλλήλους ώστε να μη συμβεί το κακό; Είναι βέβαιο ότι όλα αυτά υπάρχουν σε κάποια εγχειρίδια και σκονισμένους φωριαμούς. Χωρίς συνεχείς ασκήσεις ετοιμότητας και επαγγελματισμό, δεν έχουν καμία αξία. Την ώρα της κρίσης, δεν υπάρχει χρόνος και καθαρό μυαλό για να μπουν σε εφαρμογή.

Η χώρα χρειάζεται πραγματικά επανασύσταση του κράτους, από πάνω μέχρι κάτω. Υπάρχουν κονδύλια, πρόθυμες κυβερνήσεις και τεχνογνωσία για να το πετύχουμε. Οι υπηρεσίες μας έχουν καλό και ικανό προσωπικό το οποίο συνήθως πολεμάει το εκάστοτε κομματικό κράτος των ανίκανων παρασίτων. Εχει τον τρόπο να παίρνει τον άριστο που εκπαιδεύθηκε στον Καναδά στον συντονισμό κατάσβεσης και να τον στέλνει κάπου μακριά, «για σπάσιμο».

Είναι ανάγκη να συνεννοηθούμε άμεσα και να σοβαρευτούμε, γιατί με αυτό το κράτος δεν θα πάμε μακριά. Και κάτι τελευταίο. Το σύνηθες καταφύγιο αποτυχημένων κρατών (των αποκαλούμενων από τους Αγγλοσάξονες failed states) είναι οι θεωρίες συνωμοσίας. Πάντα κάποιος άλλος φταίει. Είναι το άλλοθι των αποτυχημένων κρατών και –προφανώς– των αποτυχημένων πολιτικών που τα έφεραν σε αυτό το χάλι.

Οι θεωρίες συνωμοσίας είναι το άλλοθι των αποτυχημένων κρατών και –προφανώς– των αποτυχημένων πολιτικών που τα έφεραν σε αυτό το χάλι.

Ταχυδακτυλουργοί

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Εμπειρία δεκαετιών, αλλά και μια –έστω επιπόλαιη– περιδιάβαση στην Ιστορία, δείχνει ότι οι κυβερνήσεις ωραιοποιούν τα επιτεύγματά τους και αποσιωπούν ή υποβαθμίζουν τις αβλεψίες και τα λάθη τους. Αυτός ο σιδηρούς κανόνας ισχύει σε όλες τις εποχές και διατρέχει τη συμπεριφορά των κομμάτων στο αντιπροσωπευτικό μας σύστημα.

Με ανοχή, εάν όχι με την ενεργό συμμετοχή δυναμικών ομάδων πολιτών, η ανωτέρω σύμβαση λειτούργησε, καθώς τα κόμματα εναλλάσσονται στην εξουσία. Εχουμε όμως οριστικώς εισέλθει σε μια εποχή ανατροπών, όπου οι «ενδιάμεσοι» και οι αντίπαλοι απαξιώνονται και ο «ηγέτης» ίσταται μόνος ενώπιον του πλήθους.

Στο Κάνσας Σίτι προ ημερών, ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ, απευθυνόμενος στο πλήθος, είπε: «Να έχετε υπόψη πως ό,τι βλέπετε ή διαβάζετε δεν είναι αυτό που συμβαίνει». Τελούμε εν αναμονή για να διαπιστώσουμε εάν αυτή η νέα αντίληψη περί «πραγματικότητος» έχει εδραιωθεί εν Ελλάδι.

Αλλά η ουσία παρ' ημίν ευρίσκεται αλλού. Το μείζον πρόβλημα της χώρας δεν είναι η έλλειψη ηγετών. Ο Κρίστοφερ Γούντχαουζ, ο συντονιστής της αντιστάσεως εναντίον των γερμανικών στρατευμάτων κατοχής, στον πρόλογο της μελέτης του «Το μήλον της Εριδος», έγραφε ότι ένας Ελληνας πολιτικός μπορεί να είναι ευφυής και ίσως ικανότερος από τους ξένους ομολόγους του. Το πρόβλημα είναι ότι δεν εκπροσωπεί τίποτε.

Ο κόμης Καποδίστριας ήταν μακράν ο πλέον ολοκληρωμένος πολιτικός άνδρας της Ελλάδος, με βαθύτατη εμπειρία των διεθνών πραγμάτων. Αλλά το αναδειχθέν κατά την οθωμανική περίοδο κατεστημένο τού αντετάχθη σθεναρώς, και τελικώς δολοφονήθηκε.

Κάποιοι θεωρούν μέγα πολιτικό τον Ελευθέριο Βενιζέλο, άλλοι τον Αλέξανδρο Παπάγο και άλλοι τον Κωνσταντίνο Καραμανλή ή τον Ανδρέα Παπανδρέου. Δεν θα αμφισβητήσουμε εδραιωμένες αντιλήψεις σήμερα. Ουδείς εξ αυτών εκπροσωπούσε, όμως, συγκροτημένη και αξιόπιστη τάξη πραγμάτων. Στήριγμά τους, άλλοτε κάποια ξένη δύναμη, το Στέμμα και ενίοτε ο Στρατός. Και φυσικά για ένα διάστημα ο «λαός».

Είναι αλήθεια ότι κατά την άσκηση της εξουσίας τους αναδεικνυόταν οικονομικό κατεστημένο. Ισχυρότατο για ένα χρονικό διάστημα. Αλλά αβαθές. Εντυπωσιακή η ταχύτης εμφανίσεως μεγιστάνων, για να ακολουθήσει η εξαφάνισή τους από το στερέωμα, σε μία γενιά συνήθως.

Αντίθετα, το γερμανικό πολιτικό σύστημα είναι γηρασμένο και εμφορείται από βαθιά επαρχιωτική αντίληψη. Αλλά υφίσταται μονίμως ένα θηριώδες οικονομικό κατεστημένο – από την εποχή της δυναστείας των Χοεντσόλερν έως τη μεταπολεμική σήμερα Γερμανία. Το άστρο της καγκελαρίου Αγκελα Μέρκελ έχει απολέσει πλέον τη λάμψη του. Το διαχρονικό κατεστημένο, όμως, είναι το σταθερό σημείο αναφοράς αυτής της χώρας. Στα περίπου διακόσια χρόνια ελευθέρου βίου, οι ηγέτες μας δεν μπόρεσαν να αναδείξουν σύστημα και ουδέποτε συνεκροτήθη συντεταγμένη, στέρεη και παραγωγικά οικονομική ή διοικητική τάξη πραγμάτων. Κάποιοι το επεχείρησαν εκ του προχείρου για σύντομο διάστημα. Διότι οι ηγέτες μας είναι απλώς ταχυδακτυλουργοί που εντυπωσιάζουν ενίοτε με τα τεχνάσματά τους. Η συμφορά των τελευταίων ημερών αντανακλά απλώς αυτή και μόνον την οικτρά πραγματικότητα.

Στο Μάτι, τα αποκαΐδια

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Στα αποκαΐδια φαίνεται η γύμνια της πολιτικής και η ματαιότητα των ευθυνόφοβων αρχόντων. Μέσα στις στάχτες και στις σκόνες, χωρίς το χρώμα της καθημερινότητας, χωρίς τις ανέμελες φωνές των παραθεριστών, χωρίς τα πολύχρωμα αυτοκίνητα, αποκαλύπτεται η παγίδα θανάτου. Οι στενοί δρόμοι, τα αδιέξοδα, τα κρυφά μονοπάτια. Σαν μαύρος σκελετός, το καμένο Μάτι αποκαλύπτει το σχήμα και τη δομή του, χωρίς τις χάρες που αποπλανούσαν κάτοικους και επισκέπτες – χωρίς τα πεύκα, τους κήπους, τις ταβέρνες δίπλα στο νερό. Στον Κρανίου Τόπο βλέπεις αυτό που δεν βλέπεις – τον θάνατο, άδικο και φριχτό, τόσων ανθρώπων. Τόσων ανθρώπων τον θάνατο. Αδικο και φριχτό. Πρέπει να μάθουμε να το λέμε, να το επαναλαμβάνουμε.

Καμένη η γη, αστόλιστα τα σπίτια, μαυρισμένοι τοίχοι, σιωπηλοί οι λίγοι κάτοικοι – και κάθε τόσο ένα σπίτι άθικτο, ξενοδοχείο λαμπρό, με το γκαζόν ποτισμένο, φώτα αναμμένα και μουσική να ακούγεται στο σούρουπο, δείχνει ότι και στην καταστροφή η τύχη χαμογελά για λίγους. Λίγες μέρες μετά τη συμφορά, και ενώ πολλοί νεκροί παραμένουν χαμένοι μεταξύ γης, θάλασσας και ουρανού, ένα ουράνιο τόξο σχηματίζεται πάνω από τον τόπο της σφαγής, βάναυσο παιχνίδι της φύσης, άκαρδη δήλωση ότι πέρα από τη φωτιά υπάρχει και το νερό, πέρα από το μαύρο, το πολύχρωμο. Αδιαφορεί για τα πάθη των ανθρώπων, για το κοριτσάκι που έπεσε από τον γκρεμό στον θάνατο, για τους αγκαλιασμένους που τη στιγμή του τέλους γνώριζαν ότι το μόνο που έχουμε είναι ο ένας τον άλλον.

Ανάμεσα στις στάχτες που σκώνουν τα αυτοκίνητα που επέστρεψαν και άρχισαν να γεμίζουν πάλι τα στενά περάσματα, μέσα στις μαύρες σκόνες όπου κάηκαν αυτοκίνητα, αφήνοντας παχιά δάκρυα αλουμινίου στην άσφαλτο, εκεί βλέπουμε τις παγίδες που στήνουμε στους εαυτούς μας. Την ημέρα της σφαγής, αυτοκίνητα ήταν σταθμευμένα και στις δύο πλευρές του στενού, όπως συνήθως φαντάζομαι, καθώς στον γυμνό πια οικισμό δεν φαίνεται πού αλλού θα μπορούσαν να βρίσκονται. Αυτό δεν άφηνε αρκετό χώρο για να διασταυρωθούν δύο αυτοκίνητα, και όμως ο δρόμος είναι διπλής κατεύθυνσης, καθώς δεν υπάρχει άλλος. Οι κάτοικοι έμαθαν να ζουν έτσι, οι επισκέπτες αναγκάζονταν να το υποστούν – συμβάλλοντας και αυτοί στο γενικό φρακάρισμα. Το πρόβλημα αυτό –έστω αυτό– έπρεπε να είχε λυθεί εδώ και χρόνια. Δεν λύθηκε. Οπως τόσα και τόσα, περιμέναμε να το λύσει η ζωή. Ισως το λύσει ο θάνατος: ίσως τώρα κάποιος απ' όλη την κλίμακα των υπευθύνων, από τους δήμους και τα υπουργεία, να αποφασίσει ότι ευθύνη του είναι να σώζει ζωές πριν κινδυνεύσουν, όχι να ψάχνει για δικαιολογίες.

Στον χάρτη που απλώνεται πάνω στα μαύρα χώματα βλέπουμε ότι, για να γίνει βιώσιμος ο οικισμός, θα πρέπει να επιβληθούν νέοι κανόνες και νέα ρυμοτομία στην περιοχή, παρά τις αντιδράσεις που θα ακολουθήσουν. Την ίδια ευθύνη θα πρέπει να αναλάβουν τοπικοί άρχοντες και περιφερειάρχες σε κάθε οικισμό, σε κάθε γειτονιά, σε κάθε δρόμο της χώρας. Οι πολίτες, αντί να παραμυθιάζονται με τα μεγάλα λόγια της δήθεν πολιτικής των κομμάτων, πρέπει πρωτίστως να δουν ποιες συνθήκες ζωής τούς εξασφαλίζουν οι εκπρόσωποί τους. Είναι ασφαλείς οι πολίτες; Υπάρχουν επαρκή και δοκιμασμένα σχέδια για έκτακτες καταστάσεις – από τσουνάμι και σεισμό έως πλημμύρα και πυρκαγιά; Εχουν ενημερωθεί οι πολίτες τι θα κάνουν την ώρα της κρίσης; Υπάρχουν χώροι στάθμευσης σε θέσεις που δεν θα εμποδίζουν την κυκλοφορία; Υπάρχουν χρήσιμες πινακίδες; Αστυνομεύονται τα όποια μέτρα; Οποιος ταξιδεύει στην Ελλάδα γνωρίζει ότι συνήθως οι απαντήσεις σε αυτές τις ερωτήσεις είναι αρνητικές.

Στα αποκαΐδια βλέπουμε αυτό που δεν βλέπουμε, που οφείλουμε να βλέπουμε. Τον θάνατο τόσων ανθρώπων. Με σκυμμένο το κεφάλι πρέπει να πράξουμε όσα δεν πράξαμε πριν. Να τιμωρηθούν οι υπεύθυνοι για το σημερινό μακελειό. Αλλά πιο σημαντικό είναι να γνωρίζει κάθε πολιτικός και κάθε κρατικός λειτουργός ότι θα πληρώσει για τις όποιες παραλείψεις, για την πολιτική δειλία, για την αδιαφορία, που δολοφονούν ανθρώπους, από τη Μάνδρα, το Μάτι και την Ηλεία έως τη δική μας γειτονιά. Ο φριχτός θάνατος τόσων ανθρώπων οφείλει να είναι μόνιμη ενθύμηση, προσευχή και φυλαχτό.

Δυστυχώς, ο σχεδιασμός Πολιτικής Προστασίας της Ελλάδας, αυτήν τη στιγμή, επικεντρώνεται στην πυρόσβεση μόνο και όχι στην πρόληψη.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Ανέραστη γυμνότητα

Γράφει η Κλαρίσε Λισπέκτορ, μεγάλο όνομα του 20ού αιώνα στην τέχνη του μυθιστορήματος – αντιγράφω από το βιβλίο της *«Τα κατά Α.Γ. πάθη»* (εκδόσεις Αντίποδες, σε μετάφραση του Μάριου Χατζηπροκοπίου):

«Πάντα έδειχνα να προτιμώ την παρωδία, μου ήταν χρήσιμη. Το να μιμούμαι τη ζωή ενδεχομένως μου έδινε σιγουριά, ακριβώς επειδή η ζωή ως μίμηση δεν ήταν η δική μου ζωή, επομένως ούτε και δική μου ευθύνη. Η απομίμηση της ζωής μού χάριζε μιαν ανάλαφρη γενικευμένη ευχαρίστηση, που ίσως να πήγαζε από το γεγονός ότι ο κόσμος δεν ταυτιζόταν με το εγώ μου, δεν ήμουν εγώ ο κόσμος, ήταν έξω από μένα και μπορούσα να τον απολαύσω. Ετσι έκανα και με τους άντρες, τους κατακτούσα χωρίς να τους ταυτίζω με το εγώ μου, μπορούσα επομένως να τους θαυμάζω και να τους αγαπώ, όπως αγαπάει κανείς ειλικρινά μιαν ιδέα: δίχως εγωισμούς. Αφού δεν ήταν δικοί μου, ποτέ δεν τους βασάνισα. Ακριβώς όπως αγαπάμε μιαν ιδέα… Αντιμετωπίζω τον κόσμο όπως είναι: Δεν είναι το εγώ μου ούτε δικός μου. Και το εγώ μου, χάρη στη μίμηση της ζωής, ήταν σαν να μην είμαι εγώ, κάτι πιο ευρύχωρο από το να είμαι εγώ – μια ανύπαρκτη ζωή με κυριαρχούσε ολόκληρη και με μονοπωλούσε, όπως μια επινόηση».

Σκέφτομαι, πως αν η Αναγέννηση, ο Διαφωτισμός, η Νεωτερικότητα δεν ήταν εποχή, αλλά μια έλλογη αυτοσυνείδητη ύπαρξη, ένας «κοινωνικός μεταρρυθμιστής», θα δήλωνε την ταυτότητά του με τα παραπάνω λόγια της Κλαρίσε Λισπέκτορ. Θα μπορούσε ο κάθε αναγνώστης να βεβαιώσει του λόγου μου το ασφαλές, συμπεραίνοντας τον γενικό αφορισμό από μιαν ελάχιστη λεπτομερειακή παρατήρηση: Σε επόμενη έξοδό του στους δρόμους της Αθήνας η όποιου άλλου αστικού κέντρου, τώρα το κατακαλόκαιρο, να παρατηρήσει ο καθένας ψύχραιμα τις αμφιέσεις (ή ελαχιστοποιημένες περιστολές της γυμνότητας) ολόγυρά του.

Αν καταφέρουμε να μπδενίσουμε το «κοντέρ» των ηθικιστικών ή ευαγωγίας αντανακλαστικών μας, θα υποθέσουμε με ψυχραιμία δύο ενδεχόμενα εξίσου πιθανά: Ή το απλοϊκό, μη ρεαλιστικό ενδεχόμενο ότι ο θηλυκός πληθυσμός της χώρας, νεαρής και μέσης ηλικίας, κυκλοφορεί εκτός σπιτιού μόνο για να επιδείξει σκόπιμα όσα σωματικά του προσόντα είναι ικανά να εξάψουν τις αρσενικές ορέξεις. Ή ότι έχουν απλώς εγκαταλειφθεί στην εποχική («πολιτισμική») παρωδία, όπως τη σκιαγραφεί η Κλαρίσε Λισπέκτορ: Με πρόσχημα τον γενικό κανόνα («αυτό φοριέται σήμερα») απομιμούνται μια ζωή που δεν είναι δική τους, ούτε ευθύνη τους ούτε ο κόσμος τους, ούτε η ποθούμενη ίσως απόλαυσή τους. Εκδέχονται τη ζωή σαν μια επινόηση, «ακριβώς όπως αγαπάμε μια ιδέα».

Περιφέρουν το εγώ τους σεξουαλικά αποδεσμευμένο από την κοινωνική σύμβαση, αλλά ως αδιστακτη πρόκληση, προκειμένου να εισπράττει (το εγώ τους) την ένταση των ορέξεων του περίγυρου σαν ναρκισσιστική ηδονή. Σοφά είχε διαγνώσει ο Νίτσε ότι: «ξέρει καλά η σκύλα η ηδυπάθεια, να ζητιανεύει ένα κομμάτι πνεύμα, όταν της αρνούνται ένα κομμάτι κρέας». Ο ίδιος μάς βεβαίωσε, επίσης χωρίς επιφυλάξεις, ότι «στον αληθινό έρωτα η ψυχή σκεπάζει το σώμα». Δεν το σκεπάζει από ντροπή («η αγάπη ου γινώσκει την αιδώ») ούτε το εξιδανικεύει με την κρυφιότητα. Το «σκεπάζει» θα πει: χαρίζει ο αληθινός έρωτας στο αγαπημένο κορμί τη μοναδικότητα (ανομοιότητα, ενεργό ετερότητα) που μόνο η «ψυχή» αναγνωρίζει σε ένα μουσικό κομμάτι ή σε ζωγραφικό πίνακα – σε κάθε ενεργούμενη «προσωπική» ετερότητα.

Οποια «καλλονή» κι αν ποθήσει ένας άνδρας, είναι σίγουρο ότι κάποτε θα συναντήσει κάποιο συγκριτικά γοητευτικότερο βλέμμα, πιο κρουστά στήθη, πιο καλλίγραμμα πόδια. Μόνο αν του χαριστεί ο έρωτας θα ανακαλύψει, τι σημαίνει μοναδικό και ανεπανάληπτο βλέμμα, απαρόμοιαστη σωματική ομορφιά. Αν ο θεσμός του γάμου (που «οι ρίζες του χάνονται στα βάθη της προϊστορίας» – Καστοριάδης) φθίνει σήμερα, σαν είδος που απειλείται με εξαφάνιση, είναι γιατί οι άνθρωποι ξεμάθαμε *τη σχέση*, την αυθυπέρβαση, την αυτοπροσφορά, δηλαδή τον έρωτα. Λειτουργούμε πια μόνο με το «ατομικό δικαίωμα», τη σύμβαση, τη νομική κατασφάλιση της εγωτικής βουλιμίας.

Σε αλλοτινούς, κοινωνιοκεντρικούς πολιτισμούς, όπως ο ελληνικός, ο έρωτας ήταν η οδός για τη γνώση της ετερότητας, τη συναρπαγή της μοναδικότητας. Στον σημερινό, ατομοκεντρικό *τρόπο* ή πολιτισμό, η γνώση είναι μόνο πληροφόρηση και καθόλου *σχέση*, καθόλου *μετοχή*. Τον έφηβο τον χειραγωγεί στον «έρωτα» η πορνογραφία, το Διαδίκτυο. Η εμπειρία είναι μόνο «επινόηση», μια «μίμηση της ζωής», όπως είπε η Κλαρίσε Λισπέκτορ. Αντί για «*συγκλήρωσιν* βίου παντός», παγιώνεται η αυτονόητη εναλλαγή «συντρόφων» με συμπτωματική («κατά λάθος») τη γέννηση παιδιών. Ωσπου να βυθιστούν οι άνθρωποι στην ανήκεστη μοναξιά των γηρατειών, τρόφιμοι κάποιου ακριβοπληρωμένου καταθλιπτικού ιδρύματος ή όποιας έμμισθης φροντίδας.

Τον ανέραστο σημερινό πολιτισμό μας τον οικοδόμησαν πολλοί καλοθελητές: Οι τάχα και Χριστιανοί, που ταύτισαν την αγάπη με τη χρησιμοθηρική «φιλαλληλία», τον «αλτρουισμό», την αξιομισθία της «αλληλεγγύης». Οι τάχα και πολιτικοί, που ταύτισαν την υπουργία των κοινών αναγκών με την ψυχοπαθολογική εξουσιολαγνεία. Οι νάρκισσοι καλλιτέχνες. Οι συνδικαλιστές δάσκαλοι. «Διότι ένας κόσμος ολοζώντανος έχει τη δύναμη μιας κόλασης», συμπεραίνει η Κλαρίσε.

Ο εκλογικός κύκλος των πυρκαγιών

Από τη Μικρασιατική Καταστροφή του 1922 έως τις εκλογές του 2015

Καμένη έκταση (στρέμμ.)

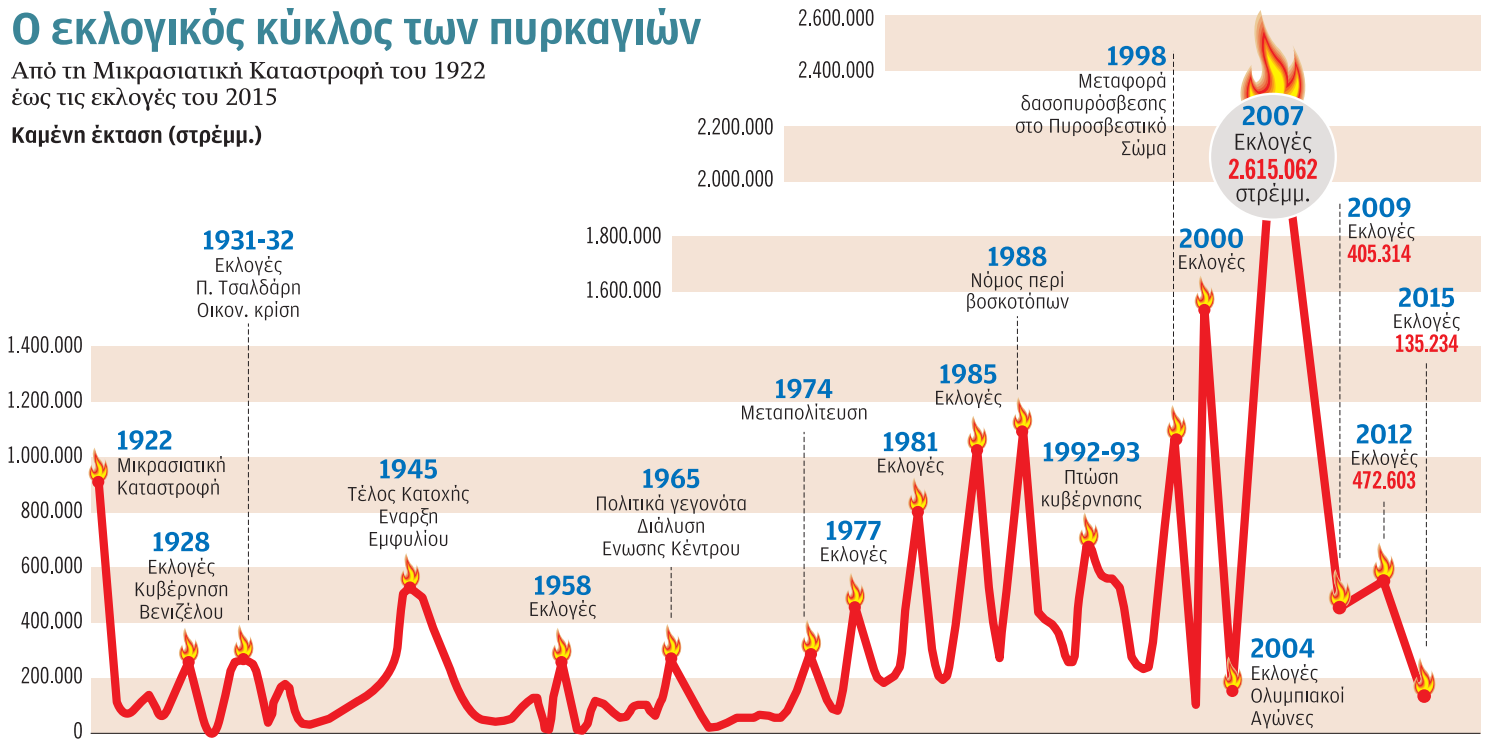

ΠΗΓΕΣ: ΑΠΘ (Εργαστήριο Δασικής Πολιτικής της Σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος), Πυροσβεστικό Σώμα

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η φονική πυρκαγιά έκαψε και τα σχέδια του Μαξίμου

Ο πρωθυπουργός καλείται να λάβει αποφάσεις υπό το βάρος της εθνικής τραγωδίας

ΠΥΡΙΝΟΣ ΟΛΕΘΡΟΣ

Του **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

«Θέλω να δεσμευθώ ότι: Τίποτε και κανένας δεν θα ξεχαστεί. Αλλά και τίποτα δεν θα μείνει χωρίς απαντήσεις». Αυτά ήταν τα πρώτα λόγια του πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα την επόμενη ημέρα της τραγωδίας. Ομως, δύο ημέρες μετά, σε μια συνέντευξη δύο σχεδόν ωρών, οι κ. Δημήτρης Τζανακόπουλος και Νίκος Τόσκας και οι επικεφαλής της Πυροσβεστικής και της Αστυνομίας δεν έδωσαν ούτε μία πειστική απάντηση για τα λάθη και τις παραλείψεις που οδήγησαν στην εκατόμβη των θυμάτων και στην καταστροφή στο Μάτι της Αττικής, επιρρίπτοντας όλες τις ευθύνες στα ακραία καιρικά φαινόμενα και σε πιθανούς εμπρηστές. Η κατακραυγή που προκάλεσε η αλαζονική προσέγγιση της κυβέρνησης οδήγησε τον κ. Τσίπρα την Παρασκευή σε στροφή 180 μοιρών, καθώς ενώπιον του υπουργικού συμβουλίου ανέλαβε με πολυήμερη καθυστέρηση την πολιτική ευθύνη για την καταστροφή. Την ίδια ώρα, ο πρωθυπουργός κινήθηκε στο τρίπτυχο: Ανασχηματισμός –όχι εκλογές–συντήρηση των σεναρίων περί «σκοτεινών κέντρων».

ΑΠΕ-ΜΠΕ / ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ / ANDREA BONETTI

Την Παρασκευή, ενώπιον του υπουργικού συμβουλίου ο κ. Τσίπρας ανέλαβε με πολυήμερη καθυστέρηση την πολιτική ευθύνη για την καταστροφή.

Σε περιδίνηση

Η κυβέρνηση ακόμη και μετά την παρέμβαση Τσίπρα βρίσκεται πλέον σε απόλυτη περιδίνηση, η εικόνα της σε επίπεδο ουσίας, αλλά και εντυπώσεων, έχει τρωθεί καίρια και το μόνο ερώτημα είναι το εύρος του πολιτικού κόστους που θα εισπράξει. Επί της ουσίας, ο πρωθυπουργός καλείται να κάνει το επόμενο διάστημα διαχείριση ζημιών, με πρώτο βήμα τον ανασχηματισμό της κυβέρνησης.

Στο «τραπέζι» έχει μπει και το σενάριο ενός ευρύτερου ανασχηματισμού, ώστε η κυβέρνηση να δώσει στίγμα «επανεκκίνησης».

Ο κ. Τσίπρας είχε αποφασίσει να προβεί σε «διορθωτικές» αλλαγές στο κυβερνητικό σχήμα πριν από την παρουσία του στη ΔΕΘ στις αρχές Σεπτεμβρίου. Ομως, σύμφωνα με πληροφορίες, μετά την εθνική τραγωδία, οι σχετικές αποφάσεις είναι πολύ πιθανόν να επισπευσθούν, όπως και ο ίδιος υπαινίχθηκε. Μάλιστα, όπως λέγεται, ήδη στο Μέγαρο Μαξίμου βρίσκονται σε εξέλιξη διεργασίες στη συγκεκριμένη κατεύθυνση, ενώ πλέον στο «τραπέζι» έχει μπει και το σενάριο ενός ευρύτερου ανασχηματισμού, ώστε η κυβέρνηση να δώσει ένα στίγμα «επανεκκίνησης» μετά την άκρως προβληματική εικόνα που εξέπεμψε όλα τα τελευταία εικοσιτετράωρα, με αποκορύφωμα τη σύσκεψη στο Κέντρο Επιχειρήσεων της Πυροσβεστικής, παρόντος του κ. Τσίπρα, τη Δευτέρα μετά τις 11 το βράδυ, κατά την οποία ήταν προφανές ότι κορυφαίοι υπουργοί και η περιφερειάρχης Ρένα Δούρου δεν είχαν ουσιαστικά εικόνα του εύρους της καταστροφής.

Σε κάθε περίπτωση, θα αποτελέσει έκπληξη πρώτου μεγέθους η παραμονή του πανταχόθεν βαλλόμενου αναπληρωτή υπουργού Προστασίας Νίκου Τόσκα. Εξάλλου, ο ίδιος ο κ. Τόσκας ανέφερε ότι όταν υπέβαλε την παραίτησή του στον κ. Τσίπρα, ο πρωθυπουργός περιορίστηκε να του αντιτείνει ότι «τώρα είναι η ώρα της μάχης». Σύμφωνα με πληροφορίες, η αποδοχή της παραίτησης του κ. Τόσκα δεν έγινε δεκτή, καθώς θα σηματοδοτούσε αποδοχή ευθύνης συνολικά της κυβέρνησης σε επίπεδο όχι πολιτικό, αλλά πρακτικών χειρισμών. Αντίθετα, παρά τις οργισμένες διαψεύσεις του Μεγάρου Μαξίμου εξετάστηκε το ενδεχόμενο αλλαγών σε κορυφαίο επιχειρησιακό επίπεδο, αλλά δεν δρομολογήθηκαν καθώς εκτιμήθηκε πως εάν υπήρχαν αλλαγές στην κορυφή της Πυροσβεστικής και της Αστυνομίας, θα έπρεπε αυτομάτως να αποπεμφθεί και ο κ. Τόσκας.

Πάντως, τυχόν ανασχηματισμός, διορθωτικός ή ευρύς, είναι εξαιρετικά αμφίβολο ότι θα επαρκέσει για την έστω μερική ανάταξη του πολιτικού κλίματος. Ο όλεθρος στο Μάτι κατέδειξε ότι η κυβέρνηση μπορεί να επαίρεται για την επικοινωνιακή ανάδειξη θεμάτων όπως η σκανδαλολογία, το «παλιό πολιτικό σύστημα» και η υποτιθέμενη έξοδος από τα μνημόνια, αλλά στη διαχείριση της καθημερινότητας και πρωτίστως στη διαχείριση μεγάλων κρίσεων παίρνει κάτω από τη βάση: Τόσο η καταστροφική πυρκαγιά που ξεκίνησε από το Νταού Πεντέλης όσο και οι πλημμύρες στη Μάνδρα κατέδειξαν πως παρότι έχει επί σχεδόν τέσσερα χρόνια την ευθύνη διακυβέρνησης της χώρας, ο ΣΥΡΙΖΑ δεν είναι σε θέση να προετοιμάσει τον κρατικό μηχανισμό και να προβεί στις ενέργειες που απαιτούνται ώστε να εγγυηθεί την ασφάλεια των πολιτών.

Παράλληλα, εκ των πραγμάτων, ο κ. Τσίπρας «χάνει» από τον σχεδιασμό του και τις προγραμματισμένες «φιέστες» με αφορμή την ολοκλήρωση του ελληνικού προγράμματος στις 21 Αυγούστου, στις οποίες είχε επενδύσει για την ενίσχυση της κυβερνητικής εικόνας. Ηδη, συζητείται οι τόνοι να κρατηθούν χαμηλοί, καθώς η τραγωδία θα είναι ακόμη ιδιαίτερα νωπή, ενώ στον πρωθυπουργό έχουν υποβληθεί εισηγήσεις να μην επισκεφθεί –όπως είχε προαναγγείλει– το Κατσελλόριζο. Το ερώτημα είναι εάν σ' αυτό το άκρως επιβαρυμένο περιβάλλον ο κ. Τσίπρας θα μπορέσει να παραμείνει σταθερός στον σχεδιασμό του για τριπλές εκλογές τον Μάιο του 2019 ή εάν η κυβερνητική φθορά θα έχει πλέον γεωμετρική πρόοδο, οδηγώντας σε επιτάχυνση των πολιτικών εξελίξεων.

Γιατί ο Μητσοτάκης επέλεξε τον δρόμο της μετριοπάθειας

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

«Δεν έχουμε να πούμε τίποτα. Πρέπει να σεβαστούμε αυτό που συμβαίνει»... Η απόφαση του Κυριάκου Μητσοτάκη να επιβάλει σιωπητήριο στη Ν.Δ. και να μη σηκώσει τους τόνους για την τραγωδία ήταν προσωπική και, πάντως, όχι ανεξάρτητη από το σοκ που προκάλεσαν και στον ίδιο οι εικόνες από το Μάτι. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ο πρόεδρος της Ν.Δ. είχε ήδη λάβει από τα ξημερώματα της Τρίτης την απόφασή του, την οποία και ανακοίνωσε στον «πρωινό καφέ» στους στενούς του συνεργάτες, παρουσία των δύο αντιπροέδρων του κόμματος. Η γραπτή δήλωσή του που ακολούθησε, έδωσε αργότερα και τον τόνο ότι την ώρα που η Ανατολική Αττική μετρά ακόμα νεκρούς, δεν είναι η ώρα για πολιτική αντιπαράθεση. Υπήρχε, όμως, και μια κρίσιμη επισήμανση: ότι το ελληνικό κράτος «διαχρονικά» αποδεικνύεται ανίκανο να προστατεύσει τις ζωές και τις περιουσίες των πολιτών του. Αυτή έχει τη σημασία της, καθώς εμμέσως πλην σαφώς ο κ. Μητσοτάκης αναγνώρισε μεν ότι το ζήτημα δεν αφορά μόνο μία μόνο κυβέρνηση, διαχώρισε, ωστόσο, τη θέση του από τα πεπραγμένα προηγούμενων κυβερνήσεων. Το σιωπητήριο και η προεδρική δήλωση έδειξαν έναν άλλο δρόμο αντιπολίτευσης μπροστά στην ανθρώπινη τραγωδία. Η εντολή ήταν να μην τοποθετηθεί κανένας πριν από τη λήξη του τριήμερου εθνικού πένθους που κήρυξε η κυβέρνηση. Και σίγουρα όχι πριν η Ν.Δ. αποκτήσει σαφέστερη εικόνα για το μέγεθος και τα γεγονότα που οδήγησαν στην τραγωδία, καθώς τα πρώτα 24ωρα ήταν χαοτικά.

Στάση υπευθυνότητας

Προσωπική ήταν και η απόφαση του προέδρου της Ν.Δ. να επισκεφθεί τις πληγείσες περιοχές, χωρίς την παρουσία κάμερας, καθώς δεν ήθελε να δώσει την εικόνα ότι επιδιώκει να καρπωθεί πολιτικά μια μεγάλη τραγωδία. Η απευθείας εικόνα για το τι συνέβη φέρεται να συνέβαλε τα μέγιστα στην απόφασή του όλη η Ν.Δ. να τηρήσει στάση υπευθυνότητας και μετριοπάθειας και να μην κάνει πολιτική πάνω στα αποκαΐδια. Ο κ. Μητσοτάκης θεωρεί ότι έχει «διαβάσει» σωστά την κοινωνία, η οποία ενώ βρίσκεται ακόμα υπό το σοκ των πληγών της και μετρά τους νεκρούς της, το τελευταίο που θέλει να ακούσει είναι κορώνες από τα τηλεπαράθυρα. Ηταν μια υπέρβαση. Και δεν ήταν η μόνη. Η απόφαση του προέδρου της Ν.Δ. να κινηθεί για να αναζητήσει λύσεις με θεσμικό τρόπο, στο πλαίσιο της οποίας τηλεφώνησε στον κ. Τσίπρα για να τον κάνει εταίρο της πρότασής του –κατόπιν συνεννόησης με το Ιδρυμα Σταύρος Νιάρχος– να αναλάβει το Ιδρυμα τη συντήρηση των εναέριων μέσων πυρόσβεσης για τα επόμενα πέντε χρόνια, ήταν χαρακτηριστική. Και, πάντως, έλεγαν στη Ν.Δ., «έδειξε ποιος είναι «ευαίσθητος»...

Εξάλλου, ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης δεν είχε κανένα λόγο να κάνει τη «βρώμικη δουλειά». Τα γεγονότα μιλούν από μόνα τους. Είναι αδιάψευστα, όπως και η κατακραυγή, που, σύμφωνα με συνεργάτες του προέδρου της Ν.Δ., ανάγκασε τον πρωθυπουργό σε αναδίπλωση με καθυστέρηση την Παρασκευή, καθώς ανέλαβε την πολιτική ευθύνη με την ομιλία του στο υπουργικό συμβούλιο. Ηδη, και πριν απ' αυτήν στην Πειραιώς έλεγαν ότι χωρίς «εχθρό» και χωρίς τη Ν.Δ. να αντιπολιτεύεται, η κυβέρνηση έμεινε «γυμνή» με τα πιεστικά ερωτήματα των πληγέντων και των μέσων ενημέρωσης. «Εκλήθη να αντιμετωπίσει τον εαυτό της και την πραγματικότητα», σημείωναν χαρακτηριστικά.

Ο πρόεδρος της Ν.Δ. θεωρεί ότι η κοινωνία το τελευταίο που θέλει να ακούσει είναι κορώνες από τα τηλεπαράθυρα.

Τούτο δεν σημαίνει ότι η Ν.Δ. δεν θα επιμείνει στον εντοπισμό και στην απόδοση ευθυνών, όπως κατέστη σαφές από τα ερωτήματα που έθεσε την Παρασκευή. Κατά πληροφορίες, ωστόσο, υπάρχει άνωθεν εντολή οι τόνοι να είναι μετριοπαθείς με στοχευμένα ερωτήματα, τακτική που θα κλιμακωθεί την ερχόμενη εβδομάδα.

EUROKINISSI / ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Ο κ. Μητσοτάκης επισκέφθηκε τις πληγείσες περιοχές χωρίς κάμερες, καθώς δεν ήθελε να θεωρηθεί ότι επιδιώκει πολιτικά οφέλη στα αποκαΐδια.

Επιμένει στην ουσιαστική απόδοση πολιτικών ευθυνών το ΚΙΝΑΛ

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

«Δεν έγινε απολύτως καμία διαχείριση της κρίσης από πλευράς κυβέρνησης». Με αυτή τη φράση, δίχως αποστροφές, περιγράφουν στο Κίνημα Αλλαγής, με την απόσταση του χρόνου που μας χωρίζει πλέον, όσα έλαβαν χώρα από τη Δευτέρα το βράδυ, όταν άρχισε να εκτυλίσσεται στην Ανατολική Αττική η σύγχρονη τραγωδία των φονικών πυρκαγιών. Στη Χαρ. Τρικούπη από την πρώτη στιγμή επέλεξαν να κρατήσουν χαμηλά τους τόνους και να βάλουν, ως ώφειλαν, «πλάτη» για την ανακούφιση των πληγέντων. Ενδεικτικό είναι ότι η πρώτη δήλωση Γεννηματά δεν περιείχε πουθενά ίχνος πολιτικής κριτικής, αλλά εστίαζε αποκλειστικά στην ανθρώπινη οδύνη και σε όσα έπρεπε να γίνουν

Στη Χαρ. Τρικούπη κατέληξαν στο συμπέρασμα πως υπήρξε «σαφέστατα ελλιπής διαχείριση».

εκείνη την ώρα ώστε να μειωθούν, ει δυνατόν, οι απώλειες. Ηταν ωστόσο θέμα χρόνου να έρθουμε και στη «δεύτερη πράξη» της τραγωδίας, εκείνη των ευθυνών, που είχε προαναγγελθεί στην πρώτη ανακοίνωση του κόμματος, με την προσεκτική διατύπωση «όλα τα άλλα στην ώρα τους». Η ώρα ήρθε λοιπόν. Αλλά όπως σημείωναν συνεργάτες της κ. Γεννηματά, πριν γίνει αναφορά περί πολιτικών ευθυνών, είχε προηγηθεί η κατάλληλη προετοιμασία, ώστε όσα ειπωθούν να αναζητούν τις αιτίες της τραγωδίας στη ρίζα τους και όχι απλά για να «γίνει αντιπολίτευση», ως είθισται σε αυτές τις περιπτώσεις.

Τις προηγούμενες ημέρες στη Χαρ. Τρικούπη έγιναν αθόρυβα αλλεπάλληλες συσκέψεις με αντικείμενο (και) την ενδελεχή εξέταση των όσων συνέβησαν κατά τη διάρκεια της φονικής πυρκαγιάς. «Η, πιο σωστά, των όσων δεν συνέβησαν», όπως σημειώνει στην «Κ» στέλεχος του κόμματος. Μια ομάδα υπό τη Φώφη Γεννηματά και πλαισιωμένη από έμπειρα στελέχη, όπως ο πρώην υπουργός Προστασίας του Πολίτη Μιχάλης Χρυσοχοΐδης και ο δήμαρχος Αθηναίων Γιώργος Καμίνης, επιχείρησε να αναλύσει την κατάσταση. Αυτό που ειπώθηκε κατά την αποτίμηση είναι πως, σε κάθε αντίστοιχη περίπτωση, η διαχείριση του προβλήματος γίνεται πάνω σε τρεις άξονες: Πρώτον, στο ανθρώπινο δυναμικό.

Το πρώτιστο είναι να υπάρχουν οι κατάλληλοι άνθρωποι σε όλες τις θέσεις-κλειδιά του κρατικού μηχανισμού, που να μπορούν να δράσουν και να φέρουν εις πέρας με ορθή κρίση, παρά την πίεση, την αποστολή τους. Επί παραδείγματι, να μπορούν οι αρμόδιοι να υπολογίσουν το πώς θα εξελιχθεί ένα φαινόμενο, ώστε να δράσουν κατασταλτικά. Το δεύτερο είναι η αξιολόγηση του περιστατικού, ώστε να υπάρξει σωστή διαχείριση. Αν δεν εκτιμηθεί σωστά η κατάσταση, δεν υπάρχει δυνατότητα σωστής εκπόνησης σχεδίου και τελικά ορθής διαχείρισής του. Το τρίτο είναι η λήψη άμεσων αποφάσεων, κάτι που απαιτεί αυστηρή «δομή» που πρέπει νομοτελειακά να καταλήγει σε ένα πρόσωπο, που θα έχει το «γενικό και τελικό πρόσταγμα».

Τα συμπεράσματα

Τα ανωτέρω μπορεί να φαίνονται θεωρητικά, αλλά ακριβώς σε αυτή την «αλυσίδα» εντοπίζουν στο ΚΙΝΑΛ τις «πολιτικές ευθύνες», καθώς είναι βέβαιο πως κάποιες από αυτές τις προϋποθέσεις, αν όχι όλες, δεν υπήρξαν. Στο πλαίσιο αυτό και με βάση τους τρεις αυτούς de facto άξονες, στη Χαρ. Τρικούπη κατέληξαν στο συμπέρασμα πως υπήρξε «σαφέστατα ελλιπής διαχείριση», κάτι που αυτομάτως συνεπάγεται «πολιτικές ευθύνες», όπως τόνισε την Παρασκευή στη δημόσια παρέμβασή της η κ. Γεννηματά.

Στην αξιολόγηση των πεπραγμένων – που έγινε στη Χαρ. Τρικούπη– ιεραρχούν πολύ ψηλά και το ζήτημα της εκκένωσης. Τα όσα υποστήριξε ο κ. Τζανακόπουλος περί μη δυνατότητας εκκένωσης του οικισμού είναι «προκλητικά», λέει συνεργάτης της κ. Γεννηματά, που μιλάει και για «κακή αξιολόγηση της κατάστασης». Τα ανωτέρω σχηματίζουν ένα παζλ με «ευθύνες» οι οποίες πρέπει να αποδοθούν. Η δήλωση του κ. Τσίπρα, την Παρασκευή το απόγευμα, πως «αναλαμβάνει την πολιτική ευθύνη» ουδόλως άλλαξε αυτή την προοπτική, καθώς δεν συνοδεύτηκε από καμία παραίτηση, ούτε έδωσε απαντήσεις. Σύμφωνα με πηγές της Χαρ. Τρικούπη, «το αίτημα ανάληψης ευθυνών παραμένει ακέραιο και θα αναζητηθεί εκ νέου».

Οι Ενοπλες Δυνάμεις ξελασπώνουν το κράτος

Επωμίζονται συνεχώς καθήκοντα και ρόλους που δεν τους ανήκουν

ΑΠΕ-ΜΠΕ / ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΕΛΤΕΣ

Ανδρες των Ενόπλων Δυνάμεων προσφέρουν από την πρώτη στιγμή βοήθεια στους πληγέντες από την πυρκαγιά στην Ανατολική Αττική.

ΠΥΡΙΝΟΣ ΟΛΕΘΡΟΣ

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Η τραγωδία στο Μάτι και η ενεργοποίηση των Ενόπλων Δυνάμεων, προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι έκτακτες συνθήκες που προέκυψαν από τον πύρινο όλεθρο, αποτελούν ακόμα ένα επεισόδιο το οποίο υποδηλώνει τις συνθήκες οιονεί κατάρρευσης του υπόλοιπου κρατικού μηχανισμού. Ο Στρατός Ξηράς, το Πολεμικό Ναυτικό, η Πολεμική Αεροπορία έχουν μετατραπεί στο υποκατάστατο ενός κράτους το οποίο αδυνατεί να αντεπεξέλθει στα βασικά καθήκοντά του: την παροχή πολιτικής προστασίας, τα δημόσια έργα, τις εργασίες αποκατάστασης υποδομών, το προσφυγικό ακόμη και τη μεταφορά ιατρικών αποβλήτων. Φυσικά, μέρος αυτών των δραστηριοτήτων είναι απολύτως φυσιολογικό να βρίσκεται από την αιγίδα των Ε.Δ. και να διεκπεραιώνεται από τους κλάδους τους. Μέρος αυτών είναι, προφανώς, η ευθύνη για τα εναέρια πυροσβεστικά μέσα. Ωστόσο, πλέον, φαίνεται ότι ο σταθερός και λειτουργικός μηχανισμός που διαθέτει το στράτευμα σε όλη την έκταση της χώρας αποτελεί την εύκολη λύση όχι μόνο για την κεντρική κυβέρνηση αλλά και τους δήμους.

Τελευταίο παράδειγμα είναι η δρομολόγηση αρματαγωγών για τη μεταφορά νοσοκομειακών αποβλήτων από τα Δωδεκάνησα έπειτα από πολύμηνες διαπραγματεύσεις ανάμεσα στο υπουργείο Εθνικής Αμυνας, το υπουργείο Υγείας και την Περιφέρεια Δωδεκανήσων, παρά τις ενστάσεις που διατυπώθηκαν από τα στρατιωτικά στελέχη για την καταλληλότητα των αρματαγωγών να μεταφέρουν απόβλητα υψηλής τοξικότητας. Πρακτικά, η συγκεκριμένη επιλογή έγινε προκειμένου να αποφευχθεί η μίσθωση πλοίων και οχημάτων που είναι ενδεδειγμένα για τέτοιου τύπου μεταφορές. Η συγκεκριμένη περίπτωση δεν είναι η μοναδική.

Πριν από λίγες ημέρες, έφθασαν ξανά στο υπουργείο Εθνικής Αμυνας αιτήματα από τους Δήμους Μάνδρας και Ειδυλλίας για τη διάνοιξη οδών στην περιοχή που τους τελευταίους μήνες έχει καταστραφεί δύο φορές από πλημμύρες. Και στη συγκεκριμένη περίπτωση, το υπουργείο Υποδομών και η Περιφέρεια Αττικής απουσιάζουν, με αποτέλεσμα οι τοπικοί άρχοντες να στρέφονται στον Στρατό. Αρχικά η ΜΟΜΚΑ (Μονάδα Μελετών και Κατασκευών, άλλοτε ΜΟΜΑ), στην οποία πρακτικά απευθύνονται όλα αυτά τα αιτήματα, ανασυγκροτήθηκε προκειμένου να αντιμετωπιστούν ελλείψεις που υπάρχουν σε απομακρυσμένες περιοχές. Η διάνοιξη και ασφαλτόστρωση οδών σε νησιά ή παραμεθόριες, ορεινές περιοχές θεωρούνται από τα στελέχη ως φυσιολογικές, καθώς, συχνά αυτού του τύπου τα έργα είναι πολύ μικρά και υπήρχε πραγματική αδυναμία των μικρών δήμων να τα καταφέρουν. Η ενεργοποίηση, όμως, της ΜΟΜΚΑ για εργασίες λίγα χιλιόμετρα από το κέντρο της Αθήνας μαρτυρά ουσιαστικές αδυναμίες του κράτους.

Παρά το γεγονός ότι τα περισσότερα αιτήματα αποκρούονται, οι πιέσεις είναι διαρκείς και δεν προέρχονται αποκλειστικά και μόνον από την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Πιέσεις από παντού

Ουκ ολίγα κυβερνητικά στελέχη, αδυνατώντας να αξιοποιήσουν τους διαλυμένους μηχανισμούς των υπουργείων τους, ασκούν πίεση στο υπουργείο Εθνικής Αμυνας προκειμένου να καλύψουν τις ελλείψεις τους. Παράδειγμα είναι τα κινητά ιατρεία. Παλιότερα, ήταν ένας τρόπος για να αντιμετωπιστούν έκτακτα περιστατικά σε νησιά και δύσβατες περιοχές. Πλέον οι στρατιωτικοί ιατροί καλύπτουν ολοένα και περισσότερες ανάγκες, οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν και βασικές. Επίσης, οι Ε.Δ. πραγματοποιούν το σύνολο των αεροδιακομιδών ανά την Ελλάδα, ενώ δίχως τη συνδρομή τους είναι πολύ δύσκολη η διεκπεραίωση επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης, ακόμα και από το πολύ έμπειρο προσωπικό του Λιμενικού.

Μία από τις μεγαλύτερες επιβαρύνσεις παραμένει ο κεντρικός συντονιστικός ρόλος που έχουν αναλάβει στο προσφυγικό. Οι Ε.Δ. διαχειρίζονται 31 δομές φιλοξενίας προσφύγων και μεταναστών. Σε αυτές, με βάση τα τελευταία στοιχεία (26 Ιουλίου), φιλοξενούνται 29.045 άτομα, σχεδόν 4.000 περισσότεροι από την πραγματική δυναμικότητά τους, κυρίως στη Λέσβο, στη Σάμο, στη Χίο, στην Κω και στα Διαβατά. Σε αυτές τις δομές, εκτός από την παροχή συσσιτίων, η υγειονομική περίθαλψη των προσφύγων και μεταναστών έχει αναληφθεί σχεδόν εξ ολοκλήρου από τους γιατρούς και τους νοσηλευτές των Ενόπλων Δυνάμεων.

Το τελευταίο παράδειγμα αποτελεί απλώς επιβεβαίωση μιας τάσης την οποία οι έμπειροι αξιωματικοί γνωρίζουν καλά. Οι Ε.Δ. καλούνται να συνδράμουν σε έκτακτες συνθήκες και, σε γενικές γραμμές, αυτό είναι κατανοητό, αν όχι φυσικό, από τους περισσότερους. Το πρόβλημα είναι ότι στη συνέχεια η κατάσταση αυτή μονιμοποιείται, με τα επιτελικά γραφεία των αρχηγών ΓΕΕΘΑ, ΓΕΣ, ΓΕΝ και ΓΕΑ να μετατρέπονται, εν πολλοίς, σε γραφεία διαχείρισης κρίσεων που έχουν μικρή σχέση με το βασικό καθήκον τους.

REUTERS / ALKIS KONSTANTINIDIS

Καναντέρ και φρεγάτα επιτηρούν στο Μάτι, την επομένη της καταστροφής.

Από δημόσια έργα και εργασίες αποκατάστασης υποδομών έως το προσφυγικό και τη μεταφορά ιατρικών αποβλήτων.

Αμερικανική βοήθεια από αέρος στις δύο φωτιές

Ουκ ολίγα έμπειρα στελέχη στο υπουργείο Εθνικής Αμυνας αντιλαμβάνονται τη διαχείριση των αποτελεσμάτων τόσων διαφορετικών και πολλαπλών κρίσεων ως εμπειρία που παραπέμπει στην αντιμετώπιση φαινομένων υβριδικού πολέμου.

Ωστόσο, από τις ελληνικές Ενοπλες Δυνάμεις απουσιάζουν τα προηγμένα τεχνολογικά μέσα. Τα διαθέτουν, όμως, συμμαχικές χώρες, όπως οι ΗΠΑ. Ο πύρινος όλεθρος στο Μάτι και οι καταστροφικές πυρκαγιές στην Κινέτα έγιναν αφορμή και για μια πρώτη συνεργασία με τις αμερικανικές Ενοπλες Δυνάμεις.

Πρακτικά οι Αμερικανοί παρείχαν στο υπουργείο Εθνικής Αμυνας, έπειτα από άμεση συνεννόηση ανάμεσα στον πρέσβη των ΗΠΑ Τζέφρεϊ Πάιατ και στον υπουργό Εθνικής Αμύνης Πάνο Καμμένο, την από αέρος δυνατότητα αποτύπωσης της επιχειρησιακής κατάστασης στην Κινέτα και στο Μάτι.

Το drone και το P-8

Επί τούτω, ένα drone τύπου MQ-9 Reaper απογειώθηκε από την 110 Πτέρυγα Μάχης στη Λάρισα, όπου η αμερικανική αεροπορία διαθέτει βάση συντήρησης και υποστήριξης των συγκεκριμένων μη επανδρωμένων αεροσκαφών. Το αμερικανικό drone κατέγραψε την κατάσταση στο έδαφος, όπως άλλωστε και ένα αεροσκάφος ναυτικής συνεργασίας (του αμερικανικού Ναυτικού) τύπου P-8 Poseidon, το οποίο είχε απογειωθεί από την Ιταλία.

Η συγκεκριμένη δράση αποτελεί, σύμφωνα με ορισμένες πηγές, μια πρώτη πρόβα για τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να εξελιχθεί η ολοένα και στενότερη συνεργασία ανάμεσα στις Ενοπλες Δυνάμεις ΗΠΑ και Ελλάδας.

Εν ολίγοις, οι Αμερικανοί εκφράζουν έτσι την πρόθεσή τους να συνδράμουν την Ελλάδα όχι μόνο σε επίπεδο επιχειρησιακής εκπαίδευσης, αλλά και στην ενίσχυση της πολιτικής προστασίας, εφόσον, βεβαίως, κάτι τέτοιο ζητηθεί από την Αθήνα. Τέτοιο αίτημα, προφανώς και υπήρξε από την πλευρά του υπουργείου Εθνικής Αμυνας στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Αντιθέτως, από την Αθήνα δεν ζητήθηκε η βοήθεια του πληρώματος της ναυαρχίδας του έκτου στόλου «USS Mount Whitney», η οποία ήταν ελλιμενισμένη στον Πειραιά για το μεγαλύτερο μέρος της εβδομάδας που πέρασε, προτού συνεχίσει τις δραστηριότητές της ανάμεσα στην Ανατολική Μεσόγειο και τη Μαύρη Θάλασσα.

Β. Ν.

Το δύσκολο έργο της ταυτοποίησης των θυμάτων της τραγωδίας

Τι λέει στην «Κ» ο ιατροδικαστής Κώστας Κούβαρης, της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού

Της **ΤΑΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ**

«Ως εξαιρετικά δύσκολη κατάσταση» χαρακτηρίζει τη διαδικασία ταυτοποίησης των σορών από τη φωτιά στο Μάτι ο Κώστας Κούβαρης. Ο ιατροδικαστής της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού (ICRC) έχει λάβει μέρος σε δεκάδες αποστολές ταυτοποίησης θυμάτων μαζικών καταστροφών, όπως πολέμους, σεισμούς, πλημμύρες. Εξαιτίας της εμπειρίας της, η ICRC κλήθηκε ως σύμβουλος να ενισχύσει το έργο της Ομάδας Αναγνώρισης Θυμάτων Καταστροφών (ΟΑΘΥΚ) της Ελληνικής Αστυνομίας, που πραγματοποιεί την αναγνώριση και ταυτοποίηση των θυμάτων της φονικής πυρκαγιάς. «Οι σοροί που προέρχονται από φωτιά είναι κάτι που είναι καλύτερα να μη χρειαστεί να αντικρίσει κανείς» παραδέχεται, παρά τη μεγάλη του εμπειρία.

«Το πιο εύκολο πράγμα σε αυτές τις περιπτώσεις είναι να συμβεί, αυτό που δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να συμβεί, δηλαδή να γίνει λάθος ταυτοποίηση. Αρκεί κάποιος από όσους δουλεύουν σε εξαιρετικά δύσκολες και φορτισμένες συναισθηματικά συνθήκες να παρακούσει και αντί για τον αριθμό 11 να σημειώσει 1, είναι τόσο εύκολο. Ομως αυτό το λάθος σημαίνει τρομερή ταλαιπωρία, πριν από όλους για την οικογένεια, συναισθηματική αλλά και πρακτική», εξηγεί στην «Κ» ο κ. Κούβαρης.

«Οταν κάθε ένας από αυτούς τους ανθρώπους ταυτοποιηθεί θα πάψει να είναι αγνοούμενος, θα φύγει από τη συγκεκριμένη λίστα και θα αποκτήσει ένα όνομα. Αυτό πρέπει να γίνει σωστά. Δεν πρέπει να υπερισχύσει η ταχύτητα της ποιότητας».

Και νομικοί λόγοι

Η ταυτοποίηση δεν έχει ποσοστά. Πρέπει να είσαι 100% σίγουρος για το αποτέλεσμα. «Εκτός από τους ανθρωπιστικούς και κοινωνικούς λόγους, η ταυτοποίηση είναι απαραίτητη και για νομικούς λόγους: Θα ακολουθήσουν κληρονομικά θέματα, ασφάλειες ζωής ενδεχομένως», λέει ο ιατροδικαστής.

Ο μεγάλος αριθμός των θυμάτων σε μικρό χρονικό διάστημα στις περιπτώσεις μαζικών καταστροφών δυσκολεύει πολύ τη δουλειά όσων στη συνέχεια καλούνται να ταυτοποιήσουν τα θύματα. «Εχουμε πάνω από 80 νεκρούς μέσα σε λίγες ώρες, αυτό το γεγονός περιπλέκει δραματικά τα πράγματα. Δεν μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε δεδομένα. Για παράδειγμα ένα κινητό σε μια τσέπη, δεν αποτελεί στοιχείο γιατί όλοι έχουμε ένα κινητό».

Η φωτιά επίσης καταστρέφει πολλά στοιχεία με πρώτο και κύριο αυτό της εξωτερικής εμφάνισης που θα μπορούσε να αποτελέσει στοιχείο αναγνώρισης. Ο ιατροδικαστής έχει ασχοληθεί με δεκάδες υποθέσεις εξέτασης πτωμάτων άγνωστης ταυτότητας προκειμένου να καταστεί δυνατή η ταυτοποίησή τους, όμως η περίπτωση της πυρκαγιάς είναι από τις πλέον δύσκολες. «Σε ένα πολύ μεγάλο ποσοστό αυτών των πτωμάτων η οπτική αναγνώριση δεν είναι δυνατή γιατί πρόκειται για εξαιρετικά ταλαιπωρημένες σορούς», εξηγεί ο ερευνητής.

Οσον αφορά τα δακτυλικά αποτυπώματα, στις περιπτώσεις που είναι δυνατόν να ληφθούν, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν αν δεν υπάρχει κάποιο αρχείο με το οποίο να συγκριθούν. «Η αστυνομία δεν έχει αποτυπώματα όλων των ανθρώπων. Για τα μικρά παιδιά ας πούμε δεν υπάρχει αρχείο αποτυπωμάτων», λέει ο κ. Κούβαρης. Υπάρχουν επίσης τα οδοντικά χαρακτηριστικά, ωστόσο στην Ελλάδα τα οδοντικά αρχεία δεν είναι ιδιαίτερα ενημερωμένα σύμφωνα με τον ειδικό.

Ο τρόπος που επιλέγεται σε αυτές τις περιπτώσεις να γίνει η ταυτοποίηση είναι με σύγκριση DNA το οποίο λαμβάνεται από τους άμεσους συγγενείς (παππούδες, γονείς, παιδιά), όσους δηλαδή βρίσκονται στην ίδια γραμμή αίματος. Τα δείγματα από αδέλφια δεν είναι χρήσιμα παρά μόνο εφόσον χρησιμοποιηθούν συνδυαστικά με άλλα δείγματα ή αν υπάρχουν πολλά αδέλφια.

«Από τη στιγμή που και τα δύο δείγματα, του πτώματος και του συγγενούς φτάσουν στο εργαστήριο, μπορούμε να έχουμε αποτέλεσμα σε δώδεκα ώρες, ανάλογα βέβαια και με τον φόρτο του εργαστηρίου» λέει ο κ. Κούβαρης.

«Σε αυτή την περίπτωση όλοι δουλεύουμε συνέχεια. Καταλαβαίνουμε τον πόνο των συγγενών και προσπαθούμε όλα να γίνουν όσο το δυνατόν συντομότερα», προσθέτει. Μετά την ταυτοποίηση, ειδικοί της ΟΑΘΥΚ αναλαμβάνουν να αποδώσουν τη σορό στους συγγενείς ώστε να ολοκληρωθεί η διαδικασία, που αποτελεί δεδομένων των συνθηκών και μια λύτρωση.

Ο κ. Κούβαρης γνωρίζει την αγωνία της αναμονής γι' αυτό και καταλήγει. «Συλλυπητήρια στους συγγενείς, καλό κουράγιο σε όλους και ακόμα περισσότερο σε αυτούς που περιμένουν».

EUROKINISSI / TATIANA ΜΠΟΛΑΡΗ

Η ICRC κλήθηκε ως σύμβουλος να ενισχύσει το έργο της Ομάδας Αναγνώρισης Θυμάτων Καταστροφών (ΟΑΘΥΚ) της Ελληνικής Αστυνομίας.

«Οι σοροί που προέρχονται από φωτιά είναι κάτι που καλύτερα να μη χρειαστεί να αντικρίσει κανείς», παραδέχεται, παρά τη μεγάλη εμπειρία του.

Η Τουρκία, τα F-35 και οι S-400

Η επιμονή του Ταγίπ Ερντογάν να προμηθευτεί και τα δύο «αντίπαλα» όπλα προκαλεί αντιδράσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες

Τη δυσκολία της ισορροπίας σε δύο βάρκες ταυτόχρονα διαπίστωσε την εβδομάδα που πέρασε η Τουρκία, μετά τα εμπόδια που έθεσε το Κογκρέσο των ΗΠΑ στην παράδοση των αεροσκαφών πέμπτης γενιάς F-35 στην Αγκυρα. Η κυβέρνηση Ερντογάν εννοεί να προμηθευτεί τόσο τα F-35 όσο και τα «αντίπαλα» ρωσικής κατασκευής αντιαεροπορικά συστήματα S-400.

«Ο (Τούρκος πρόεδρος) Ερντογάν έχει ήδη πληρώσει πολλά λεφτά στη Ρωσία και πρέπει να του πούμε ότι δεν προσπαθούμε να δημιουργήσουμε προβλήματα στις σχέσεις του με τον Πούτιν, αλλά ότι υπάρχουν τεράστιες ανησυχίες ειδικά για τα F-35», σημείωσε στους Financial Times ο πρώην πρέσβης των ΗΠΑ στην Τουρκία Τζέιμς Τζέφρι. «Συνιστά για εμάς πραγματική στρατηγική απειλή».

Σύγκριση μαχητικών αεροσκαφών

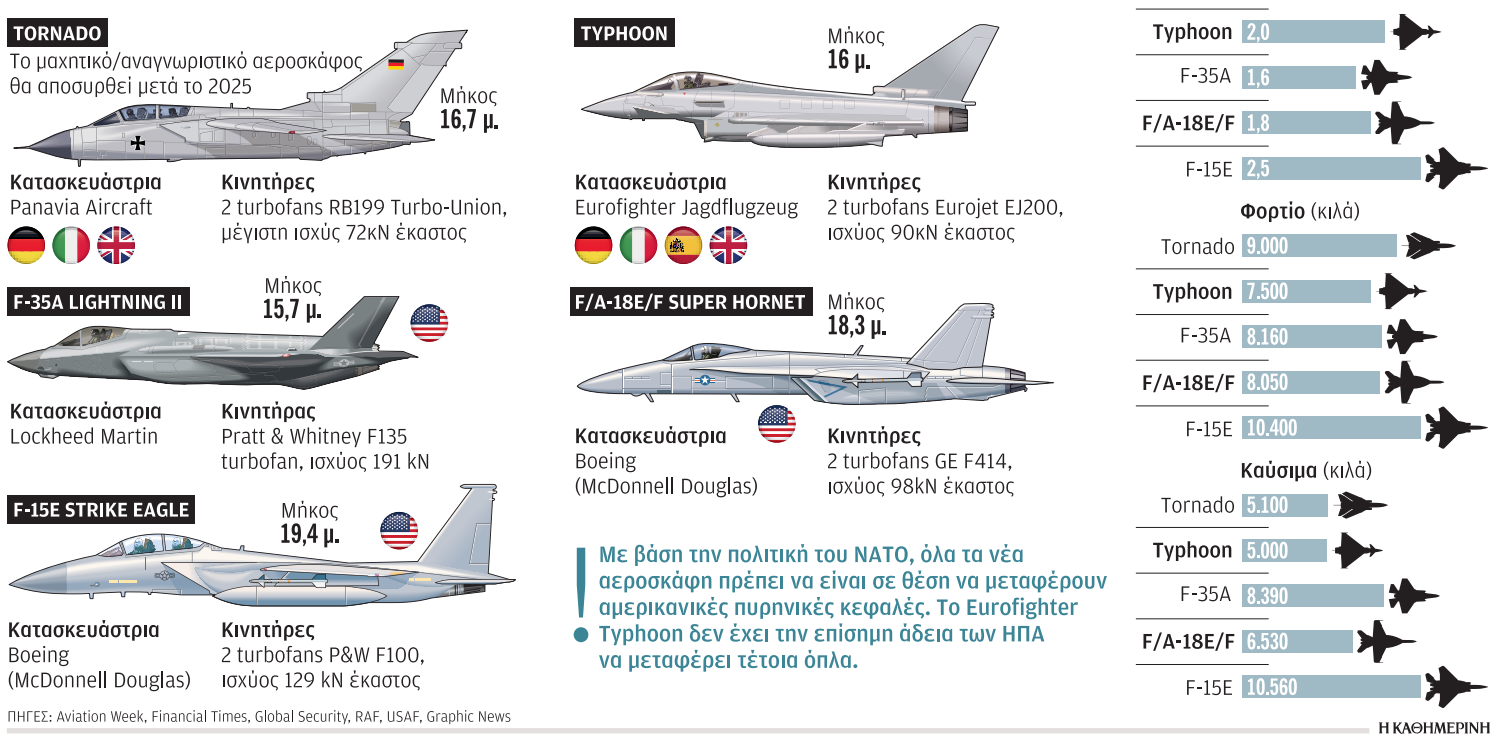

ΠΗΓΕΣ: Aviation Week, Financial Times, Global Security, RAF, USAF, Graphic News

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σε δύσκολη θέση

«Το Πεντάγωνο βρίσκεται σε πολύ δύσκολη θέση. Ηλπιζαν ότι θα μπορούσαν να πείσουν τους Τούρκους να εγκαταλείψουν τους S-400 γιατί η Τουρκία είναι πολύ σημαντικός σύμμαχος», είπε ο Ερικ Εντελμαν, επίσης πρώην πρέσβης των ΗΠΑ στην Τουρκία και πρώην ανώτατο στέλεχος του Πενταγώνου, τονίζοντας ότι η χρήση των F-35 από κοινού με τους S-400 θα μπορούσε να δώσει στα ρωσικά ραντάρ στοιχεία για τον τρόπο με τον οποίο τα F-35 διαφεύγουν την ανίχνευση.

Στις 21 Ιουνίου, τα τουρκικά μέσα ενημέρωσης μετέδιδαν σε θριαμβευτικούς τόνους ότι η κατασκευάστρια εταιρεία Lockheed παρέδωσε τα πρώτα δύο F-35 στην Τουρκία, αλλά το θέμα δεν λύθηκε. Η παράδοση έγινε στο Τέξας, απ' όπου τα αεροσκάφη αναχώρησαν για την Αριζόνα. Εκεί θα βρίσκονται τουλάχιστον για ένα χρόνο ακόμη, όσο διαρκεί η εκπαίδευση των πρώτων Τούρκων πιλότων.

Το επόμενο δωδεκάμηνο στις αμερικανοτουρκικές σχέσεις θα κρίνει εάν θα παραδοθούν τα αεροσκάφη.

Η τροπή που θα πάρουν οι αμερικανοτουρκικές σχέσεις στη διάρκεια του 12μήνου θα κρίνει αν τα δύο αεροσκάφη θα μεταβούν στην Τουρκία και αν θα ακολουθήσει και η παράδοση των υπόλοιπων 98 που έχει παραγγείλει η Αγκυρα. Βουλευτές και γερουσιαστές και των δύο αμερικανικών κομμάτων έχουν εκφράσει ανησυχίες τόσο για τα στρατηγικά προβλήματα που συνεπάγεται η από κοινού χρήση S-400 και F-35, όσο και για την υποβάθμιση του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τουρκία. Ετσι, προσετέθη στο νομοσχέδιο για τον προϋπολογισμό του Πενταγώνου η απαίτηση να εξετάσει το Πεντάγωνο τις επιπτώσεις που θα είχε η εξαίρεση της Τουρκίας από τη διαδικασία συμπαραγωγής των F-35. (Στην παραγωγή του αεροσκάφους μετέχουν, πλην ΗΠΑ και Τουρκίας, εταιρείες από την Αυστραλία, τον Καναδά, τη Βρετανία, την Ιταλία, την Ολλανδία, τη Δανία και τη Νορβηγία, ενώ εργοστάσιο συναρμολόγησης υπάρχει και στην Ιαπωνία.)

Ο Αμερικανός υπουργός Αμυνας Τζέιμς Μάτις έχει ήδη απαντήσει στο ερώτημα αυτό με τρόπο που δεν ικανοποιεί τους γερουσιαστές. Με επιστολή του προς το Κογκρέσο, ο Μάτις υποστήριξε ότι κατανοεί τις ανησυχίες για την αυταρχική εκτροπή στη χώρα, αλλά ότι ο αποκλεισμός της Τουρκίας από την παραγωγή των F-35 «μπορεί να διαταράξει τη διεθνή αλυσίδα παραγωγής», ανεβάζοντας το κόστος του αεροσκάφους.

Η υποστήριξη του Πενταγώνου και του Λευκού Οίκου προσέφερε στον Τούρκο πρόεδρο τη δυνατότητα να δηλώνει ότι «δεν έχει καμία ανησυχία» ότι θα παραλάβει κανονικά τα αεροσκάφη. Μόνο που το κλίμα στην αμερικανική κυβέρνηση απέναντι στην Τουρκία βάρυνε απότομα την περασμένη εβδομάδα, μετά την άρνηση τουρκικού δικαστηρίου να αποφυλακίσει τον Αμερικανό πάστορα Μπράνσον και τη δήλωση της Αγκυρας ότι δεν θα μετάσχει στις κυρώσεις κατά του Ιράν. Ετσι, αντί να συζητήσει περί παραδόσεων αεροσκαφών, ο Αμερικανός πρόεδρος έφθασε την Πέμπτη να απειλήσει την Τουρκία με απροσδιόριστης μορφής κυρώσεις.

REUTERS, A.P.

Οικονομικές κυρώσεις

Ο υπολογισμός της Αγκυρας περί δικογνωμίας Κογκρέσου και αμερικανικής κυβέρνησης αποδείχθηκε εσφαλμένος την Πέμπτη, καθώς, ταυτόχρονα με το tweet του Αμερικανού προέδρου που έκανε λόγο για κυρώσεις, το νομοσχέδιο των κυρώσεων λάμβανε ομόφωνα το πράσινο φως της επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων της Γερουσίας. Οταν ψηφιστεί από την Ολομέλεια, το Turkey International Financial Institutions Act θα υποχρεώσει τους Αμερικανούς που υπηρετούν στην Παγκόσμια Τράπεζα και στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης να καταψηφίσουν «οποιοδήποτε δάνειο, χρηματική ή τεχνική βοήθεια» προς την Τουρκία. Το νομοσχέδιο είναι ωστόσο πιο ελαστικό σε ό,τι αφορά τον πιο κρίσιμο θεσμό, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, ζητώντας από τον Αμερικανό εκπρόσωπο «να συνεργαστεί με άλλους χρηματοδότες ώστε να υπάρξει συνεκτική προσέγγιση για τη δανειοδότηση της Τουρκίας, με τρόπο που να προωθεί τα ανθρώπινα δικαιώματα». Το νομοσχέδιο προβλέπει ότι οι κυρώσεις θα παραμείνουν σε ισχύ μέχρι να διαπιστωθεί ότι «η Αγκυρα δεν κρατεί αυθαίρετα, ούτε αρνείται την ελευθερία μετακίνησης σε Αμερικανούς πολίτες ή εγχώριο προσωπικό της αμερικανικής διπλωματικής αποστολής στην Τουρκία».

REUTERS

Απειλές πολέμου ΗΠΑ - Ιράν

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Την Παρασκευή (Πέμπτη στην Ελλάδα) ανώνυμοι Αυστραλοί αξιωματούχοι δήλωσαν στο αυστραλιανό τηλεοπτικό δίκτυο ABC ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες ετοιμάζονται να βομβαρδίσουν τις πυρηνικές εγκαταστάσεις του Ιράν «ίσως και τον επόμενο μήνα» και ότι οι υπηρεσίες δορυφορικής κατασκοπείας της χώρας, σε συνεργασία με τις βρετανικές, συμβάλλουν στην προετοιμασία συλλέγοντας πληροφορίες. Το δραματικό ρεπορτάζ είναι αδύνατο να επιβεβαιωθεί, αλλά η απόφαση της Ουάσιγκτον να αποσταθεροποιήσει μια χώρα-κλειδί στη Μέση Ανατολή έχει ληφθεί.

Η πολιτική που έχει θέσει σε εφαρμογή ο Αμερικανός πρόεδρος Τραμπ συνοψίστηκε από τον βασικό προπαγανδιστή της εισβολής στο Ιράκ, παλαιό εκπρόσωπο Τύπου του Λευκού Οίκου, Αρι Φλάισερ, στο Fox News ως εξής: «Οσο πιο ασταθές μπορεί να γίνει το Ιράν με τη βοήθειά μας, τόσο καλύτερα». Η διαμάχη στους κόλπους του Λευκού Οίκου φαίνεται να διεξάγεται ανάμεσα σε όσους ζητούν βομβαρδισμούς το ταχύτερο και σε όσους επιδιώκουν «απλώς» την κατάρρευση της ιρανικής οικονομίας, την εξαθλίωση του πληθυσμού των 80 εκατομμυρίων και την πολιτική αναταραχή, ώστε να σταματήσει η προβολή ιρανικής ισχύος στην περιοχή.

Στον Λευκό Οίκο κάποιοι ζητούν βομβαρδισμούς το ταχύτερο και άλλοι επιδιώκουν «απλώς» την κατάρρευση της ιρανικής οικονομίας.

REUTERS / CARLOS BARRIA

Το αυστραλιανό ABC μετέδωσε ότι ετοιμάζεται βομβαρδισμός των πυρηνικών εγκαταστάσεων της Τεχεράνης.

Οι κυρώσεις

Κομβικό ρόλο και στα δύο σενάρια διαδραματίζουν οι οικονομικές κυρώσεις που τίθενται σε ισχύ σε λίγες ημέρες και προβλέπεται να επεκταθούν τον Νοέμβριο με στόχο τον πλήρη αποκλεισμό του Ιράν από το διεθνές τραπεζικό σύστημα και τις αγορές ενέργειας. Το ισλαμικό καθεστώς της Τεχεράνης έχει επιβιώσει σε καθεστώς λιγότερο ή περισσότερο σκληρών κυρώσεων τις τελευταίες τέσσερις δεκαετίες, όμως είναι μεγάλο λάθος, σε αυτή την περίπτωση, να απορρίπτει κανείς τις εξελίξεις ως «έργο που το έχουμε ξαναδεί». Ούτε είναι παρήγορο ότι η ρητορική του Αμερικανού προέδρου Τραμπ απέναντι στην ιρανική ηγεσία θυμίζει τις απειλές του προς τον Βορειοκορεάτη Κιμ Γιονγκ Ουν, με τον οποίο τελικά ήρθε σε συμφωνία.

«Προς τον Ιρανό πρόεδρο Ροχανί: ΠΟΤΕ ΜΑ ΠΟΤΕ ΜΗΝ ΑΠΕΙΛΗΣΕΙΣ ΞΑΝΑ ΤΙΣ ΗΠΑ ΑΛΛΙΩΣ ΘΑ ΥΠΟΣΤΕΙΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΟΠΩΣ ΑΥΤΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΥΠΟΣΤΕΙ ΛΙΓΟΙ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ», έγραψε ο Τραμπ με κεφαλαία στο Twitter. Ο μεταρρυθμιστής Ροχανί, αρχιτέκτονας της πυρηνικής συμφωνίας της Τεχεράνης με τη διεθνή κοινότητα, την οποία ο Τραμπ τορπίλισε τον Μάιο, είχε υποστηρίξει ότι το Ιράν δεν θέλει πόλεμο αλλά ότι ο Τραμπ δεν πρέπει να «παίζει με την ουρά του λιονταριού». «Η ειρήνη με το Ιράν είναι η μητέρα κάθε ειρήνης και ο πόλεμος με το Ιράν η μητέρα όλων των πολέμων», είχε πει ο Ροχανί, ενώ μετά τις απειλές του Τραμπ ο Ιρανός στρατηγός Κασέμ Σολεϊμανί σήκωσε το γάντι: «Ελα, είμαστε έτοιμοι. Είμαστε πολύ πιο κοντά σου απ' ό,τι νομίζεις. Εσύ θα αρχίσεις τον πόλεμο, αλλά εμείς θα τον τελειώσουμε».

Ο Ντόναλντ Τραμπ έχει υποσχεθεί ότι δεν θα εμπλέξει αμερικανικές χερσαίες δυνάμεις σε άλλον πόλεμο στην περιοχή, αυτό όμως δεν αποκλείει εκστρατεία βομβαρδισμών σε συνεργασία με τους βασικούς περιφερειακούς αντιπάλους του Ιράν, το Ισραήλ και τη Σαουδική Αραβία. Μια τέτοια ανάφλεξη μπορεί εύκολα να εξαπλωθεί σε σειρά χωρών, ενώ το λιγότερο που μπορεί να συμβεί στην Ευρώπη, πέρα από το οικονομικό σοκ της απότομης ανόδου της τιμής του πετρελαίου, θα είναι ένα νέο, πολύ μεγαλύτερο κύμα προσφύγων. Μπροστά σε μια τέτοια προοπτική, η στρατηγική της Τεχεράνης είναι να οικοδομήσει συμμαχίες ώστε να αντέξει τον οικονομικό πόλεμο μέχρι τη λήξη της θητείας Τραμπ και να μη δώσει αφορμές για κλιμάκωση – αν και αφορμές υπάρχουν πάντα, αν αναζητηθούν. Το παιχνίδι χοντραίνει και δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι οι Ευρωπαίοι πολιτικοί έχουν συνειδητοποιήσει τι διακυβεύεται.

Ενταση στα Υψώματα του Γκολάν

Της **ISABEL KERSHNER**
THE NEW YORK TIMES

Το Ισραήλ κατέρριψε την περασμένη Τρίτη ένα συριακό αεροσκάφος το οποίο παραβίασε τον εναέριο χώρο πάνω από τα Υψώματα του Γκολάν, ένα σπάνιο συμβάν που υπογραμμίζει τους αυξημένους κινδύνους μιας αντιπαράθεσης στην ευαίσθητη περιοχή. Καθώς οι συριακές κυβερνητικές δυνάμεις προελαύνουν για την ανακατάληψη περιοχών που ελέγχονται από τους αντάρτες κατά μήκος των συνόρων με το Ισραήλ, ο στρατός της χώρας ανακοίνωσε ότι εκτόξευσε δύο πυραύλους Πάτριοτ κατά του αεροσκάφους. Είναι μόλις η δεύτερη ανάλογη περίπτωση στη διάρκεια του επταετούς συριακού πολέμου. Το πρώτο παρόμοιο επεισόδιο είχε σημειωθεί το 2014. Οι ισραηλινές δυνάμεις βρίσκονται σε συναγερμό για πιθανά αντίποινα εκ μέρους της Συρίας. Η ένταση είναι έκδηλη στην περιοχή εδώ και καιρό. Η Συρία, ωστόσο, η οποία επί μακρόν βρίσκεται σε κατάσταση πολέμου με το Ισραήλ, έχει αποφύγει έως τώρα μια σύρραξη στο ισραηλινό μέτωπο, επικεντρώνοντας την προσοχή της στους εσωτερικούς εχθρούς και διατηρώντας την ανακωχή με το Ισραήλ, που ισχύει από το 1974.

Τα ίχνη των δύο πυραύλων Πάτριοτ, με τους οποίους κατερρίφθη την περασμένη Τρίτη το συριακό Sukhoi.

A.P. / DAVID COHEN

Προειδοποίηση

«Δεν θα επιτρέψουμε οποιαδήποτε διείσδυση ή διάχυση του πολέμου στα εδάφη μας, ούτε από την ξηρά ούτε από αέρος. Οι δυνάμεις μας ενήργησαν όπως αρμόζει», δήλωσε ο πρωθυπουργός του Ισραήλ, Μπέντζαμιν Νετανιάχου. Το επεισόδιο απασχόλησε το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, το οποίο συμπτωματικά συνεδρίαζε με αντικείμενο τη Μέση Ανατολή. «Αυτές οι εχθροπραξίες αποτελούν απόδειξη μιας ανησυχητικής διάστασης που θα μπορούσαν να λάβουν οι συχνές και επικίνδυνες αντιπαραθέσεις», σχολίασε ο ειδικός συντονιστής του ΟΗΕ για την ειρηνευτική διαδικασία, Νικολάι Μλαντένοφ, ενώπιον του Συμβουλίου.

Ανησυχία για τις σχέσεις Δαμασκού - Τελ Αβίβ έπειτα από την κατάρριψη συριακού μαχητικού από το Ισραήλ.

Ο Ντάνι Ντάνος, Ισραηλινός πρέσβης στον ΟΗΕ, ο οποίος επίσης εμφανίστηκε ενώπιον του Συμβουλίου, επανέλαβε την προειδοποίηση του Νετανιάχου προς τη Συρία να μην παραβιάσει την ανακωχή, που ακολούθησε τον πόλεμο του Γιομ Κιπούρ το 1973. Το Ισραήλ ελέγχει ένα σημαντικό τμήμα των Υψωμάτων του Γκολάν και με βάση τη συμφωνία του 1974 αμφότερες οι πλευρές έχουν δεσμευτεί να αποφύγουν στρατιωτικές ενέργειες. Το συριακό πρακτορείο ειδήσεων επιβεβαίωσε ότι το Ισραήλ κατέρριψε το συριακό μαχητικό, αλλά παρείχε ένα διαφορετικό αφήγημα, ισχυριζόμενο πως το αεροσκάφος βομβάρδιζε αντάρτες στη νότια Συρία. Ο Τζόναθαν Κονρίκους, εκπρόσωπος του ισραηλινού στρατού, διευκρίνισε ότι το Ισραήλ βρίσκεται σε αυξημένο συναγερμό λόγω των εντάσεων στην περιοχή. Το Ισραήλ διευκόλυνε την απομάκρυνση εκατοντάδων Σύρων διασωστών–μελών της οργάνωσης «Λευκά Κράνη» το Σαββατοκύριακο, και ο Κονρίκους είπε ότι υπάρχει μια ασυνήθιστη εναέρια δραστηριότητα από τη συριακή πλευρά τον τελευταίο καιρό. «Εχουμε εκδώσει σειρά προειδοποιήσεων μέσω διαφορετικών διαύλων και σε διαφορετικές γλώσσες», ανέφερε.

Ο Γιόσι Κουπερβάσερ, απόστρατος στρατηγός, δήλωσε ενώπιον δημοσιογράφων ότι τα πρόσφατα γεγονότα αποκαλύπτουν τα πιθανά αντίποινα και τις παρεξηγήσεις που θα μπορούσαν να προκληθούν από την εσωτερική συριακή σύγκρουση, που διεξάγεται όμως κοντά στα σύνορα με το Ισραήλ. «Αυτό που μας ανησυχεί περισσότερο είναι πως ορισμένες συριακές δυνάμεις ή κάποιες δυνάμεις που φορούν συριακές στρατιωτικές στολές δεν είναι πράγματι Σύροι αλλά δυνάμεις που έχει αποστείλει το Ιράν στη Συρία για να πολεμήσουν στο πλευρό των Σύρων», είπε. Ο Αμος Γιαντλίν, πρώην επικεφαλής των μυστικών υπηρεσιών και τέως πιλότος μαχητικών, εξήγησε, τέλος, ότι ένα μαχητικό χρειάζεται μόλις μερικά δευτερόλεπτα για να ταξιδέψει ένα μίλι και τότε το Ισραήλ θα κληθεί να λάβει ταχείες αποφάσεις.

Μια κρίση βαθύτερη από του ευρώ

Το μεγάλο ευρωπαϊκό ρήγμα λόγω μεταναστευτικού, ο «αποδιοπομπαίος» Οζίλ και η φοιτήτρια από τη Σουηδία

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Την Πέμπτη 800 άνθρωποι στον ισπανικό θύλακο Θέουτα στη Βόρειο Αφρική, ανοίγοντας τρύπες, σκαρφαλώνοντας στον φράχτη και επιτιθέμενοι στους αστυνομικούς, επιχείρησαν να περάσουν στην Ευρώπη 602 τα κατάφεραν.

Σκάφη που πλέουν στη Μεσόγειο επί εβδομάδες, με εγκύους ως επιβάτες, επειδή κανένα λιμάνι δεν τα δέχεται, επιδρομές επίδοξων μεταναστών σε φράχτες για να περάσουν στην Ευρώπη, εθνική περιχαράκωση των λαϊκιστών πολιτικών της Ε.Ε. σε μια στρατηγική nimby (not in my back yard, όχι στη δική μου αυλή), είναι μερικά από τα συμπτώματα της αποτυχίας της Ευρώπης να διαχειριστεί συλλογικά το φαινόμενο της μετανάστευσης. Από την Κομισιόν που προσπαθεί να εξαγοράσει τις χώρες υποδοχής με 6.000 ευρώ «το κεφάλι» μέχρι τη Βοσνία που διαμηνύει ότι δεν πρόκειται να μετατραπεί σε hotspot της Ευρώπης, είναι σαφές ότι όλοι θέλουν να δώσουν την καυτή πατάτα στον γείτονα. Ο υπουργός Εσωτερικών της Ιταλίας, Ματέο Σαλβίνι, δηλώνει ότι δεν πρόκειται να δεχθεί την ευρωπαϊκή «ελεημοσύνη», ενώ οι ΜΚΟ δαιμονοποιούνται ως ωσεί διακινητές από τη συμμαχία των... απρόθυμων με επικεφαλής τις χώρες του Βισεγκραντ.

Ο τουρκικής καταγωγής παίκτης που παραιτήθηκε από την Εθνική Γερμανίας, καταγγέλλοντας ρατσιστική συμπεριφορά.

Αν πάντως η Ιταλία διαμαρτύρεται ότι επωμίζεται τον βασικό φόρτο των μεταναστευτικών ροών από τη Λιβύη, η Ισπανία είναι αυτή που φέτος έχει υποδεχθεί περισσότερους μετανάστες από ό,τι η Ιταλία (συνολικά 18.016 μετανάστες έφθασαν στην Ισπανία από τις αρχές του έτους, έναντι 17.827 στην Ιταλία). Την Πέμπτη 800 άνθρωποι άρχισαν να σκαρφαλώνουν στον ισπανικό θύλακο Θέουτα στη Βόρειο Αφρική για να περάσουν στην Ευρώπη και σύμφωνα με την ισπανική πολιτοφυλακή 602 εξ αυτών τα κατάφεραν. Ανοίγοντας τρύπες στον φράχτη και επιτιθέμενοι με πέτρες, αυτοσχέδιους εκρηκτικούς μηχανισμούς και περιττώματα στους αστυνομικούς οι μετανάστες πάτησαν τελικά το πόδι τους σε ευρωπαϊκό έδαφος.

Η υπόθεση «Aquarius»

Οι προσπάθειές τους όμως δεν είναι πάντα επιτυχημένες: η υπόθεση «Aquarius», του –εγκλωβισμένου επί δέκα μέρες στη Μεσόγειο– πλοίου με 629 επιβάτες (ασυνόδευτα παιδιά και επτά εγκύους ανάμεσά τους) επαναλαμβάνεται διαρκώς από τότε που η Ρώμη αποφάσισε να κλείσει τα λιμάνια της στους μετανάστες. Το πλοίο «Aquarius», στο οποίο η ιταλική κυβέρνηση αρνήθηκε να επιτρέψει τον ελλιμενισμό για να αποβιβάσει μετανάστες που είχαν διασωθεί στη θάλασσα, το υποδέχθηκε τελικά η Ισπανία στη Βαλένθια τη 17η Ιουνίου.

Η Ιταλία έκλεισε τη μεταναστευτική οδό που περνούσε από τη Λιβύη «με συζητήσιμο τρόπο» και η εξέλιξη αυτή «χωρίς καμιά αμφιβολία θα δημιουργήσει σε ευρωπαϊκό επίπεδο πολύ πιο σοβαρά προβλήματα από αυτά που δημιουργήθηκαν στις ανατολικοευρωπαϊκές χώρες», κατήγγειλε αυτή την εβδομάδα ο υπουργός Εξωτερικών της Ισπανίας, Τζουζέπ Μπορέλ, μιλώντας σε ανταποκριτές του ξένου Τύπου. «Η κρίση των μεταναστών», υποστήριξε ο Μπορέλ, «είναι πιο δύσκολο να επιλυθεί απ' ό,τι η κρίση του ευρώ, διότι είναι πολύ πιο δομική, πολύ πιο μόνιμη, θίγει πολύ περισσότερο διαστάσεις συναισθηματικές, πολιτισμικές, ζητήματα ταυτότητας». Ωστόσο «οι ευρωπαϊκές κοινωνίες δεν βρίσκονται στη διανοητική κατάσταση που θα τους επέτρεπε να την αντιμετωπίσουν», έκρινε.

Στη Γερμανία η κυβερνητική κρίση με αφορμή το μεταναστευτικό έχει κοπάσει, δίνοντας όμως τη θέση της σε ένα πολύ πιο παλιό ζήτημα: αυτό της ενσωμάτωσης της τουρκικής μειονότητας στη χώρα. Αφορμή ήταν η απόφαση του τουρκικής καταγωγής άσου της Αρσεναλ, Μεσούτ Οζίλ, να παραιτηθεί από την Εθνική Γερμανίας κατηγορώντας τους ιθύνοντες για ρατσιστική συμπεριφορά. Ο 29χρονος παίκτης, που το 2014 με την κατάκτηση του Μουντιάλ από τη Γερμανία αντιμετωπιζόταν ως ήρωας, αποκηρύσσεται τώρα ως αποδιοπομπαίος τράγος, υπεύθυνος για την κακή εμφάνιση της ομάδας στο φετινό Παγκόσμιο Κύπελλο από τον επικεφαλής της Γερμανικής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου Ράινχαρντ Γκρίντελ. «Στα μάτια του (Γκρίντελ) και των υποστηρικτών του είμαι Γερμανός όταν κερδίζουμε και... μετανάστης όταν χάνουμε!» ανέφερε ο Οζίλ στην επιστολή παραίτησής του. Η ίδια η καγκελάριος πήρε θέση υπέρ του Οζίλ, λέγοντας μέσω της εκπροσώπου της ότι «η πλειονότητα των σχεδόν τριών εκατομμυρίων πολιτών με τουρκικές ρίζες, που ζουν στη Γερμανία, είναι πλήρως ενσωματωμένη». Υπενθυμίζεται ότι η κρίση ξεκίνησε μετά τη φωτογράφηση του Οζίλ στο πλευρό του Τούρκου προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, τον Μάιο, λίγο πριν από τις εκλογές στην Τουρκία. Αλλωστε ο ίδιος ο Ερντογάν έσπευσε αυτή την εβδομάδα να εκμεταλλευτεί τη συγκυρία υιοθετώντας τα επιχειρήματα του παίκτη περί ρατσιστικής συμπεριφοράς και ασέβειας.

Η πτήση και ο μετανάστης

Αίσθηση προκάλεσε αυτή την εβδομάδα, τέλος, η προσπάθεια μιας νεαρής φοιτήτριας από τη Σουηδία, η οποία προσπάθησε να ματαιώσει μια πτήση απέλασης Αφγανού μετανάστη, αγοράζοντας εισιτήριο για την ίδια πτήση και αρνούμενη να κάτσει στο κάθισμά της.Η ακτιβίστρια μετέδωσε μάλιστα ζωντανά τη δράση της μέσω σόσιαλ μίντια και το σχετικό βίντεο έγινε viral με δύο εκατομμύρια χρήστες να το αναπαράγουν και πολλά ευρωπαϊκά ΜΜΕ να δίνουν βήμα στη νεαρή κοπέλα.

Ο πιλότος πράγματι υποχρεώθηκε να ζητήσει την αποβίβαση του μετανάστη προκειμένου να πραγματοποιηθεί η πτήση, αλλά από ό,τι φαίνεται η απέλαση ολοκληρώθηκε με άλλη πτήση. Το ενδιαφέρον στοιχείο είναι ότι οι συνεπιβάτες της φοιτήτριας, ενώ αρχικά εξέφρασαν την ενόχλησή τους, φάνηκαν να πείθονται στην πορεία από τη δράση της και στο τέλος την καταχειροκρότησαν.

«Μπίζνες» και τουρισμός στο όνομα της Μελάνια

Η σύζυγος του Τραμπ φέρνει κέρδη στη μικρή πόλη όπου γεννήθηκε

Του **PATRICK KINGSLEY**
THE NEW YORK TIMES

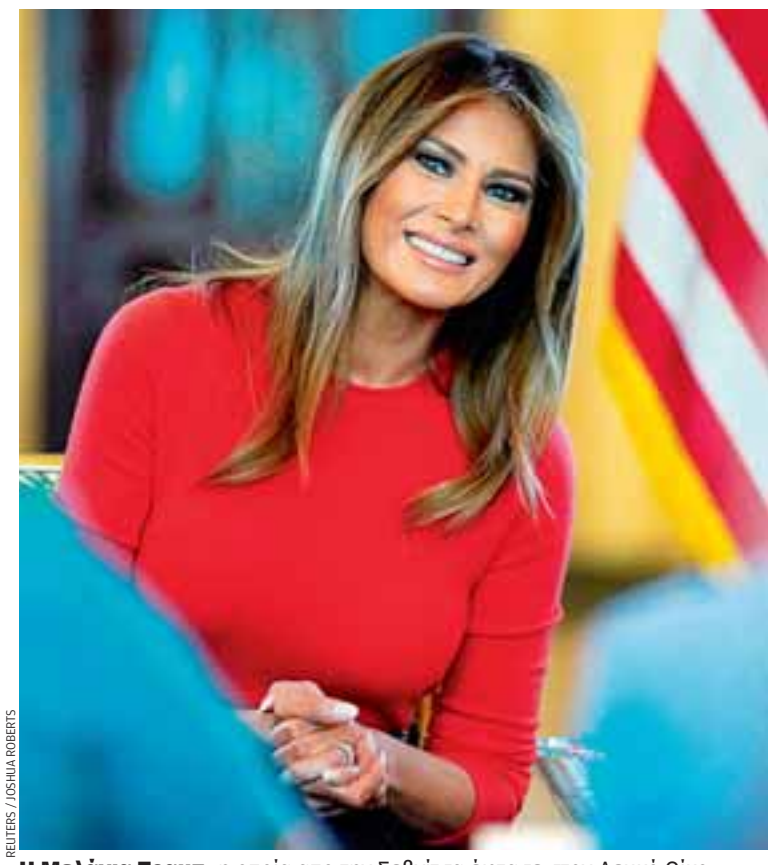

REUTERS / JOSHUA ROBERTS

Η Μελάνια Τραμπ, η οποία απο την Σεβνίτσα έφτασε στον Λευκό Οίκο.

LAURA BOUSHNAK / THE NEW YORK TIMES

«Λευκός Οίκος»: ασημένιες παντόφλες με ουρές λευκού λαγού!

Κέικ Μελάνια. Κρέμα Μελάνια. Κρασί Μελάνια. Τσάι, παντόφλες, σαλάμι, φέτες μήλου με επικάλυψη σοκολάτας Μελάνια. Αυτά είναι μόνο λίγα από τα προϊόντα που οι επιχειρηματίες της Σεβνίτσα, μιας μικρής επαρχιακής πόλης της Σλοβενίας όπου η Μελάνια Τραμπ μεγάλωσε, έχουν δημιουργήσει προς τιμήν της νυν Πρώτης Κυρίας των ΗΠΑ. Περιορισμοί του νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας σημαίνουν ότι τα περισσότερα αντικείμενα υπαινίσσονται την ταυτότητά της. Το κρασί ονομάζεται «Πρώτη Κυρία», ενώ οι παντόφλες, ένα ασημένιο ζευγάρι με φουντωτές ουρές λευκού λαγού ονομάζονται «Λευκός Οίκος».

Πέρα από τα νομικά προβλήματα, η κ. Τραμπ είναι πολύτιμη για τη Σεβνίτσα, μία πόλη περίπου 5.000 κατοίκων που βρίσκεται σε μια κοιλάδα σχεδόν 90 λεπτά από τη Λιουμπλιάνα, την πρωτεύουσα της Σλοβενίας. Το μοναδικό ξενοδοχείο της πόλης ξανάνοιξε στις αρχές του χρόνου. Η ετήσια τουριστική κίνηση, που ενισχύεται από περιοδείες με θέμα τη Μελάνια, έχει αυξηθεί κατά 15%, σε 20.000 επισκέπτες στα τρία χρόνια από τη στιγμή που ο σύζυγός της Ντόναλντ Τραμπ, που τότε ήταν επιχειρηματίας και σταρ της τηλεόρασης, έγινε ισχυρός υποψήφιος για την προεδρία. «Μετά τη Μελάνια τα πράγματα πραγματικά άλλαξαν», λέει ο Σρέτσο Οτσβιρλ, δήμαρχος της πόλης. «Σήμερα έχουμε τουρίστες από όλον τον κόσμο». Στην Κοπιτάρνα, μια εταιρεία υποδημάτων που φτιάχνει παντόφλες με θέμα τη Μελάνια, τα μέλη του προσωπικού χαιρετίζουν την κ. Τραμπ γιατί «έβαλε» τη Σλοβενία στον χάρτη. «Πολλοί άλλοι άνθρωποι», λέει η Μαρίγια Μπάλιντζ, υπεύθυνη εξαγωγών, «νόμιζαν ότι ονομαζόμασταν Σλοβακία».

Κάποιοι δυσφορούν

Ωστόσο, υπάρχουν σημεία τα οποία υποδεικνύουν ότι ο νεωτερισμός ξεπερνιέται ακόμα και για ανθρώπους όπως η Λίντιγια Ογκόρεβτς, μία από τις ξεναγούς που πηγαίνει τους τουρίστες περιοδεία στην πόλη και τους σχετιζόμενους με τη Μελάνια τόπους έναντι 35 δολάριων το άτομο. «Ναι, αυτό είναι το κρασί της Μελάνια» δήλωσε η Ογκόρεβτς σε ένα πρόσφατο «τουρ», δείχνοντας ένα μπουκάλι της «Πρώτης Κυρίας» που πωλείτο στο κάστρο της πόλης το οποίο (κάστρο) χρονολογείται από τον 12ο αιώνα. «Αλλά αυτό» λέει δείχνοντας μία γειτονική φιάλη «Γκράτζσκα Κρι», «είναι το καλύτερο κρασί».

Οι επιχειρηματίες της πόλης Σεβνίτσα στη Σλοβενία παράγουν δεκάδες προϊόντα που παραπέμπουν ευθέως στην Πρώτη Κυρία των ΗΠΑ.

Αυτές τις ημέρες η Ογκόρεβτς δεν κρύβει την αδιαφορία της για όλη τη φασαρία που γίνεται σχετικά με το όνομα της Μελάνια. «Δεν με νοιάζουν αυτά τα πράγματα» λέει, χωρίς να την ενδιαφέρει πώς θα ακουστεί αυτό σε ένα τουρ με θέμα τη Μελάνια. «Η Σεβνίτσα έχει πολλά παραπάνω να δείξει από αυτή την ιστορία». Για την Ογκόρεβτς η δόξα της Σεβνίτσα είναι το κάστρο της με την έξοχη θέα του ποταμού Σάβαλ.

Η διάθεσή της σκοτείνιασε καθώς επιστρέφαμε και παρκάραμε έξω από έναν πύργο της κομμουνιστικής εποχής στην άκρη της πόλης. «Τώρα σταματάμε στην πολυκατοικία όπου έμεναν» είπε αναφερόμενη στην νυν Πρώτη Κυρία, που λεγόταν τότε Μελάνια Κναβς και στην οικογένειά της. Η επικεφαλής του τοπικού γραφείου τουρισμού Μόικα Πέρνοφσεκ συμφώνησε να μιλήσει μόνο εάν δεν θιγόταν το θέμα της Μελάνια. «Υπάρχουν πολλά άλλα πράγματα για τα οποία μπορούμε να μιλήσουμε» είπε η κ. Πέρνοφσεκ. Η κοιλάδα. Το περπάτημα. Η υλοτομία. Το φεστιβάλ σαλαμιού. Το φεστιβάλ κρασιού. Το ψάρεμα και το φεστιβάλ μπίρας. Και φυσικά το κάστρο.

Μέχρι το 2016, οπότε η Μελάνια Τραμπ έγινε παγκοσμίως γνωστή, δεν θα υπήρχε λόγος για ερωτήσεις. Η Σεβνίτσα ήταν τότε γνωστή ως ένα μικρό βιομηχανικό χωριό, πατρίδα της Κοπιτάρνα, μιας από τις παλαιότερες εταιρείες υποδημάτων της Σλοβενίας και της μεγαλύτερης εταιρείας εσωρούχων της Σλοβενίας, της Λίσκα.

Οταν η Μελάνια Τραμπ ήταν παιδί, η μητέρα της Αμαλίγια εργαζόταν σε εργοστάσιο ρουχισμού, το οποίο έχει κλείσει. Λίγοι κάτοικοι τούς θυμούνται από εκείνους τους καιρούς. Ούτε ο Οτσβιρκ ο δήμαρχος που είναι μόλις ένα χρόνο μεγαλύτερος από την κ. Τραμπ και που φοιτούσε στο ίδιο δημοτικό σχολείο τη θυμάται. Η Μελάνια εγκατέλειψε τη Σεβνίτσα, πριν από τριάντα χρόνια, αρχικά για να σπουδάσει στη Λιουμπλιάνα και λίγα χρόνια αργότερα για να εργαστεί στις ΗΠΑ.

Για τη νεότερη γενιά της πόλης που γεννήθηκε αφού έφυγε η Μελάνια Τραμπ, η διασύνδεση είναι συναρπαστική. «Δεν τη γνωρίζω προσωπικά αλλά είμαι πολύ περήφανη που είναι από την πόλη μου», λέει η Μάγια Κόζολε Πόπαντιτς, ιδιοκτήτρια καφέ που πουλάει μπλόπιτα με θέμα τη Μελάνια. «Για κάποιον από αυτή τη μικρή πόλη, το να γίνει Πρώτη Κυρία των ΗΠΑ είναι κάτι ασύλληπτο για εμάς».

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΙΟΥΛΙΟΥ 2018

«Γήπεδα εκκλησίες» ή πάταξη της βίας;

Η κάρτα φιλάθλου θα είναι απαραίτητη με την έναρξη της νέας αγωνιστικής περιόδου

Της **ΒΕΡΟΝΙΚΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ**

Είναι πλέον γεγονός. Από το 2014 περίμεναν να υλοποιηθεί το μέτρο και πλέον μετά από μαραθώνιες συζητήσεις και διαφωνίες από τον πρώτο κιόλας αγώνα πρωταθλήματος, η κάρτα φιλάθλου θα είναι απαραίτητη για την είσοδο των οπαδών σε όλα τα ομαδικά αθλήματα της πρώτης κατηγορίας.

Πρόκειται για μια ιστορική αλλαγή στα αθλητικά πράγματα του νησιού μας, αφού χωρίς την εν λόγω κάρτα κανείς δεν θα δικαιούται να παρακολουθεί σε γήπεδα και κλειστά αγώνες. Το μέτρο αποσκοπεί στην πάταξη της βίας στα γήπεδα και όχι όπως πολλάκις τόνισε δημόσια ο πρόεδρος του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού, Κλεάνθης Γεωργιάδης, να καταστήσει τα «γήπεδα σε εκκλησίες». Στόχος της κάρτας εν πολλοίς, είναι να υπάρχει ασφάλεια μέσα στα γήπεδα και να απομονωθούν έως ότου εξαλειφθούν οι βιαιοπραγίες στους αγωνιστικούς χώρους, από αυτούς τους λίγους που καταστρέφουν τον αθλητισμό.

Στις 23 Ιουλίου παρουσιάστηκε με κάθε επισημότητα από τον ΚΟΑ το Μητρώο Κατόχων Κάρτας Φιλάθλου. Το Μητρώο εφαρμόζεται ώστε να εναρμονιστεί ο ΚΟΑ με τα άρθρα 39Α και 39Β του νόμου περί της Πρόληψης και της Καταστολής της Βίας στους Αθλητικούς Χώρους του 2008 (48 (Ι)/2008). Το Μητρώο Κατόχων Κάρτας Φιλάθλου θα τεθεί επίσημα σε εφαρμογή με την έναρξη του Παγκύπριου Ποδοσφαιρικού Πρωταθλήματος 2018-2019, στις 25 Αυγούστου 2018, ενώ η εγγραφή στο Μητρώο Φιλάθλου άρχισε ήδη από τις 26 Ιουλίου 2018 και ο κόσμος θα μπορεί να κάνει την εγγραφή μέχρι και τις 31 Αυγούστου.

Ηλεκτρονική καινοτομία

Μάλιστα, από την 1η Αυγούστου όλη η διαδικασία θα μπορεί να γίνει αποκλειστικά ηλεκτρονικά προς διευκόλυνση όλων των φιλάθλων και προς αποφυγή συνωστισμού στα σημεία έκδοσης της κάρτας. Η ηλεκτρονική καταχώρηση θα μπορεί λοιπόν να ολοκληρώνεται από τον αιτούμενο χωρίς να χρειάζεται να γίνεται ενεργοποίηση από τα Κέντρα Εγγραφής. Ως εκ τούτου θα μπορεί κάποιος από το σπίτι του να καταχωρήσει όλα τα στοιχεία του, μια φωτογραφία και ένα αντίγραφο της ταυτότητα του. Στη συνέχεια οι αρμόδιοι λειτουργοί θα μπορούν να επιβεβαιώσουν και να ενεργοποιήσουν την κάρτα. Ωστόσο, για να δοθεί και εναλλακτική επιλογή δημιουργήθηκαν και τα Κέντρα Εγγραφής. Το κόστος απόκτησης κάρτας φιλάθλου ηλεκτρονικά είναι στο συμβολικό ποσό του ενός ευρώ, ενώ από τα σημεία έκδοσης σε πλαστική κάρτα στα τρία ευρώ.

Θα πρέπει να γίνει κατανοητό επίσης πως το Μητρώο Φιλάθλου θα ισχύει για όλους τους αγώνες πρωταθλήματος Ομαδικών Αθλημάτων Α΄ Κατηγορίας σε ποδόσφαιρο, καλαθόσφαιρα, πετόσφαιρα και χειροσφαίριση και η επίδειξη της κάρτας στην είσοδο των γηπέδων θα είναι υποχρεωτική από όλους, χωρίς καμία εξαίρεση. Υπό άλλες συνθήκες ούτε με επίδειξη ταυτότητας σε είσοδο δεν θα είναι κατορθωτό να παρακολουθήσει κάποιος αγώνες.

Από την 1η Αυγούστου η διαδικασία θα μπορεί να γίνει αποκλειστικά ηλεκτρονικά προς διευκόλυνση όλων των φιλάθλων και προς αποφυγή συνωστισμού στα σημεία έκδοσης της κάρτας.

Η έκδοση της κάρτας ξεκίνησε από το Τσίρειο Στάδιο Λεμεσού στις 25 Ιουλίου και συνεχίστηκε στο ΓΣΠ και Κλειστό Στάδιο «Τάσσος Παπαδόπουλος – Ελευθερία», ενώ από τις 27 Ιουλίου μέχρι και τις 31 Αυγούστου θα μπορεί κανείς να εγγραφεί σε όλα τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Παγκύπρια.

Για περισσότερες πληροφορίες και απορίες, ο κόσμος μπορεί να αποταθεί στην επίσημη ιστοσελίδα του ΚΟΑ (www.cyprussports.org ή https://theasis.cy.net/koa)

Τα Κέντρα Εγγραφής

Λευκωσία: Στάδιο ΓΣΠ και Κλειστό Αθλητικό Κέντρο «Τάσσος Παπαδόπουλος – Ελευθερία»
Λεμεσός: Τσίρειο Στάδιο
Λάρνακα: Στάδιο ΑΕΚ ΑΡΕΝΑ, Στάδιο «Αμμόχωστος» και Στάδιο «Αντώνης Παπαδόπουλος»
Πάφος: Στάδιο «Στέλιος Κυριακίδης» (Παφιακό)
Παραλίμνι: Δημοτικό Μέγαρο Παραλιμνίου

Το πρόγραμμα λειτουργίας των Κέντρων Εγγραφής:

Δευτέρα – Παρασκευή: 09:00 – 15:00 και 16:00-20:00
Σάββατο: 09:00 – 14:00
Τρίτη 14 Αυγούστου: 09:00 – 15:00.

Τα Κέντρα θα είναι κλειστά στις 15 και 16 Αυγούστου 2018 καθώς και τις Κυριακές.

Μετά τις πιο πάνω ημερομηνίες, τα Κέντρα θα λειτουργούν μόνο τις ημέρες που διεξάγονται αγώνες Α' Κατηγορίας και μόνο στα στάδια που πραγματοποιούνται οι αγώνες.

Οι αντιδράσεις

Αρκετά σωματεία σε συνάντησή τους με τον πρόεδρο του ΚΟΑ για να συζητήσουν επί του θέματος και να ενημερωθούν, υποστήριξαν ότι το μέτρο εφαρμόζεται κάπως πρόωρα και αντ' αυτού θα έπρεπε να υπάρξει αναβολή και να μετατεθεί η υλοποίησή του με το πέρας του Α΄ γύρου του ποδοσφαιρικού πρωταθλήματος, διότι εγείρονται ζητήματα.

Πρωτοστάτης της απόφασης αυτής ο ΑΠΟΕΛ – αν μπορούμε να το θέσουμε έτσι – ο οποίος ενώ αποδέχεται το μέτρο αφού είναι απόφαση του κράτους, εκφράζει ανησυχίες για την σοβαρή πιθανότητα να προκύψουν διάφορα διαδικαστικά και πρακτικά προβλήματα.

Συγκεκριμένα, ο ΑΠΟΕΛ εξέφρασε τη θέση ότι δεν έπρεπε ο ΚΟΑ να δεσμευτεί για την εφαρμογή της κάρτας φιλάθλου άμεσα με την έναρξη του νέου πρωταθλήματος (σε λιγότερο από τρεις εβδομάδες). Η θέση του πρωταθλητή Κύπρου είναι ότι θα πρέπει να υπάρξει ένα εύλογο χρονικό διάστημα προετοιμασίας και να εφαρμοστεί υποχρεωτικά η κάρτα φιλάθλου με την έναρξη του Β΄ γύρου. Αντίστοιχα, από μεριάς της ηγεσίας του ΚΟΑ επιφυλάχθηκε να απαντήσει στον ΑΠΟΕΛ και στα άλλα σωματεία σχετικά με όλα τα ερωτήματα.

Από την άλλη ο πρόεδρος του Σωματείου ΑΕΛ, Κώστας Χριστοδούλου, μέσω του προσωπικού του λογαριασμού σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης, εξαπέλυσε «επίθεση», δηλώνοντας την αντίθεσή του προς τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού για την απόφασή του να ξεκινήσει άμεσα την εφαρμογή της κάρτας φιλάθλου.

Δεν είναι γνωστό δημόσια πως αντιδρούν τα άλλα σωματεία στην απόφαση αυτή, αφού δεν έχουν υπάρξει επίσημες και δημόσιες τοποθετήσεις ακόμη, αλλά αρκετοί εκφράζουν τον προβληματισμό τους για το χρονικό πλαίσιο που λαμβάνει χώρα το μέτρο.

Ο πρόεδρος του ΚΟΑ Κλεάνθης Γεωργιάδης δηλώνει την αισιοδοξία του ότι το μέτρο θα αγκαλιαστεί και θα επιτευχθεί ο στόχος για καταστολή της βίας.

Το Μητρώο Φιλάθλου θα ισχύει για όλους τους αγώνες πρωταθλήματος Ομαδικών Αθλημάτων Α΄ Κατηγορίας σε ποδόσφαιρο, καλαθόσφαιρα, πετόσφαιρα και χειροσφαίριση και η επίδειξη της κάρτας στην είσοδο των γηπέδων θα είναι υποχρεωτική από όλους, χωρίς καμία εξαίρεση.

Η στάση των οργανωμένων

Επιπρόσθετα, στην εξίσωση μπαίνει και ο παράγοντας οργανωμένοι οπαδοί. Είναι άλλωστε γνωστή και πάγια θέση των οργανωμένων συνόλων των ομάδων μας να τάσσονται αντίθετοι στο μέτρο της κάρτας φιλάθλου και του οποιουδήποτε μέτρου ταυτοποίησης. Ωστόσο, δεν υπάρχει κάποια δημόσια τοποθέτηση μέσω ανακοίνωσης επί των εξελίξεων. Είναι συνεπώς ακόμη άγνωστο ποια θα είναι η στάση που θα τηρήσουν απέναντι στο υποχρεωτικό αυτό μέτρο. Θα συναινέσουν ή θα απέχουν; Θα το δούμε με την πάροδο του χρόνου.

Ο ίδιος ο πρόεδρος του ΚΟΑ Κλεάνθης Γεωργιάδης δηλώνει την αισιοδοξία του ότι το μέτρο θα αγκαλιαστεί και θα επιτευχθεί ο στόχος που τέθηκε αρχικά και δεν είναι άλλος από την καταστολή της βίας. Αν και οι εγγραφές στα Μητρώα έχουν ήδη αρχίσει μένει να δούμε αν θα έχουμε πολλά επεισόδια σε ένα ακόμη σήριαλ. Τα ερωτηματικά που εγείρονται είναι πολλά. Ποιες θα είναι οι αντιδράσεις και ποια μέτρα θα ληφθούν από τους αντιτιθέμενους; Περιμένουμε με αγωνία και ενδιαφέρον αν θα υπάρξουν τέτοια αλλά βέβαια με την ίδια προσμονή ποια θα είναι η «απάντηση» του ΚΟΑ σ' αυτά. Θα μπορέσουν να συνυπάρξουν οργανωμένοι και κάρτα φιλάθλου; Θα είναι ένα ακόμη ημίμετρο, κάτι παροδικό; Ή μήπως θα γίνει δραστικό όπλο για καταπολέμηση της βίας στα γήπεδα; Ή θα τα ερημώσει από τους οργανωμένους οπαδούς; Θα πρέπει να περιμένουμε...

ΑΠΟΨΗ

Με σοβαρότητα, ταπεινότητα και επίγνωση του ποιοι είμαστε

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΧΗ**

Αν κρίνω από κάποια μηνύματα που παίρνουμε από αναγνώστες μας και διάφορα σχόλια που ακούω στο αθλητικό ραδιόφωνό μας, δεν μαθαίνουμε από τα λάθη μας. Κάποιοι επιμένουν να πιστεύουν ότι οι ομάδες μας μπορούν να... κατακτήσουν την Ευρώπη (!) και δεν συνειδητοποιούν την πραγματική δυναμικότητά μας.

Στον Α΄ προκριματικό γύρο του Champions League, ο ΑΠΟΕΛ αποκλείστηκε από την πρωταθλήτρια Λιθουανίας Σούντουβα και η Ανόρθωση στον Α΄ προκριματικό γύρο του Europa League, βγήκε νοκ άουτ από την αλβανική Λάτσι! Η διαφορά στην ποιότητα (και τον προϋπολογισμό) των ομάδων μας με τους αντιπάλους τους ήταν τεράστια, αλλά αυτό στο τέλος αποδείχτηκε ότι δεν έχει και τόσο μεγάλη σημασία. Αυτό που μέτρησε ήταν ότι οι δικές μας ομάδες έδειξαν υπεροψία και υποτίμησαν τους αντιπάλους (που είχαν το πάθος, τον ενθουσιασμό και την πίστη στο «θαύμα»), πληρώνοντας πολύ βαρύ τίμημα.

Πίστεψαν στον ΑΠΟΕΛ και στην Ανόρθωση ότι θα περνούσαν εύκολα ή δύσκολα το πρώτο εμπόδιο και φάνηκαν ανέτοιμοι αγωνιστικά. Ήταν τα μεγάλα φαβορί αλλά έπεσαν θύματα εκπλήξεων γιατί δεν σεβάστηκαν όσο θα έπρεπε τους αντιπάλους και δεν εκτίμησαν σωστά τους κινδύνους που ελλόχευαν. Λέμε συχνά στο ποδόσφαιρο ότι «καθρέφτης είναι το γήπεδο» και αυτό που το «χορτάρι» έδειξε ξεκάθαρα, ήταν υποτίμηση του αντίπαλου δέους. Είμαι απόλυτος ότι άλλες δέκα φορές να έπαιζαν με τους ίδιους αντιπάλους θα έπαιρναν και στις δέκα, την πρόκριση, γιατί θα ήταν καλύτερα προετοιμασμένοι και πολύ πιο σοβαροί.

Το καλό σε αυτή την ιστορία, είναι ότι ο ΑΠΟΕΛ που έχει δεύτερη ευκαιρία στο Europa League, έδειξε στον πρώτο του αγώνα με τη Φλόρα Ταλίν (5-0), πολύ πιο σοβαρό και συγκεντρωμένο, πολύ πιο καλά προετοιμασμένο γι' αυτό και πήρε με σχετική άνεση σκορ πρόκρισης. Από ό,τι είδαμε η Φλόρα δεν είναι κατώτερη της Σούντουβα, όμως η μεγάλη διαφορά ήταν στο πώς οι γαλαζοκίτρινοι αντιμετώπισαν το πρώτο παιχνίδι με τους Εσθονούς, σε σχέση με την υποτίμηση που έδειξαν στην πρώτη αναμέτρηση τους με τους Λιθουανούς.

Είμαστε πολύ μικρό μέγεθος σαν κυπριακό ποδόσφαιρο για να έχουμε την πολυτέλεια να υποτιμούμε αντιπάλους ακόμα και από τον πρώτο προκριματικό γύρο. Για να έχουμε ξανά μεγάλες επιτυχίες και συμμετοχή ομάδων μας στους ομίλους χρειάζεται να υπάρχει μεγαλύτερη σοβαρότητα και πραγματική γνώση του επιπέδου μας.

Στο ξεκίνημα των ευρωπαϊκών υποχρεώσεων των εκπροσώπων μας, όλες οι ομάδες οφείλουν να αντιμετωπίζουν την κατάσταση ταπεινά, ανεξαρτήτως αντιπάλου και χωρίς να βλέπουν τους αντιπάλους τους αφ' υψηλού. Γιατί η πραγματικότητα είναι διαφορετική. Εκεί που υπάρχει υποτίμηση γίνεται συνήθως και ζημιά.

Καμία από τις ομάδες μας δεν είναι σε θέση να κοιτάζει αφ' υψηλού κανέναν αντίπαλο, αφού σε αυτό το επίπεδο, κάτι τέτοιο είναι ανεπίτρεπτο. Μόνο με τη δέουσα σοβαρότητα και ταπεινότητα έρχονται επιτυχίες και προκρίσεις.

ΑΠΟΨΗ

Απόλυτη προσγείωση

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗ**

Τέσσερα φιλικά ματς έδωσε η Ομόνοια στην Πολωνία, και συμπλήρωσε το βασικό μέρος της προετοιμασίας της για τη σεζόν που έρχεται σε τρεις εβδομάδες. Είναι σαφέστατο και εντελώς φυσιολογικό σε αυτήν τη χρονική περίοδο, ο Ισπανός προπονητής των «πρασίνων» Χουάν Κάρλος Ολίβα να επεξεργάζεται το υλικό που έχει στη διάθεσή του έτσι ώστε να δημιουργήσει την πιο ευκρινή δυνατή εικόνα στο μυαλό του για τους ποδοσφαιριστές που έχει στη διάθεσή του και βέβαια να ετοιμάσει την ενδεκάδα για το πρώτο ματς πρωταθλήματος με αντίπαλο την Αλκή. Η Ομόνοια έχει πραγματοποιήσει 17 μετεγγραφές, (δυστυχώς γι' αυτήν δεν απέφυγε την απεχθή ρουτίνα των τελευταίων χρόνων) ενώ οι θέσεις των ξένων και κοινοτικών έχουν καταληφθεί άπασες, πλην μιας. Άρα η δουλειά που έχει να γίνει είναι μπόλικη. Ο τεχνικός διευθυντής των πρασίνων Ανχελ Γκομεζ με βάση την πληροφόρηση που υπάρχει σκέφτεται ποια θέση θα πληρώσει αλλά οι πληροφορίες και οι ενδείξεις αναφέρονται κυρίως για απόκτηση κεντρώου παίκτη και δη «οκταριού». Ιδομεν. Οι Ομονοιάτες βλέπουν την ομάδα τους στα φιλικά και περιμένουν τα… επίσημα. Είναι αλήθεια ότι δεν έχουν δει κάτι που να τους ενθουσιάσει αλλά από την άλλη δεν έχουν δει και κάτι που να τους προβληματίζει. Η γενική εντύπωση που επικρατεί αυτή τη στιγμή είναι ότι η ομάδα είναι σχεδόν γεμάτη.

Το ότι ο κόσμος της Ομόνοιας λαχταρά για την επάνοδο της αγαπημένης του ομάδας στον δρόμο των επιτυχιών είναι κάτι οφθαλμοφανέστατο. Η Ομόνοια παραμένει χωρίς τίτλο πρωταθλήματος από το 2010. Παρά όμως τη λαχτάρα δεν παρασύρεται σε ενθουσιώδη σχόλια γιατί τα τελευταία χρόνια έχει δει και πάθει πολλά. Τα περσινά γεγονότα, (το πώς δηλαδή ξεκίνησε και το πού κατέληξε η ομάδα), είναι πολύ νωπά. Χαρακτηριστικός είναι ο πρόσφατος διάλογος μεταξύ δύο οπαδών της Ομόνοιας: «Κοίτα καλύτεροι από πέρυσι πάντως θα είμαστε είπε ο ένας στον άλλο ενώ κουβέντιαζαν βλέποντας το πρόσφατο φιλικό με τη Χάποελ Τελ Αβίβ. Και απαντά ο άλλος ως εξής: « Αυτό δεν το ξέρουμε ακόμη. Και πέρυσι με τον Πάμπο τα ίδια δεν λέγαμε»; Πριν από τον Πάμπο Χριστοδούλου ήταν οι Νίκος Νταμπίζας, Τζον Κάρβερ και θεωρείτο λογικό να μην πιστεύει κανείς ότι θα έρχονταν χειρότερα. Και όμως… ήλθαν. Αυτό δεν είναι απαισιοδοξία, αλλά απόλυτη προσγείωση.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Πολυεθνική…

Είναι να μην αρχίσεις να μαζεύεις διαβατήρια στην Ομόνοια γιατί μάλλον θα τρελαθείς. Στο υφιστάμενο ρόστερ παίζουν 6 Ισπανοί, Γάλλος, Κροάτης, Ελλαδίτης, Βραζιλιάνος, Ιταλός, Καμερουνέζος, Μεξικανός, Κοσταρικανός, Ουρουγουανός, Γεωργιανός, Σλοβένος, Καποβερντινός και δύο Άγγλοι. Ούτε και τα Ηνωμένα Έθνη δεν έχουν τόσες εθνικότητες… αλλά πλέον στο ποδόσφαιρο καμία σημασία δεν έχει η καταγωγή του καθενός.

* * * * *

Ερωτηματικό με Τολεμές

Ομιχλώδες μπορεί να χαρακτηριστεί το σκηνικό που έχει στηθεί στην περίπτωση του Φλοριάν Τολεμές, καθώς ο πρώτος σκόρερ της ΑΕΚ στον περσινό μαραθώνιο απουσιάζει από τις πρώτες επίσημες αγωνιστικές υποχρεώσεις. Ο Γάλλος επιθετικός δηλώθηκε στη λίστα που κατατέθηκε στην UEFA με τους ποδοσφαιριστές οι οποίοι θα επιστρατευτούν από τον Αντόνιο Ιραόλα απέναντι στην ιρλανδική Ντάνταλκ, ωστόσο, ρεαλιστικά κάτι τέτοιο αποκλείεται. Οι τοποθετήσεις από πλευράς των κιτρινοπράσινων όχι μόνο δεν καθησυχάζουν την ανησυχία των φίλων των περσινών κυπελλούχων, αλλά αντιθέτως ενισχύουν τον μανδύα μυστηρίου που περιβάλλει το εν λόγω κεφάλαιο. Ο Φλοριάν Τολεμές ταξίδεψε στην Πολωνία και την Οπαλένιτσα για το βασικό στάδιο της προετοιμασίας και αφού πρώτα βρέθηκε στην Ισπανία για διάγνωση. Ωστόσο, δεν πήρε χρόνο συμμετοχής σε κανένα από τα τρία φιλικά που πραγματοποιήθηκαν στο εξωτερικό, ενώ έμεινε εκτός αποστολής από την πρόβα τζενεράλε με αντίπαλο την ΕΝΠ στην «Αρένα».

* * * * *

Τα σημάδια στο μπάσκετ

Πολύ καλά σημάδια βλέπουμε σε σχέση με το πρωτάθλημα καλαθόσφαιρας για τη χρονιά 2018-19. Ήδη δυο σωματεία με κόσμο έχουν δηλώσει συμμετοχή στο πρωτάθλημα Κατηγορίας. ΑΕΛ και Ομόνοια επανέρχονται στη μεγάλη κατηγορία. Η ομάδα της Λεμεσού δικαίως αποκαλείται βασίλισσας του χώρου και είναι όλοι που χάρηκαν με τη επιστροφή της, αφού εκεί είναι ο φυσικός της χώρος. Όσο για τη Ομόνοια μπορεί να μην έχει να επιδείξει τίτλους, αλλά αποτελεί ιδρυτικό μέλος της ΚΟΚ. Και από ό,τι μαθαίνουμε προετοιμάζονται …κατάλληλα. Στοχεύουν σε αξιοσημείωτη παρουσία. Γιατί όχι δηλαδή; Πέραν των δύο (ΑΕΚ, Κεραυνός) που έχουν ξεφύγει, οι άλλοι είναι πολύ πιθανό να μην έχουν ουσιαστικές διαφορές μεταξύ τους.

* * * * *

Έχουν επιλογή

Η κάρτα φιλάθλου, μετά και την παρουσίασή της αποτελεί πραγματικότητα. Ήδη αριθμός φιλάθλων έχουν γίνει κάτοχοι της. Καιρός ήταν. Σαφώς και θα υπάρξει ταλαιπωρία του φίλαθλου κόσμου, σαφώς και θα υπάρχουν δυσκολίες στην αρχή που θα εφαρμόζεται (όπως συμβαίνει άλλωστε με κάθε τι το νέο), αλλά σταδιακά τα πράγματα θα πάρουν την κανονική τους μορφή. Η Πολιτεία θα είναι πολύ καλύτερα οπλισμένη στον αγώνα για την καταπολέμηση της βίας. Όσοι αντιτίθενται είναι σεβαστή η άποψή τους. Όμως καλά θα κάνουν να συνηθίσουν το μέτρο. Αν όχι, μάλλον θα στερηθούν το γήπεδο, με δική τους επιλογή.

* * * * *

Αλλάζουν τα πράγματα

Στην Ομόνοια αλλάζουν τα πράγματα. Η εταιρεία εργάζεται με ρυθμούς επαγγελματικούς (αυτό βέβαια έπρεπε να γίνει εδώ και χρόνια) οι ποδοσφαιριστές αλλά και όλο το προσωπικό πληρώνονται στην ώρα τους δεν υπάρχει έγνοια για τα οικονομικά κριτήρια, ενώ θα αρχίσουν σε λίγο καιρό και τα έργα στο αθλητικό κέντρο Ηλίας Πούλλος». Πάρθηκε επίσης η απόφαση για την οικογενειακή κερκίδα. Στο γήπεδο, για την ώρα πέφτει πολύς ιδρώτας στην Οπαλέντιτσα στην Πολωνία. Εκεί (στο γήπεδο) «παίζεται» η κύρια αλλαγή.

Οι διαβεβαιώσεις και οι 800 χιλιάδες

Η έξοδος από το Γιουρόπα Λιγκ έχει επιφέρει ζημιά τόσο στο αγωνιστικό, όσο και στο οικονομικό κομμάτι στο στρατόπεδο της Ανόρθωσης. Την επομένη του αποκλεισμού, τόσο ο Ανδρέας Παντελή όσο και ο δρ Κυριάκος Γιάγκου έσπευσαν να κατευνάσουν την ανησυχία του κόσμου ως προς τη δυνατότητα να αποσβεστούν οι καλοκαιρινές

προσθήκες. Για τη γραμμή κρούσης, η Ανόρθωση εκταμίευσε ένα ποσό της τάξης των 800 χιλιάδων ευρώ προκειμένου να αποκτήσει τα δικαιώματα των Ντούρις και Κατσαράβα, χωρίς κάποιος εκ των δύο να προσφέρει κάτι ιδιαίτερο απέναντι στη Λάτσι. Έχοντας υπόψη το έλλειμμα εκατομμυρίων που έχει ήδη καταγραφεί στα δύο πρώτα χρόνια λειτουργίας της εταιρίας, υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες στο κατά πόσο η φετινή χρονιά μπορεί να κυλήσει ακόμα και με διαχειρίσιμο, αρνητικό πρόσημο. Στις φετινές επενδύσεις των κυανολεύκων της Αμμοχώστου, συμπεριλαμβάνονται τα συμβόλαια των δύο προαναφερθέντων, όπως επίσης αυτό του Λαβόρδε, αλλά και των Ράγιο, Ντουγκλάο και Βίκτορ, οι οποίοι ανανέωσαν με καλύτερους οικονομικούς όρους.

ΑΠΟΨΗ

Ανθρωπιά… τίποτ' άλλο

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Τούτες τις μέρες η Ελλάδα ζει ένα δράμα, είναι πραγματικότητα δεν είναι τηλεοπτικό σήριαλ. Και ευτυχώς στην Κύπρο, τούτη η τραγωδία ανέστησε μέσα μας την ανθρωπιά που μας κληρονόμησαν οι παλαιότεροι. Αυτοί που δεν ενδιαφέρονταν για τα λεφτά και μόνο, για τα υλικά πολυτέλειας… αυτοί που είχαν προτεραιότητα στη ζωή τους να έχουν καθαρό κούτελο, καθαρή συνείδηση… την αδρωπιά όπως τη λέει ο ποιητής και λαογράφος του τόπου μας. Μέσα σ' όλη αυτή τη διαφθορά που ζούμε, μέσα στην κρίση των αξιών που περνάει το νησί, βγήκε στην επιφάνεια η συμπόνια, το φιλότιμο, η οργή, ο θυμός τα πραγματικά συναισθήματα που έχουμε οι άνθρωποι και όχι τα ψεύτικα που μας μπόλιασαν. Την ανησυχία αν θα πάρω το καινούργιο ή όχι κινητό τηλέφωνο ή αν ο τραπεζικός θα μου θυμώσει που δεν πλήρωσα τη δόση γιατί δεν τα βγάζω πέρα.

Τούτες τις ημέρες χρειάζεται ανθρωπιά. Και μέσα σ' αυτή την οδύνη, ευτυχώς αναδεικνύεται ένα μεγάλο κύμα ανθρωπιάς. Γιατροί φροντίζουν τους πληγέντες. απλός κόσμος προσφέρει ό,τι έχει και δεν έχει, άνθρωποι ανοίγουν τα σπίτια τους για να δεχθούν συνανθρώπους τους που χρειάζονται βοήθεια, ταξιτζήδες μεταφέρουν κόσμο δωρεάν, οι κτηνίατροι φροντίζουν τα πληγωμένα ζώα, ο κόσμος σπεύδει να δώσει αίμα στα νοσοκομεία… γενικώς υπάρχει ανθρωπιά και αυτό μόνο ελπίδα σου δίνει. Έτσι είναι η τραγωδία. Μέσα από αυτήν προκύπτει η ελπίδα, η κάθαρση, η ανθρωπιά και ότι αυτή η λέξη περιλαμβάνει σαν έννοια.

Μέσα σε όλο αυτό, το καλό, υπάρχει και το κακό. Είναι διαχρονικά άλλωστε η συνύπαρξη τους. Υπάρχουν άτομα που επικαλούνται τάχατες την οργή του Θεού για τα δεινά που βρήκαν την Αττική. Παρεμπιπτόντως αν υπάρχει τέτοιος Θεός απλώς δεν τον ασπάζομαι γιατί είναι κακός, όπως τον ψυχοπαθή που τέτοιες μέρες επέλεξε να σπείρει δηχόνοια.

Υπάρχουν επίσης και άλλοι ψυχοπαθείς ή διαφορετικά φασίστες γιατί πρόκειται περί ψυχοπάθειας και μόνο. Που τέτοιες μέρες ασκούν τάχατες πολιτική, είτε φωτογραφιζόμενοι την ώρα που βοηθούν, είτε σπέρνοντας το μίσος. Τούτες τις ώρες, δεν υπάρχει ούτε Τούρκος, ούτε Έλληνας, ούτε δεξιός, ούτε αριστερός, ούτε χριστιανός, ούτε άθεος. Υπάρχει και πρέπει να υπάρχει μόνο ο άνθρωπος. Και ο άνθρωπος τούτες τις ώρες είτε βοηθά εμπράκτως είτε απλά πενθεί και συλλογιέται το κακό που τον βρήκε.

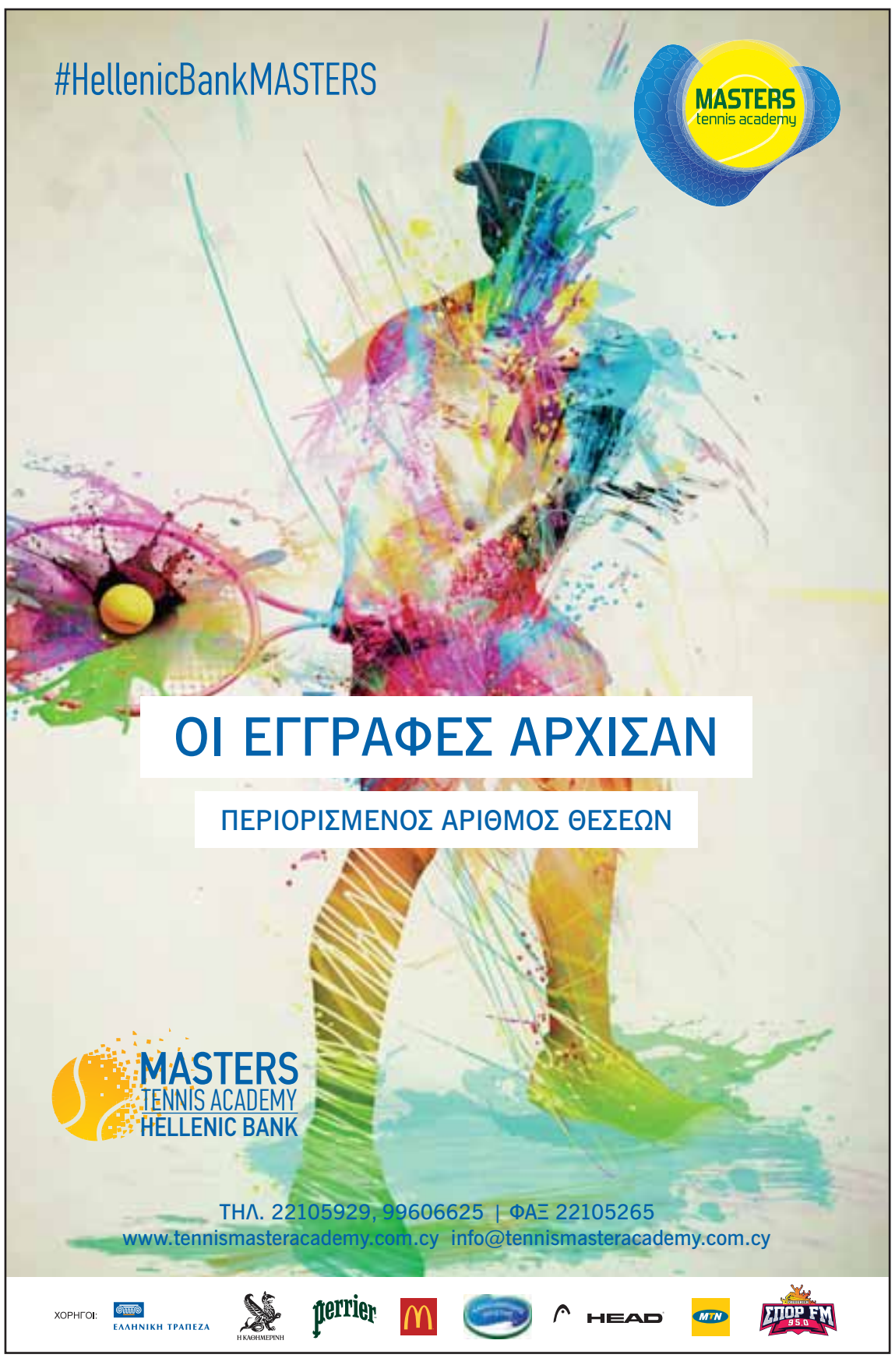

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΙΟΥΛΙΟΥ 2018

Eurobank Cyprus

Μεταβολές εβδομάδας	Χ.Α.Κ.	Χ.Α.	Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	Πετρέλαιο	€/$
	-0,31%	-0,39%	1,85%	0,34%	-0,18%	0,97%	-0,27%	-1,18%	-0,69%

Σ. ΜΑΡΚΙΟΝΕ
Θλίψη για τον χαμό του θρύλου της Fiat
Σελ. 11

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ

Τα περισσότερα σπίτια δεν ήταν ασφαλισμένα

Με ταχύτητα και απόλυτη ευελιξία αντιμετωπίζουν οι ασφαλιστικές εταιρείες τα αιτήματα από τους πληγέντες από την πύρινη λαίλαπα στην Αττική, για αποζημιώσεις. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, ζημιές υπέστησαν 1.500 σπίτια, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων, δεν είχε ασφαλιστική κάλυψη. **Σελ. 7**

ΕΛΛΑΔΑ

Εκτινάχθηκαν οι τιμές καυσίμων στα νησιά

Ανοδικά κινούνται οι τιμές των καυσίμων στις τουριστικές περιοχές της Ελλάδας και ιδίως στις νησιωτικές, Κυκλάδες, Δωδεκάνησα και Κρήτη. Η τιμή της αμόλυβδης προσεγγίζει σε κάποιες περιπτώσεις τα 2 ευρώ/λίτρο, όταν πανελλαδικά κυμαίνεται στο 1,605 ευρώ το λίτρο. **Σελ. 8**

ΔΙΕΘΝΗ

Χαμόγελα στη Γερμανία από τη συμφωνία Ε.Ε.-ΗΠΑ

Με μεγάλη άνοδο των μετοχών των γερμανικών αυτοκινητοβιομηχανιών υποδέχθηκαν οι αγορές τη συμφωνία Γιούνκερ – Τραμπ. Η Ε.Ε. φαίνεται να αποφεύγει τον εμπορικό πόλεμο, με αντάλλαγμα την αύξηση των εισαγωγών αμερικανικού υγροποιημένου φυσικού αερίου και αμερικανικής σόγιας. **Σελ. 10**

Real Estate

Βροχή αιτήσεων για χρυσή βίζα στην Ελλάδα

«Συνωστισμός» επενδυτών παρατηρείται στις αρμόδιες υπηρεσίες της Ελλάδας, για τη «Χρυσή Βίζα». Πολλοί επενδυτές αποσκοπούν στη μεταπώληση ή την εκμετάλλευσή των ακινήτων. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα Κινέζου, ο οποίος δαπάνησε 5,3 εκατ. ευρώ για ακίνητο στις Κυκλάδες. **Σελ. 12**

Μύθος τα περί ξεπλύματος χρήματος

Μ. Σκανδάλης: Τα αυστηρά μέτρα που ελήφθησαν αποτίναξαν τη ρετσινιά που βάραινε την Κύπρο

Η κυπριακή οικονομία έχει κάνει σημαντικά βήματα και κατάφερε να αποτινάξει από πάνω της την κακή φήμη που είχε για χρόνια ως κέντρο ξεπλύματος μαύρου χρήματος. Ο επικεφαλής της Διεύθυνσης Συμμόρφωσης του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, Μάριος Σκανδάλης, σε συνέντευξη στην «Κ» εξηγεί πώς κατάφερε η τράπεζα να υιοθετήσει αυστηρά διεθνή πρότυπα ορθής τραπεζικής πρακτικής, και πώς αυτή η νέα πολιτική και κουλτούρα συνέβαλε στην ευρύτερη ανάπτυξη και αποκατάσταση της αξιοπιστίας του οικονομικού οικοδομήματος του νησιού. Απαντά, επίσης, και στις ανησυχίες αλλοδαπών καταθετών για κλείσιμο λογαριασμών προσώπων και εταιρειών από τη Ρωσία και άλλες χώρες, τονίζοντας ότι η Τράπεζα Κύπρου δεν διαχειρίζεται ούτε τερματίζει σχέσεις στη βάση εθνικότητας ή στη βάση αβάσιμων σχολίων διαφόρων τρίτων. Καταλήγοντας αναφέρει ότι η Τράπεζα Κύπρου είναι το αντίβαρο της κυπριακής οικονομίας και δεν υπάρχει περίπτωση να την αφήσει να γίνει η αιτία για να δεχθεί ξανά το οποιοδήποτε χτύπημα. **Σελ. 4**

Μένουν Βρετανία για διακοπές λόγω υψηλών θερμοκρασιών

Στη Βρετανία, κυρίως στις νοτιοανατολικές περιοχές της, ζουν το δικό τους... ελληνικό καλοκαίρι με πολύ υψηλές για τα δεδομένα της χώρας θερμοκρασίες. Οπότε, προτιμούν, αντί να επισκεφθούν την Ελλάδα, την Κύπρο, την Ισπανία, και γενικότερα τις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου, να παραμείνουν στη βάση τους, με αποτέλεσμα να μειωθούν δραστικά οι κρατήσεις των πακέτων διακοπών για τις χώρες της Μεσογείου. **Σελ. 9**

Τα ΜΕΔ θα απασχολούν τις τράπεζες για πολλά χρόνια

Συνέντευξη Π. Ιωάννου

Σημαντικά χαρακτηρίζει ο Χρηματοοικονομικός Επίτροπος Παύλος Ιωάννου τα νομοσχέδια που ψήφισε η βουλή, παρέχοντας εργαλεία στις τράπεζες να μειώσουν τα ΜΕΔ. Τονίζει όμως ότι τα ΜΕΔ θα απασχολήσουν το τραπεζικό σύστημα για ακόμα πολλά χρόνια. Για τη ΣΚΤ τονίζει ότι αν η απορρόφηση από την Ελληνική γίνει αποτελεσματικά θα αντιμετωπιστούν πολλά από τα προβλήματα του συστήματος και μάλιστα κατά τρόπο οριστικό. **Σελ. 6**

Κάνουν σκέψεις και για πλωτό αιολικό πάρκο

Εισηγήσεις του ΣΑΕΚ

Εισηγήσεις για ανάπτυξη νέων έργων ή και επέκταση υφιστάμενων αιολικών πάρκων έχει ο Σύνδεσμος Αιολικής Ενέργειας Κύπρου και ζητάει συνάντηση με τον υπ. Ενέργειας. Στις σκέψεις και η δημιουργία πλωτού αιολικού πάρκου. **Σελ. 5**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	**2,05%**	**0,12%**
Γερμανία	0,40%	0,07%
Γαλλία	0,69%	0,07%
Ιταλία	2,70%	0,20%
Ισπανία	1,36%	0,09%
Ιρλανδία	0,85%	0,06%
Ελλάδα	3,79%	-0,03%
Ην. Βασίλειο	1,27%	0,09%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BB	R-4
Fitch	BB+	B
Moody's	Ba3	NP
S&P	BB+	B

ΑΠΟΨΗ / *Του* **ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ**

Ο δείκτης δυστυχίας, ο νόμος του Okun και η δημιουργία καλών θέσεων εργασίας

Τον τελευταίο χρόνο η οικονομία κατάφερε, ύστερα από πολλά χρόνια, να παρουσιάσει αισθητή βελτίωση στην απασχόληση η οποία ανέβηκε από το 68,7% του εργατικού δυναμικού το 2016 στο 70,8% το 2017. Όμως, η ανεργία εξακολουθεί να είναι ψηλή, γύρω στο 11%. Μάλιστα, το Bloomberg κατέταξε την Κύπρο μέσα στις 20 πιο μίζερες χώρες του κόσμου εξαιτίας της υψηλής ανεργίας, καθώς ο λεγόμενος «δείκτης δυστυχίας» του Bloomberg, λαμβάνει υπόψη του μόνο την ανεργία και τον πληθωρισμό μιας χώρας.

Βεβαίως, δεν χρειαζόμαστε το Bloomberg για να συνειδητοποιήσουμε πόσο ψυχολογικά καταστροφικό φαινόμενο είναι η ανεργία. Από τον καιρό της κρίσης, χιλιάδες Κύπριοι έχασαν τη δουλειά τους και πολλοί αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν στο εξωτερικό ή να δεχτούν να κάνουν δουλειές με πολύ λιγότερα χρήματα ή να δουλεύουν μόνο part time. Ιδιαίτερα άσχημη είναι η κατάσταση για τους νέους οι οποίοι μπαίνουν (αν μπουν) στην απασχόληση με πολύ χαμηλούς μισθούς και υφίστανται εκμετάλλευση και εξευτελισμό. Ακόμα και σήμερα, ένας στους τέσσερις από όσους νέους μέχρι 24 χρονών επιθυμούν να δουλέψουν είναι άνεργος.

Μπορεί να έχει ανακάμψει ο ρυθμός ανάπτυξης, τα κέρδη, οι επενδύσεις και η κατανάλωση στην Κύπρο σήμερα, όμως παραμένει γεγονός ότι χιλιάδες συμπολίτες μας υφίστανται τη δυστυχία που καταγράφει ο δείκτης του Bloomberg.

Τι μπορούμε να κάνουμε; Ο υπουργός Οικονομικών δήλωσε πριν λίγο καιρό ότι με συνέχιση του ψηλού ρυθμού ανάπτυξης, η ανεργία θα κατέλθει σε φυσιολογικά επίπεδα το 2020. Αυτή η εκτίμηση προφανώς στηρίζεται σε ένα εμπειρικό κανόνα που στα οικονομικά ονομάζεται νόμος του Okun (σε πολύ αδρές γραμμές ο κανόνας αυτός λέει ότι χρειαζόμαστε περίπου δύο μονάδες επιπρόσθετης ανάπτυξης για να υπάρξει μείωση της ανεργίας κατά μία μονάδα). Παρεμπιπτόντως, αν δεν κάνω λάθος, ο ίδιος οικονομολόγος (Arthur Okun) που διατύπωσε αυτόν τον συσχετισμό είναι και ο πρώτος που κατασκεύασε δείκτη δυστυχίας προσθέτοντας τα ποσοστά της ανεργίας και του πληθωρισμού.

Ο νόμος του Okun εμπειρικά στέκει. Στην Κύπρο όμως έχω την εντύπωση ότι χρειαζόμαστε περισσότερα στοχευμένα μέτρα και ειδικές πολιτικές. Να δώσω ένα παράδειγμα: Θα μπορούσαμε, όπως κάνουν και οι ΗΠΑ και πολλές άλλες χώρες, να παραχωρούμε τις άδειες μόνιμης παραμονής και την κυπριακή υπηκοότητα με κύριο κριτήριο τη δημιουργία από τον αιτούντα νέων θέσεων εργασίας, αντί απλώς την αγορά ακινήτων. Κάτι τέτοιο θα ήταν πιο αποδοτικό από κοινωνικής αλλά και από οικονομικής πλευράς, καθώς θα είχε πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στην επίδραση των ξένων επενδύσεων εντός της οικονομίας. Θα μπορούσαμε επίσης να δώσουμε σημαντικές φορολογικές απαλλαγές σε εταιρείες που δημιουργούν νέες και καλές θέσεις εργασίας σε συγκεκριμένους τομείς προτεραιότητας.

Γενικά, δεν είναι ανάγκη να πρωτοτυπήσουμε. Χρειαζόμαστε πολιτικές ενίσχυσης της απασχόλησης με την υιοθέτηση ειδικών μέτρων που έχουν δοκιμαστεί με επιτυχία σε άλλες χώρες.

www.pwc.com.cy

pwc

Expertise Solutions Value

ΑΠΟΨΗ Της ΓΙΟΥΛΗΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ

Στο ατομικό μας excel

Είναι γνωστό πως τα ποσά που ξοδεύονται για την κατάσβεση των πυρκαγιών και για να επουλωθούν οι πληγές έπειτα από κάθε μεγάλη καταστροφή, είναι τεράστια. Αντίθετα, η πρόληψη δεν είναι κάτι στο οποίο επενδύουμε. Δεν μας απασχολεί ιδιαίτερα.

Τα οικονομικά στοιχεία αυτής της πολιτικής, της πολιτικής του «μετά» δηλαδή και όχι του «πριν», μπορεί να τα διαβάσει κανείς σε ένα πρόγραμμα excel της Πυροσβεστικής, της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας ή κάποιου υπουργείου. Τα ίδια ποσοστά όμως ισχύουν και αλλού.

Δεν πρέπει να ξεχάσουμε αυτό που έγινε, όσο κι αν προσπαθούν να το διαχειριστούν επικοινωνιακά, μοιράζοντας ευρώ και τάζοντας διορισμούς στο Δημόσιο.

Σε ό,τι έχει να κάνει με την ενέργεια, τη σκέψη, την προσπάθεια που καταβάλλουμε ως πολίτες, ως ψηφοφόροι, ως μονάδες σε ένα σύνολο που το έχουμε και μας έχει ανάγκη. Ξοδεύουμε πάρα πολλά στην καταστολή και ελάχιστα στην πρόληψη.

Κινητοποιούμαστε, ενεργούμε, σκεφτόμαστε όταν η καταστροφή έχει συντελεστεί, όταν είναι ήδη αργά, και βρισκόμαστε εν θερμώ. Στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης περισσεύουν αυτές τις μέρες τα κολακευτικά σχόλια για τους εθελοντές, για τους ανθρώπους που έτρεξαν από την πρώτη στιγμή να συνδράμουν στην κατάσβεση της φωτιάς, για όλους όσοι έδωσαν αίμα στα δημόσια νοσοκομεία, πρόσφεραν φάρμακα και τρόφιμα. Πράγματι, η αλληλεγγύη που είδαμε να ξεχειλίζει ήταν συγκινητική και άξια θαυμασμού.

Ομως άλλο πράγμα η αλληλεγγύη και άλλο ο εθελοντισμός. Ο εθελοντισμός απαιτεί χρόνο και προσπάθεια. Είναι ουσιαστικά μια δεύτερη δουλειά για όποιον αποφασίσει να διαθέσει τον εαυτό του, είναι κανονική εργασία που γίνεται αθόρυβα και για μεγάλο χρονικό διάστημα. Οσοι είναι εθελοντές πυροσβέστες, εθελοντές διασώστες, όσοι παίρνουν μέρος σε καθαρισμούς, προσφέρουν τον ελεύθερο χρόνο τους. Θυσιάζουν Σαββατοκύριακα, παρακολουθούν σεμινάρια, εκπαιδεύονται από ειδικούς, παίρνουν μέρος σε ασκήσεις, προετοιμάζονται για το χειρότερο και όταν αυτό έρθει, είναι οργανωμένοι, γνωρίζουν ακριβώς τι πρέπει να κάνουν, είναι υπερπολύτιμοι. Δεν είναι πολλοί αυτοί οι άνθρωποι. Δεν είναι πολλοί όσοι ξεβολεύονται, κοπιάζουν, δρουν προκαταβολικά. Οχι, δεν μας λείπει το φιλότιμο αλλά η προνοητικότητα, ο ουσιαστικός προβληματισμός σε συνθήκες ηρεμίας και όχι πανικού, ο σχεδιασμός, η ενημέρωση, η πρόληψη.

Οι ευθύνες οφείλουν να αποδοθούν εκεί που πρέπει. Δεν πρέπει να ξεχάσουμε αυτό που έγινε, όσο κι αν προσπαθούν να το διαχειριστούν επικοινωνιακά, μοιράζοντας ευρώ και τάζοντας διορισμούς στο Δημόσιο.

Ας αλλάξουμε όμως κι εμείς, στο ατομικό μας excel και στον βαθμό που μας αναλογεί, το ποσοστό που δαπανάμε για την πρόληψη. Η Πολιτεία αδυνατεί να μας προστατεύσει και συχνά εγκληματεί. Είναι ανεπαρκής, αναποτελεσματική, άβουλη και μοιραία, με πολιτικό προσωπικό που δεν καθοδηγεί αλλά χαϊδεύει αυτιά, με δημάρχους καρικατούρες που κρύβουν την αποτυχία τους πίσω από γυαλιά-καθρέφτες, με θρασύτατους υπουργούς και με πρωθυπουργούς που ψελλίζουν θεωρίες συνωμοσίας για να μην αναλάβουν τις ευθύνες που τους αναλογούν. Η ελληνική Πολιτεία ομολογεί συστηματικά την αποτυχία της, εδώ και δεκαετίες. Εμείς, τι κάνουμε;

Deloitte.

Φορολογικός Οδηγός 2018
Όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε

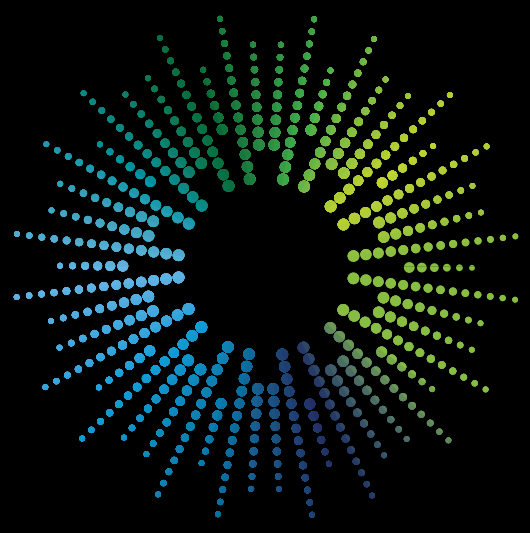

- Όλες οι νέες φορολογικές αλλαγές και άλλες σχετικές αλλαγές
- Το φορολογικό ημερολόγιο 2018
- Όλο το φορολογικό πλαίσιο που ισχύει στην Κύπρο

Η έκδοση του Φορολογικού Οδηγού εντάσσεται στα πλαίσια της πάγιας πολιτικής της Deloitte για πλήρη, έγκυρη και λεπτομερή ενημέρωση των φορολογουμένων.

Την ηλεκτρονική έκδοση, στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα, του Φορολογικού Οδηγού 2018 της Deloitte μπορείτε να τη βρείτε στην ιστοσελίδα www.deloitte.com/cy

© 2018 Deloitte Limited

Tax

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Η Κύπρος κέρδισε την υπόθεση της MIG A. Βγενόπουλου με την οποία διεκδικούσαν ποσό 1,05 δισ. ευρώ. Μένει η υπόθεση της FBME.

Όχι και τόσο πολλά

Η δικαστική διαμάχη στο Διεθνές Διαιτητικό στο Παρίσι που βρισκόταν σε εξέλιξη πέραν των τεσσάρων ετών έληξε υπέρ της Κύπρου και τελειώνει ο φόβος για αποζημιώσεις ύψους 1,05 δισ. ευρώ από το κράτος. Τα 800 εκατ. τα ήθελε η MIG και τα υπόλοιπα 400 άλλα φυσικά πρόσωπα και νομικές οντότητες. Τέσσερα χρόνια δικαστικά έξοδα 5 εκατ. ευρώ. Εντάξει είναι. Εδώ ο ΣΥΚΑΛΑ για ένα πεντάλεπτο τηλέφωνο σε νομικό σύμβουλο στη Μεγάλη Βρετανία για την ομαδική προσφυγή σε ευρωπαϊκά δικαστήρια είχε πληρώσει 5 χιλιάδες ευρώ.

Από Τρίτη θα πατάνε κουμπιά

Από την Τρίτη θα μπορούν να πατήσουν το κουμπί όσοι υπάλληλοι της Συνεργατικής επιλέξουν το Σχέδιο Εθελούσιας Αποχώρησης. Οι συντεχνίες είναι ευχαριστημένες, η ΕΤΥΚ όχι και τόσο. Αν και ξεκίνησαν ως ένα σώμα συντεχνίες και ΕΤΥΚ μετά από τόσες συνεδριάσεις με τη Διοίκηση της ΣΚΤ έσπασαν τρόπον τινά οι δεσμοί. Εντάξει, η αλήθεια είναι πως συντεχνίες και ΕΤΥΚ θα πρέπει να εγγράψουν καινούργια μέλη της ΣΚΤ που θα πάνε στην Ελληνική Τράπεζα, άρα λογικό να έχει δημιουργηθεί η κόντρα. Το κουμπί θα μπορούν να το επιλέξουν μέχρι και τις 17 Αυγούστου.

Δεν είναι το κόστος

Εξορθολογισμός θα πρέπει να γίνει όχι για χάρη των οικονομικών του κράτους, αλλά για χάρη της εκπαίδευσης για να μη φτάσουμε στο σημείο να μην υπάρχουν κονδύλια, εκτός από τις δαπάνες προσωπικού, για να χρησιμοποιηθούν για τις ανάγκες της εκπαίδευσης, των σχολείων, των παιδιών στα σχολεία, ανέφερε ο κυβερνητικός εκπρόσωπος, Πρόδρομος Προδρόμου. Σωστή αυτή η θέση, συμφωνεί και ο Δήκτης.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Τιμή Διάθεσης Αμοιβαίων Κεφαλαίων

CYPRUS INSTITUTE OF MARKETING THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

Τιμή Διάθεσης Αμοιβαίων Κεφαλαίων καλείται η τιμή στην οποία ο επενδυτής αγοράζει τα μερίδια Αμοιβαίων Κεφαλαίων, και υπολογίζεται από το άθροισμα της καθαρής τιμής των μεριδίων και της προμήθειας αγοράς των Αμοιβαίων Κεφαλαίων.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

Μείον 5 δισ. ευρώ

Μπορεί τα σχέδια της Τράπεζας Κύπρου στο λεγόμενο project helix να είναι η πώληση 5 δισ. ευρώ μη εξυπηρετούμενων δανείων, αλλά μάλλον θα πρέπει να ρίξει το ποσό και να μη βιαστεί, με τους λογιστές της να έχουν κάνει πολλούς και καλούς λογαριασμούς πριν προχωρήσουν. Ίσως μικρότερο ποσό να ήταν σοφότερο, για να είναι και διαχειρίσιμες οι όποιες επιπτώσεις. Όχι επειδή πέρασαν τα νομοσχέδια για την αντιμετώπιση των ΜΕΔ να τα χρησιμοποιήσουμε στο έπακρο.

Να ξαναγυρίσουν τα 745

Οι συνολικές καταθέσεις τον Ιούνιο 2018 παρουσίασαν καθαρή μείωση 745,2 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με καθαρή αύξηση 201,2 εκατ. ευρώ τον Μάιο 2018. Οι εκροές καταθέσεων συνδέονται αναπόφευκτα με την αβεβαιότητα που είχε δημιουργηθεί για το μέλλον της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας, αλλά και του κυπριακού τραπεζικού συστήματος στην ολότητά του. Η Βουλή των Αντιπροσώπων έδωσε πλέον ένα τέλος στην αβεβαιότητα. Να επιστρέψουν οι καταθέσεις στις τράπεζες και να μην είναι κάτω από στρώματα.

ΑΠΟΨΗ Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Περί αυθαιρέτων

Τα προχθεσινά τραγικά γεγονότα στην ανατολική Αττική μοιραία έφεραν στην επιφάνεια και το γνωστό θέμα των αυθαιρετων κατοικιών που υπήρχαν στην περιοχή. Κάποιοι μάλιστα το έθεσαν και ως τη γενεσιουργό αιτία της όλης τραγωδίας. Αυτό φυσικά, επειδή εκστομίστηκε από επίσημα χείλη φαντάζει μάλλον τραγελαφικό δεδομένου ότι δεν μπορεί το επίσημο κράτος να επικαλείται μια διαχρονική παρανομία για να καλύψει τη γύμνια του μπροστά στην παντελή έλλειψη προγραμματισμού, σχεδίου, αντίδρασης και ό,τι άλλο απαιτείται από ένα κράτος για να προστατεύσει τους πολίτες του ή τους όποιους πολίτες από τραυματισμό ή ακόμη και τον θάνατο.

Αν κάτι ανεγέρθηκε αυθαίρετα, σημαίνει πως δεν πέρασε τη νόμιμη διαδικασία αδειοδότησης του κράτους. Από αυτό το σημείο μέχρι να χαρακτηριστεί και παράνομο, υπάρχει μια γκρίζα ζώνη. Ένα ιδιωτικό τεμάχιο μπορεί να διαθέτει από μηδενικό συντελεστή δόμησης μέχρι κάποιο θετικό συντελεστή δόμησης. Αν ο συντελεστής δόμησης είναι μηδενικός και ο ιδιοκτήτης ανεγείρει άνευ εξασφαλίσεως άδειας το οποιοδήποτε κτίσμα, τότε αυτό είναι καθαρά παράνομο. Αν όμως βάσει του συντελεστή δόμησης δικαιούταν να ανεγείρει μια κατοικία μέχρι 150 τετρ. μ. και αυτός όντως ανέγειρε μια τέτοια κατοικία ικανοποιώντας τους πολεοδομικούς όρους μεν, χωρίς όμως να αιτηθεί μια τέτοια άδεια δε, τότε σίγουρα το κτίσμα του είναι αυθαίρετο, αλλά δυνητικά νόμιμο, αν ακολουθήσει έστω εκ των υστέρων τη διαδικασία αδειοδότησης. Αν το κτίσμα του είναι 500 τετρ. μ. αντί 150 τετρ. μ. και χωρίς άδεια, τότε είναι και αυθαίρετο και αυτόματα παράνομο επειδή ακόμα και μετά να ακολουθήσει μια διαδικασία αδειοδότησης του, αυτή θα είναι αρνητική λόγω των υπερβάσεων σε συντελεστή δόμησης.

Μετά υπάρχει το άλλο γνωστό κουσούρι του Έλληνα. Εξασφάλιζε άδεια για σπίτι 150 τετρ. μ. και επειδή το τεμάχιο του είχε μια τοπογραφική κλίση σε σχέση με τον δρόμο, έκτιζε τρία υπόστεγα μέχρι να φθάσει στο επίπεδο του δρόμου, δήθεν για να στηρίξει το σπίτι. Στην πορεία του χρόνου και όταν κανείς δεν κοιτούσε, έκλεινε τα τρία υπόστεγα και το σπίτι των 150 τετρ. μ. μετατρεπόταν σε βιλλίτσα των 650 τετρ. μ. Το φάσμα τέτοιων αυθαιρεσιών στο πανελλήνιο είναι τεράστιο επειδή το μυαλό του Έλληνα στο πώς να παρακάμψει διαδικασίες και νόμους λειτουργεί τουλάχιστον σε πέντε διαστάσεις…

Ήταν όμως πράγματι οι αυθαίρετες κατοικίες που δημιούργησαν το προχθεσινό τραγικό συμβάν; Δύσκολο να καταλήξει κάποιος, χωρίς το συμπέρασμα του να είναι και αυτό αυθαίρετο. Αν δηλαδή κάποιος είχε νόμιμο σπίτι 150 τετρ. μ. και μετά έκανε παράνομες επεκτάσεις και το ανέβασε στα 250 τετρ. μ. ήταν αυτό που συνέτεινε στην τραγικότητα της κατάστασης; Αμφιβάλλω. Για να απαντήσει ο οποιοσδήποτε θα πρέπει να ξέρει το μέγεθος και το είδος της αυθαιρεσίας.

Όλα αυτά όμως δεν είναι η ουσία. Η ουσία είναι πως όποια αυθαιρεσία και να ισχυε, το κράτος διαχρονικά δεν έκανε τίποτα για να την αναχαιτίσει. Αν σε κάθε παράνομη ανάπτυξη, υπήρχε μια υπηρεσία που την κατεδάφιζε με ένα απλό διάταγμα δικαστηρίου, τότε όλοι θα ήταν νομιμόφρονες πολίτες. Θα ακολουθούσαν τις νόμιμες διαδικασίες και θα έκτιζαν εντός των ορίων της νομιμότητας. Υπάρχουν όμως επαρκείς και ξεκάθαρες νόμιμες διαδικασίες ή μήπως είναι και αυτές στημένες με τέτοιο τρόπο που να ενθαρρύνουν την αυθαιρεσία; Μάλλον το δεύτερο.

Εμείς εδώ στην Κύπρο που στέκουμε; Παρόλο που φαίνεται να είμαστε πιο οργανωμένοι σαν κράτος, έχοντας ένα κτηματολόγιο, μια χωρομετρία, μια πολεοδομία, έχοντας ρυθμίσει σε πολεοδομικές ζώνες σχεδόν όλη την ελεύθερη επικράτεια του νησιού και έχοντας νόμους και κανονισμούς σχεδόν για τα πάντα, εντούτοις έχουμε και εμείς τα προβλήματα μας στην αντιμετώπιση της αυθαιρεσίας, είτε με ελλείψεις σε επίπεδο νομοθεσιών ή σε επίπεδο εφαρμογής ανασταλτικών μέτρων.

Αν ξεκινήσω από τα απλά, θα αναφέρω μόνο τις αυθαιρεσίες του κλεισίματος των μπαλκονιών σε διαμερίσματα και τη δημιουργία περγόλων και γκαράζ σε τόπους που βολεύει τον καθένα. Έχουμε ικανό κρατικό ή άλλο μηχανισμό κατεδάφισης των αυθαιρεσιών; Όχι βέβαια. Και τι θα γίνει αν αύριο ξεσπάσει μια πυρκαγιά και εγκλωβιστεί κόσμος; Τότε θα τρέχουν κάποιοι για καμιά βδομάδα και μετά θα ξεχαστεί και αυτό. Έχουμε αυθαίρετες κατοικίες; Αυθαιρεσίες σε κατοικίες, έχουμε άπειρες (βλέπε πιο πάνω παράδειγμα). Ολάκαιρες αυθαίρετες κατοικίες έχουμε μεν αλλά λίγες σε αριθμό δε. Και συνήθως περιορίζονται στην ύπαιθρο. Παρόλο που υπάρχουν ρυθμίσεις για ανέγερση μεμονωμένης κατοικίας σε απόμερα σημεία, όπου απαιτούνται ικανά δικαιώματα πρόσβασης, παροχή υπηρεσιών κ.λπ., είναι περιπτώσεις όπου χωρίς καμία ικανοποίηση αυτών των παραμέτρων έχουν ανεγερθεί υποστατικά εντελώς αυθαίρετα. Το γελοίο δε είναι πως η ΑΗΚ τους χορηγεί ηλεκτρικό ρεύμα χωρίς να έχουν καμία άδεια.

Το κεφάλαιο μεμονωμένης κατοικίας στην ολότητά του έτυχε διαχρονικής εκμετάλλευσης. Αποτέλεσμα είναι η άτακτη και διάσπαρτη ανάπτυξη. Αυτό δημιουργεί κινδύνους επειδή δεν υπάρχει άρτιο οδικό δίκτυο, ούτε υποδομές και σε περίπτωση κινδύνου δύσκολα μπορεί να παρασχεθεί βοήθεια. Ευτυχώς αυτό πάει σιγά-σιγά να ρυθμιστεί δεδομένων των πιο αυστηρών κανονισμών που ισχύουν σήμερα. Είναι πολλά που μπορούν να λεχθούν. Θα κλείσω αναφέροντας την περίπτωση των άτακτων ιδιωτικών κατασκηνώσεων ιδιαίτερα στα παράλια. Δεν μπορεί το κράτος να επιβάλλει από τη μια ζώνες προστασίας της παραλίας σε ιδιωτικά ακίνητα – τις οποίες ο ιδιοκτήτης φυσικά και σέβεται – αλλά από την άλλη να μη λαμβάνει ικανά μέτρα απομάκρυνσης του καθενός που αποφασίζει να ανάψει κάρβουνα για να ψήσει τη σούβλα του κάτω από δέντρα και φράκτες πολλές φορές παραβιάζοντας ιδιωτική περιουσία. Αν ανάψει φωτιά και καεί το σύμπαν αλήθεια ποιος θα φταίξει; Αυτός που έψηνε τη σούβλα και που πιθανώς θα είναι ο πρώτος που θα εξαφανιστεί; Το κράτος που δεν τον έδιωξε από ξένη περιουσία και δεν του έβαλε πρόστιμο για παράνομο κάμπινγκ; Ο ιδιοκτήτης που απουσιάζει και δεν έχει ιδέα για το τι συνέβη; Ή μήπως κάποια θύματα που κοιμόντουσαν αμέριμνα στο σπίτι δίπλα; Φτάνει πια αδράνεια. Όχι άλλα θύματα.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Στην πιλοτική του εφαρμογή το σχολείο εξυπηρετεί 48 παιδιά από έξι κοινότητες. Τα υπόλοιπα είναι παιδιά των υπαλλήλων της εταιρείας ηλικία 6-12 ετών.

Θερινό σχολείο για πρώτη φορά στο Ζύγι

Θα λειτουργεί μέχρι τέλος Αυγούστου και σε αυτό φιλοξενούνται κατά μέσο όρο 55 παιδιά της κοινότητας και των γύρω περιοχών

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η λειτουργία θερινού σχολείου ήταν για τις κοινότητες της περιοχής Ζυγίου μια ανάγκη που εκκρεμούσε εδώ και αρκετά χρόνια. Καλύφθηκε μόλις φέτος με την εφαρμογή ενός πιλοτικού προγράμματος το οποίο λειτουργεί από τις 2 Ιουλίου στο δημοτικό σχολείο της κοινότητας. Στην πιλοτική του εφαρμογή φοιτούν εκεί ήδη κατά μέσο όρο περίπου 55 παιδιά εργαζομένων της εταιρείας και των γειτονικών έξι κοινοτήτων τα οποία είναι υπό την επίβλεψη τεσσάρων εκπαιδευτικών.

Πρόκειται για πρωτοβουλία της εταιρείας Τσιμεντοποιία Βασιλικού Δημόσια Εταιρεία Λτδ, η οποία αναζήτησε και εντόπισε ως το καταλληλότερο σχολείο το δημοτικό Ζυγίου για τη φιλοξενία του προγράμματος. Εξάλλου η ανταπόκριση από την κοινότητα ήταν άμεση και θετική, με την κοινοτάρχη Γεωργία Μιχαήλ να επισημαίνει ότι «η λειτουργία του θερινού σχολείου θα ήταν καλό να γίνεται κάθε χρόνο, καθώς και οι γονείς και τα παιδιά είναι πολύ ευχαριστημένα». Η επιτυχία της εφαρμογής του προγράμματος ήταν από τις πρώτες κιόλας μέρες λειτουργίας του, δεδομένη, καθώς βρήκε άμεση ανταπόκριση στις τόσο των εργαζομένων της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού όσο και από κατοίκους των γύρω κοινοτήτων.

Το πρόγραμμα είναι πρωτοβουλία της εταιρείας Τσιμεντοποιία Βασιλικού Δημόσια Εταιρεία Λτδ στο πλαίσιο του προγράμματος κοινωνικής εταιρικής ευθύνης.

«Η ιδέα γεννήθηκε πριν από μερικά χρόνια σε μια συζήτηση με μέλη του προσωπικού της εταιρείας μας και αποφασίσαμε να το προχωρήσουμε», δήλωσε ο εκτελεστικός πρόεδρος των Τσιμεντοποιείων Βασιλικού κ. Αντωνίου.

Κυνήγι θησαυρού, Τάε Κβο Ντο, θέατρο και ζωγραφική είναι μόνο κάποιες από τις δραστηριότητες των παιδιών από Δευτέρα μέχρι Παρασκευή στο θερινό σχολείο.

Η ιδέα

Πώς όμως γεννήθηκε η ιδέα και πώς τέθηκε σε εφαρμογή; Ο εκτελεστικός πρόεδρος των Τσιμεντοποιείων Βασιλικού Αντώνης Αντωνίου περιγράφει ότι πριν από 3-4 χρόνια στο πλαίσιο εκδήλωσης για το προσωπικό της εταιρείας ήταν θέμα συζήτησης με μέλη του προσωπικού, η δυσκολία που αντιμετωπίζουν το καλοκαίρι για το ποιος θα προσέχει τα παιδιά τους την ώρα που αυτοί εργάζονται «μιας και τα σχολεία είναι κλειστά, οι παππούδες έχουν κουραστεί, ενώ όποια άλλη επιλογή είναι δαπανηρή». Κάπως έτσι δημιουργήθηκε η ιδέα για δημιουργία ενός σχολείου για το προσωπικό. Κάτι που φυσικά δεν μπορούσε να υλοποιηθεί εντός του εργοστασίου καθώς πρόκειται για βαριά βιομηχανία και θα ετίθετο θέμα ασφάλειας και υγείας των παιδιών. Αυτό ήταν που οδήγησε τη σκέψη στο επόμενο βήμα, και στη διεύρυνση του κοινού που θα εξυπηρετούσε το σχολείο και εκτός από τους υπαλλήλους της εταιρείας, και των υπόλοιπων εργαζόμενων γονέων της περιοχή. Οπότε ήταν φυσικό ότι με την υλοποίησή της η ιδέα θα τύγχανε θερμής ανταπόκρισης. «Οι σκέψεις της εταιρείας είναι εφόσον τα αποτελέσματα από τον πρώτο χρόνο λειτουργίας είναι ικανοποιητικά, να συνεχιστεί και να διευρυνθεί», αναφέρει σχετικά ο κ. Αντωνίου.

Κλιματιστικά και Α΄ βοήθειες

Η διαδικασία για αδειοδότηση του προγράμματος ξεκίνησε από τον Οκτώβριο του 2017. Στο πλαίσιο της διαδικασίας έγινε μελέτη, ελήφθησαν οι άδειες, εντοπίστηκαν οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι θα μπορούσαν να καλύψουν τις ανάγκες. Αρχικά η εταιρεία ήρθε σε επαφή με το Υπουργείο Παιδείας και στη συνέχεια η όλη διαδικασία για την έγκριση δρομολογήθηκε μέσω του Επαρχιακού Γραφείου Ευημερίας Λάρνακας, ενώ παράλληλα αποτάθηκαν και στην κοινοτάρχη Ζυγίου, καθώς το δημοτικό σχολείο της κοινότητας κρίθηκε ως το πιο κατάλληλο για να υποδεχτεί το πρόγραμμα λόγω αριθμού παιδιών που μπορεί να δεχτεί και λόγω της εγγύτητας με το εργοστάσιο. Ακολούθησε επιθεώρηση των χώρων, διαδικασία εκτίμησης κινδύνου από τον λειτουργό Ασφάλειας & Υγείας της Τσιμεντοποιίας και διορθωτικές ενέργειες εκεί και όπου χρειαζόταν. Για παράδειγμα τοποθετήθηκαν κλιματιστικά στις αίθουσες διδασκαλίας ώστε το σχολείο να μπορεί να λειτουργήσει και το καλοκαίρι, ενώ οι εκπαιδευτικοί έκαναν σεμινάρια διαχείρισης κρίσεων, περιβαλλοντικής διαχείρισης, Ασφάλειας / Υγείας και Α΄ βοηθειών όπου και πιστοποιήθηκαν ως πρώτοι βοηθοί. Έχουν γίνει όλες οι νόμιμες διαδικασίες εγγραφής του σχολείου στο Υπουργείο. Ακολούθως με βάση τις αιτήσεις για συμμετοχή στο πρόγραμμα αποφασίστηκε και ο αριθμός των εκπαιδευτικών που θα στελέχωναν το θερινό σχολείο. Πρόκειται για τρεις εκπαιδευτικούς και ένα γυμναστή, δάσκαλος του τάε κβο ντο.

Οι υπόλοιπες τρεις εκπαιδευτικοί που εργάζονται στο πρόγραμμα δεν έχουν μόνιμη εργασία στον δημόσιο τομέα και αυτό ήταν κάτι που οδήγησε στην επιλογή τους, εξηγεί η Παγώνα Λίγγου, διευθύντρια του Τμήματος Ανθρωπίνων Πόρων Ασφάλειας Υγείας και Επικοινωνίας της εταιρείας.

Το κόστος λειτουργίας του σχολείου, οι μισθοί των εκπαιδευτικών, της υπεύθυνης καθαριότητας και το φαγητό των παιδιών (catering) καλύπτεται από την εταιρεία. Σε ό,τι αφορά το κόστος συμμετοχής στο θερινό σχολείο, αυτό ανέρχεται στα 25 ευρώ την εβδομάδα ανά παιδί, ενώ είναι 20% πιο κάτω για το δεύτερο παιδί της ίδιας οικογένειας και 30% για το τρίτο. Αυτή τη στιγμή στο σχολείο φοιτούν 55 παιδιά εκ των οποίων μόνο τα επτά είναι υπαλλήλων της εταιρείας. Τα υπόλοιπα είναι παιδιά από τις κοινότητες ηλικίας 6-12 ετών.

Η Τσιμεντοποιία Βασιλικού αντιλαμβάνεται την εταιρική κοινωνική ευθύνη ως διαχρονική αξία σύμφωνα με την οποία παίρνει αποφάσεις όχι μόνο σε συνάρτηση με τους χρηματοοικονομικούς παράγοντες, όπως κέρδη και μερίσματα αλλά και βάσει των άμεσων, μακροπρόθεσμων κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων των δραστηριοτήτων της, διότι οι προσδοκίες της κοινωνίας για τον ρόλο και τις ευθύνες των επιχειρήσεων αλλάζουν δραματικά.

Οι δραστηριότητες

Η «Κ» επισκέφθηκε το δημοτικό σχολείο Ζυγίου και είδε από κοντά τη δουλειά που επιτελείται στις ώρες λειτουργίας του σχολείου από τις 7:30 το πρωί μέχρι και τις τέσσερις το απόγευμα.

Τα 57 παιδιά χωρίζονται σε τρεις ομάδες οι οποίες ασχολούνται είτε μαζί είτε ξεχωριστά, με διάφορες ενδιαφέρουσες δραστηριότητες. Μέσω της απασχόλησής τους τα παιδιά μπορούν να αναπτύξουν δεξιότητες και να καλλιεργήσουν την εκφραστικότητά τους, τη δημιουργικότητα και την ομαδικότητά τους. Δανειζόμενοι τη δημοφιλία του τηλεοπτικού παιχνιδιού Survivor, οι δημιουργοί του προγράμματος το έχουν περιλάβει στο θερινό σχολείο. Έτσι λοιπόν κάθε Δευτέρα τα παιδιά επιδίδονται σε παιχνίδι Survivor κρυμμένου θησαυρού με διάφορες «δοκιμασίες». Η Τρίτη είναι μέρα δημιουργικότητας καθώς τα παιδιά αξιοποιούν τον χρόνο τους με θεατρικά παιχνίδια και δραστηριότητες, είτε φτιάχνοντας πορτρέτα στο μάθημα ζωγραφικής.

Το αγαπημένο όλων είναι το μάθημα Τάε Κβο ντο, καθώς κατά την επίσκεψή μας στο θερινό σχολείο Ζυγίου, ήταν εμφανές ότι τα παιδάκια ήταν κατενθουσιασμένα με το δυναμικό σπορ που τους επέτρεπε από τη μια να γυμναστούν και από την άλλη να αυξήσουν τον δυναμισμό τους. Στο υπόλοιπο πρόγραμμα περιλαμβάνεται η μαγειρική με παρασκευή διαφόρων φαγητών, η δανειστική βιβλιοθήκη, η μουσική, οι κατασκευές, η ανάγνωση παραμυθιών και τα επιτραπέζια παιχνίδια ενώ έχουν προγραμματιστεί και εκδρομές. Το δημοτικό σχολείο Ζυγίου επισκέφθηκε την προηγούμενη εβδομάδα και ο πρόεδρος της ΟΕΒ Μιχάλης Αντωνίου, στο πλαίσιο μικρής εκδήλωσης για την επίσημη λειτουργία του, ο οποίος έκανε λόγο για πρόγραμμα με τεράστια δυναμική. «Μέσα στο πλαίσιο της αίσθησης της υποχρέωσης που έχει απέναντι στο περιβάλλον, στις κοινότητες και τους εργαζόμενους, στο σύνολο όσων εμπλέκονται ή επηρεάζονται από την παραγωγική του διαδικασία, η Τσιμεντοποιία Βασιλικού προχωράει με πρωτοβουλίες καινοτόμες και μία από αυτές είναι και το θερινό σχολείο το οποίο με ελάχιστο κόστος δικαιώματος συμμετοχής, δίνει μια δημιουργική διέξοδο στα παιδιά για να περάσουν το καλοκαίρι τους όμορφα και ξεκούραστα, ευχάριστα, παραγωγικά και δημιουργικά. Είναι μια δραστηριότητα πολύ πιο δημιουργική απ' ό,τι είναι η απλή χαλάρωση και η ξεκούραση στον ήλιο και στη θάλασσα» σχολίασε ο κ. Αντωνίου.

Ο ρόλος του CSR

Το πρόγραμμα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης έχει ξεφύγει πλέον από το πλαίσιο της φιλανθρωπίας ή τη χορηγία και επικεντρώνεται σε δράσεις που αφορούν πιο άμεσα την τοπική κοινωνία και τους εργαζόμενους της εκάστοτε επιχείρησης. Αυτό ήταν η βάση για την απόφαση της εταιρείας Τσιμεντοποιία Βασιλικού Δημόσια Εταιρεία Λτδ για να προχωρήσει στη λειτουργία του θερινού σχολείου στο Ζύγι. Σημειώνεται ότι η εταιρεία είναι μέλος του κυπριακού δικτύου για την κοινωνική εταιρική ευθύνη (CSR Cyprus). Στο δίκτυο εκπροσωπούνται 38 επιχειρήσεις διαφόρων μεγεθών, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 22% του ΑΕΠ της Κύπρου και εργοδοτούν πέραν των 20 χιλιάδων εργαζομένων. Κοινό χαρακτηριστικό αυτών των εταιρειών είναι η ιδιαίτερη ευαισθησία που επιδεικνύουν σε θέματα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Όπως εξηγεί ο Αλέξανδρος Αντωναράς, πρόεδρος του δικτύου CSR Cyprus, με στόχο την προώθηση των 17 στόχων βιώσιμης ανάπτυξης που αποτελούν την ατζέντα του 2030 για τον ΟΗΕ και την οποία έχουν υπογράψει όλες οι χώρες μέλη του ΟΗΕ μεταξύ των οποίων και η Κύπρος, ο ρόλος του δικτύου είναι διπλός. Καταρχάς να βοηθήσει τις επιχειρήσεις να κατανοήσουν την κοινωνική εταιρική ευθύνη μέσα από εκπαιδευτικές δράσεις και εργαστήρια για τα στελέχη των εταιρειών. Κατά δεύτερο, να προωθήσει τη συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων ώστε να υπάρχει συνεργασία σε δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης διαφόρων θεματικών. Όπως εξηγεί ο κ. Αντωναράς, τα προγράμματα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης δεν είναι κάτι καινούργιο στην Κύπρο. Το καινούργιο είναι το επιχειρηματικό δίκτυο και η εστίαση των επιχειρήσεων στη σωστή διάσταση της κοινωνικής εταιρικής ευθύνης. «Δηλαδή το να ξεφύγουμε από τη φιλανθρωπία και τη χορηγία και να πάμε σε τέτοιου είδους δράσεις που αφορούν στην τοπική κοινωνία, τους εργαζόμενους, το περιβάλλον, στην εφοδιαστική αλυσίδα».

Στην προκειμένη περίπτωση ένα από τα βασικά ζητήματα της τοπικής κοινωνίας ήταν η απουσία θερινού σχολείου. «Το κενό αυτό ήρθε να καλύψει με πρωτοβουλία της η Τσιμεντοποιία Βασιλικού οπότε μέσω αυτής, ένα από τα βασικά ζητήματα των συμμετεχόντων της επιχείρησης διευθετήθηκε», καταλήγει ο κ. Αντωναράς.

Δεν κλείνουν λογαριασμοί στη βάση εθνικότητας

Μάριος Σκανδάλης: Τα διεθνή πρότυπα συμμόρφωσης στον τραπεζικό τομέα αποκαθιστούν την εικόνα της Κύπρου

Συνέντευξη στον
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

«Θα έλεγα ότι η Τράπεζα Κύπρου δεν είναι απλώς η μεγαλύτερη συστημική τράπεζα της Κύπρου, αλλά η οικονομία της Κύπρου», τονίζει ο επικεφαλής της Διεύθυνσης Συμμόρφωσης του Συγκροτήματος, Μάριος Σκανδάλης.

Η κυπριακή οικονομία προσπαθεί να βγει σταδιακά από τις συμπληγάδες που την οδήγησε η μεγάλη τραπεζική κρίση του 2013. Κάνει βήματα για να αποτινάξει από πάνω της την κακή φήμη που είχε για χρόνια ως κέντρο ξεπλύματος μαύρου χρήματος, υιοθετώντας και εφαρμόζοντας οδηγίες για την καταπολέμηση του μαύρου χρήματος, όπως η 4η οδηγία, ενώ έπεται μέχρι το καλοκαίρι του 2019 να έρθει η 5η. Σε μία εκ βαθέων συνέντευξή του ο επικεφαλής της Διεύθυνσης Συμμόρφωσης του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, Μάριος Σκανδάλης, εξηγεί πώς κατάφερε η τράπεζα να υιοθετήσει αυστηρά διεθνή πρότυπα ορθής τραπεζικής πρακτικής, και πώς αυτή η νέα πολιτική και κουλτούρα συνέβαλε στην ευρύτερη ανάπτυξη και αποκατάσταση της αξιοπιστίας του οικονομικού οικοδομήματος του νησιού. Ο κ. Σκανδάλης απαντά επίσης και στις ανησυχίες αλλοδαπών καταθετών για κλείσιμο λογαριασμών προσώπων και εταιρειών από συγκεκριμένες χώρες.

> «Μεγάλη είναι η συμβολή της Τράπεζας Κύπρου στην προσπάθεια να φύγει η ρετσινιά από την Κύπρο».

–Μέχρι πολύ πρόσφατα, ίσως ακόμα και σήμερα, η Κύπρος έχει την εικόνα της χώρας όπου γίνεται ξέπλυμα χρήματος. Έχουν βάση αυτές οι αναφορές κυρίως στον διεθνή Τύπο;

–Αυτό είναι ένας μύθος. Και δεν καταρρίπτεται με απλά λόγια, αλλά με τα αδιαμφισβήτητα αποτελέσματα που έχει να επιδείξει η Κύπρος τα τελευταία τέσσερα χρόνια. Να κάνουμε, όμως, μια μικρή αναδρομή. Να πάμε και προ του 2013, τη χρονιά που εκδηλώθηκε η τραπεζική κρίση. Πάντοτε, η Κύπρος είχε ένα από τα πιο συμπαγή και εύρωστα ρυθμιστικά πλαίσια. Μιλώ εκ πείρας, διότι προηγουμένως εργαζόμουν σε ένα μεγάλο διεθνή λογιστικό οίκο και δεν ήταν τυχαίο που πάντοτε διάλεγαν τους Κύπριους επαγγελματίες λογιστές ως τους πιο άρτια καταρτισμένους σε θέματα οικονομικής διαχείρισης, για να συμμετάσχουν σε μεγάλα διεθνή έργα. Με την κρίση του 2013 διαφάνηκε ότι ο μη ελεγχόμενος, υπερμεγέθης τραπεζικός τομέας που έφθασε να είναι 8 φορές του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) μας, δεν ήταν αποτέλεσμα της ποιότητας του ρυθμιστικού πλαισίου μας, αλλά της έλλειψης των ενδεικνυόμενων μέτρων για βεβαίωση της αποτελεσματικής εφαρμογής του. Είναι βέβαιο πως αυτή η εξέλιξη δεν ήταν ηθελημένη αλλά απλώς αποτέλεσμα έλλειψης της ανάλογης πειθαρχίας. Μου θυμίζει την ιστορία ενός ανθρώπου με χαμηλό δείκτη πειθαρχίας που ενδίδει στα γλυκά χωρίς να ελέγχει τη φυσική του κατάσταση, καταλήγοντας να γίνει παχύσαρκος και τελικά να πεθαίνει. Έτσι ακριβώς και η τραπεζική βιομηχανία έφθασε στον θάνατο το 2013.

–Όταν αυξάνεται τόσο πολύ ο όγκος των συναλλαγών είναι επόμενο ότι κάποια πράγματα, κάποιοι έλεγχοι να μη γίνονται πάντα με τη δέουσα επιμέλεια;

–Οι έλεγχοι πάντοτε γίνονταν εντός του ενδεικνυόμενου πλαισίου δέουσας επιμέλειας (due diligence). Απλώς γίνονταν ακολουθώντας το αυστηρό γράμμα του νόμου χωρίς να γίνεται με πλήρη αντίληψη και την ενδεδειγμένη αξιολόγηση του συγκεκριμένου κινδύνου. Αυτή ήταν η κουλτούρα της κυπριακής τραπεζικής βιομηχανίας πριν από το 2013 και κάπου εκεί το χάσαμε.

Αλλαγή κουλτούρας

–Με την κρίση στο στόχαστρο βρέθηκε το τραπεζικό σύστημα. Η Τράπεζα Κύπρου δέχθηκε μεγάλο πλήγμα στην εικόνα της. Τι ενέργειες έγιναν ώστε να αποκατασταθεί αυτή η εικόνα;

–Η Τράπεζα Κύπρου θα έλεγα ότι δεν είναι απλώς η μεγαλύτερη συστημική τράπεζα της Κύπρου, αλλά η οικονομία της Κύπρου. Συνεπώς, γνωρίζουμε ότι το όνομά της πάντοτε θα βρίσκεται στις επικεφαλίδες των κυριότερων οικονομικών ειδήσεων είτε είναι θετικές είτε αρνητικές. Η Τράπεζα Κύπρου ήταν και ο οργανισμός που συνέβαλε ουσιαστικά στο να επέλθει και η πρωτόγνωρη ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας σε μόνο τρία χρόνια. Η σμίκρυνση του τραπεζικού τομέα από οκτώ φορές του ΑΕΠ στις μόλις 3,5 φορές που βρίσκεται σήμερα, οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στις ενέργειες της Τράπεζας Κύπρου. Η πώληση των περιουσιακών της στοιχείων, κυρίως σε Ρωσία και Ουκρανία, η πώληση των εργασιών της τράπεζας στην Ελλάδα και η αποτελεσματική συρρίκνωση του δικτύου καταστημάτων της στην Κύπρο, επέφερε αυτή τη σημαντική συρρίκνωση σε όλο τον κυπριακό τραπεζικό τομέα.

Την ίδια στιγμή, η Τράπεζα Κύπρου είχε να αντιμετωπίσει και άλλα λειτουργικά προβλήματα που προέκυψαν κατά κύριο λόγο με την απορρόφηση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της πρώην Λαϊκής Τράπεζας. Η επείγουσα παροχή ρευστότητας (ELA) από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είχε φθάσει στο αστρονομικό σημείο των 11,4 δισεκατομμυρίων ευρώ. Και κατάφερε η τράπεζα να το αποπληρώσει επιτυχώς μέχρι τις αρχές του 2017. Γεγονός που συνοδεύθηκε και με την επιτυχή ένταξή της στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου, καθιστώντας μας την πρώτη τράπεζα στην ευρύτερη περιοχή που πετυχαίνει κάτι τέτοιο. Αυτή η πρωτόγνωρη επιτυχής πορεία και ανάκαμψη της Τράπεζας Κύπρου αντανακλάστηκε όχι μόνο στον ευρύ τραπεζικό τομέα αλλά και στην κυπριακή οικονομία στο σύνολό της. Το εχέγγυο, όμως, για τη σταθερότητα και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης, όχι μόνο των πελατών αλλά κυρίως των εταίρων της τράπεζά μας, ήταν τα διαχρονικά μέτρα που αποφάσισε να πάρει η Τράπεζα Κύπρου για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των αιτίων της κρίσης. Αυτά τα μέτρα αφορούσαν την αλλαγή κουλτούρας με επικέντρωση στην υιοθέτηση των διαφόρων ρυθμιστικών πλαισίων αλλά και διεθνών βέλτιστων πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης και συμπεριφοράς.

–Αυτό όμως σήμαινε ότι θα έπρεπε να αλλάξουν αρκετά πράγματα, όπως να κλείσουν κάποιοι λογαριασμοί;

–Ακριβώς. Η οποιαδήποτε πραγματική αλλαγή κουλτούρας προϋποθέτει μεγάλες θεσμικές και λειτουργικές αλλαγές και συνεπάγεται σημαντικό λειτουργικό και οικονομικό κόστος. Με λίγα λόγια έπρεπε να αλλάξουμε τα πάντα. Τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά έπρεπε να αλλάξουν πολιτικές, διαδικασίες, τεχνογνωσία, συστήματα και γενικά να αλλάξει ο τρόπος σκέψης και λειτουργίας όλων. Η Τράπεζα Κύπρου δεν έπρεπε μόνο να αναδιαρθρωθεί για να διορθώσει τα διάφορα κενά που είχε, αλλά και να υιοθετήσει διεθνή πρότυπα βέλτιστης πρακτικής. Σε αυτή την πορεία όλοι επηρεάστηκαν και ιδίως οι πελάτες μας, πολλοί από τους οποίους έπρεπε να τερματίσουν τη συνεργασία μαζί μας, αφού το προφίλ κινδύνου τους δεν μπορούσε να γίνει αποδεκτό από την νέα τράπεζά μας. Θα τολμούσα να πω πως αυτά τα μέτρα ήταν πιο οδυνηρά και από το κούρεμα καταθέσεων του 2013, καθιστώντας δυσκολότερο το έργο της τράπεζας να πείσει τους επηρεαζόμενους πελάτες, αφού αυτά ήταν επιλογή της ίδιας της τράπεζας και δεν επιβλήθηκαν από κάποιον τρίτο. Αυτό είναι το νέο πρόσωπο της Τράπεζας Κύπρου και η αρχική απόλυτα δικαιολογημένη αντίδραση των πελατών, αλλά και των υπολοίπων εταίρων και συνεργατών μας, ήταν όπως αναμενόταν αρνητική. Καταφέραμε, όμως, σιγά-σιγά, να περάσουμε το μήνυμα ότι ήταν προς όφελος των πελατών μας και να πείσουμε προς αυτή την κατεύθυνση. Τα πρωτόγνωρα θετικά αποτελέσματα που πέτυχε η τράπεζα τα τελευταία χρόνια, για τα οποία μίλησα προηγουμένως, αλλά και η αναγνώριση που έτυχε από διάφορους οργανισμούς με πιο μεγάλο τη θετική αξιολόγηση της από τις ρυθμιστικές αρχές στο Ηνωμένο Βασίλειο και την πετυχημένη εισδοχή της στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου, ήταν το εχέγγυο για να επανακτηθεί η αξιοπιστία που είχαμε ως τράπεζα.

Δεν στοχοποιείται η ρωσική κοινότητα

–Η ρωσική κοινότητα στην Κύπρο θεωρεί ότι ήταν υπερβολική η αντίδραση της Τράπεζας, σε σχέση με τους λογαριασμούς που έκλεισαν ή και κλείνουν ακόμα. Πώς απαντάτε σε αυτό;

–Το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Τράπεζας Κύπρου, στη βάση βέλτιστων διεθνών πρακτικών ολοκληρώθηκε με επιτυχία κατά τη διετία 2014 - 2015. Επειδή ακριβώς αυτό το πλαίσιο έχει διαχρονική διάρκεια και αξία και δεν βασίστηκε σε πρόσκαιρα μέτρα αντίδρασης των αυξημένων ρυθμιστικών υποχρεώσεων, δεν αναμένεται ότι το κύμα τερματισμού τραπεζικών σχέσεων που έγινε τη συγκεκριμένη περίοδο θα επαναληφθεί.

–Έχουν, όμως βάση, ή δεν έχουν οι ανησυχίες που εξέφρασε η ρωσική κοινότητα;

–Θέλω να επαναδιαβεβαιώσω ότι η Τράπεζα Κύπρου δεν διαχειρίζεται ούτε τερματίζει σχέσεις στη βάση εθνικότητας ή στη βάση αβάσιμων σχολίων διαφόρων τρίτων. Βρίσκω απόλυτα δικαιολογημένες τις ανησυχίες της ρώσικης κοινότητας με τα όσα ακούγονται τις τελευταίες μέρες περί νέων αυστηρών μέτρων που πρόκειται να εφαρμοστούν από τις τράπεζες. Την ίδια στιγμή τους διαβεβαιώνω ότι η Τράπεζα Κύπρου ήδη πέρασε επιτυχώς το στάδιο αναδιάρθρωσης και είναι σήμερα ένα από τα πιο συμπαγή και εύρωστα ευρωπαϊκά τραπεζικά ιδρύματα, έτοιμο να παρέχει και στη ρωσική κοινότητα υπηρεσίες υψηλού κύρους και επαγγελματισμού με πλήρη αξιοπιστία και αξιοκρατία, διασφαλίζοντας τα δικαιώματά τους ως πελάτες και παρέχοντας τους την αναμενόμενη σιγουριά. Τυχόν μαζικοί τερματισμοί πελατών είναι προϊόν αναδιάρθρωσης ή έλλειψης τεχνικής κατάρτισης/ κρίσης. Η Τράπεζα Κύπρου διαβεβαιώνει ότι κανένα από αυτά δεν χαρακτηρίζει τη νέα δομή της ή το νέο λειτουργικό της πλαίσιο που, όπως ανάφερα και προηγουμένως, βασίζεται σε βέλτιστες διεθνείς πρακτικές διακυβέρνησης και τεχνογνωσίας.

Οι υποψίες, ο έλεγχος και το δίκτυ προστασίας

–Μπορείτε να αποκλείσετε ότι έγιναν λάθη στις έρευνες για κάποιους καταθέτες ή εταιρείες;

–Ο τυχόν τερματισμός μιας σχέσης ανάμεσα στην τράπεζα και τον πελάτη δεν βασίζεται αποκλειστικά σε γεγονότα. Αν βασιζόταν σε απτά γεγονότα, τότε δεν θα τερματιζόταν απλώς αλλά θα λαμβάνονταν και τα ενδεδειγμένα ρυθμιστικά μέτρα συμπεριλαμβανομένων ακόμα και ποινικών μέτρων. Το όλο πλαίσιο συμμόρφωσης και τυχόν πελατειακοί τερματισμοί που προκύπτουν από θέματα συμμόρφωσης, βασίζονται κατά κύριο λόγο σε υποψίες. Συνεπώς, σίγουρα υπάρχει και το ενδεχόμενο του λάθους. Αν, όμως, θέλει κανείς να θέσει διεθνή πρότυπα ελέγχου και συμμόρφωσης, πρέπει να δεχθεί ότι αυτό το δίχτυ ασφαλείας θα είναι πολύ πιο στενό. Η Τράπεζα Κύπρου είναι το αντίβαρο της κυπριακής οικονομίας και δεν υπάρχει περίπτωση να την αφήσουμε να γίνει η αιτία για να δεχθεί ξανά το οποιοδήποτε χτύπημα η κυπριακή οικονομία.

–Απ' αυτή τη διαδικασία ποιοι λογαριασμοί επηρεάζονται;

–Οι λογαριασμοί που επηρεάστηκαν περισσότερο είναι αυτοί των διεθνών τραπεζικών εργασιών. Ο λόγος είναι προφανής, αφού αυτοί οι λογαριασμοί αφορούν εταιρείες που είναι ιδιαίτερα πολύπλοκες τόσο όσον αφορά τη φύση των εργασιών τους όπως επίσης και τη διάρθρωση των ομίλων που ανήκουν και συνεπώς είναι επιρρεπείς σε μεγαλύτερους κινδύνους. Άρα σε αυτούς του λογαριασμούς είμαστε πολύ πιο προσεκτικοί, διότι όσο αυξάνεται ο δείκτης πολυπλοκότητας τόσο αυξάνεται και η έκθεση σε ενδεχόμενο κίνδυνο.

–Τι άλλο μπορεί να γίνει ώστε να διορθωθεί ακόμα περισσότερο η εικόνα όχι μόνο της Τράπεζας αλλά και της Κύπρου.

–Η Τράπεζα Κύπρου ακολούθησε ένα πρωτόγνωρο μονοπάτι για τα κυπριακά δρώμενα, καθιστώντας την όχι μόνο το καλύτερο κυπριακό τραπεζικό ίδρυμα αλλά ένα από τα πιο εύρωστα ευρωπαϊκά ιδρύματα. Λόγω του μεγέθους μας, δεν είχαμε άλλη επιλογή το 2014 από του να ακολουθήσουμε αυτό το μονοπάτι αρχών. Σήμερα φθάσαμε στο σημείο που η καθολική υιοθέτηση αρχών επιχειρηματικού ήθους αποτελεί μονόδρομο για τις χώρες που θέλουν να επιζήσουν και να ξεχωρίσουν στην παγκόσμια σκακιέρα. Η ειλικρίνεια, η ακεραιότητα και η διαφάνεια αποτελούν τους κύριους πυλώνες λειτουργίας των ιδρυμάτων που βασίζονται πάνω σε αρχές αντί πάνω σε απλά ρυθμιστικά πλαίσια λειτουργίας. Και όπως η Τράπεζα Κύπρου μεταμορφώθηκε σε Τράπεζα για την Κύπρο, μια καθολική υιοθέτηση αρχών από όλα τα τραπεζικά ιδρύματα θα αναγάγουν τη χώρα μας σε ένα αδιαμφισβήτητα αξιόλογο και αξιόπιστο ευρωπαϊκό εταίρο, βάζοντας μια και καλή στο παρελθόν την άδικη ρετσινιά του ξεπλύματος παράνομου χρήματος που πολλές φορές εκμεταλλεύονται οι ανταγωνιστές μας.

ΑΠΟΨΗ / *Του* **ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΛΛΙΣ**

Διαχρονικές παθογένειες αλλά και ευθύνες

Ευθύνες υπάρχουν. Ακόμη και σε μια βιβλική καταστροφή, ακόμη και όταν η φύση φθάνει στα όριά της, γίνονται λάθη, διαπιστώνονται κενά, παρατηρείται ολιγωρία.Τα προβλήματα είναι διαχρονικά και χιλιοειπωμένα. Σήμερα στο Μάτι και στη Μάνδρα, χθες στην Πάρνηθα και στην Ηλεία, προχθές στις πλημμύρες της Αττικής. Κάθε φορά, μετά μια καταστροφή, μικρότερη ή μεγαλύτερη, τα επισημαίνουμε και τα αναλύουμε. Μέχρι τώρα η αντίδραση της αντιπολίτευσης υπήρξε νηφάλια και μετρημένη. Αλλά θα ακουστούν κατηγορίες για τις ευθύνες του Τσίπρα, όπως ακούσθηκαν το 2007 για τις ευθύνες του Καραμανλή. Και είναι βέβαιο ότι οι σημερινοί κυβερνώντες θα εκτοξεύσουν ανάλογες κατηγορίες για ευθύνες του Μητσοτάκη, εάν ο τελευταίος γίνει πρωθυπουργός, βρεθούν αυτοί στην αντιπολίτευση, και συμβεί κάτι ανάλογο. Το έκαναν άλλωστε το 2007.

Αλλά όταν όλη η Ελλάδα είναι κτισμένη αυθαίρετα –ακόμη και το Μαρούσι πνίγηκε–, ολόκληροι οικισμοί θα βρίσκονται στο έλεος κάθε θεομηνίας. Μπαζωμένα ρέματα, παράνομα σπίτια και εργοστάσια, ακόμη και δημοτικά κτίρια. Αυτή είναι η ελληνική πραγματικότητα. Η ανομία δεν έχει κομματικό πρόσημο. Το πελατειακό κράτος ήταν και είναι εδώ. Τι κάνουμε, λοιπόν; Το πρώτο βήμα έπρεπε να είναι αυτονόητο. Οποια δασική περιοχή καεί, δεν οικοδομείται. Αναδασώνεται. Ολοι το λένε και το υποστηρίζουν. Αλλά «κάτι» συμβαίνει και έπειτα από λίγο καιρό στις καμένες περιοχές ξεπετάγονται σπίτια, ενίοτε βίλες με πισίνες. Φταίει ο αστυνομικός, ο πολεοδόμος, ο δήμαρχος; Το βέβαιο είναι ότι κάποιος φταίει. Ναι, ευθύνες υπάρχουν. Τι άλλο πρέπει να συμβεί, πόσοι άλλοι άνθρωποι πρέπει να χάσουν τη ζωή τους, για να καθίσουν να χαράξουν μακρόπνοα σχέδια από κοινού, και, κυρίως, να συμφωνήσουν ότι θα τα υλοποιήσουν με συνέπεια και συνέχεια.

Αντί να ωρύονται και να καταγγέλλουν ο ένας τον άλλο, θα τιμήσουν περισσότερο τη μνήμη των νεκρών αν δεσμευθούν και αρχίσουν να κάνουν, όλοι, αυτά που έπρεπε να είχαν γίνει εδώ και δεκαετίες. Αλλά πέραν των διαχρονικών παθογενειών, είναι σαφές ότι έγιναν και λάθη στη διαχείριση.

Οπως έγραψε στην «Κ» ο καθηγητής Φυσικών Καταστροφών, Κώστας Συνολάκης, η έκβαση της κατάσβεσης κρίνεται πάντα από την αρχική επέμβαση –οι Γάλλοι πυροσβέστες λένε ότι «το πρώτο λεπτό η πυρκαγιά σβήνεται με ένα ποτήρι νερό, το δεύτερο λεπτό με έναν κουβά νερό, το τρίτο λεπτό με μια δεξαμενή νερό, μετά κάνουμε ό,τι μπορούμε»–, καθώς η Πολιτική Προστασία πρέπει να προβλέπει την εξέλιξη της πυρκαγιάς και με βάση αυτή την πρόβλεψη να κατανέμει τα διαθέσιμα μέσα, αλλιώς εάν περιμένουμε να αλλάξει η διεύθυνση του ανέμου, είναι ήδη αργά.

Οι διαχρονικές παθογένειες είναι μεγάλες και γνωστές. Αλλά είναι σαφές ότι την περασμένη Δευτέρα δεν έγιναν όλα τέλεια... Πρέπει κάποιοι να αναλάβουν ευθύνες. Ετσι συμβαίνει στις ευνομούμενες δημοκρατίες. Να υπάρξουν και παραιτήσεις. Εστω από ευθιξία.

Αιολικοί σχεδιασμοί για κάλυψη εθνικών στόχων έως το 2020

Σκέψεις και για τη δημιουργία πλωτού αιολικού πάρκου

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Συνάντηση με τον υπουργό Ενέργειας Γιώργο Λακκοτρύπη ζητάει ο Σύνδεσμος Αιολικής Ενέργειας Κύπρου, δηλώνοντας έτοιμος να συμβάλει με 50 MW είτε με την ανάπτυξη νέων έργων ή και με την επέκταση υφιστάμενων αιολικών πάρκων. Σε επιστολή που υπογράφει ο πρόεδρος του Συνδέσμου, Άκης Έλληνας και απεστάλη στον κ. Λακκοτρύπη αλλά στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Νίκο Αναστασιάδη, ζητεί να καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις ώστε να γίνει ισοζυγισμένη και δίκαιη διείσδυση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, αλλά και η κάλυψη των εθνικών στόχων των ΑΠΕ για το 2020. Σύμφωνα με τον Σύνδεσμο, η κάθε τεχνολογία από ΑΠΕ έχει πολύ διαφορετικά δεδομένα. Η κατασκευή ενός αιολικού πάρκου αναφέρει, ο προσδιορισμός κατάλληλης περιοχής, εγκατάσταση συστημάτων μετρήσεων και καταγραφή αιολικού δυναμικού για 1-2 χρόνια, τελική χωροθέτηση, αδειοδότηση, κατασκευή και λειτουργία, απαιτεί μεγαλύτερη αρχική επένδυση τόσο σε χρήμα, όσο και σε χρόνο από τα φωτοβολταϊκά ή και άλλα συστήματα ΑΠΕ.

Με βάση τις μελέτες που διενεργήθηκαν για το κόστος αποφυγής του ηλεκτρισμού ώστε να μπορούν κατά το ελάχιστο τα έργα να χρηματοδοτηθούν, προτείνει μέσω ενός

Πολιτικά οφέλη μπορεί να προκύψουν από το συγκεκριμένο έργο, αναφέρει ο κ. Έλληνας.

νέου σχεδίου για την παραγωγή ηλεκτρισμού από ΑΠΕ τη δημιουργία μιας ειδικής κατηγορίας για την αιολική ενέργεια, με τελική κατάληξη την ένταξη αυτών των έργων στην Ανταγωνιστική Αγορά Ηλεκτρισμού (ΑΑΗ). Αυτό θα γίνει εφικτό μέσω συμβολαίου ορισμένου χρόνου, με τη μέθοδο του καθορισμού κατώτατης τιμής (floorprice), όπως γίνεται διεθνώς για τέτοια ώριμα έργα (κύριο μοντέλο Feed in Premium).

Σύμφωνος επίσης εμφανίζεται ο Σύνδεσμος με τη θέση ότι με βάση τους υφιστάμενους κανόνες μεταφοράς και διανομής του Διαχειριστή Συστήματος Ενέργειας, για έργα πέραν των 8MW, θα πρέπει να εγκατασταθεί σύστημα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας.

Δεσμεύεται

Ο κ. Έλληνας προσθέτει πως εάν τρέξουν οι διαδικασίες και το Υπουργείο Ενέργειας είναι σε θέση πριν από το τέλος του 2018 να εξαγγείλει συγκεκριμένο σχέδιο που αφορά την αιολική ενέργεια, δεσμεύεται ότι είναι εφικτό τα έργα να είναι σε πλήρη λειτουργία μέχρι τον Ιούνιο του 2020, νοουμένου το Υπουργείο θα ενισχύσει όπου χρειαστεί τη διαδικασία με άλλη Αρχή ή Υπηρεσία της Δημοκρατίας όσον αφορά τις σχετικές άδειες που ανήκουν σε εταιρείες που θα υποβάλουν αίτηση στο σχέδιο.

Σκέψεις και για τη δημιουργία πλωτού αιολικού πάρκου κάνει ο Σύνδεσμος. Αναφέρει πως θέλει να συζητήσει σε πολιτικό επίπεδο τη δυνατότητα για δημιουργία ενός πλωτού αιολικού πάρκου (offshore) της τάξης των 50-60 MW ή και μεγαλύτερο, με τη συμμετοχή ως εταίρους την Κυπριακή Δημοκρατία και συγκεκριμένα το ΥΕΕΒΤ ή και κρατική Αρχή, ενός Ακαδημαϊκού Ιδρύματος που έχει εμπειρία σε τέτοιες καινοτόμες προτάσεις.

Ο Σύνδεσμος τονίζει ότι μελετάται εδώ και λίγους μήνες το ενδεχόμενο και μετά από αρχική έρευνα που πραγματοποιήθηκε υπάρχει δυνατότητα να αντληθούν σοβαρά κονδύλια από την Ε.Ε. αφού θα αφορά έργο ενέργειας «common interest» και θα αφορά μεταξύ άλλων research και innovation – ορολογίες που χρησιμοποιούν οι φορείς για EU Funding.

Παράλληλα, πολιτικά οφέλη μπορεί να προκύψουν από το συγκεκριμένο έργο, αναφέρει ο κ. Έλληνας, αφού χωροθετηθεί το πλωτό πάρκο στα όρια της ΑΟΖ, προστατεύοντάς την περισσότερο. «Το όλο έργο θα αφορά τους μελλοντικούς στόχους της ΚΔ για τις ΑΠΕ για το 2030», καταλήγει.

Ο εκτελεστικός διευθυντής του Συνδέσμου Αιολικής Ενέργειας Χρίστος Τσίγκης ανέφερε πως από τον Ιούλιο 2010 μέχρι τον Μάιο του 2015 η αιολική ενέργεια στην Κύπρο έχει εγκατεστημένη ισχύ 157.5 MW με 6 έργα / αιολικά πάρκα πέραν των 300 εκατομμυρίων ευρώ.

Αιολική ενέργεια ισχύος 157.5 MW

Μιλώντας στην «Κ» ο εκτελεστικός διευθυντής του Συνδέσμου Αιολικής Ενέργειας Χρίστος Τσίγκης ανέφερε πως από τον Ιούλιο 2010 μέχρι τον Μάιο του 2015 – που είναι και το τελευταίο έργο που μπήκε σε πλήρη λειτουργία – η αιολική ενέργεια στην Κύπρο έχει εγκατεστημένη ισχύ 157.5 MW με 6 έργα / αιολικά πάρκα πέραν των 300 εκατομμυρίων ευρώ. Σήμερα, είπε, είμαστε έτοιμοι να συμβάλουμε με περίπου ακόμη 40MW + 10MW μιας εταιρείας μέλος του ΣΑΕΚ που είναι εγκεκριμένη από την Επιτροπή Διαχείρισης Ταμείου ΑΠΕ και έπρεπε να έχουν πέσει οι υπογραφές από τα μέσα του 2015. «Μιλάμε για μια περαιτέρω ανάπτυξη των αιολικών συνδυασμένα με συστήματα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας πλέον τα οποία θα είναι σε πλήρη λειτουργία μέχρι τον Ιούνιο 2020, αφού κοινός σκοπός όλων μας πρέπει είναι η ισοζυγισμένη και δίκαιη περαιτέρω διείσδυση των ΑΠΕ, η κάλυψη των εθνικών στόχων των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή (ακόμη περίπου 270MW ήτοι 16%) μέχρι το τέλος του 2020. Με βάση τις δικές μας πρόσφατες μελέτες για το κόστος αποφυγής του ηλεκτρισμού ώστε να μπορούν κατά το ελάχιστο τα έργα να χρηματοδοτηθούν, προτείνουμε μέσω ενός νέου σχεδίου για την παραγωγή ηλεκτρισμού από ΑΠΕ τη δημιουργία μιας ειδικής κατηγορίας για την αιολική ενέργεια με τελική κατάληξη την ένταξη αυτών των έργων στην Ανταγωνιστική Αγορά Ηλεκτρισμού. Τέλος, προτείναμε σε πολιτικό επίπεδο στον αρμόδιο Υπουργό Ενέργειας τη δυνατότητα για δημιουργία ενός αιολικού στη θάλασσα της τάξης των 50-60MW, κάτι που θα αφορά τους μελλοντικούς στόχους της Κ.Δ. για τις ΑΠΕ για το 2030», κατέληξε.

Πληροφορίες της «Κ» θέλουν να επιτυγχάνεται συνάντηση μεταξύ του Συνδέσμου και του Προέδρου της Δημοκρατίας στο αμέσως επόμενο διάστημα, ώστε να συζητήσουν τις προτάσεις της επιστολής.

Αυτό το καλοκαίρι
το περνάμε παρέα με το

Read
Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΠΟ ΤΗΝ
MTN

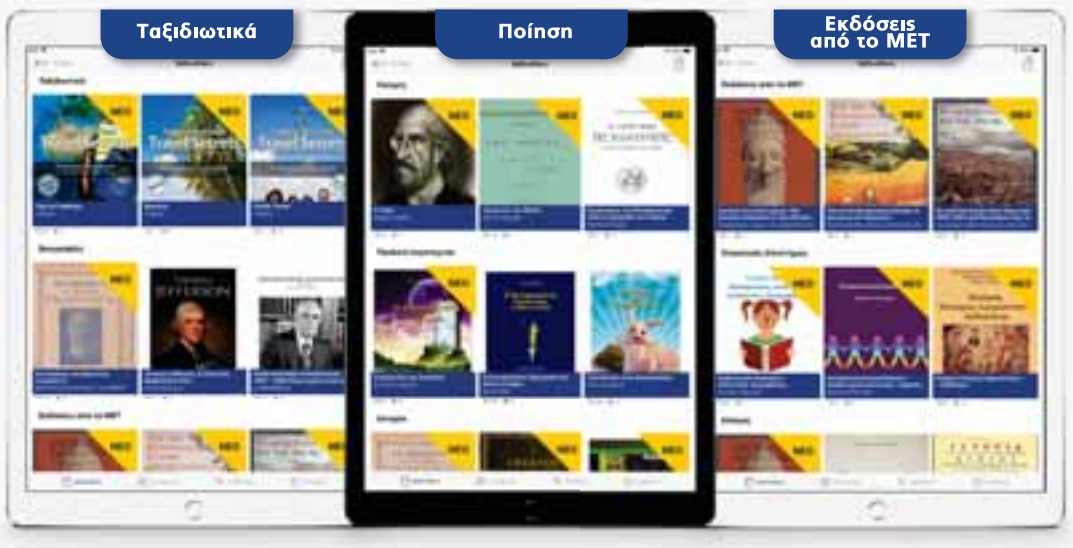

Οδηγοί ταξιδιωτικοί για το καλοκαίρι

Κλασικές ποιητικές συλλογές από τους σημαντικούς ποιητές της Ελλάδας και της Κύπρου

Τα διεθνούς φήμης βιβλία από το Metropolitan Museum of Arts

Η ψηφιακή βιβλιοθήκη της Κύπρου παρουσιάζει 3 νέα ράφια με δεκάδες νέες προσθήκες δωρεάν Βιβλίων

Download on the App Store
GET IT ON Google play

ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΓΝΩΣΗ
Ένα πρόγραμμα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης με στόχο την διάδοση της ψηφιακής γνώσης στον τόπο μας με την διανομή βιβλίων σε όλους τους πολίτες.
MTN | Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου | European University Cyprus | SPP MEDIA

RIK
LIVE STREAMING
ON DEMAND

www.cybc.com.cy

Πριν από το 2013 τα κύρια προβλήματα της ΣΚΤ

Παύλος Ιωάννου: Η απορρόφηση του υγιούς Συνεργατισμού από την Ελληνική ήταν το ορθολογικό μέτρο τελικής λύσης

Συνέντευξη στον
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Αν η απορρόφηση της ΣΚΤ από την Ελληνική γίνει αποτελεσματικά, θα αντιμετωπιστούν πολλά από τα προβλήματα του συστήματος και μάλιστα κατά τρόπο οριστικό, τονίζει ο Παύλος Ιωάννου.

Το έργο του κ. Παύλου Ιωάννου ως Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου στον Ενιαίο Φορέα Εξώδικης Επίλυσης Διαφορών Χρηματοοικονομικής Φύσης θα συνεχιστεί για άλλη μια θητεία, έχοντας ως σκοπό να συμβάλει ακόμη πιο θετικά στο θέμα της προστασίας των καταναλωτών. Προσφάτως έγινε και διεύρυνση των αρμοδιοτήτων του, γεγονός που θα συμβάλει στην πιο ορθή λειτουργία του θεσμού, κατά τον ίδιο. Ο νόμος που ψήφισε η Βουλή των Αντιπροσώπων τροποποιεί το πλαίσιο λειτουργίας του θεσμού του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου, διευρύνοντας το πεδίο δράσης του και τις αρμοδιότητες εξέτασης παραπόνων και καθορισμού αποζημιώσεων. Ο κ. Ιωάννου σχολιάζει στην «Κ» τη συναλλαγή μεταξύ της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας με την Ελληνική Τράπεζα και σημειώνει πως εξετάζονται νέες καταγγελίες σε συγκεκριμένους λογαριασμούς της ΣΚΤ στη βάση του «λάθους» που είχε προκύψει από συμβάσεις δανείων. Τέλος, αναφορικά με τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια, υπογραμμίζει πως θα μειώνονται για τα επόμενα 10 – 15 χρόνια, άρα μπορούν να εξαχθούν συμπεράσματα πως θα απασχολήσουν το τραπεζικό σύστημα για ακόμα πολλά χρόνια.

–Ποια είναι η άποψή σας για τα νομοσχέδια που ψήφισε η Βουλή ώστε να αντιμετωπιστούν τα ΜΕΔ πιο αποτελεσματικά;

–Πιστεύω ακράδαντα ότι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για αντιμετώπιση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων είναι η αναδιάρθρωση στη βάση των γενικά παραδεκτών αρχών γι' αυτού του είδους το χρηματοοικονομικό εγχείρημα. Σε ό,τι αφορά μάλιστα δάνεια μέχρι 1 εκατ. ευρώ, το αποτελεσματικότερο εργαλείο για αντιμετώπιση ΜΕΔ είναι η εφαρμογή της Οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας «Η Περί της Διαχείρισης Καθυστερήσεων Οδηγία του 2015». Δυστυχώς, όπως έχω εξηγήσει πολλές φορές, υπήρξε μεγάλη καθυστέρηση τόσο στη διαμόρφωση της τελικής μορφής της Οδηγίας, όσο και στην εφαρμογή της. Τα αποτελέσματα είναι σε όλους μας γνωστά και περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων και την ανάγκη –αδήριτη δυστυχώς– για την ψήφιση, των γνωστών νομοσχεδίων από τη Βουλή. Μπορώ ανεπιφύλακτα να υποστηρίξω ότι δύο από τα νομοσχέδια αυτά θα συμβάλουν σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό στην αντιμετώπιση του προβλήματος προς όφελος των τραπεζών αλλά και των ίδιων των δανειοληπτών. Αναφέρομαι στους νόμους που σχετίζονται με την πώληση και την τιτλοποίηση των δανείων. Αυτοί οι νόμοι εκτός του ότι αποκαθάρουν τους ισολογισμούς των τραπεζών άμεσα, μπορούν κάτω από ορισμένες συνθήκες να διευκολύνουν και τους ίδιους τους δανειολήπτες. Σε ό,τι αφορά στην ηλεκτρονική διαδικασία εκποίησεων, ένα από τα τεχνικά πλεονεκτήματα της σχετικής νομοθετικής ρύθμισης είναι και το γεγονός ότι λειτουργεί ως μηχανισμός αποτροπής της συμπεριφοράς κακοπληρωτών πραγματικά κακοπληρωτών, κάτι που διαπιστώθηκε και στην Ελλάδα.

> **«Οι Νόμοι που σχετίζονται με την πώληση και την τιτλοποίηση των δανείων εκτός του ότι αποκαθάρουν τους ισολογισμούς των τραπεζών άμεσα, μπορούν κάτω από ορισμένες συνθήκες να διευκολύνουν και τους ίδιους τους δανειολήπτες».**

–Συμμετείχατε στις συζητήσεις στην Επιτροπή Οικονομικών. Εντοπίσατε αδυναμίες; Και αν ναι, πού εστιάζονται;

–Μια γενική διαπίστωση πρώτα, αν θέλετε αφορισμός. Κάτι που έχω επανειλημμένα δηλώσει δημόσια σε διάφορες περιπτώσεις. Η δημοκρατία και η αποτελεσματική της εφαρμογή έχουν κόστος και αν θέλουμε πραγματική δημοκρατία θα πρέπει να είμαστε διατεθειμένοι να αναλάβουμε αυτό το κόστος. Η αποτελεσματική λειτουργία των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών προϋποθέτει σημαντική ενίσχυσή τους με κατάλληλο προσωπικό (με προσόντα ανάλογα για κάθε περίπτωση με το αντικείμενο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής) και ενίσχυση των βουλευτών με τουλάχιστον 2 κοινοβουλευτικούς συνεργάτες, εκ των οποίων ο ένας να είναι νομικός. Οι αδυναμίες που μπορεί να εντοπίσει κανείς στις συνεδρίες των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών σχετίζονται άμεσα με την ελλιπή τεχνοκρατική στελέχωσή τους, καθώς επίσης και με την πολύ αδύνατη στήριξη των βουλευτών σε θέματα τεχνογνωσίας. Γιατί δεν μελετούμε τον τρόπο λειτουργίας του αγγλικού κοινοβουλίου και να διδαχθούμε ανάλογα;

Ορθολογιστικό μέτρο

–Το να περάσει ο Συνεργατισμός στα χέρια της Ελληνικής ήταν μια καλή συναλλαγή;

–Θα επαναλάβω αυτά που είπα σε μια συνέντευξή μου πριν από μερικούς μήνες, σχετικά με το πρόβλημα του Συνεργατισμού: «Φρονώ ότι έφτασε η ώρα για να δοθεί η τελική λύση. Στην πραγματικότητα, επείγει η οριστική αντιμετώπιση του ζητήματος της τραπεζικής οντότητας που ονομάζεται 'Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα' ... η κατάσταση της Κύπρου, του κράτους, της οικονομίας και των δημόσιων οικονομικών, πόρρω απέχουν από το επεισόδιο του 2013. Υπάρχει επομένως η δυνατότητα να προχωρήσουμε, με τη λήψη ορθολογικών και αποτελεσματικών μέτρων πολιτικής οικονομίας για οριστική διευθέτηση του ζητήματος. Γνωρίζω ότι επίκειται αυτή η οριστική διευθέτηση με τη λήψη δραστικών μέτρων και δεν έχω κανένα ενδοιασμό να το δηλώσω δημόσια και απερίφραστα. Η τελική λύση του ζητήματος μέσα από τη λήψη ορθολογιστικών μέτρων πολιτικής οικονομίας, αμέσου δράσης θα συμβάλει τα μέγιστα στην παραπέρα σταθεροποίηση του τραπεζικού συστήματος και επομένως θα ενισχύσει αποφασιστικά τη συνολική αναπτυξιακή προσπάθεια». Λοιπόν η απορρόφηση του υγιούς Συνεργατισμού από την Ελληνική Τράπεζα ήταν το ορθολογικό μέτρο τελικής λύσης του προβλήματος. Πιστεύω ότι αν η απορρόφηση γίνει αποτελεσματικά θα αντιμετωπιστούν πολλά από τα προβλήματα του συστήματος και μάλιστα κατά τρόπο οριστικό.

–Έχοντας μεγάλη τριβή με παράπονα καταναλωτών, θεωρείτε πως τα προβλήματα του Συνεργατισμού δημιουργήθηκαν πριν από το 2013 ή μετά;

–Αναμφισβήτητα, η συντριπτική πλειοψηφία των συμβάσεων των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων η εφαρμογή των οποίων αποτελεί τη γενεσιουργό αιτία των παραπόνων πολλών πολιτών, είχαν συνομολογηθεί κυρίως πριν από το 2013. Το γεγονός αυτό δέσμευε και την εφαρμογή τους για μερικά χρόνια μετά το 2013. Κλασική περίπτωση είναι το «λάθος» (εκούσιο ή ακούσιο δεν είμαι σε θέση να γνωρίζω, αναμένω όμως αυτό να διευκρινιστεί από την Ερευνητική Επιτροπή για τον Συνεργατισμό). Το εντόπισε μέσα από σειρά αποφάσεων του ο Χρηματοοικονομικός Επίτροπος, με αποτέλεσμα η Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα να υποχρεωθεί να επιστρέψει το ποσό των 125 εκατ. ευρώ σε περίπου 11 χιλιάδες πελάτες των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων. Δυστυχώς, εσχάτως οι της ΣΚΤ εντόπισαν και λάθος επί του «λάθους». Όμως υπάρχουν πολλά τέτοια παράδοξα, αντιεπαγγελματικά και στρεβλωτικά φαινόμενα από το παρελθόν τα οποία βέβαια αποδεικνύουν ότι η φιλοσοφία και πρακτικές του Συνεργατισμού των τελευταίων δεκαετιών πόρρω απείχαν από τις θεμελιώδεις αρχές του Συνεργατισμού, όπως προσπάθησε να τις εμπεδώσει στην Κύπρο ο μεγάλος δάσκαλος του κινήματος, Κυριάκος Αγκαστινιώτης. Αυτός ο Συνεργατισμός ήταν πραγματική κοινωνική κατάκτηση. Στην πραγματικότητα, ο Συνεργατισμός έπαψε να υπάρχει θεσμικά από το 2013, όταν η τροποποίηση του περί Συνεργατικών Πιστωτικών Εταιρειών Νόμου που επέβαλε η Τρόικα, κατάργησε την απεριόριστη ευθύνη των μελών. Ωστόσο, επιχειρησιακά, έφθινε σταδιακά ως φιλοσοφία εξαιτίας του τρόπου που οι ιθύνοντες του Συνεργατισμού διαχειρίζονται τις Συνεργατικές οντότητες από το 1995 και μετά. Αυτό που επισυνέβη πρόσφατα δεν ήταν τίποτε άλλο παρά το νομοτελειακό αποτέλεσμα των αντιφάσεων συσσωρεύτηκαν και που οδήγησαν στην κρατικοποίηση του Συνεργατισμού το 2103. Η λύση δηλαδή των αντιφάσεων αυτών.

–Λάθος επί του «λάθους» τι εννοείτε;

–Πολύ πρόσφατα έχουμε πληροφορηθεί (από πολύ θυμωμένους πελάτες της ΣΚΤ που έσπευσαν για υποβολή παραπόνου στο Γραφείο του Επιτρόπου) ότι χωρίς οποιαδήποτε προειδοποίηση διαπίστωσαν στους λογαριασμούς τους αντιλογιστική πράξη μέσα από την οποία αφαιρέθηκαν σημαντικά ποσά από τα επιστραφέντα εξαιτίας του «λάθους» στους υπολογισμούς του τόκου. Η δικαιολογία που προβλήθηκε εκ μέρους της ΣΚΤ συνίσταται στο ότι η αφαίρεση αυτή έγινε για να διορθωθεί λάθος στον υπολογισμό του «λάθους». Ο επίτροπος επικοινώνησε με αρμοδίους της ΣΚΤ οι οποίοι επιβεβαίωσαν τα γεγονότα και εξήγησαν ότι πρόκειται μόνο για 150 λογαριασμούς συγκεκριμένων επαγγελματικών Συνεργατικών. Πάντως, ο Επίτροπος προτίθεται να προβεί σε ενδελεχή χρηματοοικονομική ανάλυση των υποβληθέντων σχετικών παραπόνων, με απώτερο σκοπό τη διαπίστωση του βαθμού στον οποίο είναι δικαιολογημένη η ενέργεια της ΣΚΤ. Βέβαιο, όμως, είναι ότι αποτελεί ουχί αμελητέο ολίσθημα, το γεγονός ότι η ενέργεια αυτή έγινε χωρίς προηγούμενη ενημέρωση των ενδιαφερομένων. Τέτοιου είδους συμπεριφορές, ουδόλως συμβάλλουν στην επίτευξη σταθερότητας και ηρεμίας στο Τραπεζικό σύστημα.

ΜΕΔ για ακόμα 10 - 15 χρόνια

–Σε πόσο χρονικό διάστημα εκτιμάτε πως θα γίνει κατορθωτό να μειωθούν τα ΜΕΔ και να φτάσουν στο μέσο ευρωπαϊκό όρο;

–Θα πρέπει να δούμε το ζήτημα αυτό πρώτα από την πλευρά των τραπεζών και ύστερα από την πλευρά των δανειοληπτών και κατ' επέκταση της κοινωνίας. Σε ό,τι αφορά λοιπόν τις τράπεζες μέσα από τον νόμο της πώλησης των δανείων, τις τιτλοποιήσεις αλλά και την αγορά της καλής ΣΚΤ από την Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ, οι ισολογισμοί των τραπεζών μπορούν να αποκαθαρθούν τάχιστα, να απαλλαχθούν δηλαδή από τα ΜΕΔ. Έτσι το ποσοστό ΜΕΔ στο σύνολο του χαρτοφυλακίου τους, μειώνεται σημαντικά, ενδεχομένως και πολύ πιο κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Η αποκάθαρση όμως των ισολογισμών των τραπεζών με αυτό τον τρόπο δεν απελευθερώνει τον δανειολήπτη και την κοινωνία από τον βραχνά των ΜΕΔ με την ίδια ταχύτητα. Στην πραγματικότητα, η πώληση δανείων όπως και η δημιουργία του Φορέα Διαχείρισης ΜΕΔ, απλώς μεταφέρουν το πρόβλημα στην κοινωνία. Διευκολύνουν βέβαια, κάτω από ορισμένες συνθήκες, τους δανειολήπτες αλλά αυτό δεν επισυμβαίνει με την ίδια ταχύτητα με την οποία αποκαθάρονται οι ισολογισμοί των τραπεζών. Όπως εξελίχθηκαν τα πράγματα, οι Κύπριοι δανειολήπτες με ΜΕΔ που μεταφέρθηκαν ή θα μεταφερθούν σε Φορέα Διαχείρισης ΜΕΔ, ή έχουν πωληθεί ή πρόκειται να πωληθούν, θα συνεχίσουν να αντιμετωπίζουν το πρόβλημα ΜΕΔ. Τα ΜΕΔ αυτά θα μειώνονται σταδιακά ενδεχομένως για τα επόμενα 10 με 15 χρόνια τουλάχιστον. Ωστόσο, η συνέχιση της ανάπτυξης με ρυθμούς ανάλογους με αυτούς που βιώνουμε σήμερα και νοουμένου ότι η ανάπτυξη αυτή διαχέεται σε ολόκληρο το εύρος της κοινωνίας, θα συμβάλει τα μέγιστα στην επιτάχυνση των ρυθμών αντιμετώπισης του προβλήματος των ΜΕΔ, στην κοινωνία. Σε αυτό θα συμβάλει και η ενδυνάμωση των τραπεζών εξαιτίας της κατά πολύ ταχύτερης αποκάθαρσης των ισολογισμών τους από το άχθος των ΜΕΔ. Όμως εξυπακούεται ότι θα συνεχίσει η δημοσιονομική πολιτική αυστηρής χρηματοοικονομικής πειθαρχίας ώστε να διατηρείται η πολιτική παραγωγής πλεονασμάτων και ουσιαστικής απομείωσης του Δημόσιου χρέους. Δυστυχώς, τελευταία παρατηρούνται τάσεις χαλάρωσης στον τομέα αυτό.

ΑΠΟΨΗ *Του* **ΘΟΔΩΡΗ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**

Εδώ, ο κόσμος καίγεται...

Το κλίμα αλλάζει, κι αυτό δεν χρειάζεται να μας το λένε μόνο τα νούμερα και τα ρεκόρ. Το βλέπουμε. Τα καλοκαίρια δεν είναι πια όπως ήταν παλιά. Κι αυτό δεν έχει να κάνει μόνο με την περισσότερη ζέστη, οι διαφορές της θερμοκρασίας από χρόνο σε χρόνο άλλωστε είναι πιο δύσκολο να γίνουν αντιληπτές, αλλά κυρίως με τις συνέπειες της αύξησης της μέσης θερμοκρασίας παντού. Τις φωτιές. Τις πλημμύρες. Τα ακραία καιρικά φαινόμενα. Το 2017, ας πούμε, ήταν η χειρότερη χρονιά στην ιστορία της Ευρώπης όσον αφορά τις δασικές πυρκαγιές. Είχαμε μεγάλες φωτιές στην Ιταλία, την Ισπανία και την Πορτογαλία, ακόμα και τον Νοέμβριο. Οι φωτιές του Οκτωβρίου σε Πορτογαλία και Ισπανία άφησαν πίσω τους 49 νεκρούς.

Φέτος στην Ευρώπη οι δασικές πυρκαγιές είναι κατά 43% περισσότερες από τον μέσο όρο. Και πλέον καίγονται δάση σε τοποθεσίες όπου στο παρελθόν οι φωτιές ήταν πολύ σπάνιες. Στα μέσα του Ιουλίου είχαν καταγραφεί 60 μεγάλες πυρκαγιές στη Σουηδία, κάποιες εκ των οποίων στα βόρεια της χώρας, πάνω από το όριο του Αρκτικού Κύκλου, όπου καταγράφονται θερμοκρασίες 30 βαθμών Κελσίου και άνω. Φωτιές αυτή τη στιγμή καίνε επίσης στη Νορβηγία και τη Φινλανδία. Εκτός Ευρώπης, στις αρχές του μήνα είχαν καταγραφεί 190 ενεργές πυρκαγιές στη Σιβηρία, οι οποίες έκαιγαν εκατομμύρια στρέμματα. Ο καπνός από τις πυρκαγιές της Σιβηρίας φαίνεται από το Διάστημα και, ταξιδεύοντας πάνω από τον Βόρειο Πόλο, έφτασε μέχρι τον Καναδά. Πέρυσι κάηκαν εκτάσεις της Γροιλανδίας και της Αλάσκας. Φέτος πήραν φωτιά ακόμα και βάλτοι στη Βόρεια Αγγλία. Και δεν είναι μόνο οι φωτιές.

Καταρρακτώδεις βροχές προκάλεσαν την κατάρρευση ενός φράγματος στο Λάος την περασμένη Δευτέρα, με αποτέλεσμα να πλημμυρίσουν μεγάλες εκτάσεις και χωριά και να χάσουν τη ζωή τους 26 άνθρωποι ενώ υπάρχουν ακόμη δεκάδες αγνοούμενοι. Πριν από τρεις εβδομάδες μεγάλες πλημμύρες και κατολισθήσεις στην Ιαπωνία κόστισαν τη ζωή σε 220 ανθρώπους. Τώρα, μετά τις καταρρακτώδεις βροχές και τις πλημμύρες, η Ιαπωνία αντιμετωπίζει ένα πρωτοφανές κύμα καύσωνα, το οποίο έχει προκαλέσει 35 θανάτους την τελευταία εβδομάδα.

Ολα αυτά τα καιρικά φαινόμενα είναι και πιο έντονα και πιο συχνά από ό,τι στο παρελθόν. Προφανώς πάντα υπήρχαν καύσωνες και πάντα υπήρχαν δασικές πυρκαγιές. Αλλά τώρα υπάρχουν περισσότεροι καύσωνες, οι συνθήκες που ευνοούν τις πυρκαγιές εμφανίζονται συχνότερα, τα ακραία καιρικά φαινόμενα είναι συχνότερα και οι συνέπειες είναι πιο έντονες και, επιπλέον, γίνονται και πιο εύκολα αντιληπτές.

> **Η τραγωδία αυτή δεν πρέπει να γίνει άλλη μία από τις πολλές που έχουν προηγηθεί, οι οποίες πέρασαν και ξεχάστηκαν χωρίς να διδαχτούμε τίποτε.**

Η τραγωδία στην Ανατολική Αττική είναι ένα φαινόμενο που αναδεικνύει την έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού για την αντιμετώπιση καταστροφών στη χώρα μας και την έκταση της ανικανότητας σε πολλές βαθμίδες του κρατικού μηχανισμού. Ολα αυτά τα θέματα πρέπει να συζητηθούν και η τραγωδία αυτή δεν πρέπει να γίνει άλλη μία από τις πολλές που έχουν προηγηθεί, οι οποίες πέρασαν και ξεχάστηκαν χωρίς να διδαχτούμε τίποτε και χωρίς να υπάρξει καμία συνέπεια για τους υπευθύνους και καμία πρόοδος για το κοινωνικό σύνολο. Αλλά δεν πρέπει να ξεχνάμε και την άλλη, πολύ σημαντική παράμετρο, που κάνει αυτή την ανάγκη ακόμα πιο επιτακτική: αυτά τα φαινόμενα δεν θα σταματήσουν. Καύσωνες και θυελλώδεις άνεμοι θα έρθουν ξανά και ξανά. Συνθήκες ευνοϊκές για καταστροφικές πυρκαγιές θα έχουμε όλο και πιο συχνά.

Οπως έδειξε η έρευνα της διαΝΕΟσις για την κλιματική αλλαγή, μέχρι τα μέσα του αιώνα θα έχουμε 15-20 περισσότερες ημέρες καύσωνα κάθε καλοκαίρι στην Ελλάδα. Μέχρι τότε, κάθε χρόνο τα πράγματα θα είναι λίγο χειρότερα. Οι συνθήκες θα είναι λίγο πιο δύσκολες. Η ανάγκη για σοβαρότητα, υπευθυνότητα και επαγγελματισμό λίγο πιο μεγάλη.

Εμείς, βεβαίως, όπως αποδεικνύουμε ξανά και ξανά, είμαστε ανίκανοι να αντιμετωπίσουμε τις ανάγκες του σήμερα, και όχι μόνο σε αυτό το θέμα. Αν συνεχίσουμε όπως ώς τώρα, απλά θα αποδεικνυόμαστε όλο και πιο ανίκανοι, ολοένα και πιο μοιραίοι.

Χωρίς ασφαλιστική κάλυψη τα περισσότερα καμένα σπίτια

Ταχεία η ανταπόκριση των ασφαλιστικών στα αιτήματα για αποζημιώσεις

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Ενδεικτικό της υπασφάλισης που υπάρχει στην αγορά είναι το γεγονός ότι χωρίς κάλυψη πυρός ήταν η συντριπτική πλειονότητα των οχημάτων που παραδόθηκαν στις φλόγες. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, τα οχήματα που είχαν κάλυψη πυρός δεν ξεπερνούν το 20%-25%.

Με ταχύτητα και απόλυτη ευελιξία αντιμετωπίζουν οι ασφαλιστικές εταιρείες τα αιτήματα από τους πληγέντες για αποζημιώσεις, τα οποία έχουν αρχίσει ήδη να καταφθάνουν στα αρμόδια τμήματα από την επομένη της καταστροφής. Οι εκτιμήσεις ανεβάζουν τις δηλώσεις για αποζημιώσεις κατοικιών ή καταστημάτων περίπου στις 200, αριθμός που, ακόμα και αν αυξηθεί, απέχει πολύ από το μέγεθος της καταστροφής, που παραπέμπει σε ζημιές σε περίπου 1.500 σπίτια ή εμπορικούς χώρους.

Συνεργεία και πραγματογνώμονες από όλες τις ασφαλιστικές εταιρείες που έχουν δεχθεί αιτήματα από πληγέντες βρίσκονται στις περιοχές από την Τρίτη, σε μια προσπάθεια να επισπεύσουν τους επιτόπιους ελέγχους και την καταγραφή των ζημιών σε σπίτια, καταστήματα και οχήματα, που υπέστησαν μερική ή ολική καταστροφή. Αυτό σημειώνουν οι επικεφαλής των μεγάλων ασφαλιστικών επιχειρήσεων της χώρας, που διευκρινίζουν ωστόσο ότι το μεγαλύτερο μέρος των σπιτιών που υπέστησαν ζημιές ήταν ανασφάλιστο και το ποσοστό των ασφαλισμένων δεν ξεπερνά το 15%. Η κάλυψη αφορά πυρκαγιά από δάσος και περιλαμβάνεται σχεδόν σε όλα τα ασφαλιστήρια συμβόλαια με μικρές εξαιρέσεις, οι οποίες, όπου υπάρχουν, έχει δοθεί η κατεύθυνση να μη ληφθούν υπ' όψιν.

Αντίστοιχη εικόνα και ενδεικτικό της υπασφάλισης που υπάρχει στην αγορά είναι το γεγονός ότι χωρίς κάλυψη πυρός ήταν και η συντριπτική πλειονότητα των οχημάτων που παραδόθηκαν στις φλόγες. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, τα οχήματα που είχαν κάλυψη πυρός δεν ξεπερνούν το 20%-25%. Σε αυτή τη διαπίστωση βασίζεται και η πρόταση που έχει κάνει το Επαγγελματικό Επιμελητήριο προς τις εταιρείες του κλάδου, για την αποζημίωση των κατόχων οχημάτων ακόμη και όταν δεν έχουν κάλυψη πυρός, αξιοποιώντας κονδύλια που προορίζονται για δράσεις εταιρικής ευθύνης των ασφαλιστικών εταιρειών.

Οι εταιρείες επίσης δηλώνουν ότι θα δράσουν με ευελιξία και θα αποζημιώσουν με ταχύτητα τα οχήματα, ακόμα και αν δεν είναι εύκολη η πλήρης ταυτοποίησή τους στον βαθμό που η φωτιά κατέκαψε τις πινακίδες, ενώ δυσδιάκριτος είναι σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμα και ο αριθμός πλαισίου. Ενδεικτικό της ταχύτητας με την οποία έχουν εντολή να ανταποκριθούν οι ασφαλιστικές εταιρείες είναι και η χθεσινή ανακοίνωση της Εθνικής Ασφαλιστικής για την έναρξη καταβολής των πρώτων αποζημιώσεων ήδη από σήμερα Παρασκευή. Σύμφωνα με πληροφορίες, η εταιρεία θα καταβάλει περί το 1,5 εκατ. ευρώ για την αποζημίωση 7 οικογενειών, οι κατοικίες των οποίων υπέστησαν ολική καταστροφή. Για την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των ασφαλισμένων τους που επλήγησαν από τις πυρκαγιές, οι περισσότερες εταιρείες έχουν ενεργοποιήσει ειδική τηλεφωνική γραμμή. Μεταξύ αυτών, η Εθνική Ασφαλιστική με ειδική τηλεφωνική γραμμή το 210-9099600, η ΑΧΑ με 24ωρη γραμμή επικοινωνίας το 210-72.68.996, ενώ η Interamerican ανακοίνωσε ότι έχει προχωρήσει σε ενέργειες ειδικής, πολλαπλής επικοινωνίας και πρακτικής διαχείρισης όσον αφορά τις ανάγκες που ανέκυψαν για ασφαλισμένους της μετά το τραγικό γεγονός.

Οριστικό τέλος στις ελπίδες για QE, waiver από Ντράγκι

«Τα ελληνικά κρατικά ομόλογα δεν είναι επιλέξιμα για το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης», τόνισε ο πρόεδρος της ΕΚΤ, Μάριο Ντράγκι.

Οριστικό και επίσημο τέλος στις όποιες ελπίδες για την ένταξη στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης (QE) και για τη διατήρηση της κατ' εξαίρεση αποδοχής των ελληνικών ομολόγων ως ενέχυρο για την παροχή ρευστότητας από την ΕΚΤ στις ελληνικές τράπεζες (waiver) έβαλε την Πέμπτη ο πρόεδρος της ΕΚΤ, Μάριο Ντράγκι.

Στη συνέντευξη Τύπου μετά τη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ο κ. Ντράγκι τόνισε ότι «τα ελληνικά κρατικά ομόλογα δεν είναι επιλέξιμα για το QE, καθώς γι' αυτό χρειάζεται το waiver. Το waiver για τα ελληνικά ομόλογα λήγει μετά το τέλος του προγράμματος». Αξίζει να σημειώσουμε πως στις αρχές του μήνα τα σχόλια του κ. Ντράγκι σε ομιλία του στην Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων του Ευρωκοινοβουλίου είχαν οδηγήσει κάποιους διεθνείς οίκους (π.χ. HSBC) να εκτιμήσουν ότι υπάρχει ένα περιθώριο ένταξης της Ελλάδας στο QE, ωστόσο, το Eurogroup λίγες μέρες αργότερα, διά στόματος Μπενουά Κερέ, έσβησε τις όποιες προσδοκίες είχαν δημιουργηθεί, με αφορμή τη μονομερή ενέργεια της ελληνικής κυβέρνησης για την παράταση του μειωμένου ΦΠΑ στα πέντε νησιά του Αιγαίου, η οποία και άλλαξε το χρονοδιάγραμμα για την εκταμίευση της τελευταίας δόσης ύψους 15 δισ. και έτσι έκανε «βέβαιο ότι η Ελλάδα δεν θα μπορεί να συμμετάσχει στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης». Εκπρόσωποι της ΕΚΤ, πάντως, έχουν επανειλημμένως τονίσει στο παρελθόν ότι το waiver θα παρέμενε μόνο αν η ελληνική κυβέρνηση επέλεγε την πιστοληπτική γραμμή μετά τη λήξη του προγράμματος και όχι την οδό της ενισχυμένης εποπτείας. Οπως τόνισε και η Credit Suisse, η επιλογή της ενισχυμένης εποπτείας έχει κάποια βασικά μειονεκτήματα, με ένα από αυτά να είναι η απώλεια του waiver, το οποίο εάν διατηρούνταν θα έδινε μια επιπλέον ρευστότητα στις ελληνικές τράπεζες. Σύμφωνα, πάντως, με τη Standard and Poor's, δεδομένου ότι η χρηματοδότηση αυτή των ελληνικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων είναι σχετικά μικρή, περίπου 4 δισ. ευρώ, δεν προβλέπεται να υπάρξει κάποιο πρόβλημα από την απώλεια του waiver.

Ο Μάριο Ντράγκι παράλληλα χαιρέτισε την πρόοδο που έχει σημειώσει η Ελλάδα σε ό,τι αφορά την ολοκλήρωση του προγράμματος, ενώ έκλεισε τη συνέντευξη Τύπου εκφράζοντας την αλληλεγγύη του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ στο τραγικό δράμα, όπως είπε, που βιώνει η χώρα με τις δασικές πυρκαγιές.

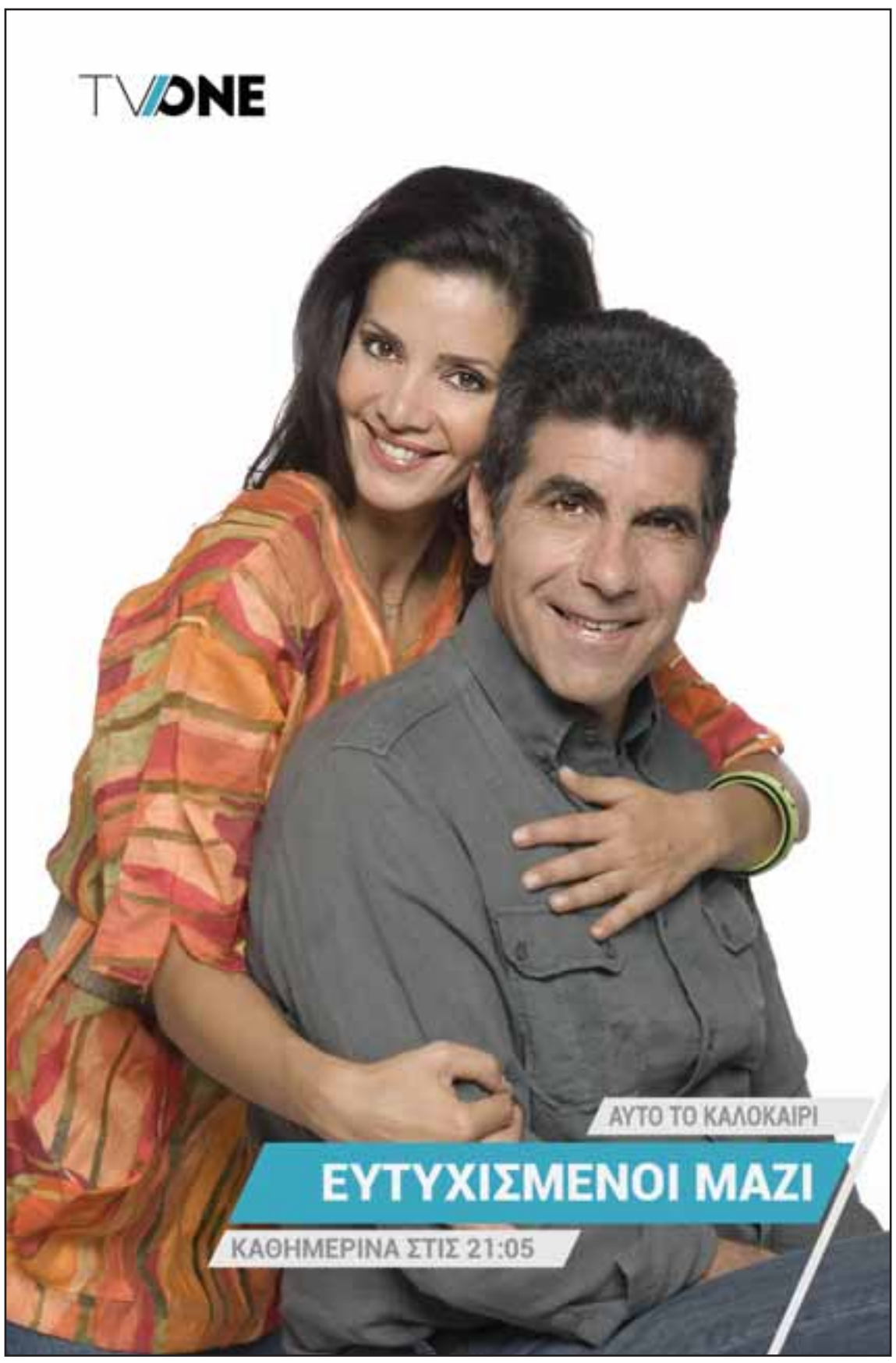

Κοντά στα δύο ευρώ το λίτρο η αμόλυβδη σε νησιά

Κερδοσκοπία στα καύσιμα στην καρδιά της τουριστικής σεζόν

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Ανοδικά κινούνται και πάλι οι τιμές των καυσίμων σε ολόκληρη τη χώρα, με τα νησιά των Κυκλάδων και του Αιγαίου να κρατούν τα σκήπτρα, καθώς οδεύουμε προς την κορύφωση της τουριστικής περιόδου και το κίνητρο για κερδοσκοπία ενισχύεται.

Στις Κυκλάδες η μέση τιμή της αμόλυβδης κυμαίνεται στο 1,881 ευρώ, ενώ σε κάποια νησιά η τιμή έφτασε πολύ κοντά στα δύο ευρώ το λίτρο.

Στην Πάτμο οι καταναλωτές προμηθεύονται την αμόλυβδη (95 οκτανίων) μέχρι και 1,997 ευρώ το λίτρο, στη Σαντορίνη στο 1,995 και στην Κάλυμνο στο 1,91 ευρώ το λίτρο. Υψηλές τιμές πληρώνουν οι καταναλωτές και στον νομό Δωδεκανήσων όπου η μέση τιμή, σύμφωνα με τα στοιχεία του Παρατηρητηρίου Τιμών Υγρών Καυσίμων, διαμορφώθηκε χθες στο 1,783 ευρώ το λίτρο και σε κάποια νησιά όπως στη Σάμο έφτασε στο 1,805 ευρώ το λίτρο. Υψηλά διαμορφώνονται οι τιμές της αμόλυβδης και στην Κρήτη με την ακριβότερη βενζίνη να πωλείται στον νομό Ρεθύμνου και Λασιθίου στην τιμή των 1,708 και 1,703 ευρώ το λίτρο αντίστοιχα, όταν η μέση πανελλαδική τιμή κυμαίνεται στο 1,605 ευρώ το λίτρο.

Ενδεικτική της κατάστασης που διαμορφώνεται στις Κυκλάδες και στα Δωδεκάνησα από τις υψηλές τιμές των καυσίμων είναι η απόφαση της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου να ζητήσει με επιστολή προς το υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης την επιβολή πλαφόν.

Παράγοντες της αγοράς εκτιμούν ότι η ανοδική πορεία των τιμών θα συνεχιστεί λόγω και της ανατιμητικής τάσης της τιμής του αργού στη διεθνή αγορά.

Ειδικά για τα νησιά, όπου οι πρατηριούχοι επιδιώκουν να βγάλουν μέσα σε λίγους μήνες τον τζίρο της χρονιάς, η τιμή της αμόλυβδης εκτιμάται ότι μέσα στις επόμενες ημέρες θα ξεπεράσει τα 2 ευρώ το λίτρο. Ηδη, συνολικά στη χώρα τα καύσιμα τη φετινή τουριστική σεζόν πωλούνται ακριβότερα κατά 1,20% σε σχέση με την περυσινή.

Μειωμένη ζήτηση

Η ζήτηση, ωστόσο, και παρά την αυξημένη τουριστική κίνηση εμφανίζεται τον Ιούλιο μειωμένη κατά 4%, ποσοστό που εκτιμάται ότι θα περιοριστεί στο -2%. Η αγορά αποδίδει την πτώση αφενός στην αύξηση του τουρισμού all inclusive, που οι τουρίστες δεν μετακινούνται και αφετέρου στο γεγονός ότι οι Ελληνες πλέον έχουν συρρικνώσει σημαντικά το χρονικό διάστημα των διακοπών τους.

Σε ό,τι αφορά τις τιμές, πάντως, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η τελική αξία της αμόλυβδης διαμορφώνεται σε ποσοστό 62-63% από τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης, τον ΦΠΑ και άλλες χρεώσεις και επιβαρύνσεις, που σημαίνει ότι η διεθνής πορεία των τιμών του αργού επηρεάζει ένα μικρό μέρος της τελικής τιμής. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι βενζίνες επιβαρύνονται με ΦΠΑ 24% και ΕΦΚ 700 ευρώ τα χίλια λίτρα.

Συνολικά, από τις αρχές του έτους η μέση τιμή της αμόλυβδης αυξήθηκε σε ποσοστό 5% και διαμορφώθηκε στις 24 Ιουλίου στο 1,605 ευρώ το λίτρο από 1,523 ευρώ το λίτρο τον Ιανουάριο. Το ίδιο διάστημα το περιθώριο κέρδους εταιρείας εμπορίας, μεταφοράς και πρατηρίου αυξήθηκε σε ποσοστό μόλις 2% και διαμορφώθηκε στα 86 ευρώ το κυβικό από 84 ευρώ το κυβικό. Η τιμή του brent στη διεθνή αγορά αυξήθηκε κατά 8,1% το ίδιο διάστημα και διαμορφώθηκε στις 24 Ιουλίου στα 68,52 δολάρια το βαρέλι έναντι 63,37 δολάρια το βαρέλι στις 20 Ιανουαρίου.

Σε ποσοστό 6% αυξήθηκε από τις αρχές του έτους η τιμή του πετρελαίου κίνησης, η οποία διαμορφώθηκε στις 24 Ιουλίου στο 1,385 ευρώ το λίτρο από 1,305 ευρώ το λίτρο.

Απλή αμόλυβδη (95RON)

Ευρώ ανά 1.000 λίτρα

	20/1/2018	24/7/2018	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΑΞΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	433,0	486,1	12%
ΚΟΣΤΟΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΟ ΠΡΟ ΦΠΑ	1.144,1	1.198,1	5%
ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΤΙΜΩΝ - ΜΕΣΕΣ ΤΙΜΕΣ ΑΤΤΙΚΗΣ			
ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΑΝΑ ΛΙΤΡΟ	1,523	1,605	5%
ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ + ΜΕΤΑΦΟΡΕΑ + ΠΡΑΤΗΡΙΟΥ (€/κυβικό)	84	86	2%

Ντίζελ κίνησης

Ευρώ ανά 1.000 λίτρα

	20/1/2018	24/7/2018	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΑΞΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	522,9	572,0	9%
ΚΟΣΤΟΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΟ ΠΡΟ ΦΠΑ	944,1	993,9	5%
ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΤΙΜΩΝ - ΜΕΣΕΣ ΤΙΜΕΣ ΑΤΤΙΚΗΣ			
ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΑΝΑ ΛΙΤΡΟ	1,302	1,385	6%
ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ + ΜΕΤΑΦΟΡΕΑ + ΠΡΑΤΗΡΙΟΥ (€/κυβικό)	106	108	2%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αναστέλλονται οι πλειστηριασμοί στον νομό Αττικής

Το «πάγωμα» των πλειστηριασμών για τον νομό Αττικής συμφώνησαν το υπουργεία Οικονομίας και Ανάπτυξης και Δικαιοσύνης με τους συμβολαιογράφους και τις τράπεζες.

Το υπ. Οικονομίας

Αυτό ανακοίνωσε το υπουργείο Οικονομίας, σημειώνοντας ότι οι εν λόγω πλειστηριασμοί θα μετατεθούν για 2-3μήνες. Οπως διευκρίνισε το υπουργείο, κανονικά διενεργούνται οι πλειστηριασμοί στην υπόλοιπη χώρα, καθώς και πλειστηριασμοί που δεν αφορούν σε τράπεζες αλλά είναι ιδιωτικοί, (π.χ. εταιρεία εναντίον άλλης εταιρείας ή εργαζόμενος εναντίον εταιρείας).

Για το θέμα εξέδωσε χθες ανακοίνωση και ο Συμβολαιογραφικός Σύλλογος Εφετείων Αθηνών - Πειραιώς - Αιγαίου και Δωδεκανήσου, ο οποίος αναφέρει ότι «λόγω της εξαιρετικά δύσκολης κατάστασης που βιώνουμε όλοι μας, όσοι συνάδελφοι διενεργούν σήμερα Τετάρτη 25 Ιουλίου 2018, αύριο Πέμπτη 26 Ιουλίου 2018 και την Παρασκευή 27 Ιουλίου 2018, πλειστηριασμούς των τραπεζών στο Λεκανοπέδιο της Αττικής, παρακαλούνται να επικοινωνήσουν με την επισπεύδουσα τράπεζα και να λάβουν οδηγίες από τον επισπεύδοντα για την αναστολή των συγκεκριμένων πλειστηριασμών». Οπως διευκρινίζει ο Συμβολαιογραφικός Σύλλογος Εφετείων Αθηνών - Πειραιώς - Αιγαίου και Δωδεκανήσου «υπάρχει συνεννόηση μεταξύ των τραπεζών και του Συλλόγου, για την αναστολή των πλειστηριασμών των τραπεζών στο Λεκανοπέδιο της Αττικής και μόνο. Στην υπόλοιπη περιφέρεια του Συλλόγου, η τυχόν αναστολή των πλειστηριασμών θα γίνει αποκλειστικά και μόνο με πρωτοβουλία της επισπεύδουσας τράπεζας». Να σημειωθεί ότι οι τράπεζες έχουν ανακοινώσει μέσω της Ελληνικής Ενωσης Τραπεζών την αναστολή της διεξαγωγής πλειστηριασμών μέχρι το τέλος του 2018 για όσα δάνεια υπάρχουν ήδη καθυστερήσεις και αφορούν τις πληγείσες περιοχές.

Οι τράπεζες

Για όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που θα χαρακτηριστούν επίσημα ως πυρόπληκτα και γενικά ζημιωθέντα, από τις αρμόδιες αρχές, η Ελληνική Ενωση Τραπεζών

Οι εν λόγω πλειστηριασμοί θα μετατεθούν για δύο με τρεις μήνες, ανακοίνωσε το υπουργείο Οικονομίας.

έχει ανακοινώσει ότι μετά αίτηση των δικαιούχων στα καταστήματα των ιδρυμάτων, οι τράπεζες έχουν αποφασίσει:

- Την υπό προϋποθέσεις πλήρη απαλλαγή των κληρονόμων των αποβιωσάντων από οφειλές αυτών που προέρχονται από στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια.
- Την αναστολή πληρωμής δόσεων, για πιστωτικές κάρτες και δάνεια (στεγαστικά, καταναλωτικά, επαγγελματικά κ.λπ.), για χρονικό διάστημα 6-12 μηνών.
- Να παρέχουν χαμηλότοκα επισκευαστικά δάνεια, μακράς χρονικής διάρκειας αποπληρωμής προς αποκατάσταση των ζημιών σε σπίτια και επαγγελματικές εγκαταστάσεις των πληγέντων.

Στα 1.000 ευρώ το μηνιαίο εισόδημα μέσω της Airbnb

Ξεπέρασαν τις 8.000 οι μισθώσεις κατοικιών στο κέντρο της Αθήνας

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Ξεπεράστηκε το «φράγμα» των 8.000 κατοικιών που εκμισθώνονται μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας Airbnb μόνο στο κέντρο της Αθήνας, καθώς η απήχηση των βραχυχρόνιων μισθώσεων σε ιδιοκτήτες και ασφαλώς και ξένους επισκέπτες συνεχίζει να μεγαλώνει. Σύμφωνα με τα στοιχεία της εταιρείας αναλύσεων AirDNA, αυτήν την περίοδο, μόνο στο κέντρο της πρωτεύουσας διατίθενται προς ενοικίαση 8.068 ακίνητα, αριθμός που είναι αυξημένος κατά 57% σε σχέση με μόλις πριν από ένα χρόνο, όταν ο αντίστοιχος αριθμός δεν ξεπερνούσε τις 5.127 κατοικίες. Συνολικά, δε, στο Λεκανοπέδιο της Αττικής, δηλαδή υπολογίζοντας και τα νότια προάστια, όπως και τις υπόλοιπες παράκτιες περιοχές, εκτιμάται ότι ο συνολικός αριθμός των αγγελιών ακινήτων που είναι αναρτημένες στο Airbnb ξεπερνά τις 10.000.

Η αυξημένη δημοφιλία της εν λόγω δραστηριότητας ερμηνεύεται εύκολα, αν εξετάσει κανείς τα προσδοκώμενα έσοδα των ιδιοκτητών, τα οποία μπορούν εύκολα να ξεπεράσουν κατά πολύ μια συμβατική μίσθωση μεγάλης διάρκειας. Οπως προκύπτει, κατά μέσον όρο στην περιοχή του κέντρου της Αθήνας, όπου εντοπίζονται και τα περισσότερα τουριστικά αξιοθέατα, το μέσο ημερήσιο μίσθωμα ανέρχεται σε 54 ευρώ, ενώ η πληρότητα αγγίζει το 80%, κάτι που μεταφράζεται σε μηνιαία έσοδα της τάξεως των 1.000 ευρώ. Πρόκειται για στοιχεία που αφορούν τις τελευταίες 30 μέρες, δηλαδή σε περίοδο υψηλής τουριστικής κίνησης.

Την ίδια στιγμή, ένα τυπικό ενοίκιο για ένα διαμέρισμα δύο υπνοδωματίων στο κέντρο της Αθήνας πολύ δύσκολα ξεπερνά τα 500 ευρώ. Ασφαλώς, στην περίπτωση των μισθώσεων τύπου Airbnb ο ιδιοκτήτης πρέπει να συνυπολογίσει και άλλες δαπάνες, όπως τα κοινόχρηστα και οι λογαριασμοί κοινής ωφελείας (που στην περίπτωση της συμβατικής μίσθωσης καταβάλλονται από τους ενοίκους), ωστόσο και πάλι η ζυγαριά εύκολα γέρνει υπέρ της βραχυχρόνιας μίσθωσης.

Το δέλεαρ γίνεται ακόμα μεγαλύτερο, αν εξετάσει κανείς τις τρεις δημοφιλέστερες συνοικίες, το εμπορικό τρίγωνο, που περιλαμβάνει την Πλάκα και το Μοναστηράκι, το Κουκάκι και την ευρύτερη περιοχή των Εξαρχείων (μαζί με τις περιοχές Μουσείο και Νεάπολη). Στο εμπορικό τρίγωνο καταγράφονται 1.181 αγγελίες ακινήτων, με την μέση τιμή να διαμορφώνεται σε 78 ευρώ/διανυκτέρευση και την πληρότητα στο 83%, κάτι που σημαίνει ότι το μηνιαίο εισόδημα εκτοξεύεται στα 1.625 ευρώ την τρέχουσα περίοδο, εξηγώντας έτσι και τη φρενίτιδα επενδύσεων που καταγράφεται την τελευταία διετία στη συγκεκριμένη περιοχή από Ελληνες και ξένους, οι οποίοι αγοράζουν σωρηδόν οικιστικά ακίνητα, τα ανακαινίζουν και τα διαθέτουν προς εκμίσθωση μέσω του Airbnb. Μάλιστα, δεδομένου του σημαντικού κόστους, οι περισσότεροι ιδιοκτήτες ακινήτων στη συγκεκριμένη περιοχή είναι επαγγελματίες, δηλαδή κατά κανόνα εταιρείες, κάτι που αποδεικνύεται και από το ότι το 63% των αγγελιών ακινήτων αφορά ιδιοκτήτες με πολλαπλές καταχωρίσεις ακινήτων.

Η δεύτερη δημοφιλέστερη περιοχή είναι το Κουκάκι, στους πρόποδες της Ακρόπολης. Εκεί, εντοπίζονται 684 αγγελίες ακινήτων, με το μέσο μηνιαίο εισόδημα να ανέρχεται σε 1.274 ευρώ, ή 61 ευρώ/διανυκτέρευση, δεδομένου ότι αυτήν την περίοδο η μέση πληρότητα αγγίζει το 82%. Ακολουθούν τα Εξάρχεια με 674 αγγελίες ακινήτων, μια πιο προσιτή οικονομικά επιλογή, που έχει πλέον το δικό της κοινό μεταξύ των ξένων επισκεπτών, καθώς εξακολουθεί να είναι κοντά στα τουριστικά αξιοθέατα, προσφέροντας όμως πολύ πιο οικονομικές επιλογές διαμονής. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέγει το AirDNA, το μέσο κόστος/διανυκτέρευση αγγίζει τα 45 ευρώ. Ακόμα κι έτσι βέβαια, το μηνιαίο εισόδημα για τον ιδιοκτήτη αγγίζει τα 820 ευρώ, καθώς η πληρότητα είναι της τάξεως του 81%.

Η «απογείωση» του φαινομένου Airbnb σε αριθμούς

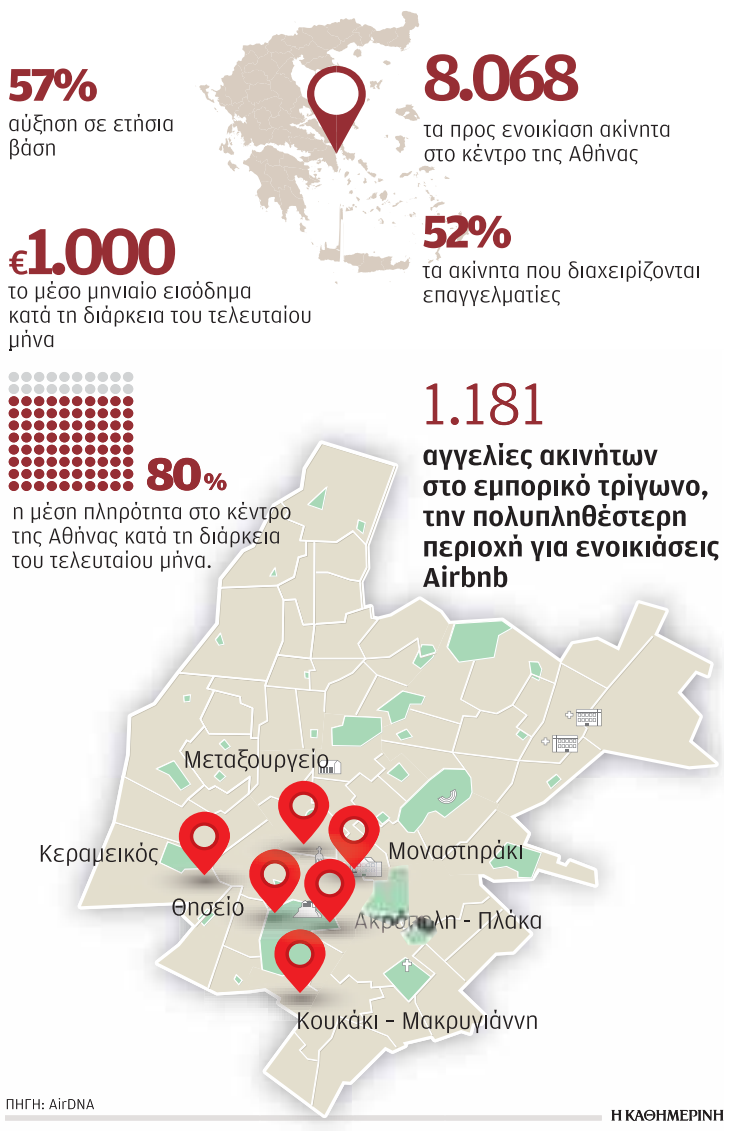

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Βάσει των στοιχείων της ΤτΕ, οι τουριστικές εισπράξεις τον Μάιο 2018 αυξήθηκαν στο 1,475 δισ. από 1,095 δισ. ευρώ τον ίδιο μήνα πέρυσι.

Κατά 34,7% αυξήθηκαν τα τουριστικά έσοδα τον Μάιο

Πλεόνασμα ύψους 192 εκατ. κατέγραψε το ισοζύγιο πληρωμών τον Μάιο 2018 έναντι ελλείμματος 658,1 εκατ. ευρώ τον ίδιο μήνα πέρυσι, χάρη στη βελτίωση όλων των επιμέρους ισοζυγίων, σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος. Βάσει των στοιχείων της ΤτΕ, οι τουριστικές εισπράξεις τον Μάιο 2018 αυξήθηκαν κατά 34,7%, στο 1,475 δισ. από 1,095 δισ. ευρώ τον ίδιο μήνα πέρυσι.

Τον Μάιο, το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών μειώθηκε κατά 127 εκατ. ευρώ και διαμορφώθηκε σε 1,4 δισ. ευρώ. Τόσο το ισοζύγιο καυσίμων όσο και εκείνο των αγαθών χωρίς καύσιμα βελτιώθηκαν, καθώς οι εξαγωγές αυξήθηκαν περισσότερο από τις εισαγωγές. Οι εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 2,4%, σε σταθερές τιμές, αλλά οι εξαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα αυξήθηκαν με ταχύτερο ρυθμό, κατά 8,2%, δεδομένου ότι περιορίστηκε ο όγκος των εξαγωγών καυσίμων.

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών παρουσίασε άνοδο κατά 356 εκατ. ευρώ, η οποία όπως εξηγεί η ΤτΕ οφείλεται σχεδόν εξ ολοκλήρου στη βελτίωση του ταξιδιωτικού ισοζυγίου. Ειδικότερα, οι αφίξεις μη κατοίκων ταξιδιωτών αυξήθηκαν κατά 23,6% τον Μάιο σε σχέση με τον ίδιο μήνα του 2017 και οι αντίστοιχες εισπράξεις κατά 34,7%. Το ισοζύγιο μεταφορών παρουσίασε μικρότερη βελτίωση, αποκλειστικά λόγω της ανόδου κατά 14% των καθαρών εισπράξεων από θαλάσσιες μεταφορές. Τέλος, τον Μάιο του 2018 σημαντική βελτίωση σημείωσαν και τα ισοζύγια πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων.

Την περίοδο Ιανουαρίου - Μαΐου 2018, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών εμφάνισε έλλειμμα 4,0 δισ. ευρώ, στο ίδιο περίπου επίπεδο με εκείνο της ίδιας περιόδου του 2017, καθώς η άνοδος των πλεονασμάτων στα ισοζύγια υπηρεσιών και πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων αντισταθμίστηκε από την αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών αυξήθηκε κυρίως λόγω της αύξησης των καθαρών πληρωμών για εισαγωγές καυσίμων. Σε μικρότερο βαθμό επιδείνωση παρουσίασε και το ισοζύγιο αγαθών χωρίς καύσιμα. Γενικά, οι εξαγωγές αυξήθηκαν με ρυθμό ταχύτερο από ό,τι οι εισαγωγές, αλλά οι εισαγωγές ως απόλυτο μέγεθος αυξήθηκαν περισσότερο.

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών, κυρίως μετά την πολύ ευνοϊκή εξέλιξη του ταξιδιωτικού ισοζυγίου τον Μάιο, εμφανίζεται αυξημένο στο πρώτο πεντάμηνο του 2018 σε σχέση με το ίδιο διάστημα του 2017. Ειδικότερα, την περίοδο Ιανουαρίου - Μαΐου 2018, οι αφίξεις μη κατοίκων ταξιδιωτών και οι αντίστοιχες εισπράξεις σημείωσαν άνοδο κατά 16,8% και 21,7%, αντίστοιχα.

Οι Βρετανοί φέτος θα κάνουν διακοπές στην πατρίδα τους

Λόγω των πολύ υψηλών θερμοκρασιών για τα δεδομένα της χώρας

Το καλοκαίρι στην Ελλάδα με τις ανέμελες διακοπές στα νησιά της ήταν ανέκαθεν ένας καλός λόγος για να επισκεφθούν οι Βρετανίδες και οι Βρετανοί τη χώρα. Φέτος, όμως, τα πράγματα άλλαξαν. Στη Βρετανία, κυρίως στις νοτιοανατολικές περιοχές της, ζουν το δικό τους... ελληνικό καλοκαίρι με πολύ υψηλές για τα δεδομένα της χώρας θερμοκρασίες. Οπότε, προτιμούν, αντί να επισκεφθούν την Ελλάδα και την Ισπανία, και γενικότερα τις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου, να παραμείνουν στη βάση τους, με αποτέλεσμα να μειωθούν δραστικά οι κρατήσεις των πακέτων διακοπών που αφορούν τις χώρες της Μεσογείου. Αυτά αναφέρει σε δημοσίευμά της η Deutsche Welle.

Οι διακοπές στην Τουρκία, λόγω πτώσης της λίρας, είναι πολύ φθηνές για τους Βρετανούς.

Οι Βρετανοί, κυρίως στις νοτιοανατολικές περιοχές της χώρας, ζουν το δικό τους... ελληνικό καλοκαίρι, με πολύ υψηλές θερμοκρασίες. Οπότε προτιμούν, αντί να επισκεφθούν την Μεσόγειο, να παραμείνουν στη βάση τους.

Ετσι, μεγάλοι τουριστικοί πράκτορες, όπως είναι η Tui, η Jet2holidays και η Thomson, προχωρούν σε μειώσεις έως και 50% των πακέτων διακοπών στην Ελλάδα, στην Ισπανία και στην Πορτογαλία. Οι ακυρώσεις που κάνουν οι Βρετανοί αφορούν και προορισμούς πολύ δημοφιλείς, όπως είναι η Μαγιόρκα, οι Βαλεαρίδες και τα Κανάρια Νησιά στην Ισπανία, η Αλγκάρβε στην Πορτογαλία, η Ρόδος και τα νησιά του Ιονίου. Αναφερόμενος σε αυτές τις εξελίξεις, εκπρόσωπος του τουριστικού ομίλου Tui επισήμανε στη βρετανική εφημερίδα Times: «Στη Βρετανία παρατηρούνται ασυνήθιστα υψηλές θερμοκρασίες, έως και κατά 15 βαθμούς υψηλότερες σε σχέση με πέρυσι, και παρατεταμένη ηλιοφάνεια. Αυτοί είναι οι παράγοντες που οδηγούν πολλούς Βρετανούς, οι οποίοι κλείνουν τις διακοπές τους την τελευταία στιγμή, να τις αναβάλουν. Αντί γι' αυτές, προτιμούν να απολαύσουν τη θάλασσα και τον ήλιο στη χώρα τους. Προφανώς σκέπτονται ότι ίσως με αυτόν τον τρόπο θα εξοικονομήσουν χρήματα».

Κι ενώ η Ελλάδα, η Ισπανία και η Πορτογαλία υφίστανται τις επιπτώσεις των ακυρώσεων, υπάρχει μία χώρα που εξαιρείται από αυτές. Πρόκειται για την Τουρκία, όπως αναφέρει στο σχετικό δημοσίευμά της η Deutsche Welle. Ποιος είναι ο βασικός λόγος; Οπως εκτιμούν τουριστικοί πράκτορες και αναλυτές του κλάδου, η τουρκική λίρα έχει αποδυναμωθεί σε μεγάλο βαθμό, έναντι της στερλίνας και των λοιπών ξένων νομισμάτων. Οπότε οι διακοπές στην Τουρκία είναι πολύ φθηνότερες για τους Βρετανούς απ' ό,τι αν έμεναν στη Βρετανία. Πάντως, το «μεσογειακό» καλοκαίρι της Βρετανίας έχει δυσμενείς επιπτώσεις. Το γρασίδι έχει ξεραθεί, τα φύλλα στα δέντρα κιτρίνισαν, όπως συμβαίνει το φθινόπωρο, ενώ παρατηρείται και ανομβρία σε πολλές περιοχές της χώρας. Εκπρόσωποι των αγροτών, τέλος, προειδοποιούν ότι υπάρχει κίνδυνος, εξαιτίας αυτού του πολύ θερμού καλοκαιριού, να παρατηρηθούν σοβαρές ελλείψεις σε λαχανικά και φρούτα τον χειμώνα.

Η Τουρκία χρειάζεται επειγόντως αύξηση επιτοκίων

Μοναδική οδός σωτηρίας για την οικονομία της Τουρκίας θα ήταν μια θεαματική άνοδος των επιτοκίων της τουρκικής λίρας. Είναι η κίνηση που θα διασφάλιζε την αξιοπιστία της κεντρικής τράπεζας, θα στήριζε το νόμισμα και θα ανέκοπτε τη φυγή του ξένου κεφαλαίου. Αυτό επισημαίνουν οικονομολόγοι που, μιλώντας στο Bloomberg, σχολίασαν αρνητικά την απόφαση της Τράπεζας της Τουρκίας να διατηρήσει αμετάβλητα τα επιτόκια. Προβλέπουν, μάλιστα, ότι η γειτονική χώρα θα πληρώσει ακριβά την επιλογή της, καθώς οι επενδυτές προεξοφλούν ότι η νομισματική πολιτική θα παραμείνει υπερβολικά χαλαρή υπό τις οδηγίες του Ταγίπ Ερντογάν, με αποτέλεσμα να ενταθούν οι πληθωριστικές πιέσεις. Αυτό σημαίνει ότι η Τουρκία κινδυνεύει να γνωρίσει νέο κύμα μαζικών εκροών κεφαλαίων, ανάλογο με εκείνο που την άνοιξη ανάγκασε την κεντρική τράπεζα να αυξήσει τα επιτόκια κατά 500 μονάδες βάσης μέσα σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα.

«Η Τουρκία θα αντιμετωπίσει σοβαρή κρίση εμπιστοσύνης, όσο δεν αναθεωρεί την πολιτική της η κυβέρνηση», σχολιάζει η Σαμάιλα Χαν, αναλύτρια αναδυόμενων αγορών στην AllianceBernstein της Νέας Υόρκης. Η ίδια προεξοφλεί ότι τα πράγματα στη γειτονική χώρα «θα επιδεινωθούν προτού βελτιωθούν». Η διαφορά ανάμεσα στην τιμή πώλησης της τουρκικής λίρας και στην τιμή αγοράς της βρίσκεται στα υψηλότερα επίπεδα από το 2016. Υπερβαίνει, μάλιστα, την αντίστοιχη διαφορά που χώριζε τις δύο τιμές ακριβώς πριν από την αιφνιδιαστική αύξηση των επιτοκίων κατά 300 μ.β. τον Μάιο. Τώρα επικρατεί ανησυχία ότι οι αυξημένες τιμές των εισαγωγών θα οδηγήσουν σε περαιτέρω διολίσθηση της τουρκικής λίρας, με αποτέλεσμα να αυξηθούν οι προσδοκίες για αύξηση των επιτοκίων πριν από την επόμενη συνεδρίαση της κεντρικής τράπεζας στις 13 Σεπτεμβρίου. Ο Ιβάν Ντεμίρ, οικονομολόγος αναδυόμενων αγορών στη Nomura, τονίζει πως «μια εσπευσμένη αύξηση των επιτοκίων φαίνεται να είναι ο μοναδικός τρόπος για να βγει η χώρα από αυτόν τον λαβύρινθο».

Η τελευταία φορά που η κεντρική τράπεζα προχώρησε εσπευσμένα και αιφνιδιαστικά σε αύξηση του κόστους δανεισμού ήταν τον Ιούνιο. Είχε προηγηθεί δήλωση του Ταγίπ Ερντογάν, ότι σε περίπτωση επανεκλογής του θα αναλάμβανε τον έλεγχο της νομισματικής πολιτικής. Η δήλωση αυτή σε συνδυασμό με τη μαζική φυγή κεφαλαίων από τις αναδυόμενες αγορές οδήγησε την τουρκική λίρα σε συνεχή πτώση. Μετά την απόφαση που έλαβε την Τρίτη η κεντρική τράπεζα να διατηρήσει αμετάβλητα τα επιτόκια, τα περιουσιακά στοιχεία της Τουρκίας σημείωσαν πτώση. Η ισοτιμία της λίρας πλησιάζει τις πέντε λίρες προς ένα δολάριο. Ο δείκτης Borsa Instanbul 100 έκλεισε με ζημίες 3,3%, ενώ υποχώρησαν τα 10ετή ομόλογα του τουρκικού Δημοσίου, με τις αποδόσεις τους να αυξάνονται κατά 184 μονάδες βάσης, στο 18,7%.

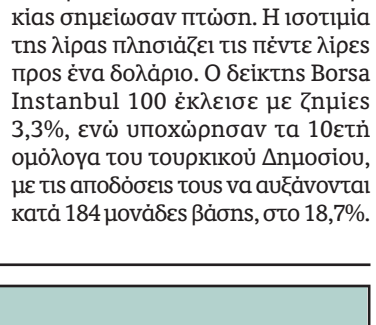

Οι επενδυτές προεξοφλούν πως η νομισματική πολιτική θα παραμείνει χαλαρή υπό τις οδηγίες του Ερντογάν, με αποτέλεσμα να ενταθούν οι πληθωριστικές πιέσεις.

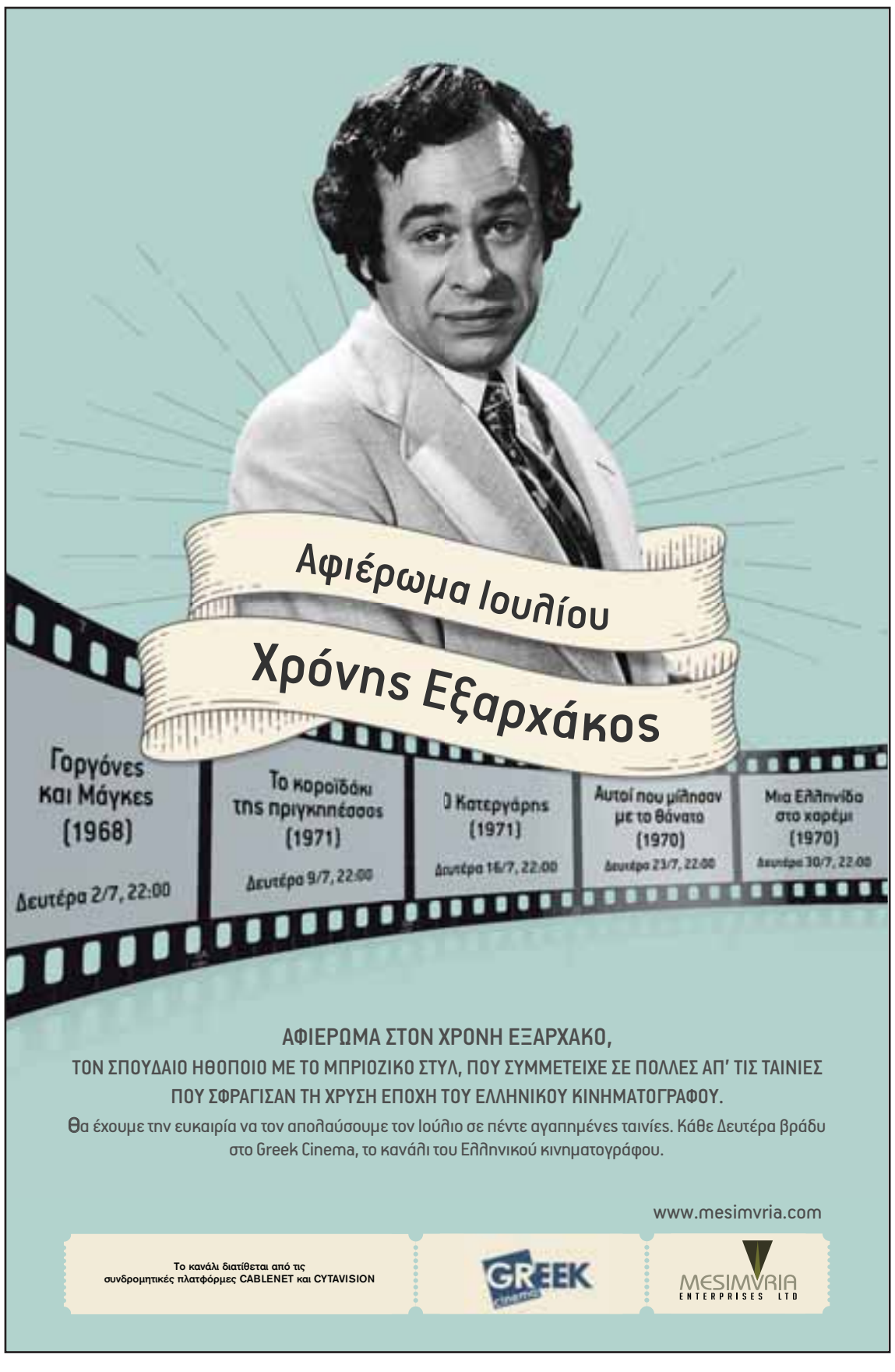

Ανακούφιση στη Γερμανία για τη συμφωνία Ε.Ε. - ΗΠΑ

Οι αυτοκινητοβιομηχανίες της δεν θα υποστούν δασμούς 25%

Με μεγάλη άνοδο των μετοχών των γερμανικών αυτοκινητοβιομηχανιών υποδέχθηκαν οι αγορές την αρχική συμφωνία στην οποία κατέληξαν ο Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ με τον Ντόναλντ Τραμπ, κατά τις συνομιλίες τους στην Ουάσιγκτον. Αιτία αυτής της ευφορίας είναι ότι η Ε.Ε. φαίνεται να αποφεύγει τον εμπορικό πόλεμο, με αντάλλαγμα την αύξηση των εισαγωγών αμερικανικού υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) και αμερικανικής σόγιας. Την ίδια στιγμή, ο Αμερικανός υπουργός Οικονομικών Στίβεν Μνούτσιν αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο νέου γύρου συνομιλιών με την Κίνα, «αν το Πεκίνο είναι πρόθυμο για σοβαρές αλλαγές». Οικονομικοί αναλυτές, όμως, εκφράζουν επιφυλακτικότητα, επισημαίνοντας ότι η συμφωνία είναι ασαφής, ενώ διαβλέπουν τον κίνδυνο να καταρρεύσει.

Οι μετοχές των BMW, Volkswagen, Fiat Chrysler Automobiles NV και Daimler σημείωναν από την αρχή της συνεδρίασης κέρδη από 3,5% έως 5,5%, ενώ η γερμανική ένωση αυτοκινητοβιομηχανιών VDA μιλούσε για «μεγάλο βήμα προς τα εμπρός» και για «καλή είδηση για τη βιομηχανία και τους καταναλωτές στις δύο πλευρές του Ατλαντικού». Η ανακωχή των δύο πλευρών σημαίνει ότι οι γερμανικές αυτοκινητοβιομηχανίες δεν θα υποστούν τους δασμούς ύψους 25%, που είχε απειλήσει να επιβάλει ο Τραμπ. Ως εκ τούτου, ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών Πίτερ Αλτμάιερ εξέφρασε, με μήνυμά του στο Twitter, την ικανοποίησή του για την έκβαση της συμφωνίας «με την οποία μπορεί να αποφευχθεί ο εμπορικός πόλεμος και να σωθούν εκατομμύρια θέσεις εργασίας». Σύμφωνα με τον Χόλγκερ Σμίντινγκ, επικεφαλής της ομάδας οικονομολόγων στη γερμανική επενδυτική τράπεζα Berenberg, αν οι ΗΠΑ και η Ευρώπη δώσουν βαρύτητα στις μεταξύ τους συνομιλίες, «το φθινόπωρο θα ανακάμψει η επιχειρηματική εμπιστοσύνη στην Ευρωζώνη». Την ίδια στιγμή, η Goldman Sachs παρέμενε επιφυλακτική, μολονότι αναγνώριζε ότι «η συμφωνία Ε.Ε. - ΗΠΑ σηματοδοτεί τη σταδιακή αποκλιμάκωση του εμπορικού πολέμου». Η επενδυτική τράπεζα τόνισε ότι «τα νέα δεν είναι πλήρως θετικά». Προειδοποίησε, μάλιστα, πως η συμφωνία δεν διευκρινίζει τα επιμέρους στοιχεία, γι' αυτό και «παραμένει ανοικτό το ενδεχόμενο να καταρρεύσει αργότερα, όπως

Εξαγωγές επιβατικών αυτοκινήτων των ΗΠΑ

ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ 53,5 ΔΙΣ. ΔΟΛ.

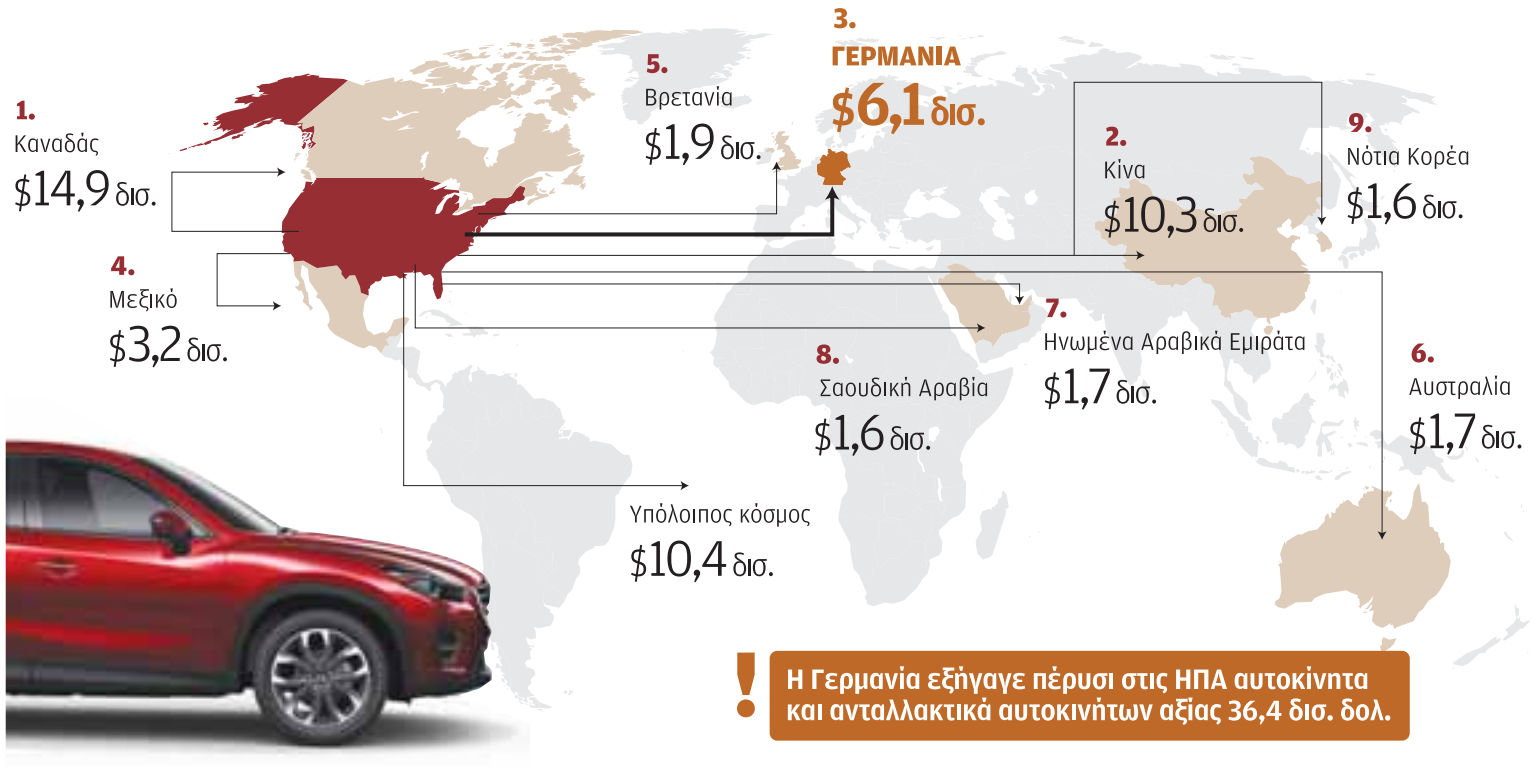

! Η Γερμανία εξήγαγε πέρυσι στις ΗΠΑ αυτοκίνητα και ανταλλακτικά αυτοκινήτων αξίας 36,4 δισ. δολ.

ΠΗΓΗ: Αμερικανική Υπηρεσία Απογραφών

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η Ε.Ε. θα αυξήσει τις εισαγωγές υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) και σόγιας από τις ΗΠΑ.

συνέβη με τις διαπραγματεύσεις των ΗΠΑ με την Κίνα». Τον Μάιο, η Ουάσιγκτον ανακοίνωσε ότι «αναστέλλει» τον εμπορικό πόλεμο με την Κίνα, καθώς οι δύο χώρες βρίσκονταν σε φάση διαπραγματεύσεων. Οι συνομιλίες κατέρρευσαν, όμως, στις αρχές Ιουνίου, καθώς οι κινεζικές αρχές δεν δέχθηκαν να αυξήσουν τις εισαγωγές αμερικανικών προϊόντων στην Κίνα. Σε ανάλογες προειδοποιήσεις προέβη και η UniCredit, που χαρακτήρισε τη συμφωνία «ασαφή» και επισήμανε ότι «δεν προκάλεσε κανέναν ενθουσιασμό στους επενδυτές της Ασίας». Εξάλλου, η Goldman Sachs προειδοποίησε πως «η πρόσφατη θετική εξέλιξη στις εμπορικές σχέσεις Ε.Ε. - ΗΠΑ δεν μειώνει τον κίνδυνο στο άλλο μέτωπο του εμπορικού πολέμου, στην Κίνα, αντιθέτως όλα δείχνουν ότι συμβαίνει το αντίθετο». Σύμφωνα με την Goldman Sachs, η κυβέρνηση Τραμπ ενδέχεται να χρησιμοποιήσει τη συμφωνία με την Ευρώπη «για να αποσπάσει παραχωρήσεις από άλλους εμπορικούς εταίρους της, όπως, για παράδειγμα, από την Κίνα».

Χαμένοι ή κερδισμένοι;

Η συμφωνία Γιούνκερ - Τραμπ μπορεί να έχει καλύτερη τύχη από τις επαφές Πεκίνου - Ουάσιγκτον και να μην ακυρωθεί. Οπως, όμως, ήταν αναμενόμενο, διίστανται οι απόψεις ως προς το ποια από τις δύο πλευρές βγαίνει κερδισμένη. Σύμφωνα με τον Πολ Ντόνοβαν, επικεφαλής των οικονομολόγων της UBS Global Wealth Management, κερδισμένη βγήκε η Ε.Ε., καθώς η Ουάσιγκτον «ανακάλεσε την απειλή για δασμούς στα ευρωπαϊκά αυτοκίνητα, χωρίς να πάρει τίποτα ως αντάλλαγμα». Ο Ντόνοβαν επισημαίνει πως η Ε.Ε. δέχθηκε να εισάγει περισσότερη αμερικανική σόγια, αλλά δεν μπορεί να εξαναγκάσει τους Ευρωπαίους αγρότες να αυξήσουν τις αγορές τους από τις ΗΠΑ. Κι αυτό γιατί «στην Ε.Ε. δεν υπάρχουν ούτε επιδοτήσεις, ούτε φόροι, ούτε ποσοστώσεις στις εισαγωγές σόγιας, και οι αγρότες αποφασίζουν μόνοι τους αν θα αγοράσουν σόγια ή όχι». Στον αντίποδα, ο Ρεμ Κόρτεβεγκ, ειδικός επί ευρωπαϊκών θεμάτων στο ερευνητικό ινστιτούτο Clingendael, επισημαίνει ότι «δεν αποτελεί παραχώρηση για τον Τραμπ το να μην υλοποιήσει τις απειλές του. Αντιθέτως, δικαιώνει την τακτική του να απειλεί τους εταίρους του, αλλά αυτό είναι προβληματικό για τις μελλοντικές σχέσεις Ε.Ε. - ΗΠΑ και για το παγκόσμιο εμπόριο».

Η Κίνα έβαλε δύσκολα στην αμερικανική Qualcomm

Στο μέτωπο της Κίνας, ο εμπορικός πόλεμος με τις ΗΠΑ κλιμακώνεται. Το Πεκίνο προέβαλε de facto βέτο, όπως επισημαίνει το Reuters, στην εξαγορά της ολλανδικής βιομηχανίας ημιαγωγών NXP από την αμερικανική Qualcomm. Θα ήταν η μεγαλύτερη εξαγορά που θα είχε ποτέ συμφωνηθεί στον κλάδο. Παράλληλα δήλωσε χθες έτοιμο να προχωρήσει σε αντίποινα, αν η Ουάσιγκτον αυξήσει τους δασμούς στα κινεζικά προϊόντα. Τόνισε, μάλιστα, πως θα κάνει το ίδιο, αδιακρίτως αν θα είναι 16 δισ. δολάρια ή 200 δισ. δολάρια η αξία των κινεζικών προϊόντων που θα βρεθούν στο στόχαστρο του Τραμπ.

Τη νύχτα της Τετάρτης κι ενώ ο πρόεδρος της Κομισιόν κήρυσσε ανακωχή με τον Ντόναλντ Τραμπ, εξέπνευσε η ισχύ της συμφωνίας που είχαν συνάψει η Qualcomm με την NXP, χωρίς να έχει πάρει το πράσινο φως από το Πεκίνο. Οπως επισημαίνουν οι Financial Times, πριν από τέσσερις μήνες η Ουάσιγκτον έσπευσε να προστατεύσει την Qualcomm από το σχέδιο της Broadcom να την εξαγοράσει. Ο λόγος ήταν πως η Broadcom έχει έδρα στη Σιγκαπούρη και διατηρεί στενούς δεσμούς με την Κίνα. Τώρα, όμως, η Qualcomm πληρώνει το τίμημα του εμπορικού πολέμου ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου. Το Πεκίνο, βέβαια, υποστηρίζει, διά στόματος του εκπροσώπου του κινεζικού υπουργείου Εξωτερικών, ότι η εξαγορά έχει αξιολογηθεί με κριτήρια σύμφωνα με τη νομοθεσία κατά των μονοπωλίων.

Η επίσημη θέση της Κίνας είναι ότι η εξαγορά αξιολογήθηκε βάσει κριτηρίων σύμφωνα με τη νομοθεσία κατά των μονοπωλίων.

Είναι γεγονός ότι η Κίνα εισάγει πολύ λιγότερα αμερικανικά προϊόντα από όσα εξάγει στις ΗΠΑ. Αυτό σημαίνει πως το Πεκίνο έχει πολύ στενότερα περιθώρια να αντιδράσει στους δασμούς που επιβάλλει ο Τραμπ στα κινεζικά προ-

Εθεσε de facto βέτο στην εξαγορά της ολλανδικής βιομηχανίας ημιαγωγών NXP από την Qualcomm.

ϊόντα. Ως εκ τούτου, τα σχέδια της Qualcomm προσφέρονταν ως εκδίκηση στην επιθετική στάση του Τραμπ. Αναλυτές του Reuters εκτιμούν πως σε ό,τι αφορά την υπόθεση Qualcomm, ο Αμερικανός πρόεδρος δεν υπολόγισε καλά την αντίδραση του Πεκίνου. Στις αρχές Ιουλίου, ο Τραμπ διέσωσε την κινεζική εταιρεία εξοπλισμού τηλεπικοινωνιών ZTE, όταν επέτρεψε στις αμερικανικές εταιρείες να ξαναρχίσουν να αγοράζουν προϊόντα της. Είχε προηγηθεί η σχετική απαγόρευση, επειδή η ZTE είχε παραβιάσει το εμπάργκο κατά του Ιράν και της Βόρειας Κορέας. Ετσι, η κινεζική εταιρεία είχε χάσει την πλειονότητα των πελατών της και βρισκόταν σε δεινή θέση.

Ενδέχεται ο Ντόναλντ Τραμπ να ανακάλεσε την απαγόρευση κατά της ZTE, ευελπιστώντας πως το Πεκίνο θα του το ανταπέδιδε, εγκρίνοντας την εξαγορά της NXP από την Qualcomm. Μεσολάβησαν, όμως, οι δασμοί που επέβαλε σε κινεζικά προϊόντα αξίας 34 δισ. δολαρίων και οι απειλές για ανάλογους δασμούς σε εισαγωγές αξίας 500 δισεκατομμυρίων. Εξάλλου, το Πεκίνο έχει αποφασίσει να ανακόψει τις εκροές κεφαλαίων από την Κίνα. Το αποτέλεσμα ήταν ότι μέσα στο πρώτο εξάμηνο του έτους οι κινεζικές επενδύσεις στις ΗΠΑ μειώθηκαν κατά 90%. Το Πεκίνο έχει περιορισμένες δυνατότητες να εκδικηθεί, και βρήκε έναν εύκολο στόχο χαλώντας τα σχέδια της Qualcomm.

Κριτήριο για την επιλογή η χαμηλότερη τιμή

Η συμφωνία Γιούνκερ - Τραμπ προβλέπει ότι η Ε.Ε. θα αυξήσει τις εισαγωγές υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) από τις ΗΠΑ. Πρόκειται για στόχο που επιδιώκει συστηματικά η Ουάσιγκτον. Για τον σκοπό αυτό έχει εναντιωθεί στην κατασκευή του αγωγού Nord Stream 2 που θα μεταφέρει ρωσικό φυσικό αέριο απευθείας από τη Ρωσία στη Γερμανία. Σύμφωνα, όμως, με οικονομικούς αναλυτές, δύσκολα η Ε.Ε. θα τηρήσει αυτή τη δέσμευσή της. Οπως επισημαίνει ο Νικ Κάμπελ, διευθυντής της Inspired Energy Solutions, η Ευρώπη θα επιλέξει προμηθευτή φυσικού αερίου με κριτήριο τα επίπεδα των τιμών. Αναλυτές που μίλησαν στο Bloomberg, υπογραμμίζουν ότι το αμερικανικό LNG είναι πολύ ακριβότερο από το φυσικό αέριο που ήδη εισάγει η Ευρώπη από τις γειτονικές της χώρας, από τη Ρωσία και τη Νορβηγία. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Αλεξάντερ Κορνίλοφ, αναλυτή της Aton LLC στη Μόσχα, η τιμή που θα πρέπει να καταβάλει η Ευρώπη για την αγορά αμερικανικού LNG θα είναι περίπου διπλάσια εκείνης που χρεώνεται για το ρωσικό αέριο. Ο ίδιος αναλυτής τονίζει πως η Ευρώπη θα μπορούσε να στραφεί στο αμερικανικό φυσικό αέριο μόνον αν αυξανόταν η τιμή του φυσικού αερίου. Θεωρεί, όμως, απίθανο κάτι τέτοιο, καθώς η ρωσική Gazprom έχει πολύ χαμηλό κόστος παραγωγής. Το ίδιο εκτιμά και ο Μανάς Σατάπατι, υπεύθυνος τομέα ενέργειας στην Accenture Strategy, που προεξοφλεί ότι το αμερικανικό LNG θα είναι πάντοτε ακριβότερο. Το τόνισε, άλλωστε, με σιγουριά προ μηνός ο Αλεξέι Μίλερ, διευθύνων σύμβουλος του ρωσικού κολοσσού Gazprom. Υπάρχουν, πάντως, χώρες της Ε.Ε. που είναι πρόθυμες να αγοράσουν φυσικό αέριο από τις ΗΠΑ. Τον περασμένο μήνα, η Πολωνία υπέγραψε συμφωνία με τις Venture Global LNG και Sempra Energy. Παράλληλα, η Ισπανία και η Πορτογαλία δεν προμηθεύονται σταθερά από τους αγωγούς της Ρωσίας και ενδιαφέρονται να αποκτήσουν και άλλους προμηθευτές.

Οι Βρετανοί εξαντλούν τις αποταμιεύσεις για να συμπληρώσουν το εισόδημά τους

Για πρώτη φορά έπειτα από τρεις δεκαετίες, οι Βρετανοί δαπανούν περισσότερα απ' όσα κερδίζουν, κάνοντας χρήση των αποταμιεύσεών τους ή αυξάνοντας τα χρέη τους. Σύμφωνα με τα στοιχεία της βρετανικής στατιστικής υπηρεσίας, οι δαπάνες των βρετανικών νοικοκυριών ξεπέρασαν τα εισοδήματά τους κατά τη διάρκεια του περυσινού έτους. Το γεγονός ότι χρησιμοποιούν τις αποταμιεύσεις τους ή δανείζονται να συμπληρώσουν το εισόδημά τους ενδεχομένως να προκαλέσει αλυσιδωτές αντιδράσεις σε όλη την οικονομία της χώρας.

Ο καθαρός δανεισμός των βρετανικών νοικοκυριών, δηλαδή έσοδα μείον δαπάνες, διαμορφώθηκε στα 22,6 δισ. στερλίνες κατά τη διάρκεια του 2017. Την τελευταία φορά που σημειώθηκε «έλλειμμα» στον προϋπολογισμό των νοικοκυριών ήταν το 1988, όταν είχε φθάσει μόνον τα 396 εκατ. στερλίνες.

Ο καθαρός δανεισμός των βρετανικών νοικοκυριών διαμορφώθηκε στα 22,6 δισ. στερλίνες το 2017.

Τα περισσότερα δάνεια σήμερα είναι στεγαστικά και αντανακλούν τις υψηλές τιμές των ακινήτων στη χώρα.

Παράλληλα, η αναλογία των αποταμιεύσεων ως προς το διαθέσιμο εισόδημα υποχώρησε πέρυσι στο ιστορικό χαμηλό του 3%. Εφθασε μόνον το 4,3%, κατά τη διάρκεια του α΄ τριμήνου του 2018. Τα πρόσφατα στοιχεία διαμορφώνουν μιαν ανησυχητική εικόνα για την οικονομία. Ηδη έχουν διατυπωθεί φόβοι για περαιτέρω αποδυνάμωση της αγοραστικής δύναμης των Βρετανών, αν αυξηθεί περαιτέρω ο πληθωρισμός. Η στερλίνα έχει υποχωρήσει αρκετά έναντι του δολαρίου και, κατά συνέπεια, έχει οδηγήσει σε άνοδο των τιμών στην πραγματική οικονομία. Η Βρετανία διανύει μιαν αρκετά δύσκολη περίοδο σε πολιτικό επίπεδο ενόψει Brexit και αυτό εντείνει το κλίμα αβεβαιότητας που πλήττει την εμπιστοσύνη στην οικονομία.

Τα περισσότερα δάνεια είναι στεγαστικά και αντανακλούν τις υψηλές τιμές των ακινήτων στη χώρα. Παράλληλα, η αναλογία των αποταμιεύσεων ως προς το διαθέσιμο εισόδημα υποχώρησε πέρυσι στο ιστορικό χαμηλό 3%.

Ηδη οι υποχρεώσεις των νοικοκυριών είχαν αρχίσει να αυξάνονται την περίοδο της μεγάλης πιστωτικής επέκτασης, πριν από τη χρηματοπιστωτική κρίση. Οπως επισημαίνεται από τον βρετανικό Τύπο, το χρέος των νοικοκυριών, μη συμπεριλαμβανομένων των φοιτητικών δανείων, ως προς το ΑΕΠ έφθασε το 95% προ 18ετίας και κορυφώθηκε στο 144% προ 10ετίας. Από το 2008 έως το 2015, όμως, η αναλογία χρέους των νοικοκυριών ως προς το ΑΕΠ μειωνόταν σταδιακά και περιορίστηκε στο 121%, διότι τα νοικοκυριά περιόριζαν τον δανεισμό τους.

Τα δεδομένα ανατράπηκαν εκ νέου την τελευταία τριετία. Ο δανεισμός τους άρχισε να αυξάνεται ξανά, φθάνοντας το 125% του ΑΕΠ. Αν και το μεγαλύτερο ποσοστό του δανεισμού ανήκει στη στεγαστική πίστη, άνοδος έχει επίσης καταγραφεί στις πιστώσεις των πιστωτικών καρτών και στα δάνεια για την αγορά αυτοκινήτων.

«Εφυγε» ο άνθρωπος που μεταμόρφωσε τον όμιλο Fiat

Ο Μαρκιόνε απεβίωσε σε ηλικία 66 ετών – Διάδοχός του, ο Μάνλεϊ της Jeep

Ο Σέρτζιο Μαρκιόνε, ο θρύλος της Fiat Chrysler Automobiles (FCA), δεν βρίσκεται πια εδώ. Στα 66 του χρόνια, ο πρώην διευθύνων σύμβουλος του ιταλοαμερικανικού ομίλου FCA έχασε τη μάχη για τη ζωή, αφήνοντας πίσω του μια πολύ σημαντική κληρονομιά στον κλάδο της διεθνούς αυτοκινητοβιομηχανίας. Ο Τζον Ελκαν, μέλος της οικογένειας των Ανιέλι που ίδρυσε τη Fiat, έγραψε: «Με πολύ μεγάλη λύπη ανακοινώνουμε ότι ο πολύτιμος φίλος Σέρτζιο Μαρκιόνε απεβίωσε. Ο καλύτερος τρόπος για να τιμήσουμε τη μνήμη του είναι να συνεχίσουμε να βαδίζουμε στον δρόμο του που χάραξε, στον δρόμο της υπευθυνότητας και της διαρκούς προσπάθειας να κάνουμε πραγματικότητα τα όνειρά μας». Στην ανάρτησή του στο επαγγελματικό κοινωνικό δίκτυο Linkedin, ο Ντίτερ Τσέτσε, επικεφαλής της Daimler, επισήμανε: «Η αυτοκινητοβιομηχανία έχασε έναν πραγματικό γίγαντα και πολλοί από μας έναν επιστήθιο φίλο».

Η τελευταία δημόσια εμφάνιση του Σέρτζιο Μαρκιόνε ήταν στα τέλη Ιουνίου. Στις αρχές Ιουλίου εισήχθη στο νοσοκομείο για να εγχειριστεί στον ώμο. Υπήρξαν, όμως, σοβαρότατες επιπλοκές, οι οποίες δυστυχώς οδήγησαν στον θάνατό του. Το Σαββατοκύριακο, ο Τζον Ελκαν, ο οποίος είναι και πρόεδρος του ομίλου FCA, τοποθέτησε στη θέση του Μαρκιόνε τον Βρετανό Μάικ Μάνλεϊ, μέχρι πρότινος επικεφαλής για την παραγωγή των Jeep. Ο Μαρκιόνε ήταν και διευθύνων σύμβουλος της Ferrari, της εταιρείας υπερπολυτελών οχημάτων που ανήκε στη FCA. Στη θέση του στη Ferrari τοποθετήθηκε ο μέχρι πρότινος πρόεδρός της, Λουίς Καμιλέρι.

Στις αρχές Ιουνίου, ο Σέρτζιο Μαρκιόνε παρουσίασε το πενταετές πρόγραμμα της FCA για διπλασιασμό λειτουργικών κερδών, επαναφορά της καταβολής μερισμάτος, μεγάλες επενδύσεις στην ηλεκτροκίνηση και στα υβριδικά οχήματα. Αυτό ακριβώς το πρόγραμμα καλείται να εφαρμόσει ο διάδοχός του Μάικ Μάνλεϊ. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο θάνατος του Σέρτζιο Μαρκιόνε συνέπεσε με τη χθεσινή δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων β΄ τριμήνου από τον κ. Μάνλεϊ, ο οποίος πήρε το βάπτισμα του πυρός στη νέα του θέση. Τα κέρδη της αυτοκινητοβιομηχανίας σημείωσαν απρόσμενη, σημαντική πτώση κατά 35%, εξαιτίας της ασθενικής ζήτησης στην Κίνα. «Το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε σήμερα και θα αντιμετωπίσουμε στο μέλλον είναι η αγορά της Kivas», παραδέχθηκε ο νέος διευθύνων σύμβουλος του FCA. Χθες, η τιμή της μετοχής του FCA είχε απώλειες έως και 10%, εξαιτίας των απογοητευτικών αποτελεσμάτων.

Ο Σέρτζιο Μαρκιόνε έσωσε τη Fiat και την Chrysler από τη χρεοκοπία, προχωρώντας στην ένωση των δυνάμεών τους. Στα 14 χρόνια που βρισκόταν στο πηδάλιο της Fiat Chrysler Automobiles, κατόρθωσε να ενδεκαπλασιάσει τη χρηματιστηριακή αξία της Fiat. Οταν την ανέλαβε το 2004, προχώρησε σε σημαντικές αλλαγές στην ιεραρχία της, με γνώμονα την προώθηση και αξιοποίηση των άξιων. Επίσης δημιούργησε κοινοπραξίες για να μειώσει το κόστος. Ηρθε σε αντιπαράθεση με τα συνδικάτα στην Ιταλία, λόγω των πρωτοβουλιών του για βελτίωση της παραγωγικότητας. Διέκοψε τη μαζική παραγωγή οχημάτων στο εργοστάσιο του Τορίνου, στην ιστορική έδρα της Fiat. Στο Τορίνο παράγονται πλέον πολύ λιγότερα οχήματα – κυρίως, τα μοντέλα της Alfa Romeo και της Maserati SUV. Το 2016 έβαλε φρένο και στην παραγωγή επιβατικών οχημάτων από την Chrysler, ώστε να μπορέσει να επικεντρωθεί στα οχήματα πολλαπλών χρήσεων (SUV), τα οποία μπορούν να αποφέρουν υψηλότερα κέρδη.

Ο Σέρτζιο Μαρκιόνε γεννήθηκε το 1952 στην περιφέρεια Αμπρούτσο. Ο πατέρας του υπηρετούσε στους καραμπινιέρους. Ο Σέρτζιο έζησε στην Ιταλία μέχρι την ηλικία των 14 χρόνων. Τότε, η οικογένειά του μετακόμισε στο Τορόντο του Καναδά. Στην Ιταλία, όπως έλεγε ο πατέρας του, «εκτιμούν περισσότερο την κοινωνική θέση και λιγότερο το ταλέντο των ανθρώπων». Ο Σέρτζιο Μαρκιόνε σπούδασε φιλοσοφία, νομικά και διοίκηση επιχειρήσεων. Μιλούσε άπταιστα ιταλικά, αγγλικά και γαλλικά. Ηταν εργασιομανής. Κοιμόταν στον καναπέ του ιδιωτικού του τζετ, όταν ταξίδευε από και προς τα τρία κέντρα της FCA, στο Τορίνο, στο Λονδίνο και στο Ντιτρόιτ. Οταν τον είχαν ρωτήσει για το μυστικό επιτυχίας της FCA, είπε ότι οφείλεται στην τόλμη της διοίκησης και στη σκληρή δουλειά των εργαζομένων της.

REUTERS, BLOOMBERG

Σερτζιο Μαρκιονε

Ο μάγος της αυτοκίνησης

1952-2018

Οι σημαντικότεροι σταθμοί της πλούσιας καριέρας του Σέρτζιο Μαρκιόνε, που κατάφερε να μεταμορφώσει τη Fiat σε μια αυτοκινητοβιομηχανία του 21ου αιώνα

ΙΟΥΝΙΟΣ 2004
Αναλαμβάνει τα ηνία της Fiat και δεσμεύεται να την επαναφέρει στην κερδοφορία.

ΦΕΒΡ. 2005
Πείθει την General Motors να πληρώσει 2 δισ. δολ. για να μπει τέλος στη διένεξη για την ιδιοκτησία της κοινοπραξίας της με τη Fiat.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2009
Αποκτά τα περιουσιακά στοιχεία της προβληματικής Chrysler χωρίς χρήματα. Υπόσχεται ανταλλαγή τεχνογνωσίας με την εταιρεία.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2011
Προχωρεί σε αυτονόμηση ορισμένων δραστηριοτήτων της Fiat. Ετοιμάζεται να ενοποιήσει τις υπόλοιπες με εκείνες της Chrysler.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2014
Η Fiat Chrysler Automobiles (FCA) κάνει το ντεμπούτο της στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης. Η Ferrari αυτονομείται από τον όμιλο.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2015
Εισαγωγή της Ferrari στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης. Χρηματιστηριακή αξία 10 δισ. δολ. Ωστόσο, λίγο πριν η GM είχε απορρίψει πρόταση του Μαρκιόνε για συγχώνευση και δημιουργία της μεγαλύτερης αυτοκινητοβιομηχανίας του κόσμου.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2018
Παρουσιάζει το σχέδιο για την επόμενη πενταετία της FCA. Στόχος του να διπλασιαστούν τα κέρδη και να αποκατασταθεί το μέρισμα. Επενδύσεις 9 δισ. ευρώ έως το 2022 στην ηλεκτροκίνηση. Το 2019 ετοιμαζόταν να συνταξιοδοτηθεί.

ΙΟΥΛΙΟΣ 2018
Επιδεινώνεται η υγεία του. Εσπευσμένα αντικαθίσταται από τον Μάικ Μάνλεϊ, επιτυχημένο επικεφαλής του βραχίονα των Jeep. Χθες, η Exor, η εταιρεία συμμετοχών της Fiat, ανακοίνωσε τον θάνατο του Σέρτζιο Μαρκιόνε.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Το 2016 έβαλε φρένο στην παραγωγή επιβατικών οχημάτων από την Chrysler για να μπορέσει να επικεντρωθεί στα SUV.

Τα πολυκαταστήματα Saks Fifth Avenue και Lord & Taylor θα τερματίσουν τη συνεργασία με την εταιρεία.

Αυξήσεις μισθών στη Nike έπειτα από τα σκάνδαλα

Την αύξηση μισθών σε περίπου 7.500 υπαλλήλους της ανακοίνωσε η εταιρεία αθλητικών ειδών Nike, μετά την επανεξέταση της μισθολογικής πολιτικής της. Πριν από δύο μήνες, η εταιρεία ολοκλήρωσε εσωτερική έρευνα έπειτα από σειρά καταγγελιών για ανάρμοστη συμπεριφορά στελεχών της και για διακρίσεις εις βάρος των γυναικών εργαζομένων. Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας αποχώρησαν αρκετά υψηλόβαθμα στελέχη της εταιρείας.

Οι μισθοί θα αναπροσαρμοστούν προς τα πάνω για το 10% του προσωπικού της Nike, που ανήκει σε κάθε βαθμίδα της ιεραρχίας σε όλες τις χώρες όπου δραστηριοποιείται η εταιρεία. Το συνολικό προσωπικό της Nike ανέρχεται σε 74.000 άτομα παγκοσμίως.

Τα ζητήματα της μισθολογικής ανισότητας μεταξύ των δύο φύλων και των φυλετικών διακρίσεων βρίσκονται στο προσκήνιο τα τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα να αναγκάζονται οι επιχειρήσεις να αναπροσαρμόζουν τη μισθολογική πολιτική τους. Σύμφωνα με τους New York Times, πάνω από 100 εταιρείες έχουν δεσμευθεί να επανεξετάσουν τους μισθούς των εργαζομένων τους, ώστε να γεφυρωθούν οι φυλετικές διακρίσεις στις αποδοχές και το χάσμα μεταξύ των δύο φύλων. Σε αυτές τις εταιρείες περιλαμβάνονται η AT&T, η Gap, η Mastercard και η Target.

Ο διευθύνων σύμβουλος της Nike, Μαρκ Πάρκερ, είχε δεσμευθεί για την αναπροσαρμογή της μισθολογικής πολιτικής και των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της εταιρείας, ώστε να εξασφαλιστεί η ισότητα στις αποδοχές των δύο φύλων. Απολογήθηκε, επίσης, για την κουλτούρα που είχε καλλιεργηθεί στις εργασιακές σχέσεις τα προηγούμενα χρόνια. Η εσωτερική έρευνα της Nike ξεκίνησε όταν αντέδρασαν οι γυναίκες υπάλληλοι της εταιρείας και κατηγόρησαν τη διοίκηση για διακριτική μεταχείριση και παρενόχληση, αποκλείοντάς τες από υψηλόβαθμες θέσεις. Εκτοτε αποχώρησαν 11 διευθυντικά στελέχη.

Αν και έχουν αυξηθεί οι καταγγελίες των εργαζομένων σε αρκετούς κλάδους, σπανίως γίνεται κάτι για να βελτιωθεί η κατάσταση. Στην περίπτωση της Nike, αποδεικνύεται ότι η άσκηση μαζικών πιέσεων από τους εργαζομένους μπορεί να οδηγήσει τους επιχειρηματικούς ομίλους σε αλλαγές.

Η Nike ανακοίνωσε, επίσης, αλλαγές στον υπολογισμό των μπόνους, τα οποία προσδιορίζονται από τις επιδόσεις των εργαζομένων σε επιχειρηματικό, ομαδικό και ατομικό επίπεδο.

Πολυεθνικές εταιρείες δέχονται, επίσης, πιέσεις από ακτιβιστές επενδυτές για να γεφυρώσουν το μισθολογικό χάσμα και να επανεξετάσουν τη μισθολογική πολιτική τους.

Τον περασμένο Μάρτιο, η Alphabet πραγματοποίησε εσωτερική έρευνα, έπειτα από πρόταση του επενδυτή Arjuna Capital. Κατέληξε ότι δεν υπάρχουν «σημαντικές διαφορές» στους μισθούς μεταξύ των δύο φύλων και των διαφορετικών φυλών που εργάζονται στην Google.

Η έρευνα επικεντρώθηκε, ωστόσο, στο 89% του προσωπικού. Εξαιρέθηκε, δηλαδή, το 11% μιας «μικρής ομάδας στελεχών», στην οποία περιλαμβάνονται οι αντιπρόεδροι και τα υψηλόβαθμα στελέχη.

Η Arjuna Capital δεν ικανοποιήθηκε από την έρευνα, διότι απέκλεισε το 11% του προσωπικού, αν και βρέθηκαν σημαντικές μισθολογικές διαφορές σε περιπτώσεις 228 εργαζομένων. Για να διορθωθούν, η Google δαπάνησε 270.000 δολάρια. Στη Βρετανία είναι υποχρεωτική η δημοσιοποίηση της διαφοράς μισθών μεταξύ των δύο φύλων σε εταιρείες με πάνω από 250 εργαζομένους. Και προέκυψε ότι σχεδόν το ήμισυ προσφέρει υψηλότερους μισθούς στους άντρες εργαζομένους.

Η άσκηση μαζικών πιέσεων από τους εργαζομένους οδήγησε τη Nike σε δραστικές αλλαγές.

Η έρευνα έφερε στο φως ακλόνητα στοιχεία για ανάρμοστη συμπεριφορά στελεχών της Nike και για διακρίσεις εις βάρος των γυναικών εργαζομένων.

Οι χαμηλές πωλήσεις οδήγησαν στο λουκέτο της εταιρείας της Ιβάνκα

Λουκέτο στην εταιρεία ρούχων και υποδημάτων της έβαλε η Ιβάνκα Τραμπ, η οποία ανακοίνωσε ότι θα εξακολουθήσει να εργάζεται στην Ουάσιγκτον για λογαριασμό της κυβέρνησης των ΗΠΑ. Η κόρη και σύμβουλος του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ διευκρίνισε ότι δεν είναι βέβαιον αν θα επιστρέψει στο επιχειρείν και ότι θεωρεί πως το κλείσιμο της εταιρείας είναι σωστή επιχειρηματική απόφαση.

Σε κάθε περίπτωση, η απόφαση της Ιβάνκα Τραμπ περιορίζει την όποια σύγκρουση συμφερόντων μπορεί να υπάρξει ανάμεσα στις δραστηριότητες της εταιρείας της και στην οικονομική πολιτική του πατέρα της. Αν και είχε μεταφέρει τις μετοχές της εταιρείας της, η οποία είναι γνωστή με την επωνυμία IT Collection LLC, σε καταπίστευμα, ήταν αναπόφευκτο να τεθεί ζήτημα σύγκρουσης συμφερόντων. Ιδιαίτερα όταν στις δημόσιες εμφανίσεις της παρουσιαζόταν με ρούχα της εταιρείας της, σχολιάζει μερίδα του αμερικανικού Τύπου.

Κατά τα φαινόμενα, η IT Collection LLC δεν είχε μεγάλη επιτυχία στην αμερικανική αγορά λιανικού εμπορίου. Νωρίτερα αυτόν τον μήνα, ο κολοσσός Hudson Bay, ο οποίος ελέγχει τα πολυκαταστήματα Saks Fifth Avenue και Lord & Taylor, είχε ανακοινώσει ότι θα τερματίσει σταδιακά τη συνεργασία με την εταιρεία της κόρης του Αμερικανού προέδρου, λόγω των χαμηλών πωλήσεων των προϊόντων της.

Παράλληλα, σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες, οι εργάτες σ' ένα από τα εργοστάσια της Kivas που συνεργαζόταν με την IT Collection LLC πληρώνονταν μόνο με 62 δολάρια την εβδομάδα. Δεκαοκτώ άτομα απασχολούνταν στην εταιρεία της κόρης του Αμερικανού προέδρου. Στην κορυφή της οικονομικής ατζέντας του κ. Τραμπ είναι η επιστροφή των μονάδων παραγωγής που διατηρούν αμερικανικές πολυεθνικές σε χώρες με χαμηλό εργασιακό κόστος. Την περασμένη εβδομάδα, η Ιβάνκα Τραμπ τόνισε, μιλώντας στον Λευκό Οίκο, ότι είναι απαραίτητο για τις αμερικανικές εταιρείες να προσλαμβάνουν εργαζομένους στις ΗΠΑ. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων μηνών, ο Λευκός Οίκος έχει εντείνει την εμπορική αντιπαράθεση με τους ισχυρότερους εμπορικούς εταίρους των ΗΠΑ, με απειλές για δασμούς της τάξεως εκατοντάδων δισ. ευρώ. Ο Ντόναλντ Τραμπ ισχυρίζεται ότι οι ΗΠΑ αδικούνται από το εμπορικό έλλειμμα που έχουν με τις μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου, που στερούν επίσης θέσεις εργασίας από τους Αμερικανούς.

Η Ιβάνκα Τραμπ ανακοίνωσε ότι θα εξακολουθήσει να εργάζεται για την κυβέρνηση των ΗΠΑ.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΙΟΥΛΙΟΥ 2018

Οι 2 πρώτες περιοχές

Ο Πολύγυρος της Χαλκιδικής και η Αθήνα έχουν προσελκύσει το μεγαλύτερο μέρος των υψηλότερων μεμονωμένων αγοραπωλησιών. Στην πρώτη περίπτωση, Ρώσοι επενδυτές έχουν επενδύσει 19,3 εκατ. ευρώ από το 2013 μέχρι σήμερα. Αντίστοιχα, στην Αθήνα, κινεζικά συμφέροντα έχουν δαπανήσει συνολικά κεφάλαια 10,7 εκατ. ευρώ για την απόκτηση παλιών πολυκατοικιών.

Η προώθηση

Η επιθετική προώθηση του προγράμματος «Χρυσή βίζα» συνεχίστηκε και κατά το πρώτο εξάμηνο από τον οργανισμό Enterprise Greece. Τον Σεπτέμβριο το πρόγραμμα θα προωθηθεί εκ νέου στο Κάιρο της Αιγύπτου, αυτή τη φορά με εθνικό περίπτερο και έξι ελληνικές εταιρείες ως εκθέτες, ενώ θα ακολουθήσουν παρουσίες σε Κωνσταντινούπολη, Ν. Δελχί και Σαγκάη.

Γρήγορες διαδικασίες

Κινήσεις ετοιμάζονται και σε ό,τι αφορά την περαιτέρω επιτάχυνση των διαδικασιών επεξεργασίας των αιτήσεων από τις υπηρεσίες του υπ. Μεταναστευτικής Πολιτικής. Στόχος είναι η αυτοματοποίηση της διαδικασίας, ώστε να μειωθεί ο χρόνος. Πρόκειται για κρίσιμο βήμα, ενόψει της λειτουργίας Γραφείων Μετανάστευσης από την Κίνα και τις ΗΠΑ, στην Αθήνα.

Οι 10 μεγαλύτερες σε αξία αγορές ακινήτων από μεμονωμένους επενδυτές

στο πλαίσιο του προγράμματος «Χρυσή βίζα»

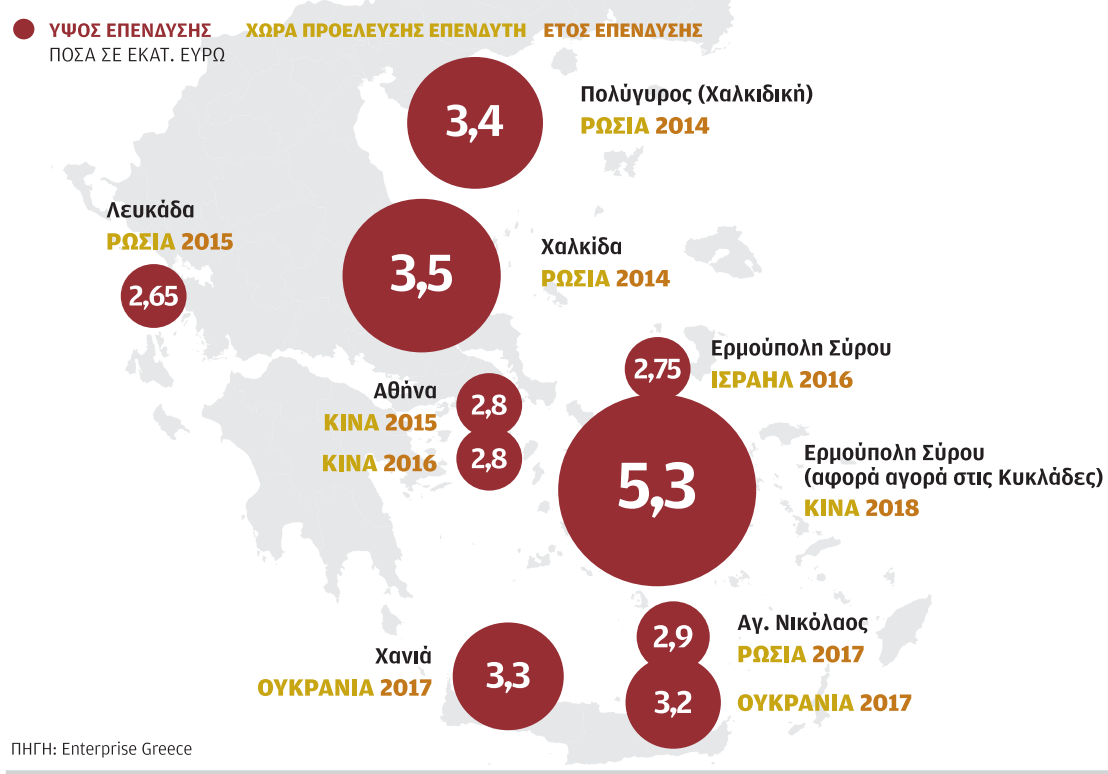

ΠΗΓΗ: Enterprise Greece

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μία «χρυσή βίζα» 5,3 εκατ. ευρώ...

Ένας Κινέζος απέκτησε άδεια παραμονής επενδύοντας σε ακίνητο μεγάλης αξίας στις Κυκλάδες

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

«Συνωστισμός» επενδυτών παρατηρείται στις κατά τόπους υπηρεσίες του υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής, καθώς το πρόγραμμα «Χρυσή βίζα» που αφορά τη χορήγηση αδειών παραμονής σε όσους πολίτες εκτός Ε.Ε. προβούν σε απόκτηση ακινήτων αξίας τουλάχιστον 250.000 ευρώ, διατηρεί και φέτος τη δυναμική του.

Παράλληλα, όπως προκύπτει από σχετικά στοιχεία από την αρχή του προγράμματος, τα οποία παρουσιάζει σήμερα η «Κ», τα 81,5 εκατ. ευρώ, ή 10% της συνολικής αξίας των συναλλαγών του προγράμματος (περίπου 81,5 εκατ. ευρώ), αφορούν αγοραπωλησίες ακινήτων αξίας άνω του 1 εκατ. ευρώ, δηλαδή έχουν γίνει από επενδυτές οι οποίοι αποσκοπούν κατά κύριο λόγο στη μεταπώληση των ακινήτων σε πελάτες τους (που ενδιαφέρονται να λάβουν βίζα) ή/και την εκμετάλλευσή τους μέσω της εκμίσθωσής τους. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα Κινέζου επενδυτή, ο οποίος δαπάνησε φέτος 5,3 εκατ. ευρώ για την απόκτηση ακινήτου στις Κυκλάδες. Σύμφωνα με πληροφορίες από μεσιτικά γραφεία, πρόκειται για επιχειρηματία που απέκτησε μια μικρή ξενοδοχειακή μονάδα 10 δωματίων στο Ημεροβίγλι της Σαντορίνης.

Ανοδική τάση

Ηδη, με το πέρας του φετινού πρώτου εξαμήνου και σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία που έχει λάβει ο οργανισμός Enterprise Greece, το 2018 έχουν εκδοθεί 423 νέες άδειες (και 1.119 αν υπολογιστούν και τα συγγενικά πρόσωπα των αιτούντων). Μάλιστα, ο αριθμός αυτός θα μπορούσε να ήταν ακόμα υψηλότερος, εάν η διαδικασία αποπεράτωσης των αιτημάτων ήταν συντομότερη, αν και παραμένει πιο γρήγορη από χώρες όπου εφαρμόζονται ανταγωνιστικά προγράμματα.

Συνολικά, από την αρχή του προγράμματος στα μέσα του 2013, έχουν εκδοθεί 2.881 άδειες, ενώ η τάση είναι συνεχώς ανοδική. Ειδικότερα, από τις 443 άδειες του 2014, ο αριθμός ανήλθε σε 507 άδειες το 2015, 577 άδειες το 2016, προτού εκτοξευθεί πέρυσι με 931 άδειες, αριθμός που κρίνεται ότι θα επιτευχθεί και φέτος, ενδεχομένως και να αυξηθεί εκ νέου. Αλλωστε, αυτήν την περίοδο, τα αιτήματα χορήγησης άδειας αφορούν κατά κύριο λόγο συναλλαγές αγοράς ακινήτων που έχουν συμφωνηθεί κατά τη διάρκεια των προηγούμενων μηνών, που δεν αποτελούν τους δυναμικότερους για τις αγορές από το εξωτερικό. Ετσι, εκτιμάται ότι το φθινόπωρο θα υπάρχει μια πιο ξεκάθαρη εικόνα για την πορεία του προγράμματος φέτος. Συνολικά, σύμφωνα με τα αναθεωρημένα στοιχεία του υπ. Μεταναστευτικής Πολιτικής, που αποκαλύπτει σήμερα αποκλειστικά η «Κ», το ύψος των κεφαλαίων που έχουν επενδυθεί για την αγορά ακινήτων ανέρχεται σε περίπου 900 εκατ. ευρώ, κάτι που σημαίνει ότι η μέση αξία της κάθε συναλλαγής ξεπερνά το ελάχιστο όριο των 250.000 ευρώ και διαμορφώνεται σε 312.000 ευρώ.

Υπεραξίες

Οπως λοιπόν είναι σαφές, το εν λόγω πρόγραμμα έχει προσλάβει καθαρά επενδυτικό χαρακτήρα, καθώς σε μεγάλο βαθμό, οι αγοραστές δεν ενδιαφέρονται να χρησιμοποιήσουν οι ίδιοι τα ακίνητα, αλλά να τα εκμεταλλευτούν, είτε μέσω της ενοικίασης είτε μέσω της μεταπώλησης σε λίγα χρόνια και αφού κεφαλαιοποιήσουν πιθανές υπεραξίες που εκτιμάται ότι θα δημιουργηθούν.

Η εξέλιξη αυτή έχει τροφοδοτήσει επί της ουσίας τη δημιουργία μιας νέας αγοράς, καθώς όλο και περισσότερες εταιρείες ακινήτων και επενδυτές σπεύδουν να καλύψουν τη ζήτηση που υπάρχει δημιουργώντας το σχετικό «προϊόν», με τη βοήθεια και των βραχυχρόνιων μισθώσεων που έχουν προσφέρει τη δυνατότητα άμεσης απόδοσης επί των κεφαλαίων, διευκολύνοντας σημαντικά την όλη διαδικασία.

Ενδεικτικό της τάσης αυτής είναι και το ότι από τις 2.881 άδειες, το 71,5% ή 2.059 άδειες έχουν εκδοθεί στην Αττική, δείγμα της πρόθεσης των επενδυτών να εκμεταλλευτούν τα ακίνητά τους. Οσον αφορά τις χώρες προέλευσης, η Κίνα παραμένει στην κορυφή με 1.351 άδειες, ενώ ακολουθούν η Ρωσία με 426 και η Τουρκία με 289 άδειες. Η Τουρκία έχει πλέον παγιώσει τη θέση της στην πρώτη τριάδα, ξεπερνώντας την Αίγυπτο, η οποία με 107 άδειες υπολείπεται σημαντικά και βρίσκεται στην τέταρτη θέση.

20 κτίρια στο κέντρο της Αθήνας θέλει να αγοράσει Κινέζος επενδυτής

Κινέζοι και Ρώσοι πρωτοστατούν μεταξύ των επενδυτών ακινήτων στο πλαίσιο του προγράμματος χορήγησης αδειών παραμονής. Πρόκειται κυρίως για οικογενειακές εταιρείες, οι οποίες έχουν μια ρευστότητα της τάξεως των 5 - 30 εκατ. ευρώ και κινούνται κυρίως στην περιοχή της Αττικής για την απόκτηση ολοκληρωμένων κτιρίων, τα οποία στη συνέχεια θα ανακατασκευάσουν και θα τα διαθέσουν για ενοικίαση, συνηθέστερα μέσω των ψηφιακών πλατφορμών βραχυχρόνιας ενοικίασης. Στη συνέχεια τα ακίνητα αυτά, τα οποία έχουν πλέον μετατραπεί σε επενδυτικό προϊόν, πωλούνται σε πελάτες-ξένους, οι οποίοι ενδιαφέρονται για τη λήψη άδειας παραμονής στο πλαίσιο του προγράμματος «Χρυσή βίζα».

Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες της «Κ», πριν από δύο εβδομάδες, Κινέζος επενδυτής προσέγγισε ένα από τα μεγαλύτερα μεσιτικά γραφεία της Αθήνας, εκδηλώνοντας το ενδιαφέρον του για την απόκτηση συνολικά 20 κτιρίων στην ευρύτερη περιοχή του κέντρου της Αθήνας, με προϋπολογισμό της τάξεως των 20 εκατ. ευρώ, δηλαδή είναι διατεθειμένος να καταβάλει περί το 1 εκατ. ευρώ για κάθε κτίριο. Στόχος είναι η δημιουργία-ανάπτυξη 250 διαμερισμάτων και με δεδομένη τη δυσκολία εύρεσης πολυκατοικιών με λίγους ιδιοκτήτες (ώστε να είναι ευκολότερη και η διαπραγμάτευση), εξετάζεται ακόμα και η απόκτηση γραφείων που να μπορούν να μετατραπούν σε κατοικίες με αλλαγή χρήσης. Η αρχική φάση της επένδυσης μαζί με το κόστος της ανακατασκευής των προς απόκτηση κτιρίων εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 40 εκατ. ευρώ. Εφόσον στεφθεί με επιτυχία, το πλάνο που έχει εκπονήσει η συγκεκριμένη κινεζική εταιρεία προβλέπει μια ακόμα μεγαλύτερη επένδυση της τάξεως των 100 εκατ. ευρώ.

Τα διαμερίσματα που θα προκύψουν, θα πωληθούν σε Κινέζους αγοραστές που ενδιαφέρονται να λάβουν άδεια παραμονής. Οι περιοχές προτίμησης είναι ο Κεραμεικός, η Νεάπολη στα Εξάρχεια και όσο το δυνατόν πιο κοντά σε σταθμούς μετρό του κέντρου. Στον αντίποδα, το Κουκάκι, η Πλάκα, το Μοναστηράκι και το Κολωνάκι έχουν αποκλειστεί, λόγω του υψηλού κόστους αγοράς.

Αλλη μια σχετική συμφωνία έγινε από την ελληνική εταιρεία ακινήτων Homm, η οποία έχει συνάψει αποκλειστική συνεργασία με κινεζική εταιρεία πρακτόρευσης για την έκδοση αδειών διαμονής. Αντικείμενο αυτής είναι η πώληση διαμερισμάτων σε ενδιαφερόμενους Κινέζους επενδυτές. Τα διαμερίσματα θα τα παράσχει η Homm. Συνολικά, γίνεται λόγος για 75-80 επιπλωμένα διαμερίσματα, σε μια επένδυση της τάξεως των 2 εκατ. ευρώ. «Εχουμε συμφωνήσει να προχωρήσουμε στην αγορά τεσσάρων πολυκατοικιών, εκ των οποίων δύο στην περιοχή του Νέου Κόσμου (κοντά στον σταθμό του μετρό), μίας στην πλατεία Αμερικής και ακόμα μίας στην πλατεία Αττικής. Τα διαμερίσματα θα ανακαινιστούν, θα εξοπλιστούν και θα πωληθούν σε Κινέζους που ενδιαφέρονται να αποκτήσουν την άδεια διαμονής», αναφέρει ο κ. Δημήτρης Ρίζος, επικεφαλής της Homm. Οι πωλήσεις θα ξεκινήσουν τον προσεχή Σεπτέμβριο. Παράλληλα, η Homm θα παράσχει και υπηρεσίες διαχείρισης (μισθώσεις κτλ.) στους νέους ιδιοκτήτες των διαμερισμάτων.

Αγοράζουν φθηνά, αποκτούν άδεια παραμονής και προσδοκούν μεγάλες υπεραξίες

Αυτό που μοιάζει πλέον δεδομένο είναι ότι η Ελλάδα θεωρείται πλέον ένας ελκυστικός επενδυτικός προορισμός για αγορά ακινήτων και δη κατοικιών, καθώς όλο και περισσότεροι ξένοι επενδυτές αντιλαμβάνονται ότι οι τιμές είναι κατά πολύ χαμηλότερες σε σχέση με άλλες χώρες, όπου εφαρμόζονται ανάλογα προγράμματα και αυτό αφορά τόσο το κόστος για τη χορήγηση άδειας παραμονής, όσο και τα ακίνητα που μπορεί κανείς να αποκτήσει με τα χρήματα αυτά. Οπως αναφέρει στην «Κ» ο κ. Αλέξανδρος Ρισβάς, επικεφαλής της δικηγορικής εταιρείας Ρισβάς & Συνεργάτες, η οποία είναι και ενεργό μέλος του Διεθνούς Συμβουλίου Μετανάστευσης Επενδύσεων, «όντως η Ελλάδα προσφέρει το πιο ανταγωνιστικό και με το χαμηλότερο δυνατό κόστος επένδυσης, πρόγραμμα μόνιμης άδειας διαμονής στην Ευρώπη».

Μάλιστα, ακόμα κι αν συνεκτιμηθούν όλες οι σχετικές δαπάνες (κόστος ακινήτου, παράβολα, φόροι κτλ.), το τελικό ποσό εξακολουθεί να υπολείπεται άλλων χωρών, όπως π.χ. η Κύπρος, η Πορτογαλία και η Ισπανία. Επίσης, ιδίως στις χώρες της Ιβηρικής, οι τιμές είναι (αναλογικά) υψηλότερες της Ελλάδας, γεγονός που σημαίνει ότι είναι πιο εύκολη η είσοδος στην Ελλάδα, παρά σε άλλες χώρες, ιδίως για τους μικροεπενδυτές. Παράλληλα, με δεδομένο ότι οι αξίες έχουν υποχωρήσει κατά 45% κατά μέσον όρο στην Αθήνα, προκύπτουν και σοβαρές προοπτικές κεφαλαιοποίησης μελλοντικών υπεραξιών. Για παράδειγμα, κάποιος επενδυτής θα μπορούσε να αποκτήσει πάνω από ένα ακίνητο, με την προοπτική να πωλήσει κάποια εξ αυτών στο μέλλον και να αποκομίσει σημαντικό κέρδος, χωρίς όμως να απολέσει και τη «βίζα», καθώς θα εξακολουθεί να έχει στην κατοχή του και άλλα ακίνητα. Ηδη, σχετικά «πακέτα ακινήτων» έχουν αρχίσει να δημιουργούνται, με στόχο να προωθηθούν σε ενδιαφερόμενους αγοραστές.

Ελκυστικές όμως είναι και οι αποδόσεις μέσω της αξιοποίησης της αυξανόμενης δημοφιλίας των βραχυχρόνιων μισθώσεων. Οπως σημειώνει χαρακτηριστικά η ρωσική εταιρεία ακινήτων Tranio, η οποία δραστηριοποιείται επενδυτικά και στην ελληνική αγορά, τον φετινό Απρίλιο (στοιχεία της βάσης δεδομένων AirDNA, που αναλύει τα στοιχεία της Airbnb), μόνο στο κέντρο της Αθήνας καταγράφηκαν 21.600 ξένοι επισκέπτες, που χρησιμοποίησαν τα ακίνητα της συγκεκριμένης πλατφόρμας. Πρόκειται για αύξηση της τάξεως του 34% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2017, όταν είχαν καταγραφεί 16.000 επισκέπτες. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών, η μέση τιμή ενοικίασης αγγίζει τα 50 ευρώ/διανυκτέρευση, με την πληρότητα (για τα ακίνητα που βρίσκονται αναρτημένα στην πλατφόρμα του Airbnb) να αγγίζει το 70%. Πρόκειται για μεγέθη ιδιαίτερα ελκυστικά για έναν ξένο επενδυτή.

Ασφαλώς, υπάρχουν και κάποια ζητήματα που θα μπορούσαν να λείπουν, πλην όμως εντέλει δεν πλήττουν ιδιαίτερα τη ζήτηση, τουλάχιστον μέχρι στιγμής. Ενα τέτοιο παράδειγμα αφορά την πρόσφατη αύξηση του ποσού παραβόλου πενταετούς διαμονής (Ν.4546/2018), από 500 ευρώ σε 2.000 ευρώ για κάθε αιτούντα (και τα μέλη της οικογένειάς του), με ημερομηνία εφαρμογής τη 12η Σεπτεμβρίου. Αν και πρόθεση είναι προφανώς να δοθεί ένα χρονικό περιθώριο στην αγορά να προσαρμοστεί στο νέο, υψηλότερο κόστος, εντούτοις, ήδη όσοι αγοράζουν σήμερα ακίνητα θα κληθούν να καταβάλουν το υψηλότερο παράβολο, καθώς όπως επισημαίνει ο κ. Ρισβάς, οι υπηρεσίες του υπουργείου δεν έχουν διαθέσιμα ραντεβού (για την υποβολή των δικαιολογητικών για τη λήψη της άδειας) νωρίτερα από τον προσεχή Οκτώβριο-Νοέμβριο. Πάντως, σύμφωνα με το Enterprise Greece, το παράβολο στην Ελλάδα ήταν και παραμένει εξαιρετικά χαμηλό σε σύγκριση με τα αντίστοιχα του εξωτερικού.

Blue Air smart flying

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΖΩΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΙΟΥΛΙΟΥ 2018

Blue Air smart flying

Πανόραμα για το σινεμά του πραγματικού

Για 13η χρονιά διοργανώνεται το Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού με πλούσιες και ενδιαφέρουσες προβολές

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Για ακόμη μία χρονιά, τη 13η, το Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού παρουσιάζει ανθρώπινες ιστορίες. Από την 1η έως και τις 8 Αυγούστου, λοιπόν, στο Κέντρο Ευαγόρα Λανίτη στη Λεμεσό η τέχνη του ντοκιμαντέρ θα έχει την τιμητική του. Σύμφωνα με τον προγραμματισμό του φεστιβάλ θα προβληθούν μερικά από τα πιο ανατρεπτικά ντοκιμαντέρ της χρονιάς, από την Κύπρο και τον κόσμο. Στο πρόγραμμά του Φεστιβάλ έχουν ενταχθεί ταινίες από πρωτοεμφανιζόμενους αλλά και καθιερωμένους σκηνοθέτες του διεθνούς κινηματογραφικού στερεώματος. Φυσικά, οι θεατές θα έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν και ντοκιμαντέρ από την Κύπρο, τα οποία θα προβληθούν σε πρώτη παγκύπρια προβολή.

Καινοτομία του φετινού φεστιβάλ είναι η επέκτασή του στην πόλη της Πάφου όπου θα γίνουν προβολές στις 9 και 10 Αυγούστου, και στις 10 Αυγούστου το Φεστιβάλ θα κλείσει το φετινό πρόγραμμά του στο ξενοδοχείο Αλμύρα, μ' ένα μουσικό happening. Στο πρόγραμμα του φετινού φεστιβάλ έχουν ενταχθεί περισσότερα από 20 ντοκιμαντέρ ποικίλης θεματολογίας. Άλλα διηγούνται ιστορίες βγαλμένες μέσα από τον έρωτα και τη διαφορετικότητα, άλλα είναι εμπνευσμένα από την

> *Καινοτομία του φετινού φεστιβάλ είναι η επέκτασή του στην πόλη της Πάφου όπου θα γίνουν προβολές στις 9 και 10 Αυγούστου.*

κρίση και τον πόλεμο, το χρήμα και τη φτώχεια, κάποια άλλα έχουν στο επίκεντρό τους τη μουσική και τον ρυθμό. Η καθεμία δουλειά είναι ξεχωριστή, ωστόσο, όλες μαζί δημιουργούν ένα ενδιαφέρον οπτικοακουστικό μωσαϊκό, ένα μωσαϊκό που αντικατοπτρίζει το σινεμά του πραγματικού.

Οι προβολές

Στο φετινό φεστιβάλ η γυναικεία ματιά μάλλον κυριαρχεί, μιας και τι περισσότερα από τα μισά ντοκιμαντέρ έχουν σκηνοθετηθεί από γυναίκες. Κορωνίδα αυτής της ματιάς είναι το υποψήφιο για Όσκαρ ντοκιμαντέρ «Faces Places» της Γαλλίδας σκηνοθέτριας Agnes Varda, ηλικίας 90 ετών. Στη δουλειά που παρουσιάζει ενώνει δυνάμεις με τον φωτογράφο και εικαστικό JR. Διασχίζουν τη γαλλική ύπαιθρο και μοιράζονται μια απροσδόκητη φιλία και αποθεώνουν τους απλούς ανθρώπους που συναντούν στον δρόμο τους, μετατρέποντας τα φωτογραφικά τους πορτρέτα σε τεράστιες τοιχογραφίες. Το ντοκιμαντέρ κέρδισε ανάμεσα σε άλλα Βραβείο Καλύτερου Ντοκιμαντέρ στο Φεστιβάλ Καννών. Το ντοκιμαντέρ «Over the Limit» της Marta Prus σκιαγραφεί τη σχέση ανάμεσα σε μια νεαρή αθλήτρια της ρυθμικής και στην προπονήτριά της.

Το ντοκιμαντέρ αποκαλύπτει τις επίπονες σωματικές και ψυχικές προσπάθειες που απαιτεί ο πρωταθλητισμός στη ρυθμική γυμναστική. Το ντοκιμαντέρ του Λευτέρη Χαρίτου «Dolphin Man» διηγείται

Τρία κυπριακά ντοκιμαντέρ

Το παρών τους φέτος δίνουν και τρεις Κύπριες σκηνοθέτιδες. Στο «Missing Fetine», της Τ/κ Yeliz Shukri, μια Κύπρια γεννημένη στην Αυστραλία, αναζητάει τη Φετινέ, την αγνοούμενη αδελφή του παππού της, η οποία υποχρεώθηκε να παντρευτεί στα 14 της έναν Παλαιστίνιο και να φύγει από την Κύπρο χωρίς έκτοτε να δώσει σημεία ζωής. Στο «Birth Days», το τρίτο μεγάλου μήκους ντοκιμαντέρ της Δανάης Στυλιανού, ασχολείται με την εμπειρία της γέννας στη σύγχρονη εποχή των ανεξέλεγκτων ιατρικών παρεμβάσεων. Το ντοκιμαντέρ μεγάλου μήκους «HLA», της Βαλεντίνας Φαίδωνος, ακολουθεί τη δράση του Καραϊκάσκειου Ιδρύματος και τις ζωές των ανθρώπων του (ο Μιχάλης Καραϊσκάκης δώρισε τα χρήματα που μάζεψε για τη θεραπεία του γιού του, με σκοπό να δημιουργηθεί η πρώτη Τράπεζα Εθελοντών Δοτών Μυελού των οστών στην Κύπρο).

1. Το Missing Fetine, της Τουρκοκύπριας σκηνοθέτιδας Yeliz Shukri, έκανε πρεμιέρα στο τμήμα Kaleidoscope του φετινού Διεθνούς Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης.

2. Το Birth Days είναι το τρίτο μεγάλου μήκους ντοκιμαντέρ της Δανάης Στυλιανού και ασχολείται με την εμπειρία της γέννας στη σύγχρονη εποχή των ανεξέλεγκτων ιατρικών παρεμβάσεων.

3. Στο φεστιβάλ θα προβληθούν ντοκιμαντέρ ποικίλης θεματολογίας, από την κρίση και τη φτώχεια μέχρι τον έρωτα και την πραγματική ζωή.

την ιστορία του δύτη Ζακ Μαγιόλ, η ζωή του οποίου υπήρξε πηγή έμπνευσης της καλτ ταινίας του Λυκ Μπεσόν «Το Απέραντο Γαλάζιο». Το «Obscuro Barroco» (Teddy Award στη Berlinale), της Ευαγγελίας Κρανιώτη (Exotica, Erotica) διαδραματίζεται στο Ρίο ντε Τζανέιρο, ακολουθώντας την εμβληματική φιγούρα της Luana Muniz, σε ένα ταξίδι αναζήτησης του εαυτού μέσα από τον τρανσβεστισμό, το καρναβάλι και τον πολιτικό αγώνα. Το «Minding the Gap» είναι ο τίτλος του ντοκιμαντέρ που κέρδισε το Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου στο Sundance, μια ταινία για το skateboarding, την ενηλικίωση και τη φιλία, του Bing Liu, που κέρδισε τις εντυπώσεις σε πολλά Φεστιβάλ κινηματογράφου για τον λυρισμό και την αυθεντικότητά της. Το «Generation Wealth» της Lauren Greenfield σκιαγραφεί το ζοφερό πορτρέτο μιας υλιστικής κουλτούρας, παθιασμένης με την εικόνα.

Το ευαίσθητο θέμα που προκαλεί για περαιτέρω προβληματισμό των παιδιών – θυμάτων του εξτρεμισμού θίγει ο Talal Derki με το «Of Fathers and Sons». Ο σκηνοθέτης κερδίζει την εμπιστοσύνη μιας οικογένειας τζιχαντιστών, διεισδύοντας στα «άδυτα» του εξτρεμισμού, και αποκαλύπτοντας πώς μικρά παιδιά εκπαιδεύονται σε πρακτικές μίσους. Το ίδιο περίπου θέμα πραγματεύεται και το «The Distant Barking of Dogs» του Simon Lereng Wilmont, το οποίο ακολουθεί ένα 10χρονο αγόρι και πώς η αθωότητά του διαβρώνεται σταδιακά, κάτω από την πίεση του αδυσώπητου πολέμου στην ανατολική Ουκρανία.

Η άλλη πλευρά της τέχνης

Την ανταγωνιστικότητα της τέχνης θίγει το «The Price of Everything», του Nathaniel Kahn γίνεται καθρέφτης που αντανακλά τις αξίες και την ίδια την εποχή μας: όπου όλα πωλούνται και αγοράζονται. Το δε «Instant Dreams» του Willem Baptist αποτελεί μια ωδή στην Πολαρόιντ και μιας ομάδας φανατικών του instant photography που αγόρασε το τελευταίο εργοστάσιο που είχε απομείνει. Το μουσικό ντοκιμαντέρ «Silvana» των Mika Gustafson, Olivia Kastebring, Christina Tsiobanelis είναι ένα κινηματογραφικό ταξίδι στα πρώτα χρόνια της καριέρας της νεαρής Σουηδής ράπερ Silvana Imam, που έγινε είδωλο του σύγχρονου φεμινισμού. Το «Blue Note Records: Beyond the Notes» της Sophie Huber είναι ένα συναρπαστικό ταξίδι στα παρασκήνια της Blue Note Records, της κορυφαίας δισκογραφικής εταιρείας που έδωσε φωνή σε ορισμένους από τους σημαντικότερους τζαζ μουσικούς του 20ού και 21ου αιώνα.

Ανατρεπτικά και πολιτικά

Ο Νορβηγός σκηνοθέτης Havard Bustnes προσπαθεί να κατανοήσει τη δημοφιλία του νεοναζιστικού κόμματος της Χρυσής Αυγής στην Ελλάδα, μέσα από τις προσωπικές ιστορίες τριών γυναικών που συνδέονται στενά με τα ηγετικά μέλη του, στο ανατρεπτικό και πολυσυζητημένο «Golden Dawn Girls». Το «The Other Side of Everything» της Mila Turajlic, αναφέρεται στην «άλλη πλευρά» μιας πόρτας που κρατά μια οικογένεια αποκομμένη από το παρελθόν της αλλά και στην «άλλη πλευρά» της ιστορίας της Σερβίας, θέτοντας ερωτήματα για την ευθύνη της κάθε γενιάς να αγωνίζεται για το μέλλον της. (Πρώτο βραβείο - Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ του Άμστερνταμ (IDFA 2017). Το ντοκιμαντέρ του Raoul Peck, «I am Not Your Negro» αποκαλύπτει την επιτακτική ανάγκη για φυλετική και κοινωνική ισότητα και ήταν υποψήφιο για Όσκαρ, ενώ απέσπασε το Βραβείο BAFTA και το Βραβείο Σεζάρ Καλύτερου Ντοκιμαντέρ. Η Anja Kofmel στο «Chris the Swiss» διερευνά την ιστορία ενός Ελβετού δημοσιογράφου, του Chris, ο οποίος εν μέσω του εμφυλίου πολέμου στην πρώην Γιουγκοσλαβία, βρίσκεται νεκρός υπό μυστηριώδεις συνθήκες, φορώντας τη στολή μιας διεθνούς ομάδας μισθοφόρων. Στο «Island of the Hungry Ghosts» (Βραβείο Καλύτερου Ντοκιμαντέρ Tribeca FF), της Gabrielle Brady, στο νησί των Χριστουγέννων, στον Ινδικό Ωκεανό τα κόκκινα καβούρια μετακινούνται από τη ζούγκλα στη θάλασσα. Στο ίδιο νησί κρύβεται ένα κέντρο προσωρινής κράτησης μεταναστών όπου βρίσκονται φυλακισμένοι αιτητές ασύλου. Μοναδική τους σύνδεση με τον έξω κόσμο είναι η ψυχολόγος Poh Lin Lee, ειδική στη διαχείριση μετατραυματικού στρες.

Προβολές και στην Πάφο

Το Φεστιβάλ φέτος έχει οργανώσει και προβολές ντοκιμαντέρ στις 9 και 10 Αυγούστου στην Πάφο, στο ξενοδοχείο Αλμύρα. Η ελληνοαμερικανική συμπαραγωγή «Πώς να κλέψετε μία Καρέκλα», του Κωνσταντίνου Καμπούργλου είναι ένα ντοκιμαντέρ για την ασυμβίβαστη αγάπη για το design. Σκέψεις για το πάθος και τα χαμένα όνειρα αναδύονται από αυτό τον σύγχρονο ελληνικό μύθο, που ακολουθεί τον αγώνα ενός γνωστού designer, συλλέκτη και δασκάλου να σώσει την κληρονομιά του. Στο «Bar Talks by Schumann», της Marieke Schroeder, ο θρυλικός μπάρμαν Charles Schumann μάς οδηγεί σε ένα ταξίδι ανακάλυψης των ωραιότερων μπαρ του κόσμου: στη Νέα Υόρκη, την Αβάνα, το Τόκυο και άλλες πόλεις.

info

Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού, 1 έως 8 Αυγούστου, Κέντρο Ευαγόρα Λανίτη, Λεμεσός.
Τηλ. 99517910,
lemesosdocs@gmail.com
www.filmfestival.com.cy
Το Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού διοργανώνεται από την Brave New Culture και στηρίζεται και χρηματοδοτείται από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπ. Παιδείας και Πολιτισμού.

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

29.7.18-4.8.18

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

«Δεν είμαι μάγισσα»

Στον Μαραθώνιο Θερινών Προβολών προβάλλεται η ταινία «Δεν είμαι μάγισσα». Ένα ασήμαντο καθημερινό περιστατικό στο χωριό της εννιάχρονης Shula έχει ως αποτέλεσμα τον εγκλεισμό της σε στρατόπεδο συγκέντρωσης μαγισσών, όπου απειλείται ότι αν επιχειρήσει να δραπετεύσει, θα μεταμορφωθεί σε κατσίκα. Τετάρτη, 1 Αυγούστου, ώρα 9:00 μ.μ. Θερινός Κινηματογράφος Κωνστάντια, Σόλωνος Μιχαηλίδη 15, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22349085 – 22348203.**

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ

«Η γέννηση και η εξέλιξη μιας πρωτεύουσας»

Το Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας με αφορμή τη νέα περιοδική του έκθεση Βυζαντινή – Μεσαιωνική περίοδος» πραγματοποιεί ειδικές ξεναγήσεις. Η «μαγική» ιστορική εξερεύνηση ξεκινά από την είσοδο του επισκέπτη στο Μουσείο, συνεχίζει στον πρώτο όροφο και ολοκληρώνεται στο δεύτερο όροφο. Η έκθεση παρουσιάζει την ιστορική πορεία της Λευκωσίας, ως πρωτεύουσας της Κύπρου από το 10ο αιώνα, όταν σύμφωνα με τις υπάρχουσες ιστορικές πληροφορίες η Λευκωσία εμφανίζεται για πρώτη φορά στο ρόλο του διοικητικού κέντρου της Βυζαντινής Κύπρου και συνεχίζει με την καθιέρωση της Λευκωσίας, ως πρωτεύουσας του φεουδαρχικού βασιλείου των Λουζινιανών έως το 1489. Στη συνεχεία η Κύπρος αποτελεσε μέρος του εμπορικού κράτους της Γαληνοτάτης Δημοκρατίας της Βενετίας και η Λευκωσία το κέντρο της ενετικής διοίκησης (1489 -1570). Η ιστορική πορεία στην έκθεση συνεχίζεται έως το 1570 όταν η Λευκωσία πέρασε στην κυριαρχία των Οθωμανών Τούρκων. Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο, Ιπποκράτους 15-17, Λαϊκή Γειτονιά, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22661475, info@leventismuseum.org.cy.**

ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

13ο Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού

Το 13ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού κάνει την επίσημη έναρξή του, την Τετάρτη 1η του Αυγούστου, στο Κέντρο Ευαγόρα Λανίτη στη Λεμεσό. Πρώτη προβολή το ντοκιμαντέρ «Η Μαγνητική Βίβλος», του Σωφρόνη Σωφρονίο. Ο δημιουργός, μετά από ένα ταξίδι στην Ινδονησία στις αρχές του 2018, ανακάλυψε ότι περίπου το μισό υλικό που είχε καταγράψει καταστράφηκε από ένα ελαττωματικό USB. Στο μικρού μήκους βίντεο «Μαγνητική Βίβλος» χρησιμοποιούνται τεχνικές ανασύνθεσης της μνήμης σε μια προσπάθεια ανασκόπησης ενός από τα βασικά ερωτήματα του Chris Marker: «Απορώ πώς θυμούνται τα πράγματα αυτοί που δεν βιντεοσκοπούν, που δεν φωτογραφίζουν, που δεν

ηχογραφούν.» Η προβολή διοργανώνεται σε συνεργασία με τον εκθεσιακό χώρο The Island Club και προεκτείνεται με την παράλληλη ομώνυμη έκθεση «Μαγνητική Βίβλος». Τα ντοκιμαντέρ αποτελούν ένα εναλλακτικό και αφοπλιστικά γοητευτικό κομμάτι του κινηματογράφου, και αυτό είναι που τιμάει κάθε χρονιά το Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού. Η ταινία «Faces Places», της φημισμένης Γαλλίδας σκηνοθέτιδας Agnes Varda, που θεωρείται μητέρα της γαλλικής νουβέλ βαγκ θα προβληθεί την Τετάρτη στις 9 το βράδυ. Μετά τις προβολές θα ακολουθήσει η εκδήλωση Όγκο-Όγκο με τους Άντη Σκορδή, στη μουσική και αφήγηση και τον Σωφρόνη Σωφρονίου στη μουσική. Πρόγραμμα προβολών: http://filmfestival.com.cy/screenings-2018. Κέντρο Ευαγόρα Λανίτη, Λεμεσός, 1 έως 8 Αυγούστου. **Πληροφορίες lemesosdocs@gmail.com και στην ιστοσελίδα του φεστιβάλ www.filmfestival.com.cy.**

ΧΟΡΟΣ

Μπαλέτο για Πάντα

Το Ρωσικό Μπαλέτο Μόσχα σε συνεργασία με την Ιταλική Εταιρία Μπαλέτου παρουσιάζει την παράσταση «Μπαλέτο για Πάντα» στο Αρχαίο Θέατρο του Κουρίου. Στην παράσταση ο θεατής θα ταξιδέψει από την κλασική μέχρι τη σύγχρονη εποχή του μπαλέτου με μια συλλογή αριστουργημάτων μπαλέτου: «Δον Κιχώτης», «Λίμνη των Κύκνων», «La Bayadere», «Ωραία Κοιμωμένη», «Ο Καρυοθραύστης», «Carmina Burana», «Τραβιάτα», «Bella Ciao». Μουσική από τον Τσαϊκόφσκι, τον Σοπέν, τον Βέρντι, τον Μπιζέτ, τον Gardel, τον Orff, τον Offenbach και το ζωντανό συνοδευτικό από την «Ανδρική Χορωδία Μόσχας Καστάλ». Αρχαίο Θέατρο Κουρίου, Λεμεσός. Τετάρτη, 1 Αυγούστου, ώρα 8:00 μ.μ. **Πληροφορίες τηλ. 9923605. Εισιτήρια: www.tickethour.com.cy**

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Φωτογραφίζοντας τον ιερό τόπο

Το Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου, σε συνεργασία με τον Κυπριακό Σύνδεσμο για τη Νόσο του Huntington και το διεθνές δίκτυο συνεργασίας Unlocking Sacred Landscapes (UnSaLa) εγκαινιάζει την έκθεσης φωτογραφίας του Αδάμου Παπαντωνίου με τίτλο «Οικισμένα και Ιερά Τοπία». Την έκθεση θα συνοδεύσει σύντομη εισήγηση από τον δρα Αθανάσιο Βιώνη με θέμα «Οικισμένα και Ιερά Τοπία της Κύπρου». Ο δημιουργός εξετάζει τη σημασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς ως σημείο «έναρξης» όχι μόνο για την κατανόηση του αρχαίου τοπίου, αλλά και τη βιωματική του διάσταση όπως την προσλαμβάνει και τη βιώνει ο σύγχρονος άνθρωπος, καλλιτέχνης και ερευνητής. Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου, Φανερωμένης 86-90, Λευκωσία. Εγκαίνια έκθεσης: Δευτέρα, 9 Ιουλίου, 7:30 μ.μ. Διάρκεια έκθεσης έως 31 Αυγούστου. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22128157, info@cultural.bankofcyprus.com. Είσοδος ελεύθερη.**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

«Χρωματο-πηλο-καμώματα» στις Πλάτρες

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Πλατρών παρουσιάζεις και φέτος σε συνεργασία με τους Κώστα Μιχαηλίδη, Μαρία Μιχαήλ και Τάνια Καλαϊτζή έκθεση Κεραμικής, Ζωγραφικής και Φωτογραφίας στο Πολιτιστικό Κέντρο Πλατρών, με τίτλο «Χρωματο-πηλο-καμώματα». Πέρα από την παρουσίαση των έργων τους, οι καλλιτέχνες κεραμίστες Κώστας Μιχαηλίδης και Μαρία Μιχαήλ θα παραδίδουν καθημερινά μαθήματα Κεραμικής και Ζωγραφικής. Η Μαρία Μιχαήλ οργανώνει το δικό της καλοκαιρινό εργαστήρι ζωγραφικής. Μέρος των εσόδων της εκδήλωσης θα δοθεί στον Σύνδεσμο «Ύστερα Ήρθε η Άνοιξη» (Σύνδεσμος Στήριξης Ατόμων με Αιματολογικά Νοσήματα) ως εισφορά για το έργο τους και τη βοήθεια που προσφέρουν σε συνανθρώπους μας. Πολιτιστικό Κέντρο Πλατρών, Γεωργίου Η. Σκυριανίδη 1, Πάνω Πλάτρες. Τα εγκαίνια της έκθεσης θα γίνουν το Σάββατο 4 Αυγούστου, ώρα 7:30 μ.μ. Η έκθεση θα είναι ανοικτή για το κοινό όλες τις ημέρες της εβδομάδας μέχρι το Σάββατο 18 Αυγούστου. **chromatopilokamomata@gmail.com**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | *Του* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Το στόμα των λεόντων

Στη Δημοκρατία της Βενετίας σε διάφορα σημεία της πόλης υπήρχαν τα περίφημα «Στόματα του λέοντα» (Boche de Leon) ή αλλιώς «Στόματα για τις μυστικές καταγγελίες». Αυτά ήταν ανάγλυφα με μία υποδοχή στις οποίες μπορούσε ο κάθε πολίτης να καταγγείλει εγκλήματα, παραβάσεις και άλλες άνομες πράξεις. Προϋπόθεση για τη διερεύνηση ήταν η καταγγελία να γίνει επώνυμα, εκτός από συγκεκριμένα πολύ σοβαρά εγκλήματα. Αν και νομικά η καταγγελία ήταν κατοχυρωμένη και θεωρητικά υπήρχε το τεκμήριο της αθωότητας για τον καταγγελλόμενο, μια καταγγελία μπορούσε να αποβεί μοιραία. Η δικαιοσύνη πολλές φορές εκείνη την εποχή είχε τον δικό της δείκτη ορατότητας, αλλιώς σε έβλεπε αν ήσουν έχων και κατέχων και αλλιώς αν ήσουν παπουτσής και χαμάλης του λιμανιού. Με μία μυστική καταγγελία, όχι ανώνυμη, έβρισκες τον μπελά σου αν κάποιοι ήθελαν να τον βρεις και την εποχή εκείνη μπελάς δεν ήταν το παράβολο που έπρεπε να πληρώσεις, δεν ήθελε και πολύ να διαβείς τη γέφυρα των Στεναγμών, που μόνο ειδυλλιακή δεν ήταν. Μυστικά, έγραφες ένα μπιλιετάκι και μετά περίμενες...

Σήμερα, μπορείς να καταγγείλεις, να διασύρεις, να σούρεις τα εξ αμάξης στον άλλο, επειδή την είδες ασίκης και πολύς, μέσω των κοινωνικών δικτύων, μυστικά και ταυτόχρονα δημόσια, πίσω από ένα προφίλ, πολλές φορές ψεύτικο, και λες το μακρύ σου και το κοντό σου και στοχοποιείς ανθρώπους και ιδέες, και αν δεις μετά ότι δεν σε παίρνει κάνει ένα delete και ξεμπερδεύεις, ενώ στη Βενετία, αν τύχαινε και πιανόσουν συκοφάντης, μια ταλαιπωρία την περνούσες! Και στο στόχαστρο πολλές φορές μπαίνουμε όσοι καλώς ή κακώς μπορούμε να εκφραζόμαστε δημοσίως. Αυτή η δυνατότητα που έχουμε όσοι εργαζόμαστε στα μέσα ενημέρωσης να λέμε και να γράφουμε ό,τι θέλουμε είναι σπουδαίο πράγμα, μας κάνει και αλαζονικούς ουκ ολίγες φορές και πολλές είναι φορές που με ικάρειο θράσος ξεπερνάμε τα όρια, και καιγόμαστε από τις ακτίνες της αντίδρασης των αναγνωστών, των τηλεθεατών και των ακροατών. Άλλες φορές η αδύναμή μας πένα δεν αφορά κανένα, και άλλοτε η γραφή μας ή ο λόγος μας είναι μαχαίρια, ξυρίζουν. Είναι προνόμιο να μπορείς να εκφράζεσαι ελεύθερα και να λες ό,τι ακριβώς σκέφτεσαι, ο καθένας από εμάς έχει τα δικά του στεγανά, τις δικλίδες ασφαλείας του, θέτει τα όριά του. Φυσικά, αφού εκφράζεται δημοσίως κρίνεται και ενίοτε κατακρίνεται, και πάνω από όλα είναι υπόλογος για το τι λέει και γράφει. Ο πολίτης έχει το δικαίωμα να του πει ότι αυτά που λες είναι «ξουρίες του μπαρμπέρη», είναι μπούρδες, όπως έχει το δικαίωμα να τα πάρει και να τα κάνει Ευαγγέλιο, να τα βάλει κάτω από το μαξιλάρι του και να κοιμάται και να ξυπνάει με την άποψη του τάδε ή του δείνα. Δικαίωμα του καθενός να άγεται και να φέρεται, να παίρνει ως θέσφατο ή να αποκηρύσσει μετά βδελυγμίας την άποψη του άλλου. Επίσης, ο αναγνώστης ή ο ακροατής μπορεί και έχει δικαίωμα να χαρακτηρίσει όπως θέλει τον συντάκτη ενός κειμένου ή τον παρουσιαστή μιας εκπομπής, μπράβο του, αφού αυτό θέλει να κάνει, αυτή είναι η δουλειά του, να κρίνει, να χαρακτηρίσει. Αυτό όπως είναι άλλο από το να πεις: να βρεθεί κάποιος να του φυτέψει μια στην τζιεφαλι να ποσπαζεται, όπως συνέβη στην περίπτωση του συναδέλφου Κώστα Κωνσταντίνου, από τον «Πολίτη». Επειδή διαφωνείς εσύ ρε κύριε/κυρία με ό,τι λέει ο κ. Κωνσταντίνου να τον 'ποσπάσουμε; Έτσι πάει; Εμ, δεν πάει έτσι, και ευτυχώς που δεν πάει κατ' αυτόν τον τρόπο. Πολύ ορθά λειτούργησε ο συνάδελφος και κατήγγειλε το γεγονός στην Αστυνομία. Το να απειλείς τη ζωή κάποιου ή χειρότερα να εύχεσαι κάποιος να σωπάσει διά της βίας, επειδή εσύ διαφωνεί είναι απαίσιο, είναι επιστροφή σε σκοτεινές εποχές που κανείς σώφρων άνθρωπος δεν θέλει να επιστρέψει.

Ελπίζω μόνο η Αστυνομία να διερευνήσει με τον ενδεδειγμένο τρόπο την υπόθεση και να τιμωρηθεί ο χρήστης που έκανε την εν λόγω ανάρτηση σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης. Είναι δημόσια πρόκληση σε βία, και ως πράξη είναι επικίνδυνη, διότι ενεργοποιείς σκοτεινά αντανακλαστικά μερίδας πολιτών, δεν ξέρεις πού και πότε θα βρεις τον «χρήσιμο ηλίθιο».

Read από την MTN

Η ψηφιακή γνώση είναι το μέλλον

Η εποχή που η αναζήτηση ενός τίτλου σε κάποια βιβλιοθήκη ή στην καλύτερη περίπτωση σε ένα βιβλιοπωλείο εν πολλοίς έχει παρέλθει. Το να βρει πλέον ο αναγνώστης το αγαπημένο του βιβλίο ή κάποιο έργο έχει καταστεί αρκετά εύκολο στον καθένα. Μία άλλη διάσταση της φιλαναγνωσίας είναι επίσης το μέγεθος της βιβλιοθήκης που θέλει ο αναγνώστης να έχει στη διάθεσή του. Ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος για παράδειγμα είχε στη βιβλιοθήκη του 130 τίτλους, και ο σπουδαίος Γερμανός φιλόσοφος Ιμμάνουελ Καντ περίπου τριακόσιους. Η ψηφιακή πλατφόρμα READ BY MTN, λοιπόν, επιθυμεί να φέρει στον φίλο του βιβλίου, αλλά και στον φιλοπερίεργο αναγνώστη όσο το δυνατόν περισσότερα βιβλία, από πολλές και διαφορετικές κατηγορίες. Η ψηφιακή πλατφόρμα READ BY MTN που είναι ένα πρόγραμμα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης με στόχο της διάδοσης της ψηφιακής γνώσης, που στηρίζεται από την MTN, το Πολιτιστικό Ίδρυμα της Τράπεζας Κύπρου, το Ευρωπαϊκό πανεπιστήμιο και τον όμιλο SPPMEDIA. Στην εφαρμογή read library αυτή τη στιγμή υπάρχουν διαθέσιμα προς άμεση ανάγνωση 292 τίτλοι και συνολικά έως σήμερα έχουν «κατεβεί» 3.200 βιβλία σε κινητά από 1022 μηνιαίους ενεργούς χρήστες. Στην ψηφιακή βιβλιοθήκη της READ BY MTN υπάρχουν οι κατηγορίες, εκτός από την Γενική κατηγορία, «Τεχνολογία», «Ιστορία», «Σχολικά», «Λογοτεχνία»,

«Παιδική Λογοτεχνία», «Βιβλία στην αγγλική γλώσσα» και «πανεπιστημιακά συγγράμματα». Το Read αυτή την περίοδο συμπεριέλαβε στη βιβλιοθήκη του τρία νέα ράφια, (α) Ταξιδιωτικοί Οδηγοί, (β) Κλασικές ποιητικές συλλογές από σημαντικούς ποιητές της Ελλάδος και της Κύπρου με τα Άπαντα του σπουδαίου Αλεξανδρινού Κωνσταντίνου Καβάφη, και (γ) τα διεθνούς φήμης βιβλία από το Metropolitan Museum of Arts.

Τεχνολογία αιχμής

Η ενεργοποίηση της εφαρμογής γίνεται με απλή εγγραφή αφότου την κατεβάσετε στο κινητό σας μέσω Apple App Store ή Google Play. Η εγγραφή μπορεί να ολοκληρωθεί καταχωρώντας διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) ή μέσω σύνδεσης με λογαριασμό facebook. Η χρήση της εφαρμογής αποθηκεύεται για τον κάθε χρήστη έτσι ώστε να είναι δυνατή η μεταφορά των βιβλίων και των σημειώσεων του κάθε χρήστη σε διαφορετικές συσκευές. Τα βιβλία είναι σε μορφή e-pub, για μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων ανάγνωσης. Ο αναγνώστης μπορεί να αλλάξει το φόντο του βιβλίου, να μεγαλώσει τα γράμματα, να γράψει σημειώσεις στο βιβλίο, αλλά και να τοποθετήσει σελιδοδείκτες και υπογραμμίσεις. Οι σημειώσεις αποθηκεύονται αυτόματα και φυλάσσονται στο cloud, ενώ τα προσωπικά δεδομένα του κάθε χρήστη (όνομα, mail, κωδικός) αποθηκεύονται για μέγιστη ασφάλεια στο microsoft azure.

Συνεχής αναβάθμιση

Το πρόγραμμα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης Read Library που έχει στόχο την προώθηση της ψηφιακής γνώσης στον τόπο μας τέθηκε σε λειτουργία τον Οκτώβριο του 2017 στο Cloud services sync και In book Google Search, σε epub 3 τεχνολογία. Τον Μάιο του 2018 το πρόγραμμα αναβαθμίστηκε με On screen stats, Newsletter με customization, υπάρχει η δυνατότητα των προτεινόμενων βιβλίων με machine learning και η Εισαγωγή PDF Reader. Από την ομάδα υλοποίησης της READ BY MTN έχουν τεθεί συγκεκριμένοι στόχοι για τον Δεκέμβριο του 2018 που είναι:

- **Διαθέσιμα βιβλία: 1000+**
- **Κατεβασμένα βιβλία: 7000+**
- **Ενεργοί μηνιαίοι χρήστες: 2000**
- **Συνεργασία με Ψηφιακό Πρωταθλητή, Δημιουργία Ραφιού για εκδόσεις «Πολιτιστικού Ιδρύματος Τράπεζας Κύπρου»**

Μουσική βασισμένη σε αληθινά γεγονότα

Ο Νέγρος του Μοριά έρχεται στο φεστιβάλ του Φέγγαρου και έχει στις αποσκευές του την ενέργεια και τη δύναμη της δημιουργίας

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο Νέγρος του Μοριά είναι ένα αμετανόητο αλάνι που έρχεται στον Φέγγαρο τον Αύγουστο για να τραγουδήσει τις δικές του αλήθειες και όπως λέει «πολλά αλάνια δεν θα βγουν να σου πουν τι περνάνε, τα κρατάνε για τον εαυτό τους τις καταστάσεις που ζουν, π.χ. το αλάνι που δεν είχε φως ή δεν είχε λεφτά να αγοράσει ένα απλό φαγητό, τα έχω ζήσει και εγώ, δεν είναι ευχάριστες εικόνες» και ελπίζει ότι η μουσική μπορεί να εμψυχώσει τον άνθρωπο ώστε να καταφέρει να αλλάξει την ψυχολογία του μέχρι και να σκεφτεί να αλλάξει την κατάσταση που τον βαραίνει και ζει. Με κάθε νέο δίσκο προσπαθεί να εξελίσσεται νιώθει ότι είναι έτοιμος να δοκιμάσει να έχω έναν δίσκο με αφρικάνικο ήχο.

> *Ο τελευταίος δίσκος (Υ.Γ.Ε.Ι.Α.) έχει να κάνει κυρίως με την ψυχολογική και σωματική υγιεινή του ανθρώπου στη σημερινή Ελλάδα.*

–Πώς βλέπεις το χιπ χοπ σήμερα στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς;

–Εξελίξιμο, ευχάριστο, ψυχαγωγικό και πιο ελεύθερο. Στην Ελλάδα σιγά-σιγά εντάσσονται ορισμένοι όροι στο Hip-Hop που ισχύουν και παγκοσμίως. Θα ήθελα με όλο το σέβας να εκφράσω ότι βλέποντας ή ακούγοντας έναν καλλιτέχνη να απευθύνεται με τον όρο N***a στον υπόλοιπο κόσμο, ενώ δεν είναι ο ίδιος N***a, μου είναι περίεργο, ηθικά προσβάλει μεγάλη γκάμα ανθρώπων που δεν έχει να κάνει μόνο με το χιπ χοπ. Ο όρος αυτός απευθύνεται και στον χαρακτήρα που έχεις, σε κάποιες κινήσεις που κάνεις, αλλά δεν παύει να απευθύνεται σε μια εθνότητα ανθρώπων με ρίζες από την Αφρική. Γι' αυτό και κάθε Αφρο-αμερικάνος σέβεται επίσης τον Eminem, εκτός από την επιτυχημένη καλλιτεχνική του πορεία, ο Eminem κρατάει ηθική σε αυτό το θέμα. Μουσικά οι παραγωγοί στην Ελλάδα έχουν ακόμη πιο μοναδικό και νέο ήχο για τον ακροατή και αυτό είναι πολύ θετικό γιατί έτσι θα εξελιχθεί και ο MC.

–Ποια είναι η αγαπημένη σου τριάδα μουσικών της χιπ χοπ;

–Είναι αρκετοί, θα έλεγα top 10 γιαυτό και θα βάλω έναν από τους 10, τον Snoop Dogg.

–Από τη χώρα καταγωγής των γονιών σου, την Γκάνα, έχεις εισαγάγει μουσικά στοιχεία ή άλλα στοιχεία στη δουλειά σου;

–Η βασική επιρροή προήλθε από τους γονείς μου στο να ασχοληθώ με τη μουσική και να την εξερευνώ. Έχω εισαγάγει αρκετά στοιχεία από την Γκάνα στη μουσική μου, στο ρυθμό των flow, στις χορευτικές μου κινήσεις σε μίξη με τις ελληνικές (Τα Μορισιότικα). Νιώθω ότι επίσης είμαι έτοιμος να δοκιμάσω να έχω έναν δίσκο με αφρικάνικο ήχο, θα ήταν πολύ ενδιαφέρον στο μέλλον.

–Από ελληνική μουσική τι σου αρέσει; Υπάρχει κάποιο είδος που προτιμάς;

ANGELOS GIOTOPOULOS

Η μουσική μπορεί να εμψυχώσει τον άνθρωπο ώστε να καταφέρει να αλλάξει την ψυχολογία του μέχρι και να σκεφτεί να αλλάξει την κατάσταση που τον βαραίνει και ζει, λέει ο Νέγρος του Μοριά.

SEVINAQEE

> *Μουσικά οι παραγωγοί στην Ελλάδα έχουν μοναδικό και νέο ήχο για τον ακροατή και αυτό είναι πολύ θετικό γιατί έτσι θα εξελιχθεί και ο MC.*

–Αρχικά θα έλεγα η λύρα, σαν όργανο. Μετά θα έλεγα τις καλές πενιές που παίζουν οι οργανοπαίχτες, μπουζουξήδες. Μου αρέσουν οι στίχοι στα ελληνικά τραγούδια εντός και εκτός Hip-Hop. Η ελληνική γλώσσα είναι τόσο σύνθετη που όταν γίνεται απλή για τον ακροατή, τον έχεις φτιάξει που λένε τη μέρα του, προτιμώ την ωραία ελληνική μουσική, από ρεμπετιά, ελληνικό Hip-Hop μέχρι και Vangelis.

–Από τον πρώτο σου δίσκο μέχρι σήμερα έχει αλλάξει κάτι στον ήχο σου ή στο πώς υπηρετείς αυτό το είδος μουσικής;

–Προσπαθώ να εξελίσσομαι σε κάθε νέο δίσκο, ο τελευταίος δίσκος (Υ.Γ.Ε.Ι.Α.-) έχει να κάνει κυρίως με την ψυχολογική και σωματική υγιεινή του ανθρώπου στη σημερινή Ελλάδα. Κάθε φορά που σκέφτομαι έναν νέο δίσκο σκέφτομαι ότι είναι καλό να υπάρχει μια αρχή, beats, ένα θέμα (concept) σαν μια ταινία, βασισμένη όμως σε αληθινά γεγονότα. Πολλά αλάνια δεν θα βγουν να σου πουν τι περνάνε, τα κρατάνε για τον εαυτό τους τις καταστάσεις που ζουν, π.χ. το αλάνι που δεν είχε φως ή δεν είχε λεφτά να αγοράσει ένα απλό φαγητό, τα έχω ζήσει και εγώ, δεν είναι ευχάριστες εικόνες, εκεί η μουσική μπορεί να εμψυχώσει τον άνθρωπο ώστε να καταφέρει να αλλάξει την ψυχολογία του μέχρι και να σκεφτεί να αλλάξει την κατάσταση που τον βαραίνει και ζει.

–Από τη μουσική που δεν είναι και mainstream, μπορεί κάποιος να βγάλει χρήματα σήμερα;

–Mainstream γίνεται κάποιος όταν αυτομάτως τον ακούει αρκετός κόσμος, δεν είναι εκεί το πρόβλημα, ο όρος που έχει δοθεί πλέον έχει τα παραθυράκια της. Η μουσική βιομηχανία το λέει και η φράση από μόνη της είναι μουσική και βιομηχανία μαζί, είναι και αυτό ένα μέσο που άμα έχεις ταλέντο και τις απαραίτητες γνωριμίες, να εισπράττεις εισόδημα ώστε να ζεις και εσύ αυτόνομος.

–Με το Φέγγαρο πώς προέκυψε η συνεργασία; Έχεις ξανάρθει στην Κύπρο;

–Μεσολάβησε μια συνεργασία που είχαμε μέχρι πρόσφατα με επίσης άλλο act για το Φέγγαρος Festival, οι Black Athena. Δεν έχω ξανάρθει στην Κύπρο, ελπίζω να μου αφήσει καλές εντυπώσεις και το κοινό να περάσει καλά σε αυτό το φεστιβάλ και ύστερα να γίνεται το ίδιο σε όλη τους τη ζωή. Υγεία σε όλους μας.

info

Νέγρος του Μοριά
Σάββατο 4 Αυγούστου, Φεστιβάλ Φέγγαρος 2018, Δημοσιογραφικό Χωριό, Περβόλια Λάρνακας.

Η κραυγή της ανθρώπινης ύπαρξης

Η Tate Britain του Λονδίνου φιλοξενεί έργα έντεκα σπουδαίων ζωγράφων στο πλαίσιο της έκθεσης «All Too Human»

Του **ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Ο Τζόναθαν Τζόουνς, κριτικός τέχνης του Guardian, έγραψε ότι εκείνο που τον συγκλόνισε στην έκθεση «All Too Human» στην Tate Britain του Λονδίνου ήταν ένα στήθος. Το δεξιό στήθος της Κίτι Γκάρμαν, της πρώτης συζύγου του ζωγράφου Λούσιαν Φρόιντ στο πορτρέτο «Girl with a white dog», που ο εγγονός του Φρόιντ και σπουδαίος ζωγράφος των καιρών μας (πέθανε μόλις το 2011) ζωγράφισε το 1950-51.

Στον πίνακα το αριστερό στήθος είναι καλυμμένο. Η Γκάρμαν φοράει καφέ ρόμπα, έχει αφηρημένο βλέμμα και διπλώνει τα δύο πόδια της επάνω στον καναπέ. Στο δεξί πόδι της ξαποσταίνει ένας λευκός σκύλος. Ο Τζόουνς, στην κριτική του, στέκεται αποσβολωμένος επάνω στο στήθος, λέει ότι αισθάνεται την καρδιά της γυναίκας να χτυπάει και προσθέτει ότι ο ζωγράφος έχει το χάρισμα του Καραβάτζο, δηλαδή να δίνει ζωή στον πίνακα.

Το «χάρισμα του Καραβάτζο» μπορεί να το έχουν πολλοί ζωγράφοι, αλλά είναι λίγοι οι κριτικοί που θα τολμούσαν να παραδεχθούν το οφθαλμοφανές: ότι ο σατανικός νεαρός Φρόιντ, επηρεασμένος προφανώς από τις ανακαλύψεις και τις θεωρίες του μεγάλου παππού του για τη ζοφερή πραγματικότητα του ανθρώπινου υποσυνείδητου, για το

> *Ο νεαρός Φρόιντ, επηρεασμένος από τις θεωρίες του παππού του, αποκάλυψε το πρωτόγονο στοιχείο που κυριαρχεί στην ανθρώπινη ψυχή.*

πρωτόγονο στοιχείο που κυριαρχεί στα βάθη του εαυτού και σφραγίζει τη μοίρα της ανθρωπότητας, έβαλε τον σκύλο πολύ κοντά στο γυμνό στήθος για να υποστηρίξει, μέσα από τον υπαινιγμό μιας ανάρμοστης γαλουχίας, πόσο κοντά βρίσκεται ο άνθρωπος στην αθωότητα και την αγριότητα του κτήνους.

Αλλωστε, δεν είχαν περάσει παρά μόνο πέντε χρόνια από τότε που ο αμερικανικός στρατός είχε ανοίξει τις πόρτες των στρατοπέδων συγκέντρωσης και οι εφημερίδες μιας Αγγλίας που ακόμα υπέμενε τις συνέπειες των βομβαρδισμών είχαν πλημμυρίσει με ιστορίες για το Ολοκαύτωμα. Κρίσιμη (αν και μάλλον άσχετη με το θέμα) λεπτομέρεια είναι ότι ο ζωγράφος Φρόιντ, ανήσυχος και αθεράπευτος λάτρης των γυναικών, χώρισε με την Γκάρμαν αμέσως μετά την αποπεράτωση αυτού του αλησμόνητου πορτρέτου που δεσπόζει (και) σε αυτή την έκθεση.

Ανατέμνοντας τον Βελάσκεθ

Μπορεί ο Βρετανός κριτικός να αιχμαλωτίστηκε από το ομολογουμένως υπέροχο αυτό στήθος, ο απεσταλμένος σας όμως οφείλει να παραδεχθεί ότι εκείνο που τον συγκλόνισε ήταν η κραυγή στον πίνακα του Φράνσις Μπέικον με τον τίτλο «Μελέτη επάνω στο πορτρέτο του Πάπα Ιννοκέντιου Ι΄ του Βελάσκεθ» του 1953.

Το πρωτότυπο πορτρέτο του Βελάσκεθ από το 1650, επάνω στο οποίο δούλεψε ο Μπέικον, εκφράζει έναν άθλο της ζωγραφικής, καθώς για πολλούς θεωρείται το σπουδαιότερο πορτρέτο όλων των εποχών. Αποδίδει την εγκόσμια ισχύ, το θείο στοιχείο και τη διαταραγμένη, σκοτεινή ψυχή του Πάπα. Αποκαλύπτει την αλαζονεία, την ψυχρότητα και την απειλή πίσω από το μεγαλείο, τον τίτλο και το κύρος.

Οταν ο Μπέικον είδε πρώτη φορά αυτό το πορτρέτο ταράχτηκε τόσο πολύ ώστε απέκτησε την έμμονη ιδέα να το αποκρυπτογραφήσει – και πώς αλλιώς θα μπορούσε αυτό να το κάνει παρά μόνο μέσα από την τέχνη του. Αρχισε λοιπόν να ζωγραφίζει αυτό το πορτρέτο του 1650 και να δημιουργεί σύγχρονες προσωπογραφίες, αναπαραστάσεις στις οποίες τον οδηγούσε το ίδιο το πορτρέτο. Το πορτρέτο του Βελάσκεθ είχε κυριεύσει τις γνωστικές, αλλά και τις ασυνείδητες λειτουργίες του κορυφαίου Αγγλου ζωγράφου, με αποτέλεσμα να εκδηλωθεί ένας συναρπαστικός διάλογος. Τελικά, ο Μπέικον δεν έκανε αντιγραφές, διασκευές ή παραλλαγές του πορτρέτου του Βελάσκεθ, αλλά τολμηρές απόπειρες να συλλάβει και να αποκαλύψει το ηθικό φορτίο που «ζωγραφίστηκε» επάνω στο πρόσωπο του Πάπα.

Αξίζει να προσθέσουμε ότι και ο ίδιος ο Ιννοκέντιος ταράχτηκε τόσο πολύ από αυτό το αριστούργημα ώστε να αποθαρρύνει την έκθεσή του. Ελάχιστοι το είδαν στην εποχή του κι έμεινε κρυμμένο σχεδόν επί δύο αιώνες. Τριακόσια χρόνια μετά τη δημιουργία του πορτρέτου ο Μπέικον αξιοποίησε όλους τους υπαινιγμούς του Βελάσκεθ, κατορθώνοντας να αποκαλύψει στα δικά του πορτρέτα την εσωτερική κραυγή του ισχυρού την ώρα της κατάρρευσης, την τρικυμία της ερημιάς και την τρέλα της εξουσίας.

Επέστρεψα πολλές φορές μπροστά σε αυτή τη μελέτη του Μπέικον, που φυσικά επιβεβαιώνει έναν γενικότερο κανόνα, ότι αυτό που αισθάνεσαι μπροστά σε ένα μεγάλο έργο, δεν μπορείς να το αντιληφθείς βλέποντας απλώς μια φωτογραφία του στο χαρτί ή στην οθόνη. Η επαφή με το πρωτότυπο είναι καταλυτική. Η υπαρξιακή κραυγή του Μπέικον γεμίζει την αίθουσα.

Δεν είναι τυχαίο ότι τα παραπάνω έργα των δύο ζωγράφων έγιναν λίγο μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Είναι μάλλον ανέφικτο για όσους δεν έχουμε ζήσει πόλεμο να κατανοήσουμε την επίδραση των δύο μεγάλων πολέμων σε όλες τις εκφράσεις της ζωής και, ασφαλώς, και στην τέχνη. Η αγριότητα και ο παραλογισμός του πολέμου είναι μια δύναμη που επιταχύνει την αμφισβήτηση, ισοπεδώνει κάθε προηγούμενη βεβαιότητα και μας προκαλεί στην αναζήτηση των ερωτημάτων.

Στο πεδίο των εικαστικών τεχνών, οι καταστροφές του 20ού αιώνα οδήγησαν στην αφηρημένη τέχνη, η οποία, με τα αμέτρητα παρακλάδια της, δεν αντιπροσωπεύει παρά την προσπάθεια του καλλιτέχνη να ανακαλύψει και να αποδώσει τη μορφή πίσω από την απεικόνιση, την αλήθεια πίσω από τα φαινόμενα, τις θεμελιώδεις ενέργειες και τη ρευστότητα που έχουν οι φαινομενικά άκαμπτες ταυτότητες – κοινωνικές, ταξικές, βιολογικές, θρησκευτικές και σεξουαλικές. Εργα ακατανόητα εκ πρώτης όψεως, όταν ανήκουν σε στοχαστές που εργάζονται με εικόνες κι όχι με λέξεις, είναι αποτελέσματα κοπιαστικής, συστηματικής, τελετουργικής απογύμνωσης των επιφανειακών εντυπώσεων και μας καθοδηγούν να γίνουμε κοινωνοί σε μια υπαρξιακή αποκάλυψη.

Κι αυτό είναι το σπουδαίο στην έκθεση «All Too Human» υπό την επιμέλεια της Ελενα Κρίπα, η οποία έδωσε την ευκαιρία στην Tate Britain να αποσπάσει τα σκήπτρα αυτούς τους μήνες από τη διάσημη «αδελφή»

> *Οι ζωγράφοι του Λονδίνου έχουν τα χαρακτηριστικά της πόλης: εμμονή στην ατομικότητα, αφοσίωση στον πειραματισμό και αντίσταση στην εξουσία.*

της, την Tate Modern. Εκτός από τον Μπέικον και τον Φρόιντ, στα έντεκα διαφορετικά θεματικά δωμάτια της έκθεσης παρουσιάζεται ουσιαστικά το αποτύπωμα αυτού που θα μπορούσε να ονομαστεί «Σχολή του Λονδίνου».

Προπολεμικοί ζωγράφοι, όπως ο Ντέιβιντ Μπόμπεργκ και ο Γουόλτερ Ρίτσαρντ Σίκερτ δίδαξαν και ενέπνευσαν τους μεταγενέστερους, από τον Φρανκ Αουερμπαχ, τον Λίον Κοσόφ και την Πόλα Ρέγκο έως τη Σίλια Πολ, τη Σέσιλι Μπράουν και Τζένι Σάβιλ. Ιδίως το έργο της Σάβιλ «Reverse», που είναι μια πελώρια αυτοπροσωπογραφία που δεσπόζει στο ενδέκατο δωμάτιο της έκθεσης, εκφράζει τη θέση της ζωγράφου κατά των στερεοτύπων για την απεικόνιση της γυναίκας στη μαζική κουλτούρα.

Ο συνδετικός κρίκος

Ολοι οι ζωγράφοι έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό ότι εργάστηκαν και δίδαξαν στο Λονδίνο – υπάρχει μάλιστα ένας χάρτης της πόλης με τα στούντιο των καλλιτεχνών, τις ανώτατες σχολές και τα πανεπιστήμια που δίδαξαν, τα μέρη συνάντησης και φυσικά τις γκαλερί με τις πιο εμβληματικές εκθέσεις τους.

Ενα δεύτερο –και εξίσου αποφασιστικό– κοινό χαρακτηριστικό είναι η προσέγγιση της ζωγραφικής ως μιας τέχνης που συλλαμβάνει και αποδίδει στο συνειδητό επίπεδο εκφράσεις της ανθρώπινης κατάστασης (εξ ου και ο τίτλος, «All Too Human»), που δεν μπορούν να αποδοθούν με τον λόγο. Εν κατακλείδι, οι ζωγράφοι του Λονδίνου έχουν τα χαρακτηριστικά της ίδιας της πόλης: Εμμονή στην ατομικότητα, αποφασιστικότητα στην καινοτομία, αφοσίωση στον πειραματισμό, υποστήριξη στην ποικιλομορφία, αντίσταση στην εξουσία και τόλμη να αποκαλύψουν αυτά που βρίσκονται στο περιθώριο.

«All Too Human»: Tate Britain (σταθμός μετρό Pimlico, Victoria Line) έως τις 27 Αυγούστου.

«Reverse», της Τζένι Σάβιλ, έργο του 2002-03, αυτοπροσωπογραφία μπροστά σε καθρέφτη διαστάσεων 2,13x2,43 μ. Η Σάβιλ γεννήθηκε το 1970 στο Κέμπριτζ και έπειτα από τις σπουδές της στην Glasgow School of Art έγινε επίλεκτο μέλος των Young British Artists, δίπλα στον Ντάιμιαν Χερστ και τη Σάρα Λούκας.

Ο Φράνσις Μπέικον αφοσιώθηκε στη μελέτη του πορτρέτου του Πάπα Ιννοκέντιου Ι΄, δημιουργώντας συγκλονιστικά έργα όπως το εικονιζόμενο.

«Girl with a white dog», 1950-1951. Ενα από τα πιο εμβληματικά έργα του Λούσιαν Φρόιντ, στο οποίο απεικονίζεται η τότε σύζυγός του Κίτι Γκάρμαν.

REUTERS / PAUL HACKETT

Η μοντέρνα τέχνη αντιπροσωπεύει τις στοχαστικές απόπειρες των ζωγράφων να αιχμαλωτίσουν τις αναλλοίωτες μορφές πίσω από τα φαινόμενα.

Μία εβδομάδα με τον Κωνσταντίνο Καβάφη

Συναρπαστικά ερωτήματα και διαπιστώσεις από το Διεθνές Θερινό Σχολείο του Ιδρύματος Ωνάση για τον σημαντικό ποιητή

Του **ΤΑΚΗ ΚΑΓΙΑΛΗ**

Φωτογραφία της Μαρίας Στεφώση από την έκθεση «Αβέβαιες μνήμες - Κ. Π. Καβάφης».

Πώς σχετίζεται ο καβαφικός «Καισαρίων» με την ιταλική ταινία του βωβού κινηματογράφου «Marcantonio e Cleopatra», που προβλήθηκε στον κινηματογράφο «Ιρις» της Αλεξάνδρειας το 1913; Πού τοποθετούμε γεωγραφικά τον ηγεμόνα του ποιήματος «Φιλέλλην» («πίσω απ' τον Ζάγρο εδώ, από τα Φράατα πέρα») και πώς επηρεάζει αυτή η επιλογή το νόημα του ποιήματος; Αν ο Καβάφης έρχεται σε επαφή με τον Βίνκελμαν μέσω του Γουόλτερ Πέιτερ, πώς τον προσλαμβάνει και σε ποιον βαθμό αφομοιώνει στοιχεία της θεωρίας του; Είναι, τελικά, ο Τυανεύς γλύπτης προσωπείο του ποιητή – και μπορεί να συσχετιστεί βάσιμα με τον Απολλώνιο Τυανέα του Φιλόστρατου ή όχι; Χρησιμοποιεί ο Καβάφης ετεροκανονικές και ομοκοινωνικές σκηνοθεσίες προκειμένου να φυσικοποιήσει την ομοερωτική επιθυμία; Και ακόμα: ποιους ιστορικούς της ελληνιστικής αρχαιότητας μελετούσε κυρίως ο Αλεξανδρινός; Τον Πολύβιο και τον Πλούταρχο ή τους σύγχρονους Μαχάφι και Μπέβαν;

Αυτά είναι μερικά από τα δεκάδες συναρπαστικά ερωτήματα που κυκλοφορούν επίμονα στο μυαλό μου, ύστερα από μία εβδομάδα συμμετοχής στα εντατικά σεμινάρια του δεύτερου Διεθνούς Θερινού Σχολείου Καβάφη, που πραγματοποιήθηκε από τις 9 ώς τις 15 Ιουλίου στις φιλόξενες αίθουσες της Ωνασείου Βιβλιοθήκης, στην Αθήνα. Αντικείμενο της φετινής διοργάνωσης ήταν η πολυδιάστατη σύνδεση του καβαφικού έργου με ποικίλες όψεις της ελληνικής αρχαιότητας και επιμελητές της δύο ικανοί και δραστήριοι συνάδελφοι, η Κονστάνζ Γκίτενκε και ο Δημήτρης Παπανικολάου, αναπληρωτές καθηγητές κλασικών και νεοελληνικών σπουδών, αντιστοίχως, στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης.

Το Διεθνές Θερινό Σχολείο Καβάφη είναι ένας πρωτοποριακός θεσμός από το Ίδρυμα Ωνάση, που λειτουργεί ως φόρουμ για την ανάπτυξη των καβαφικών σπουδών παγκοσμίως και αποσκοπεί στην ενίσχυση του επιστημονικού διαλόγου γύρω από το έργο του ποιητή, καθώς και στη μεθοδολογική και θεωρητική αναπλαισίωση της φιλολογικής έρευνας με επεξεργασίες από άλλους κλάδους των ανθρωπιστικών και πολιτισμικών σπουδών. Το υψηλό επίπεδο των ερευνητών που συμμετείχαν στη φετινή διοργάνωση, η πολυμέρεια των επιστημονικών τους ενδιαφερόντων και ο εντατικός χαρακτήρας των πολύωρων συνεδριών δημιούργησαν έναν μαθησιακό στρόβιλο, τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του οποίου είναι βέβαιο ότι θα αποτυπωθούν στη μελλοντική επιστημονική παραγωγή.

Οι συμμετοχές

Εκτός από κλασικούς φιλολόγους και νεοελληνιστές, στο φετινό Σχολείο συμμετείχαν ιστορικοί, συγκριτολόγοι, νομισματιστές, μεταφραστές, καθώς και ο καλλιτέχνης Χριστόδουλος Παναγιώτου. Οι πρωινές συνεδρίες αφιερώθηκαν σε τρίωρα σεμινάρια υπό τη διεύθυνση προσκεκλημένων καθηγητών, κυρίως αγγλικών και αμερικανικών πανεπιστημίων: του Παντελή Μιχελάκη (Μπρίστολ), του Στέφανο Εβαντζελίστα (Οξφόρδη), της Μπρουκ Χολμς (Πρίνστον), του Τζον Μα (Κολόμπια), της Γιοχάνα Χάνινκ (Μπράουν), του υπογραφόμενου και, φυσικά, των δύο επιμελητών. Τα απογεύματα ανήκαν στους δώδεκα φιλοξενούμενους νέους ερευνητές και ερευνήτριες, κυρίως υποψήφιους διδάκτορες και μεταδιδάκτορες, αξιοκρατικά επιλεγμένους νέους «φανατικούς για γράμματα», που μελετούν διάφορες όψεις του αρχαιόθεμου και αρχαιογνώστη Καβάφη στην Αγγλία (Μαίρη Γκικάκη), στη Γερμανία (Αρτεμις Σοφία Μάρκου), στη Γεωργία (Τάτια Μτβαρελίντζε), στις ΗΠΑ (Κατ Λάμπερτ, Κρίστοφερ Σκοτ, Γεωργία Τσούνη), στη Νότια Αφρική (Ρότζερ Φιλντ), στην Πορτογαλία (Τατιάνα Φαΐα), καθώς και σε τρία ελληνικά πανεπιστήμια (Χρύσα Θεολόγου, Χάρης Οταμπάσης, Μελίνα Τζώρτζη, Δανάη Χρηστίδου). Η συνέργεια έμπειρων και νεότερων επιστημόνων ανέδειξε το καβαφικό έργο ως προνομιακό πεδίο για την άσκηση καινούργιων ερμηνευτικών προσεγγίσεων, ενώ η Ωνάσειος Βιβλιοθήκη μεταμορφώθηκε, για μία βδομάδα, σε πολυδύναμο Διεθνές Κέντρο Καβαφικών Σπουδών – κάτι που ασφαλώς θα ήταν αδύνατο χωρίς την άκρως αποτελεσματική συμβολή των στελεχών του Αρχείου Καβάφη: του Θοδωρή Χιώτη, της Μαριάννας Χριστοφή και της Αγγελικής Μούσιου.

> *Ποιους ιστορικούς μελετούσε, τον Πολύβιο και τον Πλούταρχο ή τους σύγχρονους Μαχάφι και Μπέβαν;*

Συμπέρασμα: πριν από μερικά χρόνια, η εντυπωσιακή απήχηση του καβαφικού έργου παγκοσμίως και η ανάπτυξη νέων και απροσδόκητων αναγνώσεων που τη συνόδευε πυροδότησαν έντονες συζητήσεις και δημιούργησαν μια αίσθηση απόστασης ανάμεσα στη διεθνή πρόσληψη και στην εγχώρια κριτική. Αυτή η αντίθεση έχει πια ουσιαστικά εξαλειφθεί. Στις μέρες μας, η καβαφική έρευνα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό ακολουθούν αμφίπλευρα μια τροχιά σύγκλισης και διαλόγου και η διεθνοποίηση των καβαφικών σπουδών είναι πλέον κοινή συνισταμένη. Σε αυτή την ευοίωνη εξέλιξη έχουν συμβάλει αποφασιστικά οι ποικίλες εκπαιδευτικές και ερευνητικές δράσεις του Αρχείου Καβάφη και οπωσδήποτε ο σημαντικός θεσμός του Διεθνούς Θερινού Σχολείου, που προετοιμάζει, δοκιμάζει και δικτυώνει μια νέα γενιά δυναμικών ερευνητών του καβαφικού έργου.

Ο κ. Τάκης Καγιαλής είναι καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, μέλος της επιστημονικής επιτροπής του Αρχείου Καβάφη.

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της **ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Περί θανάτου και άλλων δαιμονίων

Η Χ. έχει δέκα χρόνια κατάκοιτο τον πατέρα της. Η ζωή της μοιράζεται ανάμεσα στη δουλειά της και στη φροντίδα του. Είναι ήδη πολύ μεγάλος σε ηλικία, και η Χ. έχει χάσει τα καλύτερά της χρόνια. Η μητέρα της Ε. έχει περάσει τα 90 και παρ' όλα αυτά έχει περισσότερες αντοχές από εκείνη. Για τη φροντίδα της αναγκάζεται να ταξιδεύει 350 χιλιόμετρα κάθε Σαββατοκύριακο για να τη βλέπει· το βιώνει ως εγκλωβισμό. Η Κ. μετά τριάντα χρόνια δύσκολου γάμου αποφάσισε να χωρίσει. Ο σύζυγός της νόσησε και χρειάζεται αποκλειστική φροντίδα. Εκείνη υπαναχώρησε. Τον φροντίζει, αισθάνεται τρομερά ένοχη για τα ανάμεικτα συναισθήματα που νιώθει.

Σας έχει τύχει ποτέ να ευχηθείτε τον θάνατο κάποιου; Σίγουρα δεν είναι κάτι που το ομολογούμε. Εχουμε, άλλωστε, όλοι συνηθίσει να ευχόμαστε τη μακροημέρευση των αγαπημένων μας ανθρώπων, να συγκλονιζόμαστε από τον άκαιρο χαμό τους, να επιθυμούμε πάση θυσία να τους κρατήσουμε λίγο παραπάνω στη ζωή. Υπάρχει πάντα όμως και ο αντίποδας. Ανθρωποι για τους οποίους θα ευχόμασταν να είχαν πεθάνει. Οσο δύσκολο και καθόλου πολιτικώς ορθό και αν ακούγεται, η ανθρώπινη φύση διαθέτει και το ένστικτο της συντήρησης και της καταστροφής. Καμιά φορά το ένα προϋποθέτει το άλλο.

Το γήρας είναι από μόνο του μια δύσκολη και απαιτητική συνθήκη. Οπως και το βρεφικό στάδιο, έτσι και η προχωρημένη τρίτη ηλικία έχει απαιτητικές ανάγκες φροντίδας από τους οικείους. Ιδίως στην Ελλάδα, που δεν είναι καθόλου διαδεδομένο ούτε και «σωστό» να μπαίνουν οι ηλικιωμένοι σε οίκους ευγηρίας, η οικογένεια είναι αυτή που ως επί το πλείστον φροντίζει τον γέροντα ή και πάσχοντα, με μεγάλο ψυχικό και υλικό κόστος.

Εδώ ανακύπτουν δύο ζητήματα. Η γονεϊκότητα, αυτή η ισχυρή ταυτότητα στο ανθρώπινο είδος, θα έπρεπε να έχει συγκεκριμένη αποστολή και μεγάλη ένταση στον ρόλο της τα πρώτα δεκαπέντε χρόνια. Γινόμαστε γονείς, φροντίζουμε, στηρίζουμε, βρισκόμαστε σε άμεση σύνδεση με τα παιδιά μας, ψυχική και πρακτική κυρίως τα πρώτα δεκαπέντε χρόνια τους. Μετά, βαθμηδόν, ο ρόλος και οι ανάγκες αλλάζουν. Πάντα ένας γονιός έχει την έγνοια και την αγάπη για τα παιδιά του, χρειάζεται όμως να αποσυρθεί για να υπάρξει ο χώρος να ανοίξουν τα παιδιά τα δικά τους φτερά, να κάνουν τα λάθη τους. Να προχωρήσουν βρίσκοντας τον δικό τους εαυτό και αν το επιθυμήσουν σε βάθος χρόνου τη δική τους οικογένεια. Επειτα από πολλά χρόνια αμοιβαίας αγάπης, από απόσταση, μπορεί να συναντηθούν ξανά οι γονείς με τα παιδιά, υπό άλλο πρίσμα πια. Τα παιδιά φροντίζουν τους ηλικιωμένους γονείς τους και έχουν κατορθώσει εκείνα να γίνουν οι γονείς των γονιών τους.

«Πέρα» (Beyond), έργο της Αμπι Ραμπίνοβιτς. Εχουμε συνηθίσει να ευχόμαστε τη μακροημέρευση των αγαπημένων μας, να συγκλονιζόμαστε από τον χαμό τους, να επιθυμούμε να τους κρατήσουμε στη ζωή. Υπάρχει όμως και ο αντίποδας. Ανθρωποι για τους οποίους θα ευχόμασταν να είχαν πεθάνει.

Τι είδους σχέση έχουμε με τον άνθρωπο που γερνάει, που νοσεί χρονίως. Οι δύσκολες σχέσεις φέρνουν δύσκολους θανάτους. Βασανισμένους.

Δυστυχώς, όμως, στην Ελλάδα έχουμε κυρίως δεμένες οικογένειες. Εδώ υπάρχει συνεχώς η φαντασίωση ότι τα παιδιά είναι πάντα παιδιά. Οι γονείς όταν γίνονται γονείς δεν φροντίζουν να ανεξαρτητοποιήσουν τα παιδιά τους, γιατί δεν είναι και οι ίδιοι ανεξάρτητοι, δεν φροντίζουν να είναι συναισθηματικά και ψυχικά παρόντες όταν πρέπει, να δώσουν αξίες, στηρίγματα και περίσσια αγάπη στα παιδιά τους όταν πρέπει. Και έτσι έπειτα, όταν εκείνα ανθούν με ή χωρίς εμφανείς ελλείψεις, ο γονιός κρατάει πάντα τη θέση του. Διεκδικεί πάντα κάτι από το παιδί του, από τον χώρο του, από τον χρόνο του, από τα νιάτα του, από τα ενδιαφέροντά του, από την ερωτική του ζωή. Παρεμβαίνει στην επιλογή συντρόφων, παρεμβαίνει στην επιλογή συζύγου, και συμμετέχει καθολικά στην οικοδόμηση του νέου σπιτιού του παιδιού του. Δεν κάνει ποτέ πίσω. Είναι πανταχού παρών, με ή χωρίς τις καλύτερες των προθέσεων.

Οταν έρχεται το προχωρημένο γήρας, κανείς δεν έχει ξεχωρίσει από τη συγχώνευση. Παιδιά και γονείς έχουν ζήσει σε στενή επαφή το μεγαλύτερο μέρος του βίου τους και κανείς πλέον δεν μπορεί να φανταστεί τον εαυτό του χωρίς τον άλλον. Δεν έχει μεσολαβήσει ενδιάμεση σημαντικότερη σχέση από την ήδη πολύ σημαντική σχέση γονιού-παιδιού. Η σχέση με τον εαυτό. Και αυτό κάνει το τέλος ακόμα πιο οδυνηρό. Και την παράταση του τέλους. Γιατί τα παιδιά δεν έχουν γίνει αρκετά ενήλικοι, οι γονείς τους δεν μπορούν να τους φροντίσουν γιατί έχουν παλινδρομήσει σε βρεφική κατάσταση. Οι ψυχικές ανακινήσεις είναι έντονες και καθηλωτικές σε τέτοιες καταστάσεις, ιδίως σε αυτές που χρονίζουν.

Και έρχεται το δεύτερο ζήτημα, που είναι ακόμα πιο δύσκολο. Εδώ εντάσσεται και η άλλη μεγάλη σχέση της ζωής μας, η συζυγική.

Τι είδους σχέση έχουμε με τον άνθρωπο που γερνάει, με τον άνθρωπο που νοσεί χρονίως. Οι δύσκολες σχέσεις φέρνουν δύσκολους θανάτους. Βασανισμένους. Η ανελευθερία της σχέσης προσβλέπει στη λύτρωση του θανάτου. Εκεί το πάσχον υποκείμενο φέρνει πάνω του τη δικαίωση της αρρώστιας και του γήρατος, αλλά δεν φέρνει πάντοτε τη λήθη για όσα διημείφθησαν στο παρελθόν. Ο δύσκολος άνθρωπος στα καλά του αναδεικνύεται δύσκολος και στα δύσκολα· και οι οικείοι του διχάζονται και βυθίζονται μέσα στην αμφιθυμία. Από τη μία η ιερότητα της φροντίδας, από την άλλη η ανάμνηση της ζωής, που εν μέρει και εξαιτίας του δεν έγινε πηγή χαράς αλλά δυστοκίας.

Καμιά φορά ο θάνατος είναι λύτρωση. Και ίσως είναι και ένα δώρο των γονιών προς τα παιδιά. Συμβολικά, άλλωστε, για να βρει τον δρόμο του ένα παιδί, πρέπει να «σκοτώσει» τον πατέρα.

ΚΡΙΤΙΚΗ / Του **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ**

Εξωτερική πολιτική και κοινή γνώμη

Αλέξης Ηρακλείδης
Εθνικά Θέματα: Μάθημα Ιστορίας
εκδ. Ι. Σιδέρης

Κυπριακό, Αιγαίο, Μακεδονικό, Βορειοηπειρωτικό, Μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης, Ποντιακό είναι τα θέματα που πραγματεύεται ο καθηγητής Αλέξης Ηρακλείδης στο νέο του βιβλίο Εθνικά Θέματα και Εθνοκεντρισμός: μία κριτική στην ελληνική εξωτερική πολιτική, (Σιδέρης, 2018). Η πείρα του ως επί σειράν ετών εμπειρογνώμονος του ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών σε θέματα μειονοτήτων και ανθρωπίνων δικαιωμάτων στους διεθνείς οργανισμούς, καθώς και ως εμπειρογνώμονος στην Υποεπιτροπή του ΟΗΕ για την πρόληψη των διακρίσεων και την προστασία των μειονοτήτων, συν η επιστημονική του επάρκεια ως πανεπιστημιακού καθηγητή Διεθνών Σχέσεων και Ανάλυσης Συγκρούσεων προδιαθέτουν τον αναγνώστη για ένα θεωρητικό πολιτικό δοκίμιο.

Την προδιάθεση αυτή την ενισχύει και το πρώτο κεφάλαιο στο οποίο ο συγγραφέας εισάγει συνοπτικά τον αναγνώστη στο θεωρητικό πλαίσιο μέσα στο οποίο ορίζονται οι έννοιες εξωτερική πολιτική και εθνικά θέματα. Εδώ συνειδητοποιείς ότι η εξωτερική πολιτική δεν καθορίζεται κατ' ανάγκη από την αντικειμενική πραγματικότητα μέσα από μια ορθολογική διαδικασία, αλλά από το τι αυτοί που παίρνουν αποφάσεις νομίζουν ότι είναι αυτή η πραγματικότητα. Τίθεται μπροστά σου το ενδεχόμενο η αντίληψη ενός λαού ή μιας ηγεσίας για την πολιτική πραγματικότητα να επηρεάζεται από την κυρίαρχη εθνική αφήγηση και ιδεολογία καθώς και από τον βαθμό στον οποίο η ερμηνεία της πραγματικότητας οικοδομείται στη βάση εθνοκεντρικών κριτηρίων χωρίς να γίνεται προσπάθεια κατανόησης και του «άλλου». Σε ό,τι δε αφορά τα εθνικά θέματα, για την ακρίβεια τα ελληνικά εθνικά θέματα, προϊδεάζεσαι ότι είναι και θέματα εσωτερικής πολιτικής επειδή «συχνά έχουν άμεση σχέση με τη διεκδίκηση ή τη διατήρηση της εξουσίας» και «επειδή σε αυτά εμπλέκεται και η κοινή γνώμη κατά τρόπο έντονα συναισθηματικό, κάτι που εμποδίζει τη νηφάλια διαχείριση των θεμάτων αυτών. Κι ανακαλείς στη μνήμη τα συλλαλητήρια και τη συλλογική υστερία για τη Μακεδονία. Και μονολογείς: Πόσο κυπριακά είναι επίσης αυτά τα φαινόμενα!..

Καθώς όμως προχωρείς στα επόμενα κεφάλαια, όπου ο συγγραφέας πραγματεύεται ένα προς ένα τα ως άνω θέματα, βρίσκεσαι προ εκπλήξεως. Βρίσκεσαι άξαφνα αντιμέτωπος με μια συντεταγμένη κι εξαντλητική παράθεση των γεγονότων. Κι ύστερα, είσαι αντιμέτωπος με τις εθνικές αφηγήσεις των εμπλεκόμενων μερών για τα γεγονότα μέσα από τις οποίες αναδύονται οι στρεβλές εθνικιστικές αντιλήψεις που εμποδίζουν την επίλυση των προβλημάτων. Κι ύστερα, συνομιλείς με τις στέρεες συγκροτημένες προτάσεις του συγγραφέα για υπέρβαση των αδιεξόδων και πορεία προς επίλυση μέσα από διαδικασίες «θετικού αθροίσματος». Παρότι μελετώ αδιάλειπτα την ιστορία, ομολογώ ότι συνέλαβα τον εαυτό μου αδιάβαστο σαν βρέθηκα μπροστά στον καταιγισμό των δεδομένων ιδιαίτερα σε σχέση με το Μακεδονικό, το Βορειοηπειρωτικό, και τη μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης. Σαν τεθούν μπροστά σου, από εξαντλητικές πηγές, τα γεγονότα –όλα τα γεγονότα, και σε εύρος και σε βάθος– τότε είσαι σε θέση για μια εποπτική κριτική θεώρηση της συγκεκριμένης ιστορικής πραγματικότητας. Και δεν μπορείς παρά να συμφωνήσεις με τον συγγραφέα στις συγκριτικές παρατηρήσεις, τις αξιολογήσεις και τις προτάσεις του. Οι οποίες, πέρα από το ότι στηρίζονται στη γνώση και την ορθολογική ανάλυση, άγονται από το όραμα μιας σύγχρονης πλουραλιστικής Ελλάδας που να μπορεί, έχοντας υπερβεί τις αδιέξοδες συγκρουσιακές λογικές που την κρατούν δέσμια σε αγκυλώσεις του παρελθόντος, να πορευθεί απερίσπαστη στο μέλλον λειτουργώντας ως παράγοντας ειρήνης, ασφάλειας, και σταθερότητας στην περιοχή. Αυτονόητο ότι σε αυτή λογική εντάσσεται και το Κυπριακό και οι προοπτικές επίλυσής του αφού ελευθερωθούμε κι εμείς από τις αγκυλώσεις που το κρατούν άλυτο για πάνω από μισό αιώνα.

Είναι ένα βιβλίο που αξίζει να διαβαστεί από όσους είναι ειλικρινά πρόθυμοι να δουν από όλες τις πλευρές μια σύνθετη πολυεδρική πραγματικότητα, να δουν επίσης και τον «άλλο». Είναι ένα μάθημα ιστορίας. Όπου, πέρα από τους ιστορικούς, έχουν ισότιμο λόγο, οι πολιτικοί επιστήμονες, οι κοινωνιολόγοι, οι κοινωνικοί ψυχολόγοι, οι ανθρωπολόγοι…

Ο κ. Χρυσόστομος Περικλέους είναι εκπαιδευτικός.

500ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗΝ **ΕΥΤΥΧΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΗ**

Η Ευτυχία Γιαννάκη γεννήθηκε στην Αθήνα. Εχει γράψει την «Τριλογία της Αθήνας», μια σειρά αστυνομικών μυθιστορημάτων με πρωταγωνιστή τον αστυνόμο Χάρη Κόκκινο. Η «Πόλη στο φως» είναι το τελευταίο βιβλίο της τριλογίας και κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ικαρος. Περισσότερα μυστήρια για την ίδια μπορείτε να δείτε στο www.giannaki.com

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Το επόμενο βιβλίο που γράφω. Το γράφω το πρωί, το διαβάζω το βράδυ, ονειρεύομαι, ξαναγράφω το πρωί, ξαναδιαβάζω το βράδυ.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Συνήθως έχουν κακό τέλος οι λογοτεχνικοί ήρωες που θαυμάζω. Αν έπρεπε να επιλέξω, θα γινόμουν ο άνθρωπος πριν να συνειδητοποιήσει το παράλογο, ο Μερσό στον «Ξένο» του Καμύ.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;
Δεν μαγειρεύω, οπότε θα καλούσα όσους θα βολεύονταν με λίγα. Θα ήθελα ένα τετ α τετ με τον πεινασμένο Τόμας Μπέρνχαρντ.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;

Διαβάζοντας το βιβλίο της Αλι Σμιθ «Πώς να είσαι δύο», έμαθα ότι η λέξη «μυστήριο» αρχικά σήμαινε να καλύπτεις τα μάτια και το στόμα, σε μια συμφωνία ότι κάτι δεν πρέπει να αποκαλυφθεί. Αντιθέτως, στις μέρες μας ταυτίζουμε τον όρο με κάτι που γυρεύει απάντηση και μένει να αποκαλυφθεί.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Διάβασα το «Peril at End House» που έχει μεταφραστεί με τον τίτλο «Σφήκα σε ψάθινο καπέλο». Εχει ενδιαφέρον και μυστήριο η ίδια η μεταφραστική παρέμβαση στον τίτλο ακόμη.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Την «Πόλη στο φως» γράφοντάς την, δεδομένου ότι για να προχωρήσω σε μια επόμενη πρόταση, διάβαζα επαναληπτικά την προηγούμενη, και για να προχωρήσω σε μια επόμενη παράγραφο, την προηγούμενη, σε ένα επόμενο κεφάλαιο το προηγούμενο κ.λπ.

Μια αστυνομική «Τριλογία της Αθήνας», σε ποια όψη της πόλης εστιάζει περισσότερο;
Στην «Τριλογία της Αθήνας» επιχειρώ να δώσω μια κατά το δυνατόν πλήρη τοιχογραφία της πόλης σε πτώση. Εστιάζω λοιπόν σε όσους αφήνονται σε αυτή την πτώση και σε όσους επιχειρούν να κρατηθούν με νύχια και με δόντια, σε όλους εμάς δηλαδή, με τις φωτεινές και τις σκοτεινές πτυχές μας.

Είναι ξεκάθαρο ποιος είναι ο «κακός» στην αθηναϊκή αυτή τριλογία;
Οσο ξεκάθαρο είναι και στην καθημερινότητά μας.

Εχετε Facebook, Twitter κ.λπ.; Εάν ναι, εμποδίζουν ή εμπλουτίζουν το γράψιμο και το διάβασμα;
Χρησιμοποιώ τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να επικοινωνώ με φίλους και αναγνώστες. Δεν έχουν καμία σχέση με τη διαδικασία της συγγραφής ή του διαβάσματος, που είναι εσωτερικά ταξίδια, επομένως ούτε εμπλουτίζουν ούτε εμποδίζουν αυτά τα ταξίδια μου.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

1 **«Η ιστορία της CIA»**
του Τιμ Γουάινερ (Γκοβόστης)

2 **«1941. Οταν ο πόλεμος εξαπλώθηκε στον κόσμο»**
του Γιοακίμ Κέπνερ (Μεταίχμιο)

3 **«Σιωπή στην εποχή των θορύβων»**
της Αρλίν Καγέ (Πατάκης)

4 **«Το χέρι του Θεού. Η αλήθεια μου»**
του Ντιέγκο Μαραντόνα (Πατάκης)

5 **«Γιόχαν. Η αυτοβιογραφία»**
του Γιόχαν Κρόιφ (MVPublications)

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

1 **«Γινάτι»**
του Γιάννη Καλπούζου (Ψυχογιός)

2 **«Χίπι»**
του Πάολο Κοέλιο (Λιβάνης)

3 **«Ενα πεντιγκρί»**
του Πατρίκ Μοντιανό (Πόλις)

4 **«Κρούζο»**
του Λουτς Ζάιλερ (Πατάκης)

5 **«Αυτό ήταν η ζωή; Τότε άλλη μια φορά!»**
του Ιρβιν Γιάλομ (Αγρα)

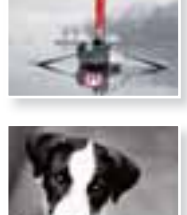

• Αυτήν την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο Τσιοπελάκος, Ασκληπιού 15, Τρίκαλα.

ΜΑΤΙΕΣ

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

AP / THIBAULT CAMUS

ΛΟΝΔΙΝΟ
Ωδή στην ελευθερία έκφρασης

Από τους περιορισμούς, που αντιμετώπιζαν οι θίασοι του 17ου αιώνα στη Βρετανία, έως το «κόψιμο» σκηνών από το «Κουρδιστό πορτοκάλι», οι πρακτικές λογοκρισίας αποκαλύπτουν περισσότερα στοιχεία για τις κοινωνικές αντιλήψεις κάθε εποχής από ό,τι για τα ίδια τα λογοκριμένα έργα. Με την έκθεση «Censored! Stage, Screen, Society at 50», το μουσείο V & A γιορτάζει τη συμπλήρωση μισού αιώνα από την ψήφιση της νομοθεσίας που διασφαλίζει την ελευθερία έκφρασης στις παραστατικές τέχνες. Εως τις 27 Ιανουαρίου.

EPA / TYTUS ZMIJEWSKI

ΟΧΑΪΟ
Εικόνες χωρίς χρονολόγηση

Τραβηγμένες στη διάρκεια των περιπλανήσεων του στους αμερικανικούς δρόμους από το 2012 έως το 2015, οι φωτογραφίες του Αλεκ Σοθ μοιάζουν παγωμένες στον χρόνο: Θα μπορούσαν να διαδραματίζονται σήμερα ή πριν από τρεις δεκαετίες: Ενας ηλικιωμένος περπατά ολομόναχος σε ένα χωράφι μέσα στη νύχτα. Τρία πιτσιρίκια χοροπηδούν σε ένα δωμάτιο. Μια υπέρβαρη νύφη κοιτάζει ανέκφραστα τον φακό. Τα καθηλωτικά πορτρέτα παρουσιάζονται στον εκθεσιακό χώρο της Συλλογής Pizzuti έως τις 12 Αυγούστου.

EPA/STEPHANIE LECOCQ

ΚΕΜΠΡΙΤΖ
Υπερθέαμα μέσα σε μουσείο

Σε μαγικό θέαμα για μικρούς και μεγάλους μετατρέπεται η επική «Τριλογία του κόσμου» του Φίλιπ Πούλμαν μέσα σε ένα προσωρινό, σχεδιασμένο ειδικά για τις ανάγκες της παράστασης θέατρο, το οποίο άνοιξε για το κοινό χθες στους χώρους του Μουσείου Fitzwilliam του Πανεπιστημίου του Κέμπριτζ και θα παραμείνει στη θέση του έως τις 4 Αυγούστου. Την προσαρμογή των τριών μυθιστορημάτων υπογράφει ο θεατρικός συγγραφέας Νίκολας Ράιτ, ενώ τους ηθοποιούς πλαισιώνουν εντυπωσιακοί φωτισμοί και εφέ.

EPA/BALLESTEROS

ΜΙΣΙΓΚΑΝ
«Γέφυρα» ΗΠΑ - Βενεζουέλας

Σημαντικότερος εκπρόσωπος του μοντερνισμού στη Βενεζουέλα, εν ζωή ο Οσβάλντο Βίγκας ήταν διάσημος στη Λατ. Αμερική, αλλά ουδέποτε έγινε ευρέως γνωστός στον υπόλοιπο κόσμο. Το Ιδρυμα Οσβάλντο Βίγκας διοργανώνει την πρώτη ατομική έκθεση του ζωγράφου στη Βόρεια Αμερική. «Είμαστε υπερήφανοι που εξερευνούμε τη συμβολή αυτού του συναρπαστικού καλλιτέχνη στο κίνημα του μοντερνισμού», δήλωσε ο επιμελητής της έκθεσης στο μουσείο της πόλης Grand Rapids (έως τις 2 Σεπτεμβρίου).

AP/DOMINIC LIPINSKI

ΣΕΝΕΓΑΛΗ
Αρχιτεκτονική για καλό σκοπό

Στη βραχεία λίστα για τα βραβεία του World Architecture Festival συμπεριελήφθη η πρόταση για ένα πολιτιστικό κέντρο στην περιοχή Σεντιού της Σενεγάλης με την υπογραφή του αρχιτεκτονικού γραφείου ΑΜΚΝΑ από το Ντουμπάι. Η πρόταση, που φιλοδοξεί να δώσει νέα πνοή σε μία φτωχή, υποβαθμισμένη πόλη, αφορά τη δημιουργία ενός λιτού ενεργειακού κτιρίου με χώρους για εκθέσεις, παραστάσεις, επιμόρφωση και αναψυχή. Θα είναι κατασκευασμένο από λάσπη, πηλό, μπαμπού και ξύλο.

Σήμα κινδύνου για την αρχιτεκτονική κληρονομιά της Υεμένης

ΒΕΡΟΛΙΝΟ

Πολύ πριν από την εποχή της (μυθικής) βασίλισσας του Σαβά, μια ιδιαίτερη παραδοσιακή αρχιτεκτονική είχε αρχίσει να αναπτύσσεται στη σημερινή Υεμένη. Προσαρμοσμένα στις απαιτητικές κλιματικές συνθήκες της νότιας Αραβικής Χερσονήσου και στη μόνιμη απειλή εχθρικής εισβολής, τα ορεινά χωριά και τα φρούρια της περιοχής ήταν χτισμένα σε στρατηγικές θέσεις και συνδέονταν μεταξύ τους μέσω ενός αχανούς δικτύου λιθόστρωτων μονοπατιών, ενώ ένα εντυπωσιακό δίκτυο ύδρευσης εξασφάλιζε την παροχή νερού για τα αγροκτήματα στις απόκρημνες πλαγιές. Οι αέναες μετακινήσεις και αλληλεπιδράσεις των πληθυσμών είχαν ως αποτέλεσμα η τοπική αισθητική να αλλάζει στο πέρασμα του χρόνου, όμως παλιά και σύγχρονα κτίρια συνέχισαν να συνυπάρχουν αρμονικά και κάθε γενιά μαστόρων φρόντιζε να μεταδώσει την τεχνογνωσία της στην επόμενη.
Εντούτοις, ο εμφύλιος πόλεμος, που μαίνεται εδώ και τρία χρόνια, θέτει σε κίνδυνο ή έχει ήδη καταστρέψει σημαντικότατους αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και εμβληματικά οικοδομήματα της χώρας, με τις τρεις προστατευόμενες από την UNESCO αρχαίες πόλεις να έχουν χαρακτηριστεί απειλούμενες. Με αυτή την αφορμή, το Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης, στο Νησί των Μουσείων του Βερολίνου, διοργανώνει έκθεση φωτογραφίας του αρχιτέκτονα και καθηγητή κοινωνικής ανθρωπολογίας στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου Τρέβορ Μάρτσαντ. Η έκθεση, που τιτλοφορείται «Buildings That Fill My Eye», φιλοδοξεί αφενός να αναδείξει τη σπουδαιότητα της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της Υεμένης και ταυτόχρονα να συμβάλει στην ευαισθητοποίηση του παγκόσμιου κοινού για την προστασία της.
Οι περισσότερες από τις εικόνες τραβήχτηκαν στο διάστημα 1990 και 1998 και αποτυπώνουν την ποικιλομορφία της τοπικής αρχιτεκτονικής, όπως επίσης και την αρμονική σχέση της με το φυσικό τοπίο, από την Ερυθρά Θάλασσα μέχρι τα υψίπεδα και από την έρημο έως τον Ινδικό Ωκεανό. Το σύνολο συμπληρώνουν ιστορικές φωτογραφίες, που τράβηξαν ταξιδιώτες και εξερευνητές στις αρχές του περασμένου αιώνα.
Η έκθεση συνεχίζεται έως τις 14 Οκτωβρίου στο Μουσείο της Περγάμου, ενώ μέρος των εσόδων από τις πωλήσεις του συνοδευτικού καταλόγου θα διατεθούν στην Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ / *Γράφει ο* **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Το «ματωμένο φεγγάρι» της περασμένης Παρασκευής

«Το φεγγάρι δεν είναι μόνον όμορφο / είναι τόσο μακριά / το φεγγάρι δεν είναι μόνον παγωμένο / είναι εδώ για να μείνει».

«Η **Σελήνη** έχει ένα στοιχείο που στέκεται έξω απ' τον χρόνο ή έστω πέρα από το μήκος του χρόνου που εμείς μπορούμε να φανταστούμε: η ιστορία της διάσπαρτης με κρατήρες επιφάνειάς της που βλέπουμε μέσα από τα κιάλια ή το τηλεσκόπιο. Ενώ εμείς πάνω στη Γη ζούμε σε περιοχές που περιβάλλονται από γήινους βράχους ηλικίας κάποιων χιλιάδων χρόνων, με μία και μόνο ματιά στη Σελήνη μάς δίνεται ολόκληρο το πανόραμα των 4,5 δισεκατομμυρίων χρόνων της ιστορίας της».

Αυτά γράφει ο Ντέιβιντ Λέβι (David H. Levy) στο βιβλίο του «Stary Night. Astronomers and Poets Read the Sky» (Prometheus Books). Το βιβλίο του Λέβι το ανασύρει από τα ράφια του κάθε τόσο ο κύριος Γκρι (βλέπε και «Οπως το πέρασμα ενός κομήτη», 19.1.2014). Ο λόγος που το θυμήθηκε αυτήν τη φορά ήταν πολύ συγκεκριμένος: η εμφάνιση της λεγόμενης «ματωμένης Σελήνης», προχθές την Παρασκευή, αυτού που οι αστρονόμοι ορίζουν ως «ολοκληρωτική σεληνιακή έκλειψη». Ηταν επίσης ένας τρόπος να παρηγορηθούμε λίγο για τις φονικές πυρκαγιές...

«Θυμάσαι που πριν από λίγες Κυριακές μιλούσαμε για το "Killing Moon" των Echo and the Bunnymen;» με ρώτησε ο κύριος Γκρι, καθώς ετοιμαζόμασταν να παρατηρήσουμε το φαινόμενο. Το θυμόμουν· το «κάψαμε» το ωραίο αυτό τραγούδι. Θα ταίριαζε στη συγκυρία.

Πανσέληνος πάνω από την Ακρόπολη. Η προχθεσινή σεληνιακή έκλειψη ήταν η μεγαλύτερη σε διάρκεια μέσα σε ολόκληρο τον 21ο αιώνα.

Ο κύριος Γκρι δεν πτοήθηκε. Καθώς είχε πάει εννέα η ώρα και η σεληνιακή έκλειψη ξεκινούσε, πρότεινε να απαριθμήσουμε αγαπημένα μας φεγγαρίσια τραγούδια. Ξεκίνησε αυτός πρώτος. «Λοιπόν: το "Sister moon" του Στινγκ, από το άλμπουμ "...Nothing Like the Sun" (1987), όπου δεσπόζει το αιθέριο σαξόφωνο του Μπράντφορντ Μαρσάλις».

Τον πήγα πολύ πιο πίσω, στο «Moonlight Serenade» που ο Γκλεν Μίλερ ηχογράφησε τον Απρίλιο του 1939. Δέκα χρόνια μετά, ο πατέρας μου το άκουγε στο Σαν Αντόνιο του Τέξας σε δίσκο 78 στροφών. Αν ένα τραγούδι μού θυμίζει εκείνον, είναι αυτό.

«Μιας και με πήγες τόσο πίσω», είπε ο κύριος Γκρι, «πάρε μια Μπίλι Χόλιντεϊ: "What a Little Moonlight Can Do", το μικρό διαμάντι που ηχογράφησε με την ορχήστρα του Τέντι Ουίλσον στις 2 Ιουλίου του 1935».

Του απάντησα με ολόκληρο το άλμπουμ «The Dark Side of the Moon» των Πινκ Φλόιντ (1973). «Τι λες για το "Fly me to the Moon", στην ερμηνεία του Τόνι Μπένετ, το 1965;» Οντως· αριστούργημα. Οπως και το «Moondance» (1970) του Βαν Μόρισον και το κλασικότερο όλων, το «Blue Moon». «Σε ποια ερμηνεία απ' όλες;» Φρανκ Σινάτρα το 1954, Ελβις το 1956.

Καθώς ακούγαμε όλα αυτά τα κομμάτια στο YouTube, το κόκκινο φεγγάρι από πάνω μας παρέμενε αναλλοίωτο. Σε αντίθεση με την έκλειψη του Ηλίου που διαρκεί λίγα λεπτά, η ολική έκλειψη Σελήνης παίρνει κάμποσες ώρες. Κι εμείς είχαμε πια νυστάξει. Αποχαιρετήσαμε το φεγγάρι με το «The Moon» που η Cat Power ηχογράφησε το 2006. Καθώς μας έπαιρνε ο ύπνος, σκεφτόμασταν τους στίχους της. «Το φεγγάρι δεν είναι μόνον όμορφο / είναι τόσο μακριά / το φεγγάρι δεν είναι μόνον παγωμένο / είναι εδώ για να μείνει».

Ο Τσάρλι Τσάπλιν στους «Μοντέρνους καιρούς» (1936).

Ο Μάρλον Μπράντο στο «Λεωφορείον ο Πόθος» (1951).

Ο Ελβις Πρίσλεϊ κατά τη διάρκεια της θητείας του (1958).

Το T-shirt είναι ροκ! Μπρους Σπρίνγκστιν, 1984.

Η Μαντόνα ανέκαθεν λάτρευε τα μακό με... άποψη.

Ενδυμα... αλληλεγγύης από την Εβδομάδα Μόδας της Νέας Υόρκης.

T-shirt, ένα φαινόμενο από βαμβάκι

Η ιστορία του πιο οικουμενικού ρούχου που μας κληροδότησε ο 20ός αιώνας και το οποίο είναι πάντα της μόδας

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

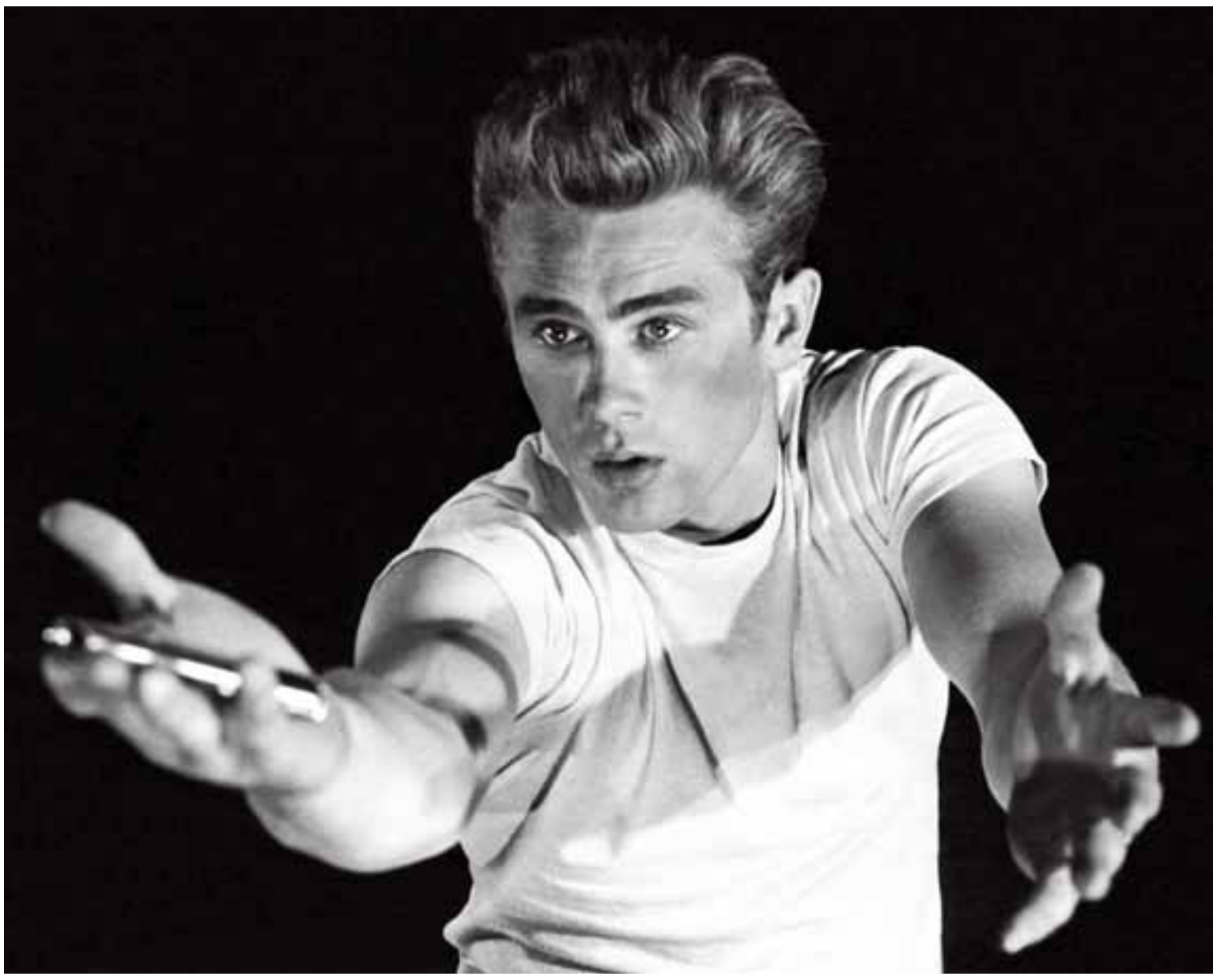

Ο Τζέιμς Ντιν στον «Επαναστάτη χωρίς αιτία» (1955) έκανε το λευκό T-shirt σύμβολο μιας ολόκληρης γενιάς.

Ταπεινό και μυθικό μαζί, πολιτικοποιημένο και φιλότεχνο, φορέθηκε από εργάτες και μεγιστάνες, από είδωλα και πρωταγωνιστές της Ιστορίας. Χρωστάει τη φήμη του στον Τζέιμς Ντιν και τον Μάρλον Μπράντο, στον Τζον Κένεντι και τον Τσε Γκεβάρα, στην Μπριζίτ Μπαρντό και τη Μαντόνα. Εχει περάσει από φοιτητικά δωμάτια και μοδάτα κλαμπ, από σακίδια εργατών και βαλίτσες κροίσων, από συνοικιακά μαγαζάκια και πασαρέλες των πιο διάσημων οίκων υψηλής ραπτικής. Από εσώρουχο ξεκίνησε, αλλά έγινε το πιο οικουμενικό ρούχο του 20ού αιώνα. Μπήκε στη νέα χιλιετία με... φόρα και παραμένει ο απόλυτος χαμαιλέων της ένδυσης: ό,τι είναι η λευκή κόλλα χαρτιού για τον γραπτό λόγο, είναι το T-shirt για τη μόδα. Περισσότερα από 2 δισ. T-shirts πωλούνται κάθε χρόνο σε όλο τον κόσμο. Με κόστος παραγωγής μόλις 30 σεντς στα εργοστάσια της Ασίας, δεν είναι λίγα όσα φτάνουν να διατίθενται έναντι εκατοντάδων ή και χιλιάδων ευρώ, ειδικά αν είναι «αναβαθμισμένα» με την υπογραφή κάποιου διάσημου σχεδιαστή και με τις δικές του στυλιστικές παρεμβάσεις.

Στα πεδία των μαχών

Για το ξεκίνημά του υπάρχουν διάφορες εκδοχές, η επικρατέστερη είναι όμως αυτή: τον 19ο αιώνα, οι άνδρες του βασιλικού ναυτικού της Αγγλίας φορούσαν μάλλινες αμάνικες φανέλες για να εκτελούν τις σκληρές εργασίες που απαιτούσαν ελευθερία κινήσεων. Ομως, πριν από μια επίσημη επιθεώρηση του στόλου, κρίθηκε σκόπιμο να μην «εκτεθεί» η βασίλισσα Βικτωρία στα γυμνά μπράτσα και στα τατουάζ των σκληροτράχηλων ναυτικών. Ετσι, δόθηκε διαταγή να προστεθούν μανίκια στις ναυτικές φανέλες.

Το 1913 θα ξανασυναντήσουμε τον... πρόγονο του σημερινού T-shirt ως επίσημο πλέον εσώρουχο του αμερικανικού ναυτικού, ανθεκτικό, άνετο και εύκολο στο στέγνωμα. Εκείνα τα χρόνια τα εσώρουχα αρχίζουν να μαζικοποιούνται και καθώς η ανερχόμενη μεσαία τάξη επιδίδεται μετά μανίας στα σπορ –ιππασία, ποδήλατο, στίβο και τένις–, όλοι χρειάζονταν ένα φανελάκι. Στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο το βρίσκουμε στις τροπικές ζούγκλες του Ειρηνικού όπου πολεμούν οι Αμερικανοί στρατιώτες – σε χακί χρώμα για να μη δίνει στόχο. «Δεν χρειάζεται να είσαι στρατιώτης για να φορέσεις το δικό σου T-shirt», λέει μια διαφήμιση του '41, και ο κόσμος, ανέκαθεν επιρρεπής, ακολουθεί.

Στα μεταπολεμικά χρόνια τα βαμβακερά μπλουζάκια γίνονται «στολή» με τα μπλουτζίν και ποτίζονται με τον τίμιο ιδρώτα των εργατών. Στη συντηρητική Αμερική, όμως, θεωρείται κακόγουστο να τα φορούν στον δρόμο. Μέχρι που πρώτος ο Μάρλον Μπράντο το 1951, υποδυόμενος τον γεροδεμένο Στάνλεϊ Κοβάλσκι στο «Λεωφορείον ο Πόθος», φοράει ένα T-shirt τόσο εφαρμοστό, που μοιάζει με δεύτερο δέρμα. Η Στέλλα το σκίζει από πάνω του και οι φαντασιώσεις του γυναικείου πληθυσμού παίρνουν φωτιά. Μαζί με τις πωλήσεις. Χρόνια μετά, ο Μπράντο θα έλεγε ότι είχε μετανιώσει που δεν άρχισε να πουλάει σκισμένα T-shirt με το όνομά του. Θα είχε βγάλει εκατομμύρια. Είχε δίκιο...

Η αλήθεια είναι ότι η βιομηχανία του μακό χρωστάει πολλά στον διάσημο ηθοποιό. Τρία χρόνια μετά το «Λεωφορείον ο Πόθος», υποδύεται τον Τζόνι τον Ατίθασο, αρχηγό συμμορίας μηχανόβιων. Το T-shirt του, μαζί με ένα δερμάτινο μπουφάν, γίνεται η «στολή» των οργισμένων νέων που ακούνε ροκ εν ρολ σε δισκάκια των 45 στροφών, έχουν τατουάζ και κάνουν την επανάστασή τους μέσα σε συμμορίες. «Πρέπει να ζεις γρήγορα, να πεθαίνεις νέος και να γίνεσαι ωραίο πτώμα»: η φράση από τον «Επαναστάτη χωρίς αιτία» γίνεται σύνθημα μιας ολόκληρης γενιάς και ο Τζέιμς Ντιν, με το λευκό μπλουζάκι

> *Περισσότερα από 2 δισ. T-shirts πωλούνται κάθε χρόνο στον κόσμο, με κόστος παραγωγής μόλις 30 σεντς το ένα στα εργοστάσια της Ασίας.*

Η Μπριζίτ Μπαρντό στο «Η Μπαμπέτ πάει στον πόλεμο» (1959).

> *Εχει περάσει από φοιτητικά δωμάτια και κλαμπ, από σακίδια εργατών και βαλίτσες κροίσων, από μαγαζιά μεγάλα ή μικρά και πασαρέλες.*

του, το είδωλό της. Στις αρχές της δεκαετίας του '60, οι γυναίκες αρχίζουν να ανακαλύπτουν τη γοητεία του. Η Μπριζίτ Μπαρντό έχει ήδη εμφανιστεί φορώντας ένα απλό αλλά και... υπαινικτικό T-shirt στις ταινίες «Η Μπαμπέτ πάει στον πόλεμο» (1959) και «Η ιδιωτική μου ζωή» του Λουί Μαλ (1962), και αντίστοιχα μπλουζάκια αρχίζουν να κατακλύζουν τις γυναικείες ντουλάπες.

Κατά του συστήματος

Δεν ήταν όμως πάντα απρόσκοπτη η πορεία του T-shirt. Ο μακαρθισμός το θεώρησε επικίνδυνο για τα χρηστά ήθη και το απαγόρευσε από τα σχολεία, πετυχαίνοντας ακριβώς το αντίθετο: να γιγαντώσει τον μύθο του. Στις δεκαετίες που ακολούθησαν έγινε σημαία των απανταχού αμφισβητιών του συστήματος: από το Γούντστοκ και τα αμφιθέατρα των γαλλικών πανεπιστημίων μέχρι τις συγκεντρώσεις κατά του G8 και της παγκοσμιοποίησης. Με τη διάσημη φωτογραφία του Τσε Γκεβάρα, που τράβηξε στις 5 Μαρτίου του 1960 ο Αλμπέρτο Κόρντα, με πορτρέτα του Μάλκολμ Χ και του Εμιλιάνο Ζαπάτα, με τα ιδεώδη του Μάη του '68, με συνθήματα του αντιρατσιστικού κινήματος, των οικολογικών οργανώσεων. Πέρα από την... αντισυστημική δράση του, όμως, το T-shirt ήταν και παραμένει ο καλύτερος σύμμαχος και των διαφημιστών, προβάλλοντας από αναπτήρες μέχρι πόλεις. Δεν είναι τυχαίο ότι ο λογότυπος με την καρδούλα που σχεδίασε το 1976 ο διάσημος γραφίστας Μίλτον Γκλέιζερ –«I love New York»– είναι από τα μπεστ σέλερ των τελευταίων δεκαετιών και βρήκε μιμητές σε όλο τον πλανήτη.

Είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι οι μόδες μπορεί να αλλάζουν, το T-shirt όμως είναι πάντα στη μόδα. Και τα ευφάνταστα μυαλά του μάρκετινγκ δουλεύουν για να του εξασφαλίσουν ένα ακόμη πιο ρόδινο μέλλον. Μετά τα αρωματισμένα βαμβακερά μπλουζάκια που πωλούνται πλέον ευρέως, η βιομηχανία ετοιμάζει κι άλλα, πιο ευφάνταστα προϊόντα: T-shirt που θα περιέχουν ποσότητα βιταμίνης C ίσης με δύο λεμόνια (!), άλλα που θα μετρούν την αρτηριακή πίεση, θα ρίχνουν τον πυρετό, θα ανακουφίζουν από τον πονοκέφαλο και θα διώχνουν τα κουνούπια...

Ξέρατε ότι...

- **Το 1948,** ο Ρεπουμπλικανός υποψήφιος για την προεδρία Τόμας Ντιούι ήταν ο πρώτος που χρησιμοποίησε μακό μπλουζάκια για την προεκλογική του καμπάνια. Παρά την πρωτοτυπία του, έχασε – από τον Χάρι Τρούμαν. Με τον Τζον Κένεντι το T-shirt καθιερώθηκε ως σημαντικό μέσον προβολής των πολιτικών.
- **Τη δεκαετία του '40** ο αστέρας του μπέιζμπολ Τζο ντι Μάτζιο ήταν ο πρώτος αθλητής που η φωτογραφία του τυπώθηκε σε T-shirt.
- **Στη δεκαετία του '50** τα αμερικανικά πανεπιστήμια άρχισαν να φτιάχνουν τα δικά τους T-shirt.
- **Η Fruit of The Loom** είναι ο παλαιότερος κατασκευαστής T-shirt στον κόσμο. Ιδρύθηκε το 1851 από τον Αμερικανό έμπορο υφασμάτων Ρούφας Σκιλ.
- **Καλλιτέχνες** όπως ο Ρόι Λιχτενστάιν, ο Κιθ Χάρινγκ ή ο Τακάσι Μουρακάμι «πάντρεψαν» τα T-shirt με την τέχνη, ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του '70.

Αυτοψία στα συντρίμμια μιας απάτης

Το σκάνδαλο Volkswagen και οι τριγμοί στην παγκόσμια αυτοκινητοβιομηχανία

ΤΖΑΚ ΓΙΟΥΙΝΓΚ
Σκάνδαλο Volkswagen. Πώς στήθηκε η μεγαλύτερη απάτη όλων των εποχών στην αυτοκινητοβιομηχανία
μτφρ. Μανώλης Τζιρίτας
εκδ. Πατάκη, **σελ.** 456

Του **ΤΑΣΟΥ ΤΕΛΛΟΓΛΟΥ**

Ενας άντρας στέκεται στην κουζίνα σημαδεύοντας έναν σκουπιδοτενεκέ με μια φλούδα πορτοκαλιού. Ξαφνικά κάνει ένα βήμα πίσω, τρομαγμένος. Ενα εκτυφλωτικό φως πλημμυρίζει το δωμάτιο. Ο ρυθμικός βόμβος ενός ελικοπτέρου τραντάζει τα τζάμια. Μία φωνή αντηχεί εκκωφαντικά από το μεγάφωνο. «Αφήστε κάτω τη φλούδα, κύριε! Παραβιάζετε τον νόμο περί κομποστοποίησης!». Αντρες με στολές εισβάλλουν στην αυλή του άντρα καθώς αυτός προσπαθεί να διαφύγει. Η Πράσινη Αστυνομία έχει συλλάβει έναν ακόμα περιβαλλοντικό παραβάτη.

Η ψεύτικη αστυνομική έφοδος προέρχεται από διαφήμιση της Audi, το 2010. Γυρισμένη με άψογο στυλ και σκηνοθετικά κλισέ ταινιών δράσης, η διάρκειας εξήντα δευτερολέπτων διαφήμιση προβλήθηκε στον τελικό του Σούπερ Μπόουλ, ο διαφημιστικός χρόνος του οποίου είναι από τους πιο περιζήτητους του πλανήτη. Συμμετείχαν εκατοντάδες θεοποιοί και κομπάρσοι. Η Audi και η διαφημιστική της, η Venables Bell & Partners του Σαν Φρανσίσκο, εξασφάλισε μέχρι και τη συνεργασία των Cheap Trick, συγκροτήματος της δεκαετίας του 1970, που ηχογράφησαν εκ νέου την κλασική επιτυχία του 1979 «Dream Police». Μονάχα που το ρεφρέν τώρα έλεγε «Green Police».

> *Μοντέλα της εταιρείας εμφάνιζαν έως και 30πλάσιες εκπομπές οξειδίων του αζώτου σε σχέση με τους εργαστηριακούς ελέγχους.*

Ο Τζακ Γιούινγκ είναι ανταποκριτής των «Τάιμς της Νέας Υόρκης» με έδρα τη Φραγκφούρτη και, με όσα προηγήθηκαν στο παρόν σημείωμα, μας εισάγει στο κεφάλαιο «Καθαρό ντίζελ» από το βιβλίο του «Το σκάνδαλο Volkswagen – Πώς στήθηκε η μεγαλύτερη απάτη όλων των εποχών στην αυτοκινητοβιομηχανία». Οι περισσότεροι εντάσσουν το ξέσπασμα του σκανδάλου Volkswagen σε έναν εμπορικό πόλεμο ΗΠΑ - Ευρώπης που περιλαμβάνει και την αποκάλυψη μεγάλων επιχειρηματικών σκανδάλων. Ο Γιούινγκ όμως δείχνει ότι η γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία πήγαινε γυρεύοντας. Δηλαδή:

• Διέθετε πολύ αυταρχική, συγκεντρωτική εταιρική κουλτούρα που δεν ενθάρρυνε τους εργαζομένους να λένε τη γνώμη τους.

• Εβαλε στόχους πριν από την εκδήλωση του σκανδάλου για γρήγορη ξαφνική μεγέθυνση χωρίς να γνωρίζει καλά την αμερικανική αγορά, όπου με τον «Σκαραβαίο» τα χρόνια του πολέμου στο Βιετνάμ πουλούσε 570.000 αυτοκίνητα έναντι 230.000 οχημάτων το 2007 (σ.σ. Το 2011, χάρη στην πολιτική του «καθαρού ντίζελ», είχε φτάσει τις 400.000). Η έννοια του καθαρού ντίζελ εμπεριείχε μια αλήθεια: ήταν πιο «καθαρό» από προηγούμενους κινητήρες. Περιελάμβανε όμως και μια απάτη: με τον αναστολέα εκπομπών –πρόγραμμα που είχαν «φυτέψει» οι μηχανικοί της εταιρείας– οι μετρήσεις των εκπομπών οξειδίων του αζώτου εμφανίζονταν στα εργαστήρια πολλές φορές χαμηλότερες απ' ό,τι στον δρόμο. Το κίνητρο της Volkswagen ήταν, με τον κινητήρα ΕΑ 189 που χρησιμοποιείτο κυρίως στα μικρά και μεσαία μοντέλα, να αποδείξει ότι μπορεί να ανταγωνισθεί την Toyota, που παρήγε ήδη το Prius, πετυχαίνοντας μεγάλη οικονομία καυσίμου. Τα μοντέλα ντίζελ, σημειώνει ο Γιούινγκ, αντιστοιχούσαν σε ένα μεγάλο μερίδιο της αύξησης των πωλήσεων της Volkswagen στις ΗΠΑ· από 44.000 το 2009 οι πωλήσεις τους έφθασαν σε 111.000 οχήματα το 2011.

Η ανακάλυψη

Ο Γιούινγκ, που έχει καλές πηγές σε ακτιβιστές για το περιβάλλον και αξιωματούχους των υπηρεσιών που ελέγχουν τις εκπομπές στις ΗΠΑ, αποκαλύπτει ότι αρχικά οι αμερικανικές αρχές, και ειδικά αυτή της Καλιφόρνιας, είχαν προσανατολιστεί στην επιβολή χαμηλού προστίμου στη Volkswagen, όταν τρεις μεταπτυχιακοί φοιτητές ανακάλυψαν ότι τα μοντέλα της Jetta και Passat παρήγαν το 30πλάσιο και το 20πλάσιο σε εκπομπές οξειδίων του αζώτου σε σχέση με ό,τι είχε διασφαλίσει με το σύστημα ψεκασμού ότι τα αυτοκίνητά της συμπεριφέρονταν σύμφωνα με τις προδιαγραφές χωρίς να αγνοούν τις σχετικές δεσμεύσεις του αμερικανικού νόμου.

Στην αρχή, οι μηχανικοί αλλά και οι υπεύθυνοι της VW είπαν ψέματα στην περίφημη –για την αυστηρότητά της– περιβαλλοντική αρχή της Καλιφόρνιας και, όταν πια παραδέχθηκαν την ύπαρξη του αναστολέα που «κορόιδευε» τους ελεγκτές, το... πουλάκι είχε πετάξει. Οι Αμερικανοί είχαν πια πείσει ότι δεν θα πρέπει να εμπιστεύονται την εταιρεία και την αντιμετώπισαν με τη μεγαλύτερη δυνατή σκληρότητα.

Ο Γιούινγκ στην έρευνά του δεν θεωρεί. Εξηγεί πώς μια εταιρική κουλτούρα μπορεί να οδηγήσει σε μια εταιρική καταστροφή, όταν μέσα στον οργανισμό που γιγαντώνεται πολύ γρήγορα δεν υπάρχουν μηχανισμοί εξισορρόπησης και έλεγχοι.

Στην έρευνά του για τη Volkswagen ο Τζακ Γιούινγκ δεν θεωρεί. Εξηγεί πώς μια εταιρική κουλτούρα μπορεί να οδηγήσει σε καταστροφή, όταν μέσα στον οργανισμό που γιγαντώνεται γρήγορα δεν υπάρχουν και έλεγχοι.

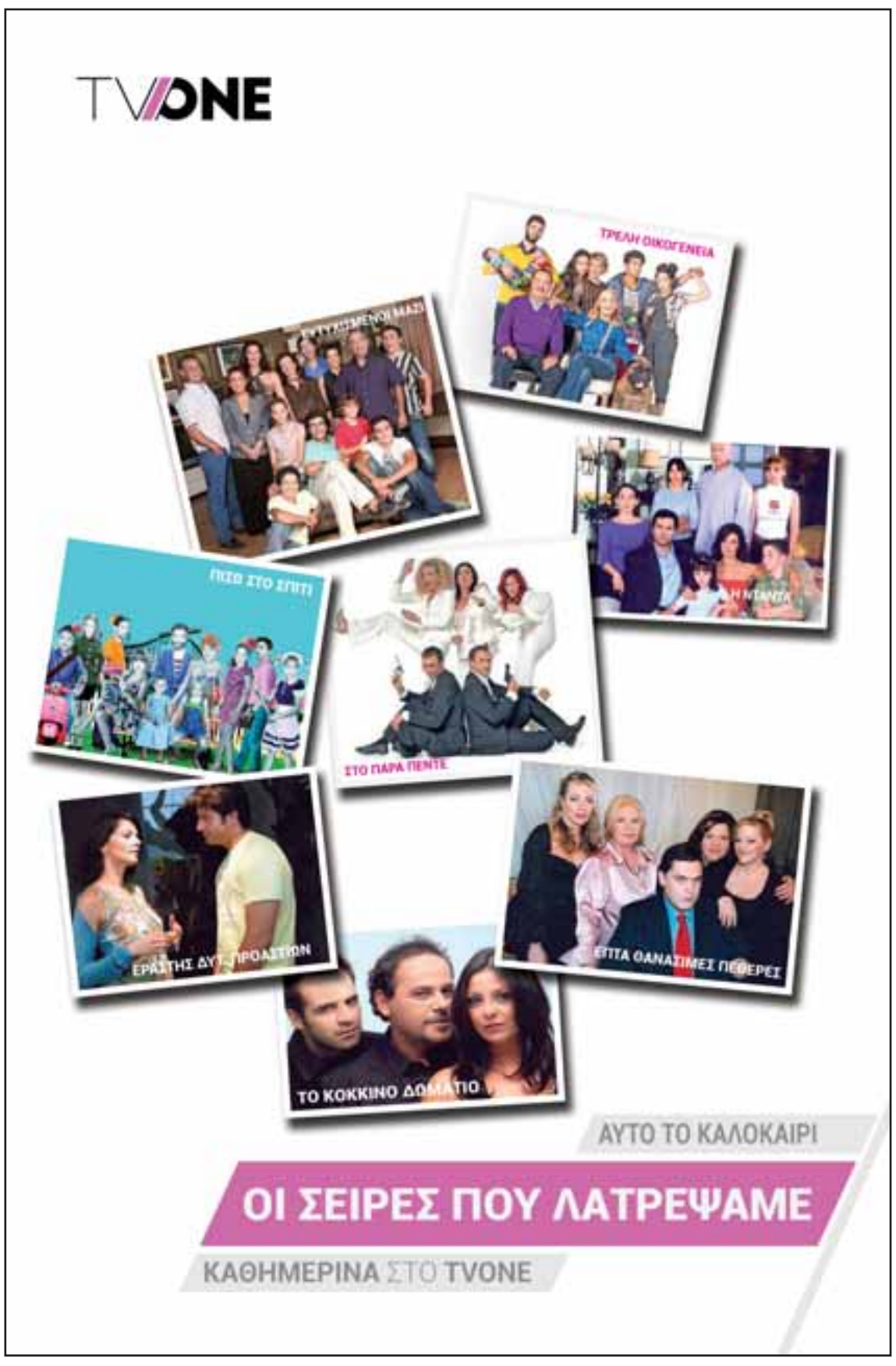

Το πείραμα που έφερε την Κάθαρση

Καλοστημένο prequel της επιτυχημένης σειράς ταινιών του Τζέιμς ντε Μόνακο

Μηχανόβιοι με καλάσνικοφ και δολοφονικές διαθέσεις περιδιαβαίνουν τις γειτονιές τη νύχτα της «Κάθαρσης», καθώς οι κάτοικοι προσπαθούν να σωθούν.

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Μια νύχτα χάους, ληστειών και δολοφονιών. Δώδεκα ώρες κατά τις οποίες όλοι οι νόμοι καταργούνται και κάθε πολίτης του αμερικανικού κράτους μπορεί να κάνει περίπου ό,τι θέλει χωρίς καμία συνέπεια. Αυτή είναι πάνω κάτω η κεντρική ιδέα της «Κάθαρσης», της επιτυχημένης σειράς ταινιών του Τζέιμς ντε Μόνακο, ο οποίος από το 2013 μας έχει βάλει στον κόσμο αυτής της αλλόκοτης (επινοημένης) αμερικανικής παράδοσης. Φέτος το καλοκαίρι μας σερβίρει την αρχή· σε ένα καλοστημένο prequel παρακολουθούμε πως ξεκίνησαν όλα από το Staten Island της Νέας Υόρκης.

Σε ένα εναλλακτικό παρόν, χτυπημένη από μια ακόμα οικονομική και κοινωνική κρίση, η Αμερική αναδεικνύει ένα τρίτο κόμμα, τους «Νέους Εθνοπατέρες». Και αναπόφευκτα τους στέλνει στον Λευκό Οίκο. Στο πλαίσιο μιας πολιτικής ελέγχου των μαζών, εκείνοι βάζουν σε εφαρμογή ένα κοινωνιολογικό πείραμα: ένα δωδεκάωρο απρόσκοπτης βίας, το οποίο υποτίθεται πως θα εκτονώσει τις εντάσεις και μακροπρόθεσμα θα εξασφαλίσει την κοινωνική ειρήνευση. Ως πειραματικό εργαστήρι, πριν από τη γενική εφαρμογή του μέτρου, επιλέγεται το Staten Island. Οποιος θελήσει να παραμείνει σε αυτό την ημέρα της Κάθαρσης αμείβεται με 5.000 δολάρια. Αν μείνει και στον δρόμο με ακόμα περισσότερα.

Τάγματα εφόδου

Ο Ντε Μόνακο και ο σκηνοθέτης του, Τζέιμς Μακ Μάρεϊ, διαλέγουν να μας δείξουν την αρχή με έναν τρόπο που ταιριάζει πολιτικά στο 2018. Η «Κάθαρση» είναι έτσι σχεδιασμένη ώστε να εγκλωβίσει στο νησί τα κατώτερα οικονομικά στρώματα (από ανάγκη ή ανημπόρια), τα οποία αποτελούνται συντριπτικά από Αφροαμερικανούς. Κάπως έτσι, με τρόπο επί της ουσίας φασιστικό, οι φτωχοί καλούνται να αλληλοφαγωθούν. Οταν όμως αυτό δεν γίνεται οι Εθνοπατέρες αναλαμβάνουν δράση, στέλνοντας στο νησί ομάδες πληρωμένων δολοφόνων και νεοναζί προκειμένου τα πτώματα να αρχίσουν να πληθαίνουν.

Σε ένα φιλμ που αρχικά δεν διεκδικεί σπουδαίες δάφνες σε επίπεδο ανάλυσης, τα πράγματα γίνονται πιο ενδιαφέροντα στο δεύτερο κομμάτι, όπου οι κάτοικοι παίρνουν τα πράγματα στα χέρια τους για να υπερασπιστούν τις ζωές αλλά και την τιμή τους. Κυριολεκτικά εν μια νυκτί, ο γκάνγκστερ έμπορος ναρκωτικών της περιοχής μεταμορφώνεται σε προστάτη των γυναικοπαίδων όταν ο (πολύ πιο) κακός λύκος καταφθάνει, ντυμένος με τα λευκά της Κου Κλουξ Κλαν. Από εκεί και έπειτα υπάρχει η ίδια η δράση, με ρυθμό που μένει σε αρκετά καλά επίπεδα, αν και δίχως μεγάλες εκπλήξεις ως το τέλος. Εκεί, για όσους δεν έπιασαν το νόημα, μας περιμένει το εμβληματικό πια για τα κινήματα ισότητας «Alright» του ράπερ Κέντρικ Λαμάρ. Στο σύνολό της σαν κινηματογραφικό franchise, η «Κάθαρση» προβλέπει με μπόλικη υπερβολή ένα σκοτεινό μέλλον. Από την άλλη, με όλα τα σύγχρονα ζητήματα βίας κατά Αφροαμερικανών αλλά και φονικής οπλοχρησίας που υπάρχουν στις ΗΠΑ ποιος μπορεί να πει πως δεν είναι τουλάχιστον επίκαιρη;

«Κάθαρση: Η αρχή» ★★½
ΘΡΙΛΕΡ (2018)
Σκηνοθεσία: Τζέραρντ Μακ Μάρεϊ
Ερμηνείες: Μαρίζα Τομέι, Λεξ Σκοτ Ντέιβις, Γίλαν Νόελ, Τζόιβαν Γουέιντ

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στο «Μυστικό της πεταλούδας» τα επιτυχημένα ισπανικά θρίλερ των τελευταίων ετών επανέρχονται, αυτή τη φορά και με μεταφυσικές προεκτάσεις. Το 2008 ένας άνδρας πυροβολείται ευρισκόμενος στο λάθος μέρος τη λάθος στιγμή. Ακριβώς δέκα χρόνια αργότερα ένα αγοράκι λαμβάνει προειδοποίηση να πάει στο συγκεκριμένο σημείο διότι θα πεθάνει. Παράλληλα ο Τζον, ένας άνδρας με παρελθόν σχιζοφρένειας, θα βαλθεί να εξιχνιάσει την αλλόκοτη ακολουθία φόνων, η οποία πηγαίνει πίσω πολλές δεκαετίες. Σε ένα μάλλον παλιομοδίτικο αφήγημα, η φαντασία μπαίνει πάνω από τη λογική, με το αγωνιώδες ωστόσο του πράγματος να διατηρείται ώς το τέλος.

Στο «Ερωτας στη Σιβηρία» ο Κιάνου Ριβς υποδύεται έναν Αμερικανό έμπορο διαμαντιών, ο οποίος ταξιδεύει στη Ρωσία για να πουλήσει μερικά αμφιβόλου προέλευσης κομμάτια. Τελικά θα καταλήξει στην παγωμένη Σιβηρία, όπου θα ερωτευθεί παράφορα μια όμορφη ιδιοκτήτρια καφέ, ενώ ταυτόχρονα θα βρεθεί αντιμέτωπος με τη μαφία.

Στον «Κύριο Κλάιν», επανέκδοση του φιλμ του Ζοζέφ Λοζέι (1975), παρακολουθούμε τον Αλέν Ντελόν στον ρόλο ενός Παριζιάνου εμπόρου τέχνης, ο οποίος παρακολουθεί ψυχρά τη χώρα του να υποφέρει κάτω από την μπότα του κατακτητή το 1942. Εκμεταλλεύεται μάλιστα την κατάσταση αγοράζοντας σε εξευτελιστικές τιμές τα τιμαλφή των Εβραίων. Τα πράγματα ωστόσο θα πάρουν άσχημη για εκείνον τροπή όταν θα καταλάβει πως υπάρχει και κάποιος άλλος που κάνει ακριβώς την ίδια κομπίνα με το δικό του όνομα. Καθώς προσπαθεί να ξεκαθαρίσει την κατάσταση, ο κ. Κλάιν βυθίζεται όλο και περισσότερο σε έναν καφκικού τύπου εφιάλτη.

ΡΙΚ1 ΤΗΛ.: 22862000

22.15 Όλα θα πάνε καλά
07.30 Θεία λειτουργία
10.00 Καμώματα τζι αρώματα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά
12.00 Χάλκινα χρόνια - (Ε) Σειρά εποχής
13.30 Αμύνεσθαι περί Πάτρης Εκπομπή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου.
13.55 1974, Δευτέρα 29 Ιουλίου - (Ε) Σειρά μίνι ντοκιμαντέρ.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.15 ArtCafe - (Ε)
15.15 Χωρίς αποσκευές, V - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
15.45 Μάθε τέχνη, ΙΙΙ - (Ε)
16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
17.30 Σπίτι στη φύση - (Ε)
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.15 1974, Δευτέρα 29 Ιουλίου - (Ε) Σειρά μίνι ντοκιμαντέρ.
18.20 Που ξαναρκής ζωή - (Ε) Κυπριώτικο σκετς.
19.20 Χωρίς αποσκευές, V-(Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Σάββα Πούμπουρα.
19.55 1974, Δευτέρα 29 Ιουλίου - (Ε)
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.10 Τετ-Α-Τετ - (Ε) Talk show.
22.15 Όλα θα πάνε καλά Ελληνική κωμωδία.
23.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.15 Συνέχεια της ταινίας
23.55 1974, Δευτέρα 22 Ιουλίου - (Ε)
00.00 The Graham Norton Show - (Ε)
00.45 Rocky V Ταινία δράσης.
03.30 Επαναλήψεις.

ΡΙΚ2 ΤΗΛ.: 22862000

22.00 Rocky V
07.30 Παιδική ζώνη
α. Χίθκλιφ
β. Ολίβια
γ. Η μικρή εξερευνήτρια
δ. Μάγια η μέλισσα
ε. Γιούπι Γιούπι Για στ. Ταχυδρομικό τρενάκι
ζ. Παρέα με τον Ανδρέα
η. Ντράκο
θ. Μπομπ ο μάστορας
ι. Ο ταχυδρόμος Πατ
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
11.30 Παιδική ζώνη
α. Οι Σούπερ Γουίνγκς
β. Ντετέκτιβ Νόντι
γ. Τα σούπερ ζωάκια
13.10 Παιδική ζώνη
15.30 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
16.00 Το πλοίο της αγάπης- (Ε) (Love Boat, ΙΙΙ)
17.00 Άλλες μορφές Τέχνης (Art Beats). Ντοκιμαντέρ.
17.30 The Great Outdoors: Our National Parks Ντοκιμαντέρ.
18.00 Barchitecture Σειρά ντοκιμαντέρ.
18.30 National Geographic: Cesar Millan's Dog Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (αγγλική)
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (τουρκική)
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
21.05 Hollywood Singing and Dancing
22.00 Rocky V Ταινία δράσης, με τους Σιλβέστερ Σταλόνε, Τάλια Σάιαρ, κ.ά.
23.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
00.00 ΓΙΟΥΡΟΝΙΟΥΣ

TVONE ΤΗΛ.: 22477777

21.05 Ου ψευδομαρτυρήσεις
07.00 Θεία λειτουργία
09.40 TVONE Kids - (Ε)
11.10 Dr Ιπποκράτης Κωμική σειρά, με τους Σταύρο Λούρα, Μιχάλη Σοφοκλέους, κ.ά.
12.00 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τους Πέτρο Πολυχρονίδη και Τζούλια Νόβα.
13.00 Πάρτι στο χωριό - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
15.00 Εραστής δυτικών προαστίων - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Αλέξη Γεωργούλη, Μαριλίτα Λαμπροπούλου.
16.00 Επτά θανάσιμες πεθερές Ελληνική κωμική σειρά.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.10 Στο Αλαλούμ - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά, με τους Γιώργο Ζένιο, Δανάη Χρίστου, κ.ά.
19.10 Πίσω στο σπίτι - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Μαρία Καβογιάννη Θοδωρή Αθερίδη, κ.ά.
20.10 TVONE ΓΕΓΟΝΟΤΑ
21.05 Ου ψευδομαρτυρήσεις Κυπριακή τηλεταινία, με τους Άθω Αντωνίου, ΤζούληΤσόλκα, κ.ά.
23.05 The Wolverine Περιπέτεια δράσης, με τους Χιου Τζάκμαν, Γουίλ Γιουν Λι, κ.ά.
00.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
00.15 Hemlock Grove - (Ε) Σειρά θρίλερ μυστηρίου.
01.10 Την τύχη μου μέσα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
02.50 Like a star - (Ε)
05.20 UNA Fatsa - (Ε)

ΑΝΤ1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 La Pasta Pomilώri
06.10 Πρωινή ενημέρωση
06.40 Σαν τον σκύλο με τη γάτα - (Ε) Κωμική σειρά
07.30 Santa Γιολάντα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά
09.10 ROUK ZOUK - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
09.40 Ο Τζίτζικας και ο Μέρμηγκας - (Ε) Κωμική σειρά
10.50 Δις μαδιάμ - (Ε) Κωμική σειρά
12.00 Συνεντεύξεις από το πρωινό
12.30 Jamie's 30 minute meals
13.00 Υγεία πάνω απ' όλα Εκπομπή για την υγεία.
13.50 Celebrity Travel
14.40 Λίτσα.com - (Ε) Αισθηματική σειρά.
15.50 Ονειροπαγίδα - (Ε) Αισθηματική σειρά.
17.30 Την πάτησα - (Ε) **Κωμική σειρά**
18.15 Τα νέα του ΑΝΤ1 σε 10΄
18.30 Την πάτησα Συνέχεια
19.00 Celebrity Game Night
20.20 Τα νέα του ΑΝΤ1
21.20 La Pasta Pomilώri Κυπριακή κωμική σειρά
22.10 Το ταίρι ξέρει Ψυχαγωγικό show, με τον Τόνι Σφήνο.
00.00 Τίτλοι ειδήσεων
00.10 True detective Αστυνομικό θρίλερ.
01.00 Εγκλήματα - (Ε)
02.00 Πλάκα μου κάνεις - (Ε)
02.50 Steps - (Ε)
03.40 Τα νέα του ΑΝΤ1 - (Ε)
04.30 Σ' αγαπώ για πάντα - (Ε)
05.20 Πάρης και Ελένη - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.15 Στην υγειά μας
06.15 Οι Τάκκοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
07.00 Θέκλα... μιλάμε ανοιχτά Ψυχαγωγική εκπομπή
08.30 Σιγά μην το 'ξερες - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
09.30 Kitchen Lab Εκπομπή μαγειρικής, με τον Άκη Πετρετζίκη.
10.30 Προορισμός Ευτυχία - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
11.30 Στο χωρκόν μας - (Ε)
12.30 Ζωή ποδήλατο - (Ε) Κωμική σειρά.
13.30 Βουράτε γειτόνοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
14.40 Αλλού ξημερωμένοι - (Ε) Κωμική σειρά.
16.20 Happy Traveller Ταξιδιωτική εκπομπή μαγειρικής, με τον Ευτύχη Μπλέτσα.
17.20 My Man Can - (Ε) Ψυχαγωγικό παιχνίδι.
18.00 Γεγονότα σε συντομία
18.10 My Man Can - (Ε) Ψυχαγωγικό παιχνίδι.
19.40 Παντρεμένοι κι οι δυο Κωμική σειρά, με τους Άννα Μονογιού, Τόνυ Δημητρίου, κ.ά.
20.20 Τομές στα γεγονότα
21.15 Στην υγειά μας ρε παιδιά! - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Σπύρο Παπαδόπουλο.
00.10 Γεγονότα σε τίτλους
00.15 Scandal Δραματική σειρά.
01.00 Το στέκι της παρέας - (Ε)
02.40 Επιστροφή - (Ε) Δραματική σειρά.
03.20 Σε φόντο κόκκινο - (Ε) Δραματική σειρά.

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.15 No reservations
06.45 Animaniac - (Ε) Ιστορίες από τον υπέροχο κόσμο των ζώων.
07.45 Σπίτι από την αρχή - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
08.30 Έρωτας με επιδότηση ΟΓΑ - (Ε) Κωμική σειρά.
09.15 Αστέρας Ραχούλας - (Ε) Κωμική σειρά.
10.00 Deal - (Ε) Ψυχαγωγικό παιχνίδι.
10.45 Παραμύθι αλλιώς - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
11.30 60΄ Ελλάδα - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
12.45 Θα σε δω στο πλοίο - (Ε) Κωμική σειρά.
14.15 Οικογενειακές ιστορίες Κοινωνική σειρά.
15.00 Νότα Μία Βραδιάτικα-(Ε) Ψυχαγωγικό παιχνίδι.
16.15 Το σόι σου - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά.
17.00 Πάμε πακέτο - (Ε) Εκπομπή, με τη Βίκυ Χατζηβασιλείου.
17.55 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.00 Πάμε πακέτο Συνέχεια
18.45 Οικογενειακές ιστορίες Κοινωνική σειρά.
19.30 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα, V - (Ε) Κωμική σειρά.
20.15 ALPHA NEWS
21.15 No reservations Δράμα, με τους Κάθριν Ζέτα Τζόουνς, Άαρον Έκχαρτ, κ.ά.
23.00 Miss Congeniality
00.15 World Party - (Ε)
01.15 Κόκκινο νυφικό - (Ε)
02.45 Κόκκινος κύκλος - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

08.25 Clubhouse detectives in big trouble
10.00 Stuart little
11.35 Slappy and the Stinkers
13.10 Paul Blart mall cop 2 Κωμωδία.
15.00 Τηλεαγορά
16.00 Beyond the Break, II (Ε)
17.00 Τηλεαγορά
19.10 13 going on 30 Ρομαντική κωμωδία.
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.00 Fatal Attraction
03.00 Beverly Hill's Cop

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

06.30 Παιδική ζώνη
07.45 Τηλεαγορά
10.00 Παιδιά από σπίτι Ψυχαγωγική εκπομπή με τους Τζωρτζέλα Κόσιαβα, Ελίνα Κέφη, Γιώργο Παράσχο και Βασίλη Σίμο.
13.40 Αποκαλυπτικά
17.00 Τηλεαγορά
19.30 Ιατρική & Βοτανολογία
20.20 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.30 Ξένη ταινία
23.30 Το ταξίδι της ζωής
00.30 Ξένη σειρά

SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126

12.00 Oggy & The Cockroaches
13.00 Angels Friends
14.00 Glimmies
15.00 Nonty
16.00 Heidi
17.00 Rabbids, II
18.00 Oggy & The Cockroaches
19.00 Popples
20.00 Digimon Fusion
20.30 Rabbids, II
21.00 Pacman
21.30 Dragonball
22.00 Super Mario
22.30 Dinofroz
23.00 Extreme Dino
23.30 Kong

MOVIES BEST

21.00 Bolgen (The Wave)
07.20 Olivia Newton John: Hopelessly Devoted To You
09.15 Blind Date aka Un Peu, Beaucoup, Aveuglément!
11.00 If There Be Thorns
12.45 Ratchet & Clank
14.30 Hollywood's Best Film Directors
15.15 Playing It Cool
17.00 The Philosophers
19.00 You're Killing Me Susana
21.00 Bolgen (The Wave)
23.00 FX
00.50 Edge Of Salvation
02.30 Harry And Meghan: A Royal Romance
04.15 Midnight Special

GREEK CINEMA

20.20 Καμικάζι αγάπη μου
06.15 Η κόμισσα της Κέρκυρας
07.45 Τα νυχτοπερπατήματα
09.25 Ο χρυσός και ο τενεκές
11.00 Η Νάνσυ την ψώνισε
12.20 Το κλωτσοσκούφι
14.00 Η κυρία Δήμαρχος
15.25 Οι άσσοι του γηπέδου
17.15 Ψηλά τα χέρια, Χίτλερ
18.45 Η Μαρία της σιωπής
20.20 Καμικάζι αγάπη μου
22.00 Κορίτσια για φίλημα
23.55 Τώρα θέλω τώρα (Πάλι τρέλα πουλάς)

Το επίτευγμα του Διονυσίου Σολωμού

Οι βασικές συνιστώσες της ισχύος του έργου και της διαχρονικής αναγνώρισης του Ελληνα ποιητή

Του **Π. Δ. ΜΑΣΤΡΟΔΗΜΗΤΡΗ**

Ὁ ριζικὸς λόγος τῆς κορυφαίας θέσης τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ (1798- 1857) μέσα στὴν ἐξέλιξη τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας εἶναι ἡ καθαρὰ ποιητικὴ δημιουργικότητα καὶ ἰσχὺς τοῦ ἔργου του. Ὅλοι οἱ ἄλλοι λόγοι-παράγοντες (ἀφαιρετικὰ αἰσθητικοί, γλωσσικοί, γραμματολογικοὶ καὶ γενικὰ ἱστορικοί) περιβάλλουν, βέβαια, ὀργανικὰ τὸν πρῶτο, ἀλλὰ δὲν ἰσοδυναμοῦν μὲ αὐτὸν οὔτε κεχωρισμένοι οὔτε ὡς σύνολο. Ὁπότε καὶ ἡ κρισιμότερη καὶ σημαντικότερη σολωμικὴ βιβλιογραφία, ἀπὸ τὰ ἐξαίρετα ἑρμηνευτικὰ καὶ ἀξιολογικὰ κείμενα τοῦ Ἐμμανουὴλ Στάη (1853) καὶ τοῦ Ἰακώβου Πολυλᾶ (1859) ἕως τὰ ὀξυδερκῆ μελετήματα τῆς ἐποχῆς μας, ἐπικεντρώνεται τελικὰ στὴν προσπάθεια προσδιορισμοῦ αὐτῆς τῆς ἀμιγῶς ποιοτικῆς ἰδιότητας· καὶ οἱ σχετικὲς προτάσεις συμβάλλουν συμπληρωματικὰ μεταξύ τους στὴν ὥριμη ἐπίγνωση τοῦ φαινομένου. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἀξιολογικὰ οὐδέτερες, καθαρὰ γνωστικὲς καὶ διαπιστωτικὲς ἔρευνες δὲν θὰ εἶχαν λάβει τὴν ἔκταση ποὺ ἔλαβαν, ἂν δὲν τὶς προκαλοῦσε ἡ ἀξιακὴ στάθμη τοῦ ἀντικειμένου. Αὐτὴ ἡ προτεραιότητα τοῦ ποιητικοῦ /ποιοτικοῦ ἐνδιαφέροντος γιὰ μιὰ περίπτωση Ἕλληνα ποιητῆ ἐντάσσεται, φυσικά, σὲ ἕνα καθολικὸ αὐτονόητο τῆς σπουδῆς κάθε λογοτεχνίας: ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ ἑκάστοτε διαφορετικὸ ἀντικείμενό της, διεθνῶς ἡ μείζων φιλολογία-κριτικὴ ἐπαληθεύει τὴν δυνατότητα τοῦ ἀναγνώστη νά διαμορφώσει ἐπάξια στάση γνώσης καὶ εὐεργετικῆς πρόσληψης ἀπέναντι σὲ ἕνα ἀπὸ τὰ κορυφαῖα ἐπιτεύγματα τοῦ πολιτισμοῦ, ὅπως εἶναι ἡ λογοτεχνία.

Αὐτονόητα ἀναγκαῖες ὅμως στάθηκαν καὶ οἱ μορφὲς ἀσχολίας μὲ τὸν Σολωμὸ ποὺ κινοῦνται πρὶν ἀπὸ τὴν ἀξιολογικὴ ἀλλὰ καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν ἑρμηνευτικὴ πράξη καὶ διερευνοῦν συστατικὰ καὶ παράγοντες τοῦ ἔργου του, ὡς «ὕλη» ποὺ δὲν ἔχει μετασχηματισθεῖ ἀκόμη σὲ ποιητικὸ γεγονός. Οὔτε μπορεῖ νὰ ἀγνοηθεῖ ἡ «ὕλη», γιατὶ τὸ ποιητικὸ σῶμα δὲν προκύπτει ἐν κενῷ, οὔτε μπορεῖ καθαυτὴν να ἐξηγήσει τὴν ποιητικότητα. Ἀλλὰ ἡ ὁλοένα ἀμεσότερη ἐνασχόληση μὲ τὴν φύση καὶ τὴν διεργασία τοῦ μετασχηματισμοῦ ὁρίζει τὸ δυσκολότερο καὶ ἀποτελεσματικότερο ἔργο τῶν μελετῶν.

Τὸ ὅτι δὲν ὑπάρχουν στεγανὲς διακρίσεις μεταξὺ προποιητικῶν δεδομένων καὶ ποιητικοῦ ἀποτελέσματος διευκολύνει τὸν μελετητὴ στά πρῶτα στάδια τῆς σπουδῆς, ἀλλὰ καὶ καθιστᾶ στὴν συνέχεια διαρκῶς ἀπαιτητικότερη τὴν κατανόηση τοῦ δημιουργικοῦ γίγνεσθαι. Εἶναι ἀρκετὴ ἡ ὑπόμνηση τριῶν βασικῶν παραδειγμάτων ἀναγωγῆς ἀπὸ τὸ προποιητικὸ ἐπίπεδο στὸ ποιητικό: ἀναγωγὴ τοῦ ἱστορικοῦ-συλλογικοῦ κόσμου (Ὕμνος εἰς τὴν Ἐλευθερίαν, Ἐλεύθεροι Πολιορκημένοι)· τοῦ κυρίως ἀτομικοῦ ἠθικοῦ-συναισθηματικοῦ κόσμου (Ὁ Λάμπρος)· καὶ τοῦ μεικτοῦ, ἱστορικοῦ καὶ ἀτομικοῦ κόσμου (Ὁ Κρητικός). Μέσα στὸν συνδυασμὸ τῶν γενικῶν ποιητικῶν κατηγοριῶν τοῦ κλασικοῦ καὶ τοῦ ρομαντικοῦ, λειτουργοῦν ὑπὸ διαφορετικὲς ἀναλογίες οἱ εἰδικότερες ἰδιότητες τοῦ λυρικοῦ, τοῦ τραγικοῦ καὶ τοῦ δραματικοῦ. Διασταυρώνεται, ἐπίσης, μὲ ἕναν ἀπὸ τοὺς πειστικότερους τρόπους στὴν ποίηση τοῦ Σολωμοῦ ἡ γνώση τῆς πραγματικότητας κατὰ τὶς θετικὲς καὶ ἀρνητικὲς ὄψεις της μὲ τὴν σύλληψη ἰδεωδῶν προτύπων-ἀξιῶν. Ὁ ποιητὴς κινεῖται σὲ συνειδησιακὴ τάξη ἀσύγκριτα ὑψηλότερη τόσο ἀπὸ τὸν μικρονοϊκὰ ἀπαισιόδοξο ρεαλισμὸ ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ἀφελὴ καὶ ρητορικὴ αἰσιοδοξία.

Ἡ ποίηση τοῦ Σολωμοῦ συνιστᾶ μέσα στὴ νεοελληνικὴ λογοτεχνία τὴν ὀργανικότερη καὶ σπουδαιότερη ἕως τότε ἀλληλουχία διανοητικῶν, ἠθικῶν καὶ συναισθηματικῶν δυνάμεων. Αὐτὲς οἱ δυνάμεις ὑφίστανται μόνο σὲ μικρότερον βαθμὸ καὶ ὑπὸ χαλαρότερον συνδυασμὸ σὲ ὅλη τὴν προηγούμενη νεοελληνικὴ ποίηση (καὶ πρώιμη πεζογραφία) καὶ σὲ ὅλη τὴν ἑπόμενη – ἕως τὴν ἐμφάνιση τοῦ Παλαμᾶ, ποὺ ἀναμφίβολα ἐπανενδυνάμωσε σοβαρὰ μιὰ τέτοια τρισδιάστατη καὶ ἄκρως καθοριστικὴ βάση ποιητικῆς, φθάνοντας καὶ αὐτὸς σὲ κορυφώσεις, ποὺ ὡστόσο κατανέμονται μέσα σε ἕνα ποιοτικὰ διαβαθμισμένο σύνολο ἔργου. Ἐνῶ ὁ Σολωμὸς δὲν ὑποχώρησε στὸν πειρασμὸ ὁλοκληρώσεων ποὺ ἐγκυμονοῦσαν τὸν κίνδυνο ἀποδυνάμωσης.

> *Κινεῖται σὲ συνειδησιακὴ τάξη ὑψηλότερη τόσο ἀπὸ τὸν μικρονοϊκὰ ἀπαισιόδοξο ρεαλισμὸ ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ἀφελὴ καὶ ρητορικὴ αἰσιοδοξία.*

Ὁ Σολωμὸς διέθετε διανοητικὴν ἰσχὺ καὶ ἔγκυρη γνωστικὴ ἐμπειρία. Σὲ κανένα σημεῖο τῆς ποίησης καὶ τῶν πεζῶν κειμένων του δὲν παρατηρεῖται ἴχνος πρωτογονισμοῦ καὶ ἀνορθολογικῆς κοσμοαντίληψης ἢ συγκεχυμένης πρόσληψης διαστάσεων τῆς πραγματικότητας. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα, τὸ ἐνδιαφέρον του γιὰ τὴν γερμανικὴ ἰδεοκρατικὴ φιλοσοφία, ἡ ροπή του πρὸς τὸ ὑπερβατικό, ὁ «μυστικισμὸς» καὶ ἡ θρησκευτικότητά του ἀποτελοῦν ἀναζήτηση μιᾶς ἀνοδικῆς πνευματικότητας, ποὺ προϋποθέτει πλήρως τὴν ὀρθολογικὴ καὶ ρεαλιστικὴ βαθμίδα καὶ ἀνοίγεται διερευνητικὰ πρὸς τὸ ὑπερ-ορθολογικό, ὅπως συμβαίνει διαχρονικὰ μὲ πλείστους ἀνθρώπους εὐρείας καὶ ἀνήσυχης συνείδησης. Στὴν περίπτωσή του, καὶ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ ἂν ὁ ἀναγνώστης συμμερίζεται αὐτὲς τὶς ἀναζητήσεις, τελικὴ σημασία ἔχει ἡ ποιητικὴ καταξίωσή τους.

Στερεότητα καὶ διαύγεια χαρακτηρίζουν τὸν ἠθικὸ συνειδησιακὸ κόσμο τοῦ Σολωμοῦ. Καὶ ἐνῶ ἡ καθαρὰ ἀφαιρετικὴ ἀντίληψη τοῦ ἠθικοῦ «χρέους» διέπεται ἀπὸ αὐστηρότητα καντιανοῦ βαθμοῦ, οἱ συγκεκριμένες μορφοποιήσεις της μέσα στὰ κείμενα συνδυάζονται μὲ ἀνθρωπιστικὴ κατανόηση τῆς τραγικότητας ποὺ προκαλοῦν οἱ ἀδυναμίες τῶν ἀνθρώπων.

Στὸν Κρητικὸ καὶ στὸν Πόρφυρα ὑπάρχει ὁ ἄδικος θάνατος τῶν ἀπολύτως ἀθώων, ποὺ ἀκριβῶς γι' αὐτὸ ἐξαγνίζονται περαιτέρω καὶ ἀνάγονται σὲ μορφὲς ὁραματικῆς εὐγένειας. Στὸν Λάμπρο, ἡ τραγικότητα ἐξαιτίας τῆς ἁμαρτίας (παράλληλα καὶ ἐκεῖ μὲ τὴν ἄδικη τύχη ἀθώων) φθάνει στὰ ἔσχατα καὶ ἐπέρχεται ἕνα εἶδος ἀριστοτελικῆς «κάθαρσης» στὴν συνείδηση τοῦ ἀναγνώστη. Στοὺς Ἐλεύθερους Πολιορκημένους, τὸ ἡρωικὸ ἦθος κατανικᾶ πρῶτα τὸν «πειρασμὸ» καὶ στὸ τέλος καὶ τὴν ἴδια τὴν τραγικότητα, τοποθετώντας τοὺς ἀγωνιστὲς σὲ ἐπίπεδο ἀπρόσβλητο πιὰ ἀπὸ τὸ κακὸ γενικά.

Διανοητικὲς καὶ ἠθικὲς συνιστῶσες τοῦ ἔργου τοῦ Σολωμοῦ ἐλέγχουν καὶ προάγουν τὴν συναισθηματικὴ δύναμη τῶν κειμένων – καὶ ἀντίστροφα. Ἡ ὑψηλὴ ἔνταση τοῦ λυρισμοῦ δὲν ἐκτρέπεται σὲ πλαδαρότητα συναισθηματισμοῦ. Ἀγάπη, θλίψη, ἐνθουσιασμὸς ἀπέναντι στὴν ὁμορφιὰ κάθε τάξης, ἔξαρση αἰσιοδοξίας καὶ μελαγχολικὴ περιστολή, ὀργὴ καὶ τρυφερότητα – παραμένουν ἐκδηλώσεις πειστικὲς καὶ ἐλκυστικές, γιατὶ πρῶτος ὁ ἴδιος ὁ ποιητὴς σέβεται τὴν ποιότητά τους καὶ τὴν προστατεύει ἀπὸ τὸν κίνδυνο τῆς ἐπιπολαιότητας. Κατὰ κανόνα, ἐξάλλου, ἠθικὴ καὶ συναίσθημα συναιροῦνται στὴν ποίηση τοῦ Σολωμοῦ· καί, μὲ τὴν παρέμβαση τοῦ «νοῦ», ἀποκτοῦν τὸ κύρος καὶ τὴν ἐμβέλεια συμβόλων, πέρα ἀπὸ τὴν ἀρχικὴ καὶ ἐμπειρικὴ ἀφορμή τους. Ἀλλὰ καὶ οἱ κατὰ προτεραιότητα νοητικὲς συλλήψεις «ἐξανθρωπίζονται» μὲ τὸ θερμὸ ψυχικὸ ρεῦμα ποὺ τὶς διατρέχει.

Ἀπὸ τὴν σύνολη αὐτὴ πνευματικὴ ὡριμότητα τοῦ Σολωμοῦ ἀπορρέει τὸ γεγονὸς ὅτι, ἐνῶ τὸ ἐθνικὸ θέμα στάθηκε κεντρικὸ στὴν ποίησή του, ἀπουσιάζει ἀπὸ αὐτὴν ἡ ἐθνικὴ μεγαληγορία. Ὁ ποιητὴς συλλαμβάνει ἐξαρχῆς τὸν ἀγώνα τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὡς πράξη δικαιοσύνης καὶ ὡς δραματικὴ πορεία. Εὐνοοῦσε, βέβαια, τὴν σοβαρότητα αὐτὴν ἡ χρονικὴ παραλληλία καὶ στὴ συνέχεια ἡ ἐγγύτητα πρὸς τὴν κρίσιμη ἀγωνιστικὴ περίοδο καὶ τὸ ὅτι δὲν εἶχε δημιουργηθεῖ ἢ ἐνταθεῖ ἀκόμη τὸ μεταγενέστερο κλίμα τῆς ἐθνικῆς ρητορείας, γιατὶ αὐτὴ δὲν προσιδίαζε οὔτε στὸ λαϊκὸ αἴσθημα οὔτε στὴ νοοτροπία καὶ στήν ἀγωνία τῶν λογίων τοῦ Διαφωτισμοῦ, ποὺ τοὺς ἐνδιέφερε ἡ πραγματοποίηση τῶν οὐσιαστικῶν σκοπῶν τῆς Ἐπανάστασης. Ἐπῆλθε ἀργότερα μιά, ἀναπόφευκτη ἴσως, ἀλλοίωση τῆς ἀρχικῆς γνησιότητας, ἀλλὰ καὶ ἡ ἕως ἕναν βαθμὸ εὔλογη ἔνταση θυμικῶν διεργασιῶν καὶ λόγων μιᾶς κοινωνίας ποὺ ἀδημονοῦσε γιά τὴν ὁλοκλήρωση τῶν ἐθνικῶν ἐπιδιώξεών της, καθηλωμένη πιὰ μέσα στὶς στατικὲς μετεπαναστατικὲς συνθῆκες. Ἀλλά τὸ μόνιμα σημαντικὸ καὶ ἀπὸ τὴν ἄποψη αὐτὴν στὸ ἔργο τοῦ Σολωμοῦ εἶναι ὅτι δὲν προκαλεῖ ἐνθάρρυνση τῆς ἐθνικῆς αὐταρέσκειας, τοῦ συμβατικοῦ πατριωτικοῦ λόγου ἢ καὶ τῆς ἐκτροπῆς πρὸς τὸν ἐθνικισμό (παρὰ μόνο ὑπὸ ριζικὰ λανθασμένη πρόσληψη). Ἡ ἔγκυρη λειτουργία του εἶναι ἡ ἐντελῶς ἀντίθετη: διαρκὴς ὑπόμνηση τοῦ «ἀληθοῦς» ὡς «ἐθνικοῦ».

Στὴν ποιοτικὴ κατάκτηση ὅπου ἔφθασε ὁ Σολωμὸς ὀφείλεται καὶ ἡ μονιμότητα τῆς ἀναγνώρισής του, παρὰ τὶς διαδοχικὲς καὶ βαθειὲς μεταβολὲς τῆς νεοελληνικῆς ποιητικῆς, καὶ ἡ δημιουργικὴ ἀφομοίωση «ὑποθηκῶν» του ἀπὸ τοὺς ἑπομένους ποιητὲς ἕως τὴν ἐποχή μας. Ὅπως συμβαίνει πάντα σὲ ἀνάλογες περιπτώσεις, αὐτὴ ἡ σχέση διαβαθμίζεται: ἀπὸ τὴν καθαρὰ ἀξιολογικὴ παραδοχή, χωρὶς ἀξιοσημείωτους ὀργανικοὺς συνδέσμους, ἀλλὰ καὶ χωρὶς ἐπίμονη ἀναζήτηση διαφοροποιήσε-

Προσωπογραφία του Διονυσίου Σολωμού. Εργο αγνώστου, Μουσείο Σολωμού και επιφανών Ζακυνθίων.

> *Στοὺς Ἐλεύθερους Πολιορκημένους, τὸ ἡρωικὸ ἦθος κατανικᾶ πρῶτα τὸν «πειρασμὸ» καὶ στὸ τέλος καὶ τὴν ἴδια τὴν τραγικότητα*

ων, ἕως τὴν μεγαλύτερου ἢ μικροτέρου βαθμοῦ ἀφομοίωση στοιχείων τοῦ σολωμικοῦ κληροδοτήματος· ἀλλὰ καὶ ἕως τὴν συνειδητὴ ἐπιδίωξη ἀντιθετικῆς ποιητικῆς, ὑπὸ τὴν λογικὴ ὅτι τὸ παραδεδομένο σημαντικὸ πρέπει νὰ τὸ διαδεχθεῖ τὸ ἰσοδύναμο ἢ ἰσχυρότερο διαφορετικό. Βέβαια, ὅλες αὐτὲς οἱ ἐκδοχὲς μιᾶς οὐσιαστικά θετικῆς πάντα σχέσης δὲν μποροῦν νὰ ἀποκλείσουν τὸ ἐνδεχόμενο ἀξιολογικῆς ἀμφισβήτησης. Ἡ περιοχὴ τῆς λογοτεχνίας δὲν ἐπιδέχεται ὄχι μόνο δογματικὴ μονομέρεια κριτηρίων ἀλλὰ οὔτε πλήρη ἀντικειμενικότητα ἀποτιμήσεων. Ἡ μόνη βάσιμη διαπίστωση ποὺ μποροῦμε νὰ προτείνουμε εἶναι ὅτι δὲν ἔχει ὑπάρξει ἕως σήμερα κάποια σοβαρὰ καὶ διεξοδικὰ ἀρνητικὴ ἀξιολόγηση τοῦ σολωμικοῦ ἔργου.

Ο κ. Παναγιώτης Δ. Μαστροδημήτρης είναι ομότιμος καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το παρόν κείμενο είναι ανακοίνωση στο ΙΑ΄ Διεθνές Πανιόνιο Συνέδριο (Κεφαλονιά, 21-25 Μαΐου 2018).

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ / Του **ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ**

Η Τζόις ντι Ντονάτο δεν αφήνει τίποτε στην τύχη

«Σε πόλεμο και ειρήνη – Αρμονία μέσω της μουσικής» ονόμασε την πιο πρόσφατη δουλειά της η διάσημη Αμερικανίδα μεσόφωνος Τζόις ντι Ντονάτο. Πρόκειται για παράσταση βασισμένη στον ομότιτλο δίσκο με άριες από μπαρόκ όπερες. Στόχο έχει να ξεφύγει από το συμβατικό ρεσιτάλ και, επιπλέον, να μεταφέρει ένα μήνυμα ειρήνης. Με την τραγουδίστρια θεατρικά μακιγιαρισμένη και πολυτελώς ενδεδυμένη (Βίβιαν Ουέστγουντ), με ατμοσφαιρικά βίντεο στο βάθος και ένα χορευτή με την απαραίτητη φούστα να περιφέρεται, δεν είναι βέβαιο ότι τα κλισέ αποφεύχθηκαν.

Την παράσταση, η οποία κυκλοφορεί ήδη σε dvd, παρουσίασε η Ντι Ντονάτο σε ευρωπαϊκή περιοδεία με σταθμούς σε Πορτογαλία, Γερμανία, Τουρκία και Ουγγαρία. Τελευταία στη σειρά ήταν

> *Ενα σόου λεπτομερώς μελετημένο, ακόμη και στον «αυθόρμητο» επίλογό του.*

η Αθήνα, όπου το πρόγραμμα παρουσιάστηκε στις 22 Ιουνίου στο πλαίσιο του Summer Nostos Festival του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος. Την Ντι Ντονάτο συνόδευσε το σύνολο οργάνων εποχής Il pomo d' oro υπό τη διεύθυνση του Μαξίμ Εμελιανίτσεφ. Το ίδιο είχε εμφανιστεί λίγες ημέρες νωρίτερα στο Ηρώδειο στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών, συνοδεύοντας δύο άλλες διάσημες σταρ της μπαρόκ μουσικής, την υψίφωνο Καρίνα Γκοβέν και τη μεσόφωνο Αν Χάλενμπεργκ («Κ», 8 Ιουλίου). Η σύγκριση αναπόφευκτη.

Η Τζόις ντι Ντονάτο, με Βίβιαν Ουέστγουντ, στη σκηνή της αίθουσας «Σταύρος Νιάρχος».

Το στοίχημα της ακουστικής κέρδισε χωρίς δυσκολία η κλειστή αίθουσα «Σταύρος Νιάρχος», η οποία παρά το μέγεθός της αποδείχτηκε ιδανική και γι' αυτό το ρεπερτόριο. Ο ήχος της ορχήστρας ήταν εστιασμένος και καθαρός, τα διαφορετικά ηχοχρώματα πρόβαλαν με ευκρίνεια, οι διαβαθμίσεις και οι αποχρώσεις ήταν σαφείς. Οχι μόνον ο καθαρός και λαμπερός ήχος του κορνέτου που έπαιξε ο Εμελιανίτσεφ, αλλά ακόμα και ο εύθραυστος ήχος από το τσέμπαλο.

Σημαντική διαφορά υπήρχε επίσης σε ό,τι αφορά τις τραγουδίστριες. Στο πλαίσιο ενός συμβατικού ρεσιτάλ, η Χάλενμπεργκ ξεχώρισε για μια φωνή ομοιογενή σε ολόκληρη την έκταση, ένα τραγούδι σύμφωνα με όλους τους κανόνες και άψογη δεξιοτεχνία, δίχως εκφραστικές υπερβολές. Αντίθετα, η Ντι Ντονάτο έδωσε έντονα θεατρικές ερμηνείες, πιέζοντας συχνά τη φωνή στα άνω και κάτω όριά της και υπήρξε συναρπαστική στην υπερβολή της.

Παρ' όλα αυτά, κορύφωση της βραδιάς ήταν ίσως η χαμηλόφωνη, συγκινητική απόδοση της διάσημης άριας «Ασε με να θρηνήσω»/«Lascia ch'io pianga» από την όπερα «Ρινάλντο» του Χέντελ. Αντίστοιχα μαγική στιγμή ήταν η προγραμματισμένη «εκτός προγράμματος» απόδοση του τραγουδιού «Αύριο»/«Morgen» του Ριχαρντ Στράους, που η μεσόφωνος τραγούδησε προς τα παιδιά του ελληνικού El Sistema. Ριχνοντας τους προβολείς στα προβλήματα του κόσμου, συντονισμένη με την πολιτική επικαιρότητα και με αφορμή τη στήριξη του El Sistema, που στόχο έχει να φέρει κοντά στη μουσική παιδιά τα οποία βρίσκονται στο περιθώριο, η Ντι Ντονάτο βρήκε επίσης την ευκαιρία να μιλήσει και να αντιταχθεί δημόσια στη μεταναστευτική πολιτική του Ντόναλντ Τραμπ. Μουσική και πολιτική, κατά έναν τρόπο.

ΜΕΓΑΛΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Disney

ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ ΤΟΥ ΡΟΜΑΝΟ ΣΚΑΡΠΑ

Οι αγαπημένοι ήρωες της Disney
έρχονται ξανά στην Καθημερινή
για ένα αξέχαστο Καλοκαίρι!

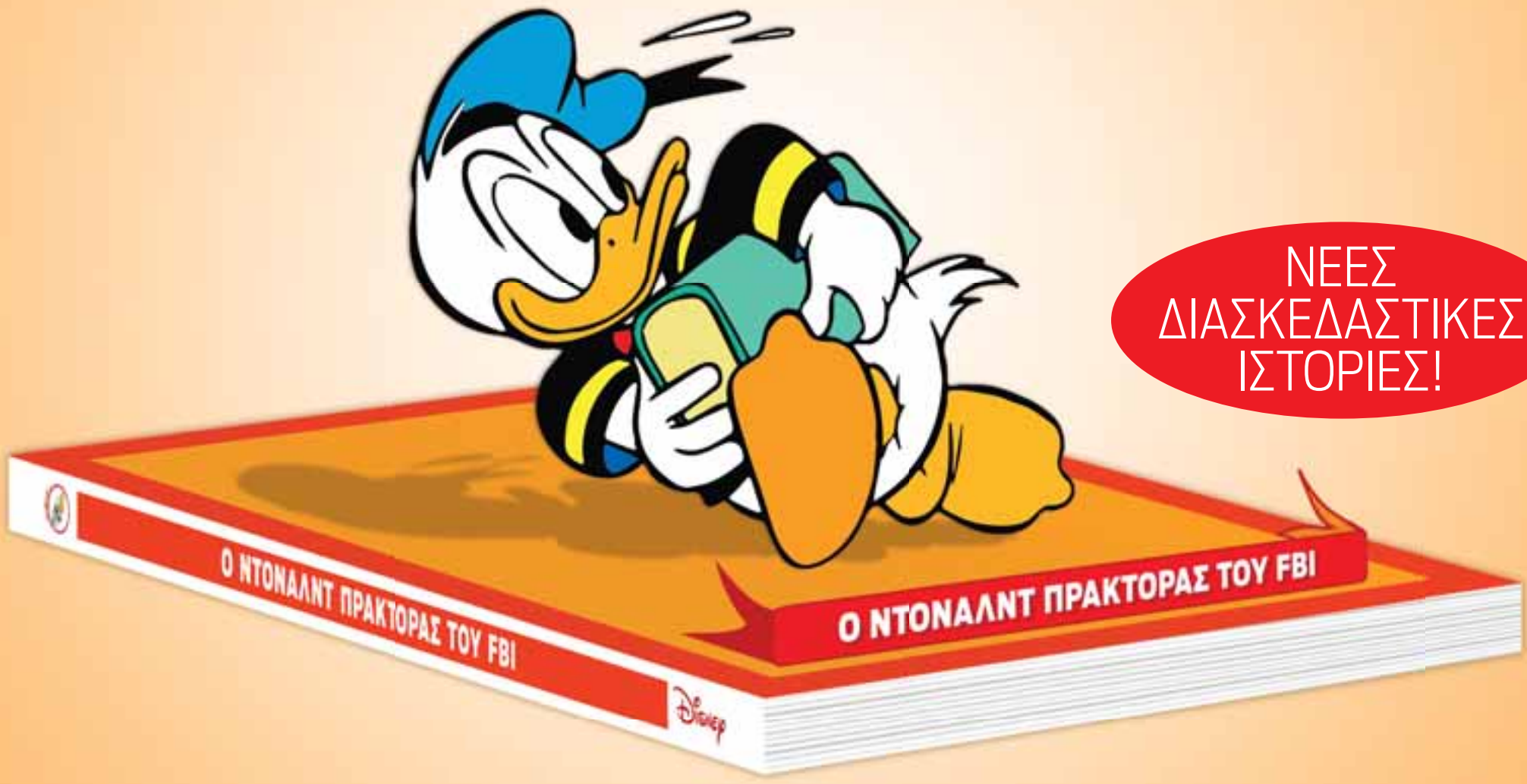

ΝΕΕΣ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ!

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ